

CALDERON BERTI
...personeel...

108STE JAARGANG — NO.: 63 ZATERDAG 16 MAART 1991

AMIGOE

Preke

Hato gaat de lucht in...

NOODTOESTAND AFGEWEZEN

Kroatië waarschuwt voor gevaar burgeroorlog

President Jovic in Joegoslavië afgetreden

BELGRADO - De Joegoslavische president, de Servier Borisav Jovic, is vrijdagavond afgetreden na dagenlange protesten tegen het communistische bewind in Servie. De huidige vice-president, de Kroaat Stjepan Mesic, volgt hem op als waarnemend president. Hij wordt daarmee de eerste niet-communistische president van Joegoslavie. Jovic maakte zijn besluit via de televisie bekend na een vergadering van het presidium, het collectief presidentschap van Joegoslavie. Daarbij probeerde hij met het leger tevergeefs noodmaatregelen door te drukken om een einde te maken aan de onrust in Servie. De Joegoslavische regering verklaarde enige uren na het ontslag van Jovic dat de huidige problemen in Joegoslavie om een vreedzame oplossing vragen.

Vijf van de acht leden van het presidium - dat bestaat uit de vertegenwoordigers van de zes republieken en de twee autonome provincies (Kosovo en Vojvodina) - spraken zich uit tegen het uitroepen van de uitzonderingstoestand. Servie, Montenegro en Vojvodina stemden voor. Jovic zei niet medeplichtig te willen zijn aan besluiten die "bijdragen tot de desintegratie van het land". Die kan rampzalige gevolgen hebben voor de burgers en de volken van Joegoslavie, verklaarde hij.

"Het land bevindt zich in een kritieke fase van verval, waarbij separatistische krachten een leidende rol spelen", aldus Jovic, waarschuwend voor een burgeroorlog. In sommige delen van Joegoslavie is de grondwet niet meer van kracht en worden er plaatselijke legers opgericht. De legerleiding wilde met zijn voorstellen -waarvan de details niet zijn bekendgemaakt - slechts de beginselen van de grondwet verdedigen, vervolgde hij.

Verder richtte Jovic zich tot de federale regering onder leiding van premier Ante Markovic. "De rampzalige economische politiek van de regering heeft de hele maatschappij geruineerd". Markovic heeft het kabinet na het aftreden van Jovic in spoedzitting bijeengeroepen.

De legerleiding kwam vrijdagavond in Belgrado ook bijeen om de situatie te bestuderen. In theorie kan het leger zijn voorstellen om de uitzonderingstoestand uit te roepen alleen met een staatsgreep uitvoeren. Bij protesten in Belgrado deze week kwamen twee mensen om het leven en raakten velen gewond. De demonstraties in Belgrado waarbij dit gebeurde volgden op langdurige politieke spanningen en een steeds dieper wordende economische crisis in het land.

Een paar uur na het aftreden van Jovic gaf de regering in Belgrado een verklaring uit waarin staat dat alleen vreedzame hervormingen de problemen van het land kunnen oplossen. Daarmee ontkent men de beschuldigingen van Jovic dat door de hervormingen Joegoslavie juist in de problemen is gekomen. 'De federale regering benadrukt dat de problemen alleen kunnen worden opgelost door middel van hervormingen op een democratische wijze zonder gebruik van geweld', aldus de vanmorgen vroeg uitgegeven verklaring van de regering welke onder leiding staat van premier Markovic. De vertrouwelijke toon van de regeringsverklaring zou erop kunnen duiden dat een groep die de noodtoestand wil uitroepen terrein verliest, onder wie Jovic en de legertop.

Jovic (63) trad in mei vorig jaar aan als president en zou in mei aanstaande worden opgevolgd door Mesic. Het presidium, waarin de leden voor vijf jaar worden benoemd, kent een roulerend voorzitterschap dat evenals

vervolg op pag. 8

Saddam belooft hervormingen

BAGHDAD - De Iraakse president Saddam Husayn heeft zaterdag buurlanden ervan beschuldigd saboteurs naar Irak te sturen. Hij verwees daarmee overduidelijk naar Iran. Hij beloofde in zijn toespraak die in het hele land werd uitgezonden via radio en televisie, democratische hervormingen.

Saddam zei dat een opstand in het Shi'itische zuiden van Irak was neergeslagen maar dat de onrust in het Kurdische noorden nog voortduurde. Indirect Iran beschuldigend van het aanmoedigen van de ongeregeldheden, zei hij dat buren saboteurs hadden gestuurd naar het zuiden.

Saddam, die twee weken nadat de eerste ongeregeldheden in het zuiden van Irak waren gemeld sprak, beloofde het Iraakse volk democratische hervormingen en een meerpartijenstelsel. Hij kondigde de vorming van een nieuwe regering aan om de "wederopbouw" van het land te regelen. "Met de hulp van God hebben we de opstand in de steden in het zuiden neergeslagen en we zijn bezig om een einde te maken aan de overgebleven daden van sabotage en verraad", aldus de Iraakse leider.

Chili voert koperproductie op

■ *SANTIAGO - Chili voert zijn koperexport op. Als alles meezit met twintig procent. Een van de belangrijkste kopermijnen is de Escondida-mijn op 750 kilometer ten noorden van Santiago. De jaar-productie daarvan bedraagt 320.000 ton. De foto werd genomen vlak na de traditionele explosie voor het openleggen van het erts.*
(AFP-satellietfoto)

NEERSCHIETEN VLUCHTENDEN

Amerikaanse luchtmacht-generaal:

Gruwelijke dingen horen bij oorlog

WASHINGTON - De belangrijkste generaal van de Amerikaanse luchtmacht, Merrill McPeak, vindt dat het beschieten destijds van zich terugtrekkende Iraakse troepen militair noodzakelijk was en nu eenmaal "in de aard van oorlog" ligt.

"Het is hard maar wij hebben verplichtingen tegenover onze mensen en het is onze plicht de oorlog snel te beeindigen op een zo menselijk mogelijke manier" zei McPeak, stafchef van de luchtmacht. "Dat noopt ons vaak om zeer gruwelijke dingen te doen" zei hij. En: "Dat ligt in de aard van oorlog."

DOODKNUPPELEN ZEEHONDJES

Tijdens een voorlichtingsbijeenkomst voor de pers over de strategie van de geallieerde troepen om Iraakse troepen uit Kuwayt te verdrijven, stelde een journalist de vraag of het beschieten van zich terugtrekkende troepen geen "uitermate overdreven gebruik van geweld" was geweest vergelijkbaar met "het doodknuppelen van jonge zeehondjes."

De journalist verwees blijkbaar naar de uitvoerig gefilmde en gefotografeerde massale vernietiging van mensen en materieel op de autoweg die vanuit het noorden van Kuwayt-stad naar Irak loopt. "Ontelbare" Iraakse soldaten en volgens ooggetuigen ook ontvoerde Kuwayti's lieten hier het leven in een chaotische armada van vrachtwagens, personenauto's, tanks en wat er verder maar wilde rijden.

Het waren een van de weinige beelden van de gruwelijke kant van de oorlog na de beelden van verkoolde lijken van Iraakse burgers die de dood vonden bij een bombardement door de Amerikaanse luchtmacht op een bunker in Baghdad.

LES BURGEROORLOG

Generaal McPeak zei dat het leger de les van de Amerikaanse burgeroorlog na de slag bij Gettysburg in 1863 niet vergeten is, toen de generaal van de Zuiderlingen, Robert Lee, de kans kreeg om met zijn troepen te ontsnappen, wat de oorlog uiteindelijk met twee jaar verlengd zou hebben. "Alle Amerikaanse generaals moeten die les onthouden" zei McPeak, "als we de overwinning niet uitbuiten, dan moet de president maar nieuwe generaals in dienst nemen."

BIJ INZET LUCHTMACHT

Veiligheidsraad werkt aan voorwaarden definitief bestand

VS waarschuwen Irak met neerhalen van vliegtuigen

WASHINGTON - De Iraakse regering heeft vrijdag de waarschuwing gekregen dat Amerikaanse vliegtuigen bereid zijn om elk Iraaks gevechtsvliegtuig dat opstijgt, neer te schieten. Dit meldde het Amerikaanse televisiestation NBC op gezag van militaire bronnen. De Amerikaanse luchtmacht zou al begonnen zijn meer verkenningsvluchten boven Irak uit te voeren. Ondertussen probeert men vanuit de Verenigde Naties het tijdelijke bestand omgezet te krijgen in een definitief bestand. De Iraakse president Saddam Husayn van zijn kant heeft een 'historische toespraak' aangekondigd welke hij tegen de middag zou houden.

De berichten over een eventueel Amerikaans optreden komen na beschuldigingen dat de Iraakse luchtmacht steden in het Kurdische noorden en de toegangswegen tot heilige plaatsen zoals Kerbala bombardeert. Deze berichten komen met name van de kant van het Kurdische verzet, dat voor het eerst in zijn geschiedenis volgens eigen zeggen alle belangrijke militaire bases van het Iraakse leger bij de Turks-Iraakse grens ingenomen heeft, zoals die bij Zagho, Akkra en Duhok.

HERGROEPEREN

Aan het Amerikaanse dreigement zou volgens de militaire zegsmannen van NBC het verzoek van het Iraakse leger ten grondslag liggen om zestig gevechtsvliegtuigen te "hergroeperen".

Volgens de correspondent van de Los Angeles Times zijn Amerikaanse troepen zo'n vijftig km noordelijker opgetrokken. In andere berichten heet het dat de troepen weer oude posities bij de rivier de Eufraat hebben ingenomen, binnen de demarcatielijn die is overeengekomen met de Iraki's. Deze manoeuvre zou volgens de krant ten doel hebben om de Iraakse regering te dwingen het staakt-het-vuren om te zetten in een bestand. Aan enkele voorwaarden voor een bestand, zoals vrijlating van alle ontvoerde Kuwayti's, is echter

vervolg op pag. 8

Schaarste in Kuwayt

■ *KUWAYT-STAD - In de Kuwaytse hoofdstad is het nog een kwestie van zich behelpen. Water, stroom, telefoon en voedsel blijven nog spaarzame goederen. In de Palestijnse wijk van Kuwayt-stad is er slechts ÉÉn distributiepunt voor het drinkwater. Daar heerst dan ook de hele dag de nodige drukte.*
(AFP-satellietfoto)

Dominicaanse ex-president Juan Bosch:

Definitief uit politiek

SANTO DOMINGO - De voormalige president Juan Bosch, inmiddels 82 jaar oud en dus een eerbiedwaardige grijsaard in de Dominicaanse Politiek, heeft vrijdag afscheid genomen van zijn partij.

Bosch zei tegen journalisten dat zijn verdwijning uit de partij "onherroepelijk" was. Als reden noemde hij de strijd tussen verschillende vleugels in de partij. De schrijver-politicus Bosch was ooit de kampioen van arme en landloze boeren en werd in 1961 democratisch tot president gekozen. Washington vreesde toen "een tweede Cuba". Hij werd in 1963 aan de kant gezet tijdens een door de VS gesteunde staatsgreep, waarna er van landhervormingen niet meer zo veel werd vernomen in de republiek.

Bosch was de oprichter en voorzitter van de centrum-linkse Dominicaanse Bevrijdingspartij (PLD). De PLD was een afsplitsing van de sociaal-democratische Dominicaanse Revolutionaire partij, die Bosch tijdens zijn ballingschap in Havana in 1939 oprichtte. Vorig jaar kon zijn partij geen kandidaat voor het presidentschap vinden die even populair was als Bosch. Hij verloor met een verschil van slechts enkele duizenden stemmen van zijn alter ego en levenslange rivaal Joaquin Balaguer, ook inmiddels een oude man en nagenoeg blind.

Volgens Salvadoraanse oppositie:

ARENA fraudeert stembus ten nadele van linkse Convergentie

AMSTERDAM - De ARENA-partij van de Salvadoraanse president Alfredo Cristiani lijkt geen genoegen te nemen met de resultaten van de verkiezingen van het afgelopen weekeinde. Terwijl de kiesraad de officiele uitslag nog niet heeft vrijgegeven, hoewel dat voor dinsdag was toegezegd, groeien de bewijzen van fraude.

Voor Carmen Urbina, die voor de vrouwenorganisatie Conamus West-Europa bezoekt, is er geen twijfel. "Arena fraudeert dezer dagen op grote schaal." Vooral de Democratische Convergentie (CD), waarin de sociaaldemocratische MPSC, MNR en PSD zich hebben verenigd, moet het ontgelden. Haar zondag veroverde derde plaats wankelt zelfs. Deze geeft recht op een plaats in de Kiesraad. Dit wil Arena blijkbaar voorkomen.

De bewijzen over fraude stapelden zich de laatste dagen op, zo kreeg Urbina van Arena-tegenstanders te horen. Het begon ermee dat kiesbureaus op het laatste moment van plek veranderden en dat op het stembiljet het teken van de Convergentie was weggelaten. Ongeletterde Salvadoranen zochten tevergeefs naar de vierkleurige regenboog, waar bijvoorbeeld wel ruimte was ingeruimd voor het kruis van Arena en de vis van de christendemocratische PDC.

Vooral de gebeurtenissen in Santa Tecla en Soyapango springen in het oog. In Santa Tecla, een stadje op enkele kilometers van de hoofdstad, heeft zich volgens de kiesraad niet één stemmer voor CD uitgesproken. Een uitslag die op zijn minst dubieus genoemd kan worden. En in Soyapango, een buitenwijk van San Salvador, is een pak stemmen gevonden, zo maakte Convergentieleider Ruben Zamora, dezer dagen bekend. Op alle honderd kaartjes was het hokje van de convergentie aangekruist.

Het is nog onduidelijk waar de Arena-machthebbers naar streven, maar zeker is dat Cristiani en de zijnen geen genoegen nemen met de feitelijke keuze, zoals die zondag is gemaakt. Arena bezat in het oude parlement een absolute meerderheid en dreigt die nu te verliezen. Enige "correctie" zou de oude situatie nieuw leven kunnen inblazen.

GEEN OFFENSIEF

Donderdag heeft de leiding van de linkse guerrillabeweging Nationaal bevrijdingsleger Farabundo Marti (FMLN) overigens verklaard geen offensief te hebben gelanceerd. Het FMLN heeft weliswaar dinsdag een legerhelikopter bestookt maar zegt dat dit onderdeel vormt van de voortdurende strijd tegen het nationale leger. "De regering trekt een rookgordijn op. Ze spreekt nu van een FMLN-offensief om te verhullen dat er gefraudeerd wordt bij het tellen van de stemmen", zo heeft het Algemeen commando van het FMLN donderdag in een verklaring gesteld. "Door te spreken van een FMLN-offensief hopen ze het volksverzet op voorhand te ontmoedigen", aldus het communique.

Ex-minister Calderon Berti:
Huurcontract Isla-PDVSA wordt verlengd

WILLEMSTAD — De Venezolaanse staatsoliemaatschappij, PDVSA, zal met alle waarschijnlijkheid het huurcontract voor de Isla-raffinaderij verlengen. Dit ondanks het feit dat de arbeids- en operatiekosten nog te hoog liggen. Dit verklaarde de Venezolaanse ex-minister van olie- en mijnzaken, Humberto Calderon Berti. Calderon Berti trad gisteren als gastspreker op bij een door de Curacaose Female Jaycees georganiseerde lunch. 'De perspectieven voor verlening van het huurcontract zijn positief', aldus de ex-minister tijdens een persconferentie.

Calderon Bertie meent dat de raffinaderij momenteel teveel arbeiders in dienst heeft. Volgens schattingen werken er momenteel 3000 personen bij de raffinaderij, terwijl 12.000 personen werkzaam zijn bij aanverwante bedrijven. Om de arbeidskosten te verlagen moet het personeelsbestand verlaagd worden, volgens de ex-minister.

Maar PDVSA koestert geen plannen om het personeelsbestand te verlagen. 'Wij kunnen dat garanderen', aldus Calderon Berti, die voorts aanvoerde dat PDVSA van voornemen is om het huidige personeelsbestand te behouden.

De Isla-raffinaderij kampt ook met het probleem van hoge kosten van de door lokale aannemers verleende diensten aan de raffinaderij. Hopelijk kan men dit probleem met introductie van het nieuwe aannemersbodsysteem het hoofd bieden. Het verlagen van de operatiekosten zal niet alleen in het voordeel van PDVSA zijn, maar ook voor 'onze Curacaose vrienden', zei Calderon Berti.

De ex-minister volgt al een tijdje de onderhandelingen tussen de Venezolaanse staatsoliemaatschappij en de Curacaose (en Antilliaanse) regering omtrent voordelige brandstofprijzen.

Volgens Calderon Berti is Venezuela bereid tot een akkoord met de Antillen te komen. Niet alleen om met levering van ruwe olie door te gaan, maar ook om tot nieuwe modaliteiten te komen voor wat brandstofprijzen betreft. Dit om de prijzen fluctuaties op de internationale markt tegen te gaan.

Hij voorspelt verschillende ontwikkelingen op de oliemarkt. De markt zal zich de komende jaren gezond, maar toch niet gemakkelijk, ontwikkelen. De door de Opec genoteerde productie quota's zullen een handje helpen. Prijsverhogingen, aldus de ex-minister, zal de producerende landen niet ten goede komen.

■ *Op de foto de vice-voorzitter belast met refineria Isla Curazao S.A, Humberto Vidal en de algemeen directeur, Edmundo Cardenas, gisteren tijdens de persconferentie. Isla n.v kende vorig jaar een omzet van boven de 380 miljoen gulden. Een vergelijkbare som werd door PDVSA goedgekeurd voor onderhoud van de installaties in 1991.*

Omzet in '90: 380 miljoen
Isla: Kosten moeten omlaag

WILLEMSTAD — De Isla raffinaderij heeft in 1990 een omzet van 386 miljoen gulden gehad. Gistermorgen vond een algemene aandeelhoudersvergadering plaats, waar tevredenheid heerste over de bedrijfsresultaten van de raffinaderij in 1990. Isla heeft vorig jaar 21.000 vaten olie per dag meer bewerkt dan in 1989, aldus vice-voorzitter van de Raad van Bestuur, Humberto Vidal.

De aandeelhoudersvergadering werd door de directeur van de Venezolaanse staatsoliemaatschappij, PDVSA, (moedermaatschappij van de Isla), Arvalo Guzman Reyes, voorgezeten. Hij werd vergezeld door de PDVSA-directeuren Arnaldo Salazar en Jesus Lauria en de directieleden, Carlos Jeres (financiën) en Carlos Odreman (commissaris). Voor de Curacaose raffinaderij waren Humberto Vidal, Edmundo Cardenas en overige directieleden aanwezig.

Vidal verklaarde dat veiligheid een van de voornaamste punten was die tijdens de vergadering behandeld werd. Vorig jaar werd alweer een record gebroken: 2 miljoen manuren zonder ongevallen met tijdverlies. Naast een prijs van de PDVSA, sleepte de Isla N.V ook van de internationaal befaamde organisatie, British Safety Council een prijs in de wacht. Ook werd de raffinaderij als een van de 30 veiligste ondernemingen ter wereld door de BSC erkend.

De Isla-raffinaderij bewerkte in 1990 een gemiddelde van 206.000 vaten ruwe olie per dag. Dat was 21.000 vaten meer per dag vergeleken met 1989, aldus Vidal. In het tweede kwartaal van 1990 proceseerde de raffinaderij 226.000 vaten olie per dag. In het eerste kwartaal van vorig jaar was dat 187.000 vaten.

De raffinaderij, voerde Vidal voorts aan, had in 1990 een omzet van 386 miljoen gulden. Meer dan 220 miljoen dollar aan deviezen werd door de onderneming gebruikt. Ter vergelijking: de Nederlandse Antillen hebben een deviezenvoorraad van ongeveer 270 miljoen gulden per jaar. Volgens de Isla-directieleden draagt de raffinaderij per jaar met 120 miljoen gulden bij aan de deviezenvoorraad.

Sinds 1985 werd een totaal van 1 miljard gulden in de raffinaderij geïnvesteerd. Het merendeel betrof onderhoud van de installaties, aldus het directielid, Guillamon.

PDVSA heeft vertrouwen in de Curaçaose raffinaderij, aldus Vidal. Dit ondanks het feit dat de bedrijfskosten (met name de post personeel) erg hoog zijn. Wat de aannemers op de raffinaderij voor het uitvoeren van werkzaamheden vragen is vergeleken met andere raffinaderijen uit de regio ook erg duur, benadrukte de vice-voorzitter.

■ *Een gelukkige manager Henry v.d. Kwast bij zijn openingswoord.*

■ *'Jong en vitaal' storten de drie dochters van de managers zich op het lint bij de officiële ingebruikname van het nieuw kantoorpand van Maduro. Geheel links manager Snel.*

Maduro Travel in nieuw onderkomen

WILLEMSTAD — Max Belin, regionale salesmanager van American Express kwam er speciaal voor naar Curaçao: de opening gisternamiddag van het nieuwe kantoor van Maduro Travel en American Express aan de Breedestraat.

Belin bracht bij deze gelegenheid de dankbaarheid tot uiting voor 21 jaar samenwerking met Maduro. De opening - verricht door de dochters van de managers: Jennifer v.d. Kwast, Rosalie Stassart en Marielle Snel - werd opgedragen aan alle werknemers van de dertien filialen van Maduro Travel.

Manager Henry v.d. Kwast bracht in herinnering dat Maduro Travel niet alleen vliegtickets verkoopt, maar ook zijn eigen reisprogramma's samenstelt, reisverzekeringen aanbiedt, inkomend toerisme verzorgt en charters organiseert (zoals dit jaar naar Costa Rica).

Het nieuwe kantoor, met de service van American Express op de begane grond, was voorheen gevestigd aan de Hanchi di Snoa. Na afloop van het officiële gedeelte werden balonnen losgelaten en een prijs uitgeloofd voor degene die het aantal balonnen kon raden.

Dollar

De koers van de Amerikaanse dollar wist in New York fors te stijgen ondanks interventies van de Amerikaanse centrale banken. De munteenheid noteerde tegen het slot van de valutahandel f 1,8115 tegenover f 1,7840 op donderdag. De stijging werd vooral ingegeven door angst over het referendum in de Sovjetunie op zondag. Een negatieve uitslag voor Gorbatsjov zou de Duitse mark wel eens onder druk kunnen zetten en dat maakt de dollar vooralsnog een veilige haven voor beleggers, aldus handelaren.

Olie werd goedkoper. De slotnotering voor een vat (159 liter) van de toonaangevende soort West Texas intermediate voor levering in april bedroeg 20.01 dollar, 26 dollarcent lager dan het slot op donderdag.

NEW YORK - De effectenbeurs van New York heeft de week iets lager afgesloten. De Dow Jones-index van dertig industriële fondsen verloor 3,95 punten op 2948,28. De omzet kwam uit op ruim 210 miljoen aandelen tegenover 228 miljoen op donderdag. Van de 2034 verhandelde fondsen sloten er uiteindelijk 1005 lager terwijl 557 fondsen het noteringenbord met een hogere koers verlieten.

Kamer geeft derde bedrijvengids uit

WILLEMSTAD — De Kamer van Koophandel zal dit jaar voor de derde keer een editie uitgeven van Curaçao Trade Information Guide een gids voor het verstrekken van informatie voor het drijven van handel op Curaçao. De gids bevat gedetailleerde informatie van bedrijven op Curaçao. De commerciele afdeling van de Kamer gebruikt een databank om aan de benodigde informatie voor de gids te komen. Dezelfde databank wordt gebruikt om specifieke informatie te verstrekken aan bedrijven die informatie willen over een of meerdere sektoren op Curaçao.

De gids omvatte in het eerste jaar van uitgifte, 1986 informatie over 600 bedrijven, de tweede editie gaf over 700 bedrijven gedetailleerde informatie en het is de bedoeling dat de eerstvolgende editie meer bedrijven zal kunnen presenteren. Er heerst het juiste economishce klimaat daarvoor.

Alle bij de Kamer ingeschreven bedrijven hebben een formulier ontvangen met de aantekening Curaçao Trade Information Guide. In geval de Kamer deze formulieren ingevuld ontvangt voor vrijdag volgende week, dan ontvangen die bedrijven de gids gratis.

Bij het gereedkomen van de gids wordt het meteen de wereld rond gedistribueerd. Ambassades, consulaten en Kamers van Koophandel krijgen allemaal exemplaren.

'Met Hotel Otrobanda tij ten goede gekeerd'

WILLEMSTAD — In een lezing voor de Skal Club heeft Frank N. Eustatia, directeur-eigenaar van Hotel Otrobanda, nog eens het belang uiteengezet van zijn hotel voor de reconstructie en ontwikkeling van Willemstad in het algemeen en Otrobanda in het bijzonder.

Met enige melancholie riep Statia de dagen in herinnering voor mei 1969, toen historische gebouwen het Brionplein een bijzonder prettige plaats maakten om te vertoeven. Vandaag de dag zou deze 'parel van de Caribbean' een grote trekpleister voor het toerisme hebben betekend.

De eigenaar van het aantrekkelijke hotel Otrobanda hekelde vervolgens het gebrekkige reageren van de overheid, met name op fiscaal gebied, die na de rellen van mei '69 de neergang en verpaupering van Otrobanda hadden ingeleid met de komst van drugsdealers, spuiters en prostituees.

DROV speelde volgens Statia een kwalijke rol door de bouw van piramideconstructies en snackbars op het Brioplein toe te staan. Maar de ommekeer voor Otrobanda kwam eind '89 begin '90 met Porto Paseo, Koral Agostini en de Cruise Terminal. FKP en Monumentenzorg leveren nu door het herstel van historische gebouwen in hun oorspronkelijke schoonheid een grote bijdrage aan het herstel van Otrobanda als woongemeenschap.

En met Hotel Otrobanda, aldus Statia, is het tij helemaal ten goede gekeerd. Hij stak in dit verband zijn trots niet onder stoelen of banken dat rijen toeristen op de langsvarende cruiseschepen hun camera's richten op 'zijn deel' van het Brionplein.

Na de ontwikkeling van de plannen voor het hotel te hebben geschetst kondigde de hoteleigenaar aan dat het casino van het hotel op korte termijn de deuren zal openen. De speelzaal wordt geleased aan Oscar Lodriguez, aandeelhouder van de Hotelmij Otrobanda.

Olielekkage neemt af
Piet Heijn op zoek naar wrak Vista Bella

DEN HAAG/WILLEMSTAD/PHILIPSBURG — De Koninklijke Marine bestrijdt met twee F-27-vliegtuigen en het bevoorradingsschip Piet Heijn een olievlek nabij St. Maarten. De olie lekt uit het schip Vista Bella. Dat verging tien dagen geleden ongeveer negentig kilometer ten zuidoosten van het Bovenwindse eiland. De Piet Heijn is intussen vannacht met een zoekactie naar het wrak begonnen, dat vermoedelijk onder water 'drijft'. Volgens een woordvoerster van de marine hebben de F-27's twee olievlekken waargenomen. De Piet Heijn heeft op Guadeloupe het middel Finasol ingeslagen. Dat wordt volgens aanwijzingen van de vliegtuigen boven de vervuiling verstoven, waarna de olie klontert en zinkt. Ook Franse marineschepen nemen aan de bestrijding van de olievlek deel. Er is wat olie op de stranden van St. Maarten terecht gekomen, maar het gaat niet om grote hoeveelheden. Momenteel is de stroming van het eiland af. Over twee dagen is dat weer omgedraaid. De olie komt inmiddels 16 mijl verder dan de oorspronkelijke plek aan de oppervlakte.

Twee marinemensen nemen maandag deel aan een coördinatie-vergadering met de Fransen over de situatie op dat moment. De marine twijfelt overigens aan de bestrijdingswijze die zij nu nog toepast. De Fransen hebben verklaard er definitief mee door te gaan. Volgens de woordvoerster lijkt overigens de hoeveelheid olie die uit het wrak lekt af te nemen.

VVV wijst op gevaar straat-krantenverkoop

WILLEMSTAD —Een van de eerste dingen die een speciaal opgerichte commissie van de Vereniging Veilig Verkeer (VVV) gaat onderzoeken is de losse krantenverkoop op straat. Deze activteit is niet alleen gevaarlijk voor de verkopers maar ook hinderlijk voor andere weggebruikers die vaak het groene licht missen als gevolg van de 'transacties'. Zo meldt de VVV in een persbericht.

Volgens de vereniging zou het een goede zaak zijn indien de opzet van de krantenverkoop op Curacao veranderd wordt: in plaats van de verkoop bij grote kruispunten zouden kiosken opgericht moeten worden. Dan zouden de kopers wel even moeten parkeren om hun krantje te kopen. Ook kan gedacht worden aan 'drive through' mogelijkheden. Een andere mogelijkheid is dat op enige strategische lokaties (maar niet direct op straat) krantenverkoopcentra worden ingesteld. Waar het op neerkomt is dat het verkeer geen hinder mag ondervinden van deze activiteiten.

De VVV-commissie die onlangs opgericht werd zal zich bezighouden met het signaleren van deze en andere minder veilige zaken die zich op de weg voordoen. Er wordt een hele lijst opgesteld, aldus het persbericht.

Opening drugscentrum

WILLEMSTAD — De stichting Nos t'ei pa otro werd in 1988 gesticht om vrouwen die verslaafd zijn aan drugs van die verslaving af te helpen en hen terug te brengen in de maatschappij. Op 21 maart aanstaande zal deze stichting haar centrum op Scharloo 64 openen. Deze officiële opening vindt plaats tussen 18.00 en 20.15 uur. Een ieder wordt uitgenodigd deze opening bij te wonen.

In november, vanuit Düsseldorf
LTU start vluchten naar Aruba en Curaçao

WILLEMSTAD —In november aanstaande start de Duitse luchtvaartmaatschappij LTU met wekelijkse vluchten van Düsseldorf naar Aruba en Curacao. Het betreffen geen chartervluchten, maar gewone lijndiensten met de Lockheed L1011/ 500 die 280 stoelen heeft, economy class. De vlucht wordt voor de periode van één jaar op de donderdag uitgevoerd. De LTU-lijndienst naar deze eilanden wordt promotioneel ondersteund door reisoperators in Duitsland, Oostenrijk, Zwitserland, alsmede enige reisagenten in Nederland, in het kader van de ABC-promotie-campagne. LTU zal binnen afzienbare tijd de nodige vergunningen aanvragen bij het Antilliaanse departement van luchtvaart.

Zo maakt de Curacao Tourism Development Foundation bekend, na deelname, eerder deze maand, aan de toeristenbeurs in Berlijn (ITB).

DUSSELDORF

Daar bevestigden LTU-vertegenwoordigers aan de hoge functionarissen van de Curacaose toerisme-stichting dat de vluchten (Düsseldorf- Oranjestad- Willemstad- Düsseldorf) in november '91 van start gaan. Een ander project van LTU - een investering samen met lokale bedrijven in en rond Curacao - zal vooralsnog niet doorgaan, omdat LTU bezig is met andere projecten.

In het persbericht wordt melding gemaakt van de strategische ligging van Düsseldorf en de vele mogelijkheden tot het maken van luchtvaartconnecties uit die stad naar andere steden in Europa.

AIR ARUBA

Met Air Aruba worden de laatste onderhandelingen gevoerd om te komen, middels Air Aruba, met vluchten naar Keulen in Duitsland. Deze vluchten, die in oktober beginnen, zullen in Keulen beginnen en via Aruba en Curacao terugkeren naar die stad. Air Aruba zal evenzo binnenkort bij luchtvaartdepartement in Willemstad een vergunning aanvragen. In verband met de aanstaande aanvang van de Keulen-vluchten zullen Air Aruba en Curacao eind mei een roadshow houden in Duitsland, Oostenrijk en Zwitserland. Curacao zal overigens ook aangedaan worden in het kader van de Newark-vluchten van Air Aruba die in april aanvangen. De Curacao Development Foundation zal in verband hiermee deelnemen in een promotie-campagne in het noordoosten van de VS. Verder is Air Aruba van plan Curacao op te nemen in de vlucht naar Sao Paulo.

STERLING AIRWAYS

Sterling Airways, een chartermaatschappij die vanuit Kopenhagen opereert, heeft belangstelling om naar Curacao te komen met toeristen uit Scandinavië. Onderhandelingen hierover waren voor 13 maart gepland, maar werden op verzoek van Sterling Airways uitgesteld.

VARIG

Met de Braziliaanse Varig is in januari jl onderhandeld inzake het leggen van een luchtvaartverbinding tussen Sao Poulo en Curacao. Dit, indien Air Aruba niet iedereen kan meenemen. Verder wordt dan connectie mogelijk met de 'Midwest' van de VS. De vluchten zullen mogelijk eind 1991 van start gaan, voorspelt de tourism development foundation.

ALM

Deze stichting is zeer te spreken over de binnenkort aan te vangen Atlanta-vluchten van de ALM. In die stad kunnen connection flights uitgevoerd worden met Delta Airways, alsook grote Europese luchtvaartmaatschappijen, met uitzondering van Air France. Rekening houdende met de - te intensiveren - promotie-campagne in die contreien, wordt de Altanta-vlucht als een goede zet beschouwd. De toerisme stichting zal in verband hiermee samen met de ALM en de toerisme en hotel vereniging CHATA vanuit Atlanta een promotie-campagne beginnen om Amerikaanse reizigers aan te moedigen met Delta en ALM via Atlanta naar Curacao te komen. Partijen die deze campagne financieren zouden derhalve op korte termijn overeenstemming moeten bereiken over de betaling. De toerisme stichting draagt sinds december '90 financieel bij terwijl ook CHATA bereid is een financieel steentje bij te dragen. De campagne zal in april beginnen. Ideaal was natuurlijk geweest indien de campagne al in febraurí van start was gegaan, volgens de Curacao Tourism Development Foundation.

PARKEERFACILITEITEN OP KALKSTEENPLATEAU

Nieuwe terminal gaat de lucht in

Luchthaven Hato bevrijdt zich uit gevangenschap tussen berg en zee

WILLEMSTAD — Deze week nog heeft de 'Adviescommissie Toekomst Curaçao' aangemaand tot spoed bij het ontwikkelen van de luchthaven. Het lijkt er op dat de commissie op zijn wenken wordt bediend met het 'Masterplan terminal 2001' dat gisteren in het ITC is gepresenteerd. In de komende jaren wordt de luchthaven HATO omgebouwd tot een modern luchthavengebied, waarbinnen alle faciliteiten de ruimte krijgen om uit te breiden.

Het 'Masterplan Terminal 2001' moet de luchthaven toekomst geven tot in de 21ste eeuw. Vanaf 1986 tot 1990 zijn zowel het aantal transfers, het aantal vertrekkende passagiers als het aantal binnenkomende passagiers gestegen. Expansie is daarom een eis geworden, zo werd er gisteren in het ITC naar voren gebracht door gedeputeerde Ruben Page (toerisme), Marcel Jansen directeur van de Curaçao International Airport (Curinta) en architect Dito Abbad.

Die uitbreiding heeft de opstellers van het plan heel wat hoofdbrekens gekost omdat de ruimte te Hato beperkt is. Het luchthavencomplex is gebouwd op het eerste kalksteenplateau aan de Noordkant, dat wordt ingesloten door zee aan de ene kant en een tweede kalksteenplateau aan de andere kant. Ook naar oostelijke en westelijke zijde bestaat geen mogelijkheid om uit te groeien.

Er is uiteindelijk uit een serie alternatieven gekozen voor een nieuwe meerverdiepingen terminal aan de overkant van de hoofdweg die langs de luchthaven loopt. Het daarachterliggende dertig meter hoge kalksteenplateau zal dienst doen als parkeerplaats voor 1300 auto's, een aanzienlijke uitbreiding ten opzichte van de vijfhonderd parkeerplaatsen die er nu zijn bij de luchthaven.

Reizigers zullen met hun baggage vanaf het platform via een mechanische band naar beneden worden getransporteerd. Een andere benaderingsaanpak om een parkeergarage te bouwen op het bestaande terrein hebben de ontwerpers laten varen omdat er dan over een paar jaar weer ruimtegebrek zou ontstaan. Totale kosten van het 'terras-project': 73 miljoen gulden.

IMAGE

Het nieuwe gebouw ziet er op de tekeningen die architect Abbad vertoonde, aantrekkelijk en logisch uit. Er is voor meerdere verdiepingen gekozen omdat iedere activiteit zich dan kan uitbreiden op een eigen verdieping.

Helemaal beneden in het gebouw is de baggage-afdeling gepland, waar reizigers hun koffers van de lopende band kunnen pikken. Een verdieping hoger is de vertrekhal. Daar bevinden zich ook de controleposten van de douane. De check-in balies bevinden zich op de middenverdieping, waar tevens de baggage-claim wordt gehuisvest. Pas op deze verdiepingen komen de vertrekkende en aankomende passagiers elkaar tegen. Het voordeel van deze stricte scheiding tussen de twee verkeersstromen, is dat niemand elkaar voor de voeten loopt.

De bovenste twee verdiepingen worden ingericht als kantoren en het restaurant.

Maar waarom een nieuwe terminal? De argumenten luiden dat het opknappen veel overlast zou geven in de jaren dat eraan gewerkt wordt, zowel door de bouwwerkzaamheden (geluids- en stofoverlast) als bij de service. Verder hebben studies uitgewezen dat vroeger of later, ergens aan het begin van de jaren 2000, er toch een nieuw gebouw moet ontstaan, en het oude moet worden afgebroken. "Bovendien heeft nieuwbouw het positieve effect dat er een lokaal image wordt gegeven aan de luchthaven", aldus Dito Abbad.

UPGRADING

Omdat het tot 1997 duurt, eer de nieuwe terminal in gebruik kan worden genomen, krijgt het bestaande gebouw een cosmetische upgrading, zodat reizigers toch een betere service kunnen krijgen in de komende jaren.

De aanpassingen zijn gericht op het bijbenen van de lopende groei en het mogelijk maken van belangrijke mogelijkheden zoals een (door de KLM zozeer gewenste) hub-functie. Door te schuiven met de bestaande ruimten en een bescheiden uitbreiding aan het gebouw, wordt bereikt dat het aantal 'boarding-gates' toeneemt van 6 tot 11. De opstelcapaciteit voor de rijen bij de incheck-balies neemt met gemiddeld 42 procent toe. De vertrekhal wordt in ruimte verdubbeld, evenals de transferfaciliteiten.

Ook is er gisteren met nadruk beloofd dat eind dit jaar het restaurant 'sigur sigur' klaar is. Ruben Page sprak zelfs over juli 1991.

PREMATUUR

Overigens zijn nog niet alle plannen kant en klaar. Hoe het komt met de freezone en de cargo-faciliteiten is nog niet exact bekend, maar ook dat werd beloofd, aan dat totaalplan wordt zo spoedig mogelijk gewerkt. Directeur Jansen van Curinta heeft daarover onderhandelingen met Curinde gehad. In principe is er voldoende ruimte voor freezone en voor cargoactiviteiten, ook om te groeien, alleen zijn de partijen het nog niet eens over welke activiteiten op welke plaats komen.

Ook is nog niet bekend wie er gaat werken aan de Hato-klus. "Daarvoor is het project nog in een te prematuur stadium", aldus gedeputeerde Page.

Beslaglegging The Chronicle

PHILIPSBURG/WILLEMSTAD — Dagblad The Chronicle is vandaag niet verschenen en komt ook maandag niet op straat als gevolg van een beslag dat de voormalige directeur/hoofdredacteur Snow door de deurwaarder heeft laten leggen op gebouw en inventaris.

Tot verbijstering van het personeel kwam de deurwaarder vrijdagavond de burelen van het op de Bovenwinden verschijnende dagblad verzegelen als voorlopig hoogtepunt in een conflict tussen Snow en de aandeelhouders van de krant. De onlangs teruggetreden directeur/hoofredacteur schakelde de deurwaarder in, omdat hij de rechten claimt op 92.000 US dollar als onderdeel van de afvloeiingsregeling die hij bij zijn vertrek trof met uitgeverij Winward Publishing.

Interim-directeur van The Chronicle, mw. I. de Maayer-Hollander deelde vanmorgen, vlak voordat zij op het vliegtuig naar Curaçao stapte, mee diep teleurgesteld te zijn over de gang van zaken. "Bij mijn weten is het de eerste keer dat een krant in de Antillen zoiets overkomt. Zoiets kan je het personeel toch niet aandoen? Temeer niet, omdat Snow weet dat het niet aan de aandeelhouder ligt dat hij zijn geld niet heeft gekregen. De belastingen van Curaçao hebben er beslag op gelegd, omdat zij over de periode 1980-1985 nog Naf 190.000,- van hem tegoed hebben."

■ *WILLEMSTAD — De Elysée Groep heeft onlangs in samenwerking met Integrated Management & Design een presetantie gehouden voor de Curaçaose overheid. Het betrof toelichting op het op Curaçao te bouwen Elysée Hotel.*

Conflict met Gebe

Veel hotels Sint Maarten maandag zonder stroom

WILLEMSTAD/PHILIPSBURG — Als gevolg van een conflict tussen verschillende grote hotels op St Maarten en het water- en elektriciteitsproductiebedrijf GEBE dreigen de hotels in kwestie vanaf maandag 12 uur 's middags verstoken te blijven van elektriciteit en water. Het meningsverschil betreft de wijze waarop de rekeningen, die in de vele miljoenen lopen, door GEBE opgesteld worden en bepaalde extra-kosten die de hotels in rekening worden gebracht. Verder spelen andere factoren als de Golf-oorlog en recessie in de VS de bezettingsgraad parten. Het Bestuurscollege van St Maarten is tussenbeide gekomen en heeft, volgens de hotels, zelf gezegd dat de betalingen tijdelijk aangehouden konden worden tot overeenstemming wordt bereikt.

GEBE echter, een door de centrale overheid geëxploiteerd bedrijf, heeft het geld hard nodig omdat binnenkort 5 miljoen gulden afgelost moet worden op een lening.

Op 14 maart publiceede GEBE een waarschuwing aan het adres van de hotels waarin stond dat ze één dag de tijd krijgen hun rekeningen te betalen. Dat gebeurde niet; toen werd door GEBE bekendgemaakt dat maandag 12 uur zonder nader bericht als laatste deadline geldt. Dat is nog steeds het geval.

Een groot aantal grote hotels dreigt de dupe te worden van het conflict. Daaronder vallen onder andere: Pelican resort, Dawn beach, Mahoreef, Great Bay en Dive Little Bay. Ze menen dat GEBE ondanks tussenkomst en uitnodiging van het Bestuurscollege niet bereid blijkt aan tafel te zitten over een compromis. Het BC zou, aldus de hotels, zelf voorgesteld hebben de betaling tijdelijk aan te houden. GEBE stelt op zijn beurt dat het uitblijven van betalingen een ernstige zaak is en dat niet GEBE maar alleen de minister van financien kan beslissen over uitstel c.q. wijziging van betaling.

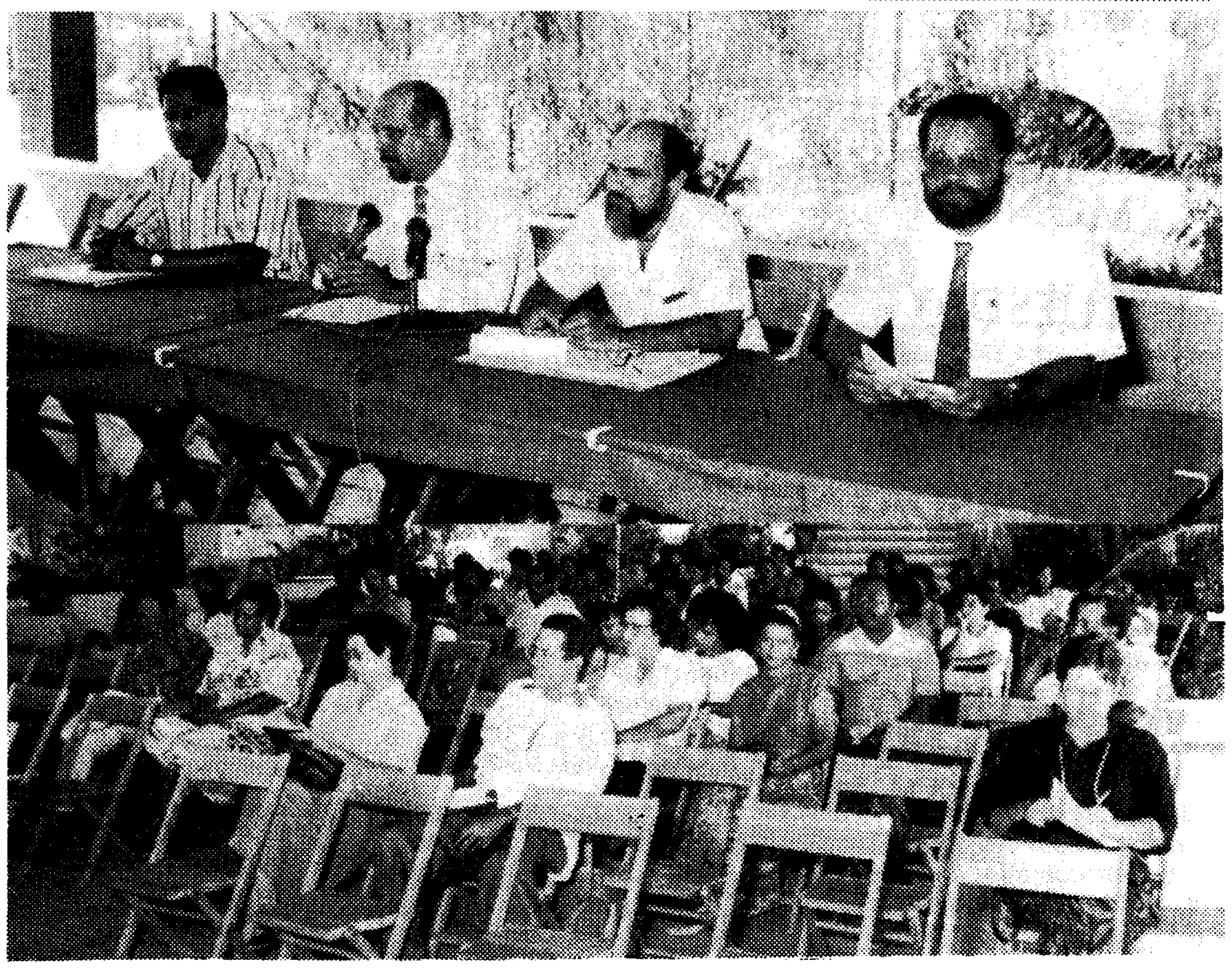
■ *DEN HAAG — In januari slaagde een van de medewerkers van het eerste uur van de afdeling financiën van het kabinet van de gevolmachtigde minister van de Nederlandse Antillen, Sherwin Burke, voor het examen Moderne Bedrijfs Administratie (MBA).*

Gevolmachtigde minister van de Nederlandse Antillen Edsel Jesurun toonde zich zeer ingenomen met deze belangrijke verrichting van een van zijn personeelsleden. Jesurun, die de afdeling financiën een van de belangrijkste steunpilaren van zijn kabinet noemde, sprak zijn bewondering uit voor Burke die naast een achturige werkweek en zijn taak als gezinshoofd, de studie in de avonduren wist te voltooien. Burke liet weten dat voor hem het eindstation nog niet is bereikt. Hij is inmiddels begonnen met de studie SPD (Staats Praktijk Diploma) die hij ook met succes hoopt af te ronden.

Project Elysee hotel

Bespreking leerplicht

■ *WILLEMSTAD — De overheid van Curaçao is voornemens op een zo kort mogelijke termijn de leerplicht in te voeren. Verschillende instanties en instellingen hebben intussen een reactie geformuleerd op het westontwerp. In het Sitek-centrum vond onlangs een ontmoeting plaats tussen de hoofden van scholen, gedeputeerde Dito Mendes van Onderwijs en verschillende adviseurs om de inhoud van de nieuwe wetgeving te bespreken.*

Lezing over astma in Van der Valk

WILLEMSTAD — Op maandag 18 maart zal in het Van der Valk Plaza Hotel eenn lezing worden gehouden over een nieuwe kuur voor astma patiënten. Het betreft een in Zwitserland ontwikkelde medicijn die van haaielever is vervaardigd.

De lezing wordt door Eric and Health Foods georganiseerd. De ontdekker van de kuur komt zelf over om de spreekbeurt te houden. Alle astma patiënten zijn van drie uur tot vijf uur in de namiddag van harte welkom.

Eigen gebouw voor NIB

WILLEMSTAD — Deze maand heeft de Nationale Investeringsbank (NA) nv na bijna een jaar gastvrijheid te hebben genoten bij Maduro & Curiels Bank nv een eigen kantoor op Curaçao betrokken. Het nieuwe NIB-onderkomen is gevestigd op de Kaya Flamboyan 96.

Ter gelegenheid hiervan is er een receptie op maandag 25 maart van half zeven tot acht uur 's avonds in Landhuis Zeelandia. Tijdens de receptie (om ongeveer half acht) zal de president-directeur van de NIB, prof. dr. M. Jonkhart, aan Lionel Capriles in diens functie van lid van het Initiatiefcomité Stadshersel een geschenk onder couvert aanbieden als bijdrage voor de activiteiten van dit comité.

ABVO vergadert met minister:

Oplossing Kadaster problemen nabij

WILLEMSTAD — Sinds de jaren tachtig werd door fuctionarissen van Formatie zaken een inventarisatie gemaakt van de functies die aan her-evaluatie toe waren bij de dienst Kadaster. Ondanks dat hebben er reeds twaalf jaar geen promoties plaatsgevonden in afwachting van de functie-evaluatie die was toegezegd. Dit stelde Roland Ignacio in het radioprogramma van de Algemene Bond voor Overheidspersoneel, de ABVO.

Nadat het personeel van Kadaster tot acties overging werd de dienstgroep en de ABVO door de minister van Financien uitgenodigd voor een vergadering die gehouden werd op 6 maart jongstleden. De minister vroeg de stukken betreffende de inventarisatie die werd gemaakt door Formatiezaken ter inzage en gaf de opdracht aan deze dienst een analyse te maken en de nodige veranderingen aan te brengen waardoor op korte termijn met de evaluatie van de functies bij Kadaster kan worden begonnen. De ABVO spreekt de hoop uit dat dit daadwerkelijk zal gebeuren waardoor de leden bij Kadaster eindelijk in aanmerking kunnen komen voor de promoties waar ze al zo lang op wachten.

De problemen rondom de verandering van het werkrooster van het luchthavenpersoneel hebben nog geen oplossing gekend. De brief die de dienstgroep van de ABVO naar de luchthavendirektie stuurde werd beantwoord met een brief van de direktie waarin zij stelt dat er een gesprek had plaatsgehad met werknemers van de FIO en dat deze te kennen gaven geen problemen te hebben met een eventueel nieuw werkschema. De inhoud van deze brief is de dienstgroep van de ABVO niet duidelijk en is ook niet hetgeen waarom gevraagd werd. De ABVO en de diestgroep blijven hopen op een gesprek met de direktie.

Ook de werksters van de luchthaven op Bonaire zijn niet te spreken over de nieuwe maatregelen die de direktie wil invoeren en hebben een beroep gedaan op de ABVO om een oplossing te zoeken in deze zaak. Dit heeft de ABVO dan ook toegezegd. Op korte termijn zal er met de werksters worden vergaderd om te rapporteren wat de ABVO en de dienstgroep voor hen heeft bereikt.

Eilandsraad St Maarten wil Winair-onderzoek

WILLEMSTAD/PHILIPSBURG — De St Maartense eilandsraad heeft de centrale overheid als aandeelhouder van de Winair verzocht een grootscheeps onderzoek in te stellen bij de luchtvaartmaatschappij. Een motie daarover werd deze week unaniem aangenomen tijdens een openbare eilandsraadsvergadering.

Het rommelt al geruime tijd bij Winair, die een nv van de Antilliaanse regering is, maar enkel vanuit de Bovenwinden opereert. Er is de laatste tijd nogal wat te doen geweest, onder meer na een actie van Winairmensen op de luchthaven vam St Maarten tegen Air Guadeloupe en de aanschaf van een toestel van een derde die vluchten naar Guadeloupe uitvoert.

De eilandsraad van St Maarten wijst in de motie op het economisch en toeristisch belang voor de eilanden; ook wordt gewezen op het belang van een goede reputatie en groeimogelijkheden voor Winair; berichten over onregelmatigheden bij Winair zijn schadelijk voor de maatschappij; volgens de eilandsraad is het derhalve nodig dat een grootscheeps onderzoek komt inzake de aanschaf van het YS 11 toestel. Tevens blijkt uit de motie dat de eilandsraad meent dat de bevindingen rond het Air Guadeloupe-incident toestel openbaar gemaakt moeten worden.

Orchideeën-vereniging

ORANJESTAD — Tijdens de algemene jaarvergadering van de Arubaanse orchideeënvereniging, Sociedad Arubana di Orquideologia, werd een nieuw bestuur gekozen voor 1991/1992. Het nieuwe bestuur wordt gevormd door de dames Ria Arrindell (voorzitter), Njooklin Gomes (secretaris), Lily Beke (penningmeester), Carmelita van der Kuyp (commissaris) en Merrill Robles (vice-voorzitter).

AGENDA ARUBA

KANTOORUREN AMIGOE: 08.00-12.00/14.00-17.30 uur; zaterdag gesloten.

TELEFOON: 24333. Voor spoedgevallen na kantoortijd: 21639, 22316 en 24508. Pageboy 127-257.

TELEFAX: 22368.

BANKREK. nr 10.815.445 Banco di Caribe.

POLITIE: 100

ALARMCENTRALE: 115.

ZOEKERTJES verschijnen op dinsdag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 08.00-12.00/14.00-17.00 uur worden opgegeven; behalve op zaterdag. Alleen zoekertjes, die op maandag en donderdag vóór 10.00 uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

BIOSCOPEN
Zaterdag+zondag
DRIVE-IN: 20.30+24.00 uur Home Alone (comedy, 14 jr).
PRINCIPAL: 20.00 uur Fire Birds (action, 14 jr).
Maandag
DRIVE-IN: 20.30 uur Home Alone (comedy, 14 jr).

****

APOTHEKEN (nachtdienst)
Boven brug: Eagle, tel.: 29011.
Beneden brug: San Lucas, tel.: 45119.

****

NACHTREGELING DOKTOREN
(van 18.00-07.00 uur):
Zaterdag+zondag
Oranjestad, Madiki, Tanki Flip, Noord, Tanki Leendert, Paradera en Sta Cruz: dokter E. ...ba, Santa Cruz 56, tel.: 25666.
Pos Chiquito, Savaneta en San Nicolas: dokter C.E. Zaandam via Centro Medico San Nicolas, tel.: 48833.
Maandag
Oranjestad, Madiki, Tanki Flip, Noord, Tanki Leendert, Paradera en Sta Cruz: dokter A. v.d. Linden, Adrian Lacle Boulevard 5, tel.: ...337.
Pos Chiquito, Savaneta en San Nicolas: dokter E. Westrate via Centro Medico San Nicolas, tel.: 48833.

****

VOOR BRANDGEVALLEN, ongelukken of ... of ander ongeluk, gelieve Alarmcentrale op te bellen, tel.: 115.

****

CENTRO MEDICO CARABOBO (Engelandstraat 7, tel.: 21777): de wacht heeft ...L.G. Beke-Martínez, tel.: 24696.

****

WIT-GELE KRUIS ARUBA
ZUIGELINGENBUREAU (Koningstraat 22, tel. 24444): dagelijks van 07.30-12.00/13.50-...uur.
Maandag te Paradera (tel.: 25543) van ...-11.00 uur; dinsdag: San Nicolas (...)/Noord (23425) van 08.00-11.00 ...; woensdag: Santa Cruz (28288) van ...-11.00 uur; donderdag: Dakota (...), Oranjestad (23168), Savaneta (...20) en Brazil (48301) van 08.00-11.00 uur.

****

NARCOTICS ANONYMOUS HELPLINE: tel.: 36999 (24 uur per dag).

****

AIDS-HOTLINE: Vragen? Bel dan 23040/...2 tussen 07.30-12.00/13.00-16.30 uur.

****

FUNDAPRIDE (Van Walbeeckstraat 25): voor inlichtingen omtrent preventie alcohol/drugsmisbruik.

****

AMNESTY INTERNATIONAL ARUBA: P.O. Box 1029, tel.: 27808/48124.

****

TELEARUBA
ZATERDAG: 18.00 Our House; 18.50 ...; 19.15 Special: 'The Homeland of ...'; 20.30 Sports Saturday; 21.00 Prime News; 22.00 Nos cu Nos; 23.00 Movie: 'The Fourth Wise Man'.

ZONDAG: 16.30 Special: 'Helicoper Holy Land'; 17.30 Studio Sport; 18.45 Showtime; 19.45 Special: 'Himno y Bandera'; 22.30 Special: 'Next Year Jerusalem'.

MAANDAG: 07.30 Special: 'Programma

... y Bandera'; 18.00 Cartoons; ... Showbiz Today; 18.00 World ...; 19.30 Caribscope; 19.55 Sport-...; 20.00 Prime News; 21.00 Movie: '... Hur' (deel 1); 24.00 Sluiting.

****

DIVERSEN
SPORT
BOLAS CRIOLLAS (Gallo Wines-team): ... uur voortzetting toernooi - Papaya Ranch te Paradera.

****

ZONDAG
DIVERSEN
FILMLIGA ARUBA: 20.30 uur vertoning 'Cyrano de Bergerac' (1950, VS) - Cas di Cultura.

SPORT
ARUBA SCHIETBOND: 09.00 uur standaard pistool kaliber .22-wedstrijden - schietbaan te Wela.

BOWLEN (Aruba Bowling Association): ...15 uur voortzetting toernooi; 17.00 ... - Eagle Bowling Palace.

BOLAS CRIOLLAS (Gallo Wines-team): ... uur voortzetting toernooi - Papaya Ranch te Paradera.

ATLETIEK (IDEFRE): 06.30 uur start 1/2 marathon (21-km) bij Lago Sportpark naar parkeerplaats Alhambra Casino.

****

MAANDAG
DIVERSEN
SPORT
ARUBA SCHIETBOND: 09.00 uur center fire-wedstrijden - schietbaan te Wela.

ATLETIEK (AAB): 16.30-17.20 uur start+finish strandloop ter hoogte van Aruba Beach Club.

BOLAS CRIOLLAS (Gallo Wines-team): 19.00 uur finales - Papaya Ranch te Paradera.

****

DINSDAG
DIVERSEN
BIJBELMUSEUM: geopend op elke werkdag van 10.00-12.00 uur en zondag van 11.00-12.00 uur in de protestantse kerk.

MUSEO HISTORIKO ARUBANO: openingstijden maandag t/m vrijdag van 09.00-12.00/16.00-19.00 uur; zaterdag van 09.00-12.00 uur.

BUREAU LEVENS-, GEZINS- EN HUWELIJKSMOEILIJKHEDEN (Layex Building, Wilhelminastraat 19): iedere werkdag van 07.30-12.00/13.00-16.30 uur (ook mogelijk afspraak te maken via tel.: 23145 of 25111).

BIBLIOTHEEK CENTRO DI BARRIO DAKOTA (openingstijden): dinsdag van 16.00-20.00 uur en vrijdag van 17.00-19.00 uur.

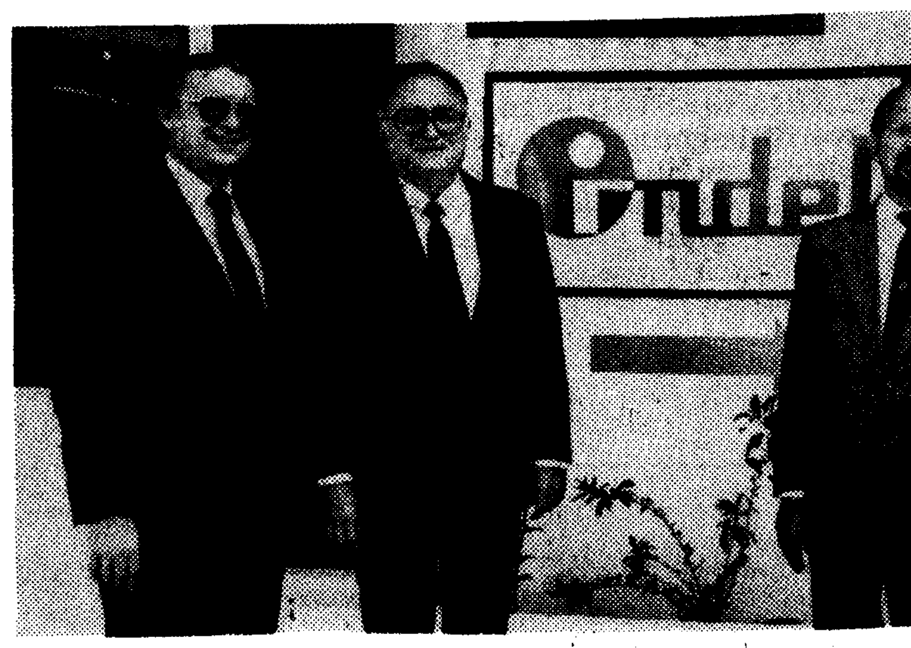
****

KERKDIENSTEN
BRAZIL: zon.: 09.00 en 19.00 uur.
DAKOTA: zat. 19.00 uur; zon.: 08.00 uur.
EMANUELKAPEL: zat.: 19.00 uur.
NOORD: zat.: 19.00 uur; zon.: 07.30 en 18.00 uur.
ORANJESTAD: zat.: 19.00 uur; zon.: 06.30, 10.00 en 19.00 uur.
PARADERA: zat.: 19.00 uur; zon.: 10.00 en 17.30 uur.
POS CHIQUITO: zon.: 08.00 uur.
SAN NICOLAS: zon.: 08.30 en 18.30 uur.
SANTA CRUZ: zat.: 19.00 uur; zon.: 06.30, 09.00 en 18.30 uur.
SAVANETA: zat.: 19.00 uur; zon.: 17.30 uur.
TANKI LEENDERT: zon.: 09.00 uur.

****

PROTESTANTSE KERKDIENSTEN
ORANJESTAD: 10.00 uur ds A. van den Doel (crèche en zondagsschool).
SEROE COLORADO: 08.30 uur ds A. van den Doel.
PIEDRA PLAT: 10.30 uur ds Hessen; zondagsschool in het Jeugdcentrum.
SAN NICOLAS: 09.00 uur ds Hessen.

****

In twee verschillende coca-zaken:

Eisen 2,5 en anderhalf jaar

ORANJESTAD — Tweeëneenhalf jaar gevangenisstraf eiste de officier van Justitie tegen verdachte R.P., die voor de eerste maal terecht stond wegens handel in verdovende middelen de afgelopen twee jaar. De officier was van mening dat verdachte weliswaar geen gebruiker van cocaïne was, maar noemde het wel ernstig dat hij door zijn handel anderen schade toebracht.

Bij een inval in zijn woning had de Sectie Verdovende Middelen (SVM) drieëneenhalve gram cocaïne gevonden, terwijl men nog zag dat hij bij het binnenvallen van de SVM iets door de WC spoelde. Uit getuigenverklaringen bleek dat deze sinds 1988 van betrokkene reeds verdovende middelen kochten. De officier wees erop dat verdachte voor de eerste maal met de Justitie in aanraking kwam en hield daarbij rekening met zijn eis.

Zijn raadsman mr. Rudy Oomen wees er aan de hand van vonnissen van het Hof op dat er onvoldoende motieven aanwezig waren om R.P. als een verdachte te beschouwen. Men kan zijn cliënt alleen veroordelen als gebruiker en niet als verkoper.

'BEROEPSGETUIGEN'

Mr. Oomen wees erop dat de SVM wederom van 'beroepsgetuigen' gebruik heeft gemaakt. Hij refereerde daarbij aan personen die door de SVM worden gebruikt om verklaringen tegen een persoon af te legen zonder dat deze persoon hen kent.

Mr. Oomen wees erop, dat de cocaïne die de SVM gevonden had het restant was van wat verdachte voor eigen gebruik had, doch niet meer gebruikte nadat zijn vader hem had kunnen bewegen met het gebruik van verdovende middelen te stoppen. Aangezien R.P. voor de eerste maal terecht stond meende mr. Oomen dat hij een kans moet krijgen.

ANDERE ZAAK

Ook in een andere zaak hield de officier er rekening mee dat verdachte N.L. terecht stond voor de eerste maal. In zijn bezit werden 250 gram cocaïne en een vuurwapen gevonden. Hij eiste anderhalf jaar gevangenisstraf voor de gevonden cocaïne doch daarbij werd geen rekening gehouden met het vuurwapen, aangezien uit onderzoek was gebleken dat het onbruikbaar was.

De rechter doet 22 maart uitspraak in deze zaken.

■ *ORANJESTAD — Aan de Caya Betico Croes vond vrijdagmiddag de opening plaats — met gebruikmaking van een walki talki — van de kantoren van Indel nv. Een maatschappij die zich bezig houdt met General Electric communicatiemiddelen. Op de foto: directieleden Ekke Huisman, ir. Baba Richardson en Ru Fijnje met minister-president Nelson Oduber, die het nieuwe bedrijf succes kwam toewensen.*

Noordprijs 91 voor Buurtcentrum-creche

NOORD m- Vijf jaar geleden stelde men op Noord de 'Premio Promocional Santa Anna' in, die jaarlijks werd toegekend aan personen of instellingen die zich in de Noord-gemeenschap verdienstelijk hebben gemaakt. **Dit jaar werd deze prijs toegekend aan de crèche van het Buurtcentrum Noord, 'Chikitin Bin Bin'.**

Reeds vijftien jaar kunnen kinderen van twee tot vier jaar terecht in deze crèche, die zich een uitstekende naam heeft verworven en vooral door ouders op handen wordt gedragen. Leidster Carmen Frans vertelde in Telenoticias dat door haar en de andere leidsters dit werk met bijzonder veel plezier wordt gedaan; door het merendeel der leidsters reeds meer dan tien jaar. De inkomsten worden verkregen door maandelijkse bijdragen van de ouders, hulp van Cede Aruba en activiteiten, zoals een uitgebreide koffiemorgen.

De activiteiten te Noord vinden morgen plaats vanaf negen uur op de overdekte speelplaats van de Sint Annaschool te Noord met muziek, dans en andere activiteiten, waarbij de inwendige mens ook aan zijn trekken kan komen. De prijs, waaraan een geldbedrag is verbonden, zal morgen worden uitgereikt.

De eerste winnaars waren gewichtheffer/musicus Patan Farro, schilder Matheo Heyde en Imelda Eckmeijr, die ieder jaar het kindercarnaval te Noord leidt.

FTA hekelt uitvoering prijsverordeningen

ORANJESTAD — Voor vakbond FTA is het onaanvaardbaar dat directie Economische Zaken, die beter dan wie dan ook ervan op de hoogte is, niets doet tegen handelaren die rotzooi uithalen met de prijzen voor de consument. Dit is, aldus FTA-voorzitter Anselmo Pontilius, een overtreding die strafbaar is.

Een van de belangrijkste punten op het deze week gehouden eerste seminar van dit jaar van FTA-informatiecentrum, Cenfor, was het niveau van de kosten van levensonderhoud die de arbeiders zwaar raken en voor de FTA een grote zorg zijn. Volgens Pontilius moet er een efficiëntere controle komen op de hele kwestie van minimumloon om dit op de juiste wijze te kunnen aanpassen. 'Hierbij moet in overweging worden genomen dat in 1989 noch 1990 het minimumloon aangepast werd. Wij zijn al in maart 1991 en nog steeds is er geen aanpassing', aldus Pontilius.

Uit de lezing van leden van de Consumentenbond op het seminar neeft de FTA kunnen constateren dat er een serie artikelen is met maximumprijsbepaling en dat er ernstige overtredingen van deze maximumprijzen plaatsvinden. Deze overtreding van de maximumprijzen gaat zijn gang, zonder dat er sancties volgen. De FTA heeft ook kunnen begrijpen dat sinds 8 februari dit jaar een verordening over de broodprijs klaar ligt, maar dat deze de deur nog niet uit is ondanks de handtekening van de minister die er al onder staat. Dit document zou op mysterieuze wijze zijn zoekgeraakt, vernam de FTA van de Consumentenbond. Voorts zouden er handelaren zijn die, wanneer prijzen aangepast of verhoogd gaan worden, deze nieuwe prijzen al toegepast hebben.

De betrokken minister zou, aldus FTA, er goed aan doen een diepgaand onderzoek te laten instellen hoe het mogelijk is dat een getekend document zoekraakt. Dit wekt bij de FTA de indruk dat er handelaren zijn die druk uitoefenen om te voorkomen dat er een onderzoek komt. De vakbond is van mening dat de gemeenschap haar steun moet geven aan de Consumentenbond, CAS, omdat de consumenten zich nog niet bewust zijn van hun rechten die door de wet beschermd worden.

Schoolse hulp bij schoonhouden Aruba

ORANJESTAD — De studenten van de technische scholen Ir. Cesare Terzano, Dr. Martin Luther King en Tarabana hebben medewerking verleend aan de schoonmaakcampagne van de Women's Club of Aruba (WCA) door veertig metalen vuilnisbakken te maken voor alle scholen van het voortgezet onderwijs op Aruba.

'Nogmaals hartelijk dank aan de studenten van deze technische scholen en de betrokken leraren', aldus de voorzitster van WCA, Liliana Jansen, en het 'Limpi Comité'. Zij reikten een plakkaat uit aan de drie scholen als dank voor hun medewerking. De studenten kregen van WCA-zijde een zakje cadeau met 'Keep Aruba clean' erop, bestemd voor afval in de auto.

PPA:18 maart dag van eenheid volk

ORANJESTAD — 'De Dag van Vlag en Volkslied — 18 maart — is een dag om de eenheid van ons volk te tonen en onze nationale gevoelens en liefde voor Aruba te uiten'. Zo stelt PPA-voorzitter Benny Nisbet in een boodschap ter gelegenheid van het derde lustrum van vlag en volkslied en het eerste lustrum van de status aparte.

Nisbet brengt naar voren dat alles begon op 18 maart 1948 met het aannemen van een motie op de Ronde Tafel Conferentie een commissie te gelasten met de verzameling van staatkundige feiten die moeten bijdragen aan de totstandkoming van een nieuwe staatkundige orde binnen het koninkrijk. Sindsdien vonden belangrijke politiek/staatkundige ontwikkelingen steeds op 18 maart plaats.

De PPA zal, aldus Benny Nisbet, alle onpartijdige ontwikkelingen steunen, die uit zijn op erkenning voor iedereen die bijgedragen heeft aan de totstandkoming van de status aparte; PPA zal in het heden en de toekomst alle pogingen steunen die moeten leiden tot de garantie dat de datum 18 maart meer en meer een Nationale dag voor de gehele bevolking wordt.

Geen Amigoe op maandag

IN VERBAND met de viering van de Dag van Vlag en Volkslied en de eerste lustrum status aparte wordt maandag 18 maart de Amigoe op Aruba niet verspreid. Wij wensen Aruba een geslaagde viering toe.

Viering Plaza Croes met klanken Papito

ORANJESTAD — De culturele manifestatie op Plaza Betico Croes, ter gelegenheid van het derde lustrum van vlag en volkslied en het eerste lustrum van status aparte, begint op zondagmiddag vijf uur met het optreden van de muziekband Papito y su Doble Sabor.

Het programma wordt om acht uur, na aankomst van de autoriteiten, voortgezet met optreden van verschillende lokale groepen, de groep Serenada uit Curaçao, de balletgroep van Venevision en de Ballet Nacional uit Colombia.

Maandag 18 maart begint het Orkesta Filharmonica Arubano om kwart over acht 's morgens al te spelen. Om negen uur volgen het vlag- en volkslied ceremonieel, toespraken van gouverneur Felipe Tromp en minister-president Nelson Oduber, aubade door de schoolkinderen en defilé van de geüniformeerde jeugd.

Zondag 17 maart organiseert de Sociedad Bolivariana, in samenwerking met CAVA, vanaf zes uur 's middags, een International Food Festival op Plaza Bolivar, dat grenst aan Plaza Betico Croes waar de culturele manifestatie op dezelfde tijd plaatsvindt.

Te Noord en in de andere districten worden ook volksspelen en andere activiteiten gehouden. Te Noord is dit al vanaf negen uur 's morgens op zondag 17 maart op het complex van de St. Annaschool. Tijdens de viering zal ook de Premio Promocional Santa Ana worden uitgereikt aan Chikitin Bin Bin, de chrèche van het Centro di Barrio Noord die al vijftien jaar de kinderen van 2-4 jaar opvangt. Deze prijs wordt uitgereikt aan personen of groepen of instanties die zich op cultureel, sociaal of sportgebied verdienstelijk hebben gemaakt voor de Noord-gemeenschap.

Centrale figuur cocaine-transporten naar Nederland:

Officier eist negen jaar

ORANJESTAD — Negen jaar gevangenisstraf eiste de officier van Justitie tegen de vrouw C.K.R., die terechtstond verdacht van internationale handel in verdovende middelen sedert 1987. Voornamelijk zou zij cocaïne naar Nederland hebben gezonden. Er waren in deze zaak vele processenverbaal, die voorgelezen werden tijdens de zitting, waaruit de betrokkenheid van verdachte bij deze handel bleek.

Onder meer bleek zij dat enige vrouwen op Aruba had geronseld, die bereid waren de cocaïne naar Nederland te smokkelen. Een der aangehoudenen in Nederland ontmaskerde via een foto C.K.R. als de vrouw die de cocaïne op het lichaam van de koeriersters bevestigde. Zij werd Poppy genoemd en deze naam werd ook in de getuigenverklaringen steeds weer genoemd.

In een hotel en ook in de woning van verdachte werden de voorbereidingen getroffen voor het transport naar Nederland. Een der verdachten in Nederland herkende van een foto de woning van verdachte waar de voorbereidingen plaatsvonden.

SNIKKEN

Officier van Justitie mr. Lie-A-Kwie wees erop dat in 1989 in Nederland een grootscheeps onderzoek begon naar drugshandel tussen Nederland, Aruba en de Antillen. Steeds weer viel hierbij de naam van de verdachte, waaruit wel bleek dat zij een belangrijke rol in deze transporten speelde. Nadat de officier de zware eis van negen jaar — die hij gepast vond in deze zaak —had uitgesproken, barstte de verdachte in snikken uit.

Haar verdediger mr. John van der Kuyp was na het analyseren van de verklaringen ten aanzien van zijn cliënte tot de slotsom gekomen dat er weinig van klopte. Hij was de mening toegedaan dat niet de vrouw die terechtstond de leiding had doch L.T. die enige vrouwen bereid had gevonden de cocaïne te vervoeren naar Nederland.

Mr Van der Kuyp vond dat de bewijzen die men tegen zijn cliënte aanvoerde, onvoldoende waren voor een dergelijk hoge eis. Hij benadrukte het een trieste zaak te vinden een verdachte op dergelijke valse beschuldigingen te veroordelen. Zijn cliënte diende een straf te krijgen aanmerkelijk minder dan de eis van de officier.

ORANJESTAD — Onlangs werd een nieuw bestuur gekozen voor Boogaloo Softball Club/Pasta Meullers. Op de eerste vergadering van het nieuw bestuur werden de functies als volgt verdeeld: voorzitter Jaime Falconi, secretaris Wichi Croes, penningmeester Chomon Ras en commissaris Maikel Croes.

Nieuw bestuur Arubaanse loodsen organisatie

ORANJESTAD — Vijf leden van de loodsenvereniging Aruba hebben gebruik gemaakt van [illegible] artikel en van hun statuten om indien het bestuur in gebreke blijft een algemene ledenvergaderig bijeen te roepen.

Afgelopen zondag werd tijdens deze door de leden bijeen geroepen vergadering een nieuw bestuur gekozen, dat als volgt is samengesteld: voorzitter J.J. Gavidia, secretaris E.J. Damian en penningmeester R. Kelly. De eerste taken van het bestuur zijn orde op zaken te stellen en te zorgen dat de loodsenvereniging weer actief wordt.

PROGRAMA
CELEBRACION 3 ° LUSTRO HIMNO Y BANDERA
1 ° LUSTRO STATUS APARTE

Diadomingo 17 Maart 1991.

5'or di atardi animacion Papito y Su Doble Sabor
7.45 di anochi Yegada Mandatarionan
Manifestacion cultural: Coro Hubenil Nacional, Pierewietje, Teatro di Danza Arubano, Maryethi Werleman, Flash, Ballet di Colombia, Art Ensemble, Poesia, Erika Giel, Grupo Serenada di Corsow, Grupo Hubenil Cristal, Coro Mixto Arubano, Ballet di Venevision, Sharon Rose, Trio Los Arubenios, Ballet Nacional di Aruba.

Dialuna 18 Maart 1991, Homenaje na Nos Himno y Bandera

8.45 di mainta Yegada Mandatarionan, Coro di School nan cu cancionnan dedica na nos Dia Nacional, Defile Gruponan Uniforma.

E actividadnan lo tuma lugar ariba Plaza Libertador Gilberto Francois Croes.
Pabien Aruba, ban celebra nos Dia Nacional y hisa bandera.

OPENBARE VERKOOP

Op 21 maart 1991 's middags om 2 uur zal ten overstaan van Notaris Mr. J.R. Croes of diens waarnemer in het HOTEL TALK OF THE TOWN (Monsieur Louis Room), aan de L.G. Smith Boulevard 2, Oranjestad Aruba in het openbaar bij opbod aan de meestbiedende worden verkocht:

Krachtens onherroepelijke machtiging ex artikel 1203 lid 2 van het Burgerlijk Wetboek van Aruba:

het recht van erfpacht tot 12 maart van het jaar 2014 op een perceel domeingrond groot 807 M2, gelegen aan de Citroenstraat/Guyabastraat te Dakota, kadastraal bekend als Land Aruba Eerste Afdeling Sectie C nummer 106, met het daarop gebouwde betonstenen woonhuis, plaatselijk bekend als "Guyabastraat 1";

De veilingsvoorwaarden zijn gedeponeerd ter Griffie van het Gerecht in Eerste Aanleg, Zittingsplaats Aruba en liggen voorts ter inzage ten kantore van notaris mr. J.R. Croes, aan de L.G. Smith Boulevard 64 te Oranjestad op Aruba.

Mr. J.R. Croes, notaris.

Schoonmaakactie bij luchthave[n]

ORANJESTAD — Ingaande volgende week dinsdag wordt begonnen met een grootscheepse schoonmaak binnen en buiten de Aeropuerto Reina Beatrix. Bij de schoonmaak zullen betrokken zijn het vuilophaalbedrijf Granata, de Serlimar en het personeel werkzaam op de luchthaven. Het wordt een permanente schoonmaakactie.

Ing. Mario Bikker, hoofd Technische afdeling op de luchthaven, verklaarde dat velen nog niet weten hoe vuil het op en om de luchthaven is. Vorige week werden op één middag niet minde[r dan] 162 zwarte vuilniszak[ken] gegooid [illegible] vuil, be[staande] uit plastic borden, p[...] bekers, kranten, bier- e[n] drankflessen. Het meest[e van] dit afval is afkomstig [van] personeel van de luchth[aven] en anderen, die eten b[ij de] Chinees in de buurt [...] en na het versterken v[an de] innerlijke mens de [...] niet in, maar buiten de [drums] deponeren. Daar kom[t] bij dat Serlimar één ke[er per] week de drie drums b[ij het] restaurant ledigt, waa[rdoor] deze drums altijd ov[ervol] zijn en de wind het overt[ollige] vuil tegen de omheining [van] de luchthaven blaast. V[erder] zijn er personen die hun [...] en drinken bij het L[...] monument langs de par[keer]plaats gebruiken en [na] afloop alle rommel, soms [...] dozen lege bierfle[ssen] gewoon achterlaten.

Binnen het luchthaven[com]plex is het platform [aan de] kant continu het slacht[offer] van vuil afkomstig va[n] vliegtuigen. Bedrijfsv[uil] afkomstig van de kant[oren] van de Luchthavendienst, [win]kels en andere bedrijve[n op] de luchthaven, werkt [ook] mee aan de vervuil[ing] binnen het complex.

Om de luchthaven e[r] binnen en buiten weer n[etjes] te laten uitzien, is de l[ucht]havenleiding een contract [aan]gegaan met het vuilopha[al]bedrijf Granata, ter[wijl] drums geplaatst zu[llen] worden bij de gebouwen [van] de verhuurauto's en de [...]keerhuisjes. Ook de bl[oem]bakken voor het luchtha[ven]gebouw, die als vuilnisv[aten] worden gebruikt, zullen [vol]taan met een grotere r[egel]maat worden schoo[nge]maakt.

HINDERVERORDENING ARUBA

De Minister van Publieke Werken en Volksgezondheid maakt bekend, dat een ingediend verzoek met bijlagen voor het verkrijgen van een vergunning ingevolge de Hinderverordening tot het **installeren gasreservoir/noodaggregaat, Arendstraat 5,** gedurende dertig (30) dagen na heden bij het Centraal Bureau Juridische en Algemene Zaken, aan de Smith Boulevard 76 ter inzage ligt. Gedurende deze termijn heeft een ieder het recht mondeling of schriftelijk bezwaren tegen bedoeld verzoek in te dienen.

HINDERVERORDENING ARUBA

De Minister van Publieke Werken en Volksgezondheid maakt bekend, dat een ingediend verzoek met bijlagen voor het verkrijgen van een vergunning ingevolge de Hinderverordening tot het **installeren van een gasreservoir, Bushiri 23,** gedurende dertig (30) dagen na heden bij het Centraal Bureau Juridische en Algemene Zaken, aan de Smith Boulevard 76 ter inzage ligt. Gedurende deze termijn heeft een ieder het recht mondeling of schriftelijk bezwaren tegen bedoeld verzoek in te dienen.

HINDERVERORDENING ARUBA

De Minister van Publieke Werken en Volksgezondheid maakt bekend, dat een ingediend verzoek met bijlagen voor het verkrijgen van een vergunning ingevolge de Hinderverordening tot het **installeren gasreservoir/elec. apparaten, Fergusonstraat 51,** gedurende dertig (30) dagen na heden bij het Centraal Bureau Juridische en Algemene Zaken, aan de Smith Boulevard 76 ter inzage ligt. Gedurende deze termijn heeft een ieder het recht mondeling of schriftelijk bezwaren tegen bedoeld verzoek in te dienen.

Zegel van het jaar

-door Victor Hafkamp-

DEN HAAG/WILLEMSTAD — 'De Nederlandse Antillen vormen al sinds 1634 een deel van het Koninkrijk der Nederlanden. De vorstinnen Emma, Wilhelmina, Juliana en Beatrix hebben dus ook over onze eilanden geregeerd. Drie van de vier heb ik nog als regerend vorstin bewust meegemaakt, wat een indicatie is dat ik niet meer zo heel erg jong ben'. Dat zei gistermiddag de gevolmachtigde minister van de Nederlandse Antillen in Den Haag, Edsel, 'Papy,' Jesurun, bij de bekendmaking van de 'postzegel van het jaar 1990'.

De stichting De Nederlandse Postzegel van het Jaar enquêteerde voor het tweede achtereenvolgende jaar alle geïnteresseerde Nederlanders over de vraag welke zegel het predicaat 'de mooiste' in het jaar 1990 verdient. 47 Procent van de deelnemers liet zijn keuze vallen op de zegel 'Honderd Jaar Oranjevrouwen op de troon' van de Amsterdamse ontwerpster Jolijn van der Wouw. Zij plaatste op haar ontwerp de portretten van de vorstinnen Emma, Wilhelmina, Juliana en Beatrix in een vierkant. Van der Wouw kreeg uit hadnen van de gevolmachtigde minister een cheuqe van 7.500 gulden uitgereikt, evenals de bij die prijs horende trofee.

Jesurun wees er in zijn toespraak bij de prijsuitreiking op dat de wereld van de filatelisten voor hem geen vreemde is. 'Ik ben al ruim een halve eenw een enthousiast verzamelaar en bovendien scretaris van de commissie Uitgifte bijzondere postzegels in de Nederlandse Antillen'. Die commissie adviseert de minister van Verkeer en Vervoer (en Posterijen) op het gebied van de onderwerpenkeuze van de Antilliaanse zegels.

Aan de verkiezing 'Nederlandse Postzegel van het Jaar' was ook een prijsvraag verbonden. Aan de deelnemers was gevraagd om hun keuze zo origineel mogelijk toe te lichten met een pakkende slagzin. Mevrouw Middelkoop-Koning uit Oegstgeest, eerste prijswinnares, formuleerde het als volgt: 'De Nederlandse Leeuw liep een eeuw lang trouw aan de hand van een Oranjevrouw'. Gevolmachtigde minister Jesurun voegde er vanuit zijn achtergrond nog een zinnetje aan toe: 'Ook in de Antillen met als startpunt Curaçao'.

De ontwerpster van de winnende zegel kreeg uit handen van Jesurun ook nog een persoonlijk geschenk met Antilliaans karakter. Hij hoefde bij Jolijn van der Wouw niet lang er op aan te dringen ook eens naar Curaçao te komen. 'Dat was ik al een tijdje van plan, maar nu gaat het gauw gebeuren', liet ze hem weten.

Israel bereid gevangenenruil

JERUZALEM - De Israelische minister van Defensie, Moshe Arens, heeft verklaard dat Israel positief staat tegenover het idee om de Libanese religieuze Shi'itische leider Abdel Karim Obeid uit te wisselen tegen Israeliers die vastzitten in Libanon. Hij zei dit op de Israelische radio.

Obeid werd in juli 1989 ontvoerd door een Israelisch commando. Israel eist de terugkeer van zeker vijf Israelische soldaten, die gevangen zitten of vermist worden in Libanon. Arens deed zijn uitspraak na een bericht van de Amerikaanse omroepmaatschappij ABC dat Iran de VS hebben verzocht Israel ertoe te bewegen Obeid vrij te laten in ruil voor Iraanse medewerking om de vrijlating van de Westelijke gijzelaars in Libanon te bewerkstelligen. In Libanon zitten, naar men meent, in totaal nog twaalf Westerlingen vast, van wie drie Britten en rond zes Amerikanen. Onder de Britten bevindt zich de speciale gezant van de Anglicaanse kerk, Terry Waite.

Curaçao 'onder water'

■WILLEMSTAD — Duikteam Holland van Haarlem is momenteel op Curaçao en maakt opnames onder water om Curaçao als duikattractie in het buitenland te promoveren.

Foto: Duikers van het team die deze dagen de Curaçaose wateren 'onveilig' maken.

"Malpais nog steeds in gevaar"

Amigu di Tera bedankt voor fopspeen van Dito Mendes

WILLEMSTAD — De milieubeweging Amigoe di Tera vindt dat de overheid moet komen met een goed doordacht industriebeleid in plaats van de natuurvrienden een fopspeen voor te houden. Want zó beschouwt de beweging de opmerking van gedeputeerde Mendes die in december zei "geen grasprietje van Malpais meer te vertrappen."

Amigu di Tera en Defensa Ambiental hebben destijds fel geprotesteerd toen de overheid begonnen was met het wegbulldozeren van 3 à 4 hectare natuurgebied te Malpais. De organisaties eisten dat er eerst een uitgebreid onderzoek moest komen naar alle terreinen op Curaçao die voor industrialisatie geschikt zijn. Uit een vergelijking zou moeten blijken welk terrein het meest geschikt zou zijn, omdat er de minste schade aan de natuur zou worden aangericht.

Zo'n uitgebreid onderzoek, een milieu effect-rapportage (MER), heeft nooit plaatsgevonden, schrijft Yvette Ravenaud namens de milieubeweging. In plaats daarvanheeft de overheid een veel minder diepgaande milieu effectstudie (MES) laten doen naar Malpais en Mijberg. Dit onderzoek gaat ervan uit dat er in ieder geval industrie komt en dat het gebied in kwestie dus haar natuurwaarde kwijtraakt. Bij een MES gaat het erom de effecten van een bepaald type bedrijf te bestuderen.

Amigu di Tera vindt dat het publiek in de war wordt gebracht door de overheid door de verwisseling van die twee onderzoeken.

Terwijl de overheid veel geld uitgaf voor een zinloos onderzoek, koos ze ondertussen Bullenbaai-Oost uit voor de vestiging van een paar buitenlandse bedrijven, zo meldt Amigu di Tera in het persbericht. Er is nooit onderzocht welke effecten dit op het milieu kan hebben, er is dus noch een MER noch een MES uitgevoerd.

Het argument luidde dat Oost-Bullenbaai in het verleden toch al als industriegebied was aangewezen, dat bovendien tegen de COT aanligt en dus niet veel schade an de natuur kan aanrichten. Amigu di Tera vindt dat een argument dat vandaag de dag niet door de beugel kan en dat het trouwens toch wel eens tijd wordt om studie te maken van de milieueffecten van de COT.

Ook werd naar voren gebracht dat de overheid snel over industrie terrein moest beschikken omdat een bedrijf zich ogenblikkelijk op Curaçao wilde vestigen. 'Dat bewijst alleen maar dat men al beloftes aan buitenlandse bedrijven had gedaan terwijl er geen behoorlijke industrieplanning op tafel lag.'

Het alternatief dat Amigoe di Tera en Defensa Ambiental genoemde alternatief is West-Schottegat. Door hiervoor te kiezen kan er volgens de organisatie meer lijn komen in het industriebeleid, want tot nu toe is dat afwezig geweest. 'Als de overheid in 1989 opdracht had gegeven tot het maken van een MER, dan hadden we vandaag in 1991 een veel beter uitgangspunt gehad voor een industriebeleid.'

De milieubeweging wenst echter niet een fopspeen voorgehouden te krijgen door de overheid die zegt dat er op Malpais geen grasprietje gekrenkt zal worden. 'Een echte ontwikkeling is niet zomaar wat fabrieken op ons eiland neerpoten. Er moet een goede doordachte planning zijn waarin maximaal rekening wordt gehouden met de natuur en de ruimte,' vindt Amigu di Tera.

LONDEN - Het Britse veilinghuis Christies heeft vorig jaar zijn winst zien dalen met 36 procent tot 43,1 miljoen pond sterling (f 142 miljoen). In 1989 was er nog sprake van een recordwinst. Voorzitter Lord Carrington wijt de achteruitgang aan de Golfcrisis. Hij voorziet moeilijke tijden voor het veilinghuis.

Gay krant naar de Antillen en Suriname

— door Victor Hafkamp —

BEST/WILLEMSTAD — De 'Gay Krant', een blad voor homosexuelen en lesbiennes in Nederland, zal binnenkort eenmalig en gratis in een oplage van zestigduizend exemplaren worden verspreid in Suriname, de Nederlandse Antillen en op Aruba. De betreffende edities zullen eind mei in het Sranan tongo en het Papiamentu worden gedrukt.

Hoofdredacteur Henk Krol meent dat zijn 'Gay krant' in een behoefte zal voorzien. Hij stelt dat homosexualiteit nog een 'volkomen taboe' in Suriname en de Antillen is. 'Veel homo's zijn uit die landen naar Nederland gekomen omdat de tolerantie hier op dat gebied veel groter is en ze zo een nieuw bestaan kunnen opbouwen'.

In de speciale Suriname/Antillen-editie zal onder meer aandacht worden besteed aan de geschiedenis en de emancipatie van de homobeweging. Surinamers en Antillianen/Arubanen, die hun gebieden verlieten en naar Nederland trokken, zullen in interviews het een en ander over hun beweegredenen vertellen. Volgens Krol is het niet de bedoeling dat het blad uitsluitend homo's bereikt. 'De krant is bestemd voor een breed publiek en zal ook in scholen en bibliotheken worden verspreid. We zullen er alles aan doen om het clichématige beeld van de homo dat nog onder velen leeft een beetje bij te stellen'.

De Surinaamse en Antilliaanse homobeweging in Nederland werkt overigens aan de speciale editie mee. 'We moeten niet weer het Nederlandse vingertje gaan opsteken, zodat we bevoogdend overkomen. Het gaat er om een achtergestelde groep te helpen op de weg van de emancipatie. Hopelijk kunnen ze zich dan gemakkelijker in eigen land organiseren'.

Eind vorig jaar heeft de 'Gay krant' ook een speciale editie in de Sovjetunie uitgebracht, 'Gay Prawda' geheten. Ondanks de sombere verwachten — homosexualiteit is officieel in de Sovjetunie verboden — ging alles goed. 'Niets in beslag genomen', aldus Krol. 'Gay Prawda' werd verspreid door het Nederlandse consulaat. 'We krijgen nog dagelijks post uit de Sovjetunie. Het gaat goed met de verspreiding van hand tot hand. Hoe het in Suriname en de Antillen en op Aruba zal gaan, is nog even afwachten', aldus Krol.

Sport Agenda

SENTRO DEPORTIVO KORSOU
(zwembad)
open van 09.00-12.00/14.00-17.00 uur; dinsdag- en donderdagmorgen gesloten.

PISINA BENNIE LEITO
(Rif)
geopend op woensdag van 14.00-16.45 uur; vrijdag van 20.00-22.00 uur; zaterdag van 13.00-17.00 uur en zondag van 09.30-12.30/14.00-17.00 uur.

BOWLEN
(Damacor Bowling Club, Chuchubiweg)
openingstijden: maandag t/m donderdag van 17.00-02.00 uur; vrijdag en zaterdag van 16.00 uur tot na 02.00 uur; zondag vanaf 13.00 uur.

SCHAAKVERENIGING CURAÇAO
(Rust & Burgh)
iedere maandagavond om 20.00 uur gelegenheid tot schaken.

SCHAAKVERENIGING JANWE
(Sentro di Bario Janwé)
elke zaterdag van 09.00-13.00 uur schaakles en -training voor de jeugd vanaf 7 tot 23 jaar.

BASEBALL
(AA-klasse)
19.30 uur Royal Scorpions/MCB vs Sorpresa - Sentro Deportivo Kòrsou.

****

ZONDAG
BASEBALL
(AA-klasse)
10.30 uur Wild Cats/Banco di Caribe vs Groot Kwartier Stars/ABN;
14.30 uur Amstel Brewers vs Sta. Maria Pirates/Wallé Constructions - Tio Daou Ballpark.

****

MAANDAG
VOETBAL
(scholentoernool)
14.30 uur Marnixschool vs Don Sartoschool;
15.45 uur Giovannischool vs Stephanus College - terrein Quick '60.

****

Heracles mag Van Brussel niet ontslaan

ALMELO - Heracles heeft van de directeur van het gewestelijk arbeidsbureau in Almelo geen toestemming gekregen per 1 juli 1991 de arbeidsovereenkomst met trainer Henk van Brussel te ontbinden.

Volgens het arbeidsbureau heeft de eerste-divisievereniging onvoldoende duidelijk gemaakt waarom zij de verbintenis niet wil voortzetten.

De directeur vindt dat de arbeidsgeschiktheid van Van Brussel, sedert oktober vorig jaar wordt hij vervangen door Henk ten Cate, geen reden kan zijn van beëindiging van de verbintenis, die contractueel op 1 juli 1991 afloopt.

Omdat Van Brussel in het bezit is van een verlengd contract, heeft de eerste divisieclub toestemming nodig van het GAB om de banden met de trainer te verbreken.

Heracles beraadt zich over juridische stappen.

ALGEMEEN / LAUSANNE - Het Internationaal Olympisch Comité heeft Kuwayt steun toegezegd bij het herstellen van de sportstructuren. Dit is zaterdag tijdens een buitengewone vergadering van het IOC in Lausanne besloten. In de zeven maanden van de Iraakse bezetting bleef niets van de sport over. Bij de inval in augustus vorig jaar vond het Kuwaytse IOC-lid Sjeik Fahad al Ahmad al Sabah de dood.

Key Biscane "vijfde grand slam"

Haarhuis en Schultz overleven eerste ronde

KEY BISCANE - Na een week, waarin de accu werd opgeladen, is Paul Haarhuis vrijdag begonnen aan het toernooi van Key Biscayne. Dit door de ATP (spelersvakbond) zelf georganiseerde evenement, wordt wel eens het vijfde grandslamtoernooi genoemd.

Met een veld van 98 spelers en speelsters doet het nauwelijks onder voor Wimbledon, Roland Garros, Flushing Meadow en Flinders Park (Australië). Ook qua speelsterkte niet: van de top twintig schreven er zeventien in. Alleen Thomas Muster trok zich geblesseerd terug.

Paul Haarhuis, in Rotterdam onlangs nog halve finalist, versloeg de linkshandige Australiër Mark Kratzmann met 6-3 6-2.

Brenda Schultz won eveneens al had zij heel wat meer moeite. De nummer 87 van de wereldranglijst versloeg de Amerikaanse Stacey Martin met 7-6 (11-9) 6-4.

In Key Biscayne is Nederland met niet minder dan zeven spelers en speelsters vertegenwoordigd. Direct toegelaten zijn Paul Haarhuis, Richard Krajicek, Manon Bollegraf, Brenda Schultz en Petra Kamstra. Daarnaast plaatsten Jan Siemerink en Miriam Oremans zich via de kwalificaties.

Siemerink won daarbij met 7-6 6-3 van de Colombiaan Rincon, met 6-3 4-6 6-1 van de Portoricaan Nido en met 6-4 7-5 van de Amerikaan Partridge. Het is al de derde keer dit jaar dat de linkshandige speler uit Rijnsburg zich door de voorronden van een belangrijk toernooi werkt.

Hij deed dat ook in Melbourne, waar hij de vierde ronde bereikte en in Stuttgart, waar hij zelfs doordrong tot de halve finales. De afgelopen dagen hebben Siemerink en Krajicek onder leiding van bondscoach Stanley Franker extra aandacht besteed aan de techniek. Zij deden dat op de tennisclinic van Roy Emerson in Miami.

Franker was vrijdag een geïnteresseerd toeschouwer bij de ontmoeting tussen Nuno Marques en Charly Steeb. De Duitser kon de harde opslag van de twintigjarige Portugees nauwelijks terugkrijgen en verloor met 2-6 2-6. Op Marques is straks bij de Daviscupwedstrijd tegen Nederland begin mei in Lissabon de hoop van Portugal gevestigd.

FC Groningen optimistisch naar SVV

Ajax moet tegen Utrecht snel weer vorm krijgen

DEN HAAG - Na de blamage tegen Malta (1-0), krijgt een groot deel van de falende internationals in het weekeinde al weer de kans het publiek aan zich te binden. Vooral voor de spelers van Ajax, die woensdag tegen Malta als een blok faalden, staat er veel op het spel. Behalve het publiek begint ook coach Leo Beenhakker zijn geduld met de groep te verliezen.

Het puntenverlies in de tweede helft van de competitie heeft de riante positie ten opzichte van PSV aanzienlijk verslechterd, maar nog meer is het uit vorm zijn van een groot aantal spelers verontrustend voor Beenhakker.

Tegen FC Utrecht, dat na de matige prestatie van zondag tegen Den Haag ook wat goed te maken heeft, lijken de mogelijkheden het zelfvertrouwen weer wat op te vijzelen niet erg groot. Blessures zijn er bij beide teams niet, maar gezien de vorm van de dag van de selecties lijkt de kreet 'op volle oorlogsterkte' ook wat overdreven.'

PSV, dat zijn internationals woensdag minder zag falen, Van Breukelen kreeg geen bal, Vanenburg nauwelijks speeltijd en Koeman helemaal geen, gaat op bezoek bij RKC. Een te nemen hindernis voor de koplopers in de eredivisie. De selectie is vrijwel (fysiek) fit.

De grote onderlinge concurrentie lijkt echter zijn weerslag in negatieve zin te hebben op de groep. Het spel is nog steeds niet om over naar huis te schrijven waardoor de positie van coach Robson, die zelf al boetes uitdeelt om de discipline aan te halen, nog steeds zwak is. Nummer twee op de ranglijst FC Groningen gaat op bezoek in de Kuip. Niet bij de vaste bespeler Feyenoord, maar bij SVV, dat nog steeds twijfelt over een fusie met Sparta of het geheel verbouwen van het eigen stadion Harga.

Gezien het spel van zowel de Schiedammers als de Rotterdammers, beide ergens roemloos aan de staart van de middenmoot met slechts uitzicht op degradatie, lijkt een samensmelting eerder noodzakelijk dan gewenst.

In Groningen bereidt een ieder zich voor op Europees voetbal. De kloof met de top is dit jaar een stuk kleiner dan in voorgaand seizoen, het verschil met de andere subtoppers duidelijker dan ooit. Veel problemen worden er dan ook niet verwacht in de Kuip. De snelle counters van de gasten zullen zeker succesvol zijn.

Feyenoord, dat zich door een voortreffelijke overwinning op Dordrecht plaatste voor de laatste vier van de strjd om de KNVB-beker, gaat op bezoek bij een ploeg die er zo mogelijk nog slechter voorstaat in de strijd tegen degradatie. Heerenveen, dat afgelopen zondag een verrassend puntje haalde bij Volendam, hoopt weer op de inbreng van de nieuwkomers Camataru en Van der Gijp.

De laatste zal tegen zijn oude club best geïnspireerd zijn. Of zijn inzicht is besteed aan de rest van de ploeg, lijkt hij zichzelf ook wel eens af te vragen. Voor de gasten is winst noodzakelijk. Slechts dan wordt de afstand tot de degradatie-plaatsen enigszins de moeite waard.

UEFA-CUP

In de strijd om een plaats in het UEFA-Cuptoernooi volgend seizoen, is het duel in Enschede tussen FC Twente en Vitesse van groot belang. Nu Theo Vonk definitief blijft in Twente, hoopt de ploeg de draad van het begin van het seizoen, toen er veel punten werden gepakt, weer op te kunnen pakken.

Winst op de Arnhemmers, die een punt meer hebben verzameld en een duel minder gespeeld, is dan dringend gewenst. Bij de thuisploeg is alles dus weer rustig, geen blessures en geen irritaties bij spelers die vinden dat ze in de basis thuishoren.

Bij Vitesse ligt dat toch iets anders. Sinds Van der Brom bekend maakte een 16-jarig contract te zullen tekenen, is het spel van de middenvelder achteruit gegaan. De interesse uit Spanje, Frankrijk en Engeland heeft de onrust alleen maar groter gemaakt.

De andere duels in de eredivisie zijn: Roda JC - MVV, Willem II - Fortuna S, Sparta - Volendam en Den Haag -NEC.

Afrikaans Olympisch Comité:

Zuidafrika duidelijkheid gevraagd over Apartheid

GABORONE - De Afrikaanse sportleiders hebben Zuid-Afrika dringend gevraagd voor juni duidelijkheid over de afschaffing van de Apartheid te verschaffen.

Alleen dan kan de terugkeer in de sportwereld mogelijk zijn.

De vereniging van Afrikaanse Olympische Comités kwam in het weekeinde in Gaborone (Botswana) bijeen. Tijdens de vergadering werd de verwachting uitgesproken, dat de Zuidafrikaanse regering de belofte gestand doet en alle Apartheidswetten buiten werking stelt.

De Zuidafrikaanse sportbonden moeten tegen die tijd blank en zwart in zich verenigen.

De Kenyaan Jean-Claude Canga, voorzitter van de vergadering, verklaarde: 'De Afrikanen hebben genoeg gedaan de zaak in beweging te zetten. Het komt nu op de Zuidafrikaanse sport aan een einde te maken aan de isolatie van twintig jaar.

In Gaborone was de oprichting van een interim-Olympisch Comité voor Zuid-Afrika (INOCSA) een concrete stap. Daarin zijn naast de sportleiding ook de anti-apartheidgroeperingen verenigd. De erkenning van dit comité dient voor juni een feit te zijn.

Doep du Plessis, de voorzitter van het door blanken gedomineerde Zuidafrikaanse Olympisch Comité, reageerde positief. "Als we er in 1992 in Barcelona niet bij zijn, is dat onze eigen fout.'

In opdracht van het Internationaal Olympisch Comité zal een driehoofdige delegatie tussen 22 en 27 maart een bezoek brengen aan Zuid-Afrika. De delegatie bestaat uit: Keba Mbaye (Senegal), Kevan Gosper (Australië) en Jean-Claude Canga (Kenya).

Peking wil Spelen 2000

BEIJING - Beijing, de hoofdstad van China, zal zich bij het Internationaal Olympisch Comité kandidaat stellen voor de organisatie van de Olympische Spelen in 2000.

Het Chinees Olympisch Comité meldde zijn verlangen de Spelen te krijgen in de stad waar vorig jaar september de elfde Aziatische Spelen zijn gehouden.

Het IOC zal in september 1993, tijdens zijn vergadering in Monte Carlo, beslissen aan welke stad de Spelen van de eeuwwisseling worden toegewezen. Berlijn, Sydney, Buenos Aires, Toronto, Manchester of Londen en Brasilia hadden zich al eerder gemeld als gegadigde.

Voor de Aziatische Spelen, het eerste veelomvattende internationale sportevenement dat in China werd gehouden, zijn in Beijing 33 nieuwe accommodaties gebouwd. De burgemeester van de Chinese hoofdstad onderstreepte de verlangens van de stad met :"De Olympische Beweging zal een nieuwe dimensie krijgen, wanneer de Spelen gehouden worden in de hoofdstad van een land met meer dan een miljard inwoners.'

President Jovic ....

vervolg van pag. 1

het vice-voorzitterschap telkenjare wisselt tussen de verschillende republieken.

Jovic, een econoom, werd geboren in het district Batocina in Servie. Hij was onder meer financieel directeur van het automobielbedrijf "Crvena Zastava" en directeur van het Federaal planbureau. Verder was Jovic ambassadeur in Italie en voorzitter van het parlement van Servie, voordat hij benoemd werd in het presidium.

PRIORITEIT

Bij zijn aantreden kondigde hij aan de prioriteit te zullen geven aan het opstellen van een nieuwe federale grondwet en aan het herstel van de politieke orde in het land. Evenals alle Servische leiders is Jovic een tegenstander van de verandering van Joegoslavie in een lossere confederatie, zoals wordt geeist door de Kroaten en de Slovenen. Dit zou slechts leiden tot een versnelde desintegratie van het land, meent hij.

Jovic wordt gezien als een bondgenoot van de communistische president van Servie Slobodan Milosevic. Maar hij wist niet te voorkomen dat Joegoslavie tijdens zijn mandaat steeds verder afweek van het communisme. Slechts twee van de zes republieken, Servie en Montenegro, hebben nog een communistisch bestuur.

WAARSCHUWING

De Defensieraad van Kroatie heeft vrijdag gewaarschuwd voor het "reele gevaar" van een militaire staatsgreep tegen de wettige instellingen van de Joegoslavische republieken. Een coup kan het gevolg zijn van de weigering van het presidium de uitzonderingstoestand in het land af te kondigen, zoals door het leger is voorgesteld, zo meldde het Joegoslavische persbureau Tanjug. Door de weigering van het presidium de voorstellen noodmaatregelen te treffen om de orde in het land te herstellen, zag president Borisav Jovic zich vrijdagavond gedwongen op te stappen. Jovic, een communist en een Servier, steunt de voorstellen van het leger.

De Kroatische defensieraad, een raadgevend orgaan, verklaarde evenwel te hopen dat de krachtsverhoudingen binnen het presidium, dat bestaat uit vertegenwoordigers van de zes republieken en de twee autonome provincies in Joegoslavie, zullen voorkomen dat de uitzonderingstoestand wordt uitgeroepen. De maatregelen die het leger voorstaat zouden slechts leiden tot een burgeroorlog, aldus de raad.

Het voorstel het leger op te voeren op het politiek toneel als arbiter van de crisis heeft geen enkele wettige basis, vervolgt de raad. Volgens Kroatie was het doel van Jovic "de al ernstig wankelende socialistische regimes in Servie en Montenegro te redden en een dogmatisch-socialistisch regime te herstellen en de democratische bewinden omver te werpen in Kroatie en in de andere Joegoslavische republieken".

In NAPA van vandaag treft de lezer een uitvoerige beschouwing aan over de problematiek in Joegoslavie.

VS waarschuwen ....

vervolg van pag. 1

nog lang niet door de Iraki's voldaan.

DESERTEURS

De Iraakse regering heeft vrijdag tegenover de bevolking voor het eerst toegegeven dat deserteurs uit het leger zich bij de nationale opstand tegen president Saddam Husayn hebben aangesloten. Over de omvang van de desertie - volgens de oppositie inmiddels verscheidene divisies, compleet met hun bewapening - werd niets gezegd in een televisieprogramma waarin deserteurs vertelden gerecruteerd te zijn door agenten van buitenlandse mogendheden.

Een zeer bescheiden VN-vredesmacht, gedeeltelijke opheffing van het embargo tegen Irak, herstelbetalingen door Irak en teruggave van gestolen goederen uit Kuwayt, dat worden volgens ingewijden bij de Verenigde Naties waarschijnlijk de belangrijkste punten van een resolutie voor een permanent staakt-het-vuren tussen de geallieerde strijdkrachten in de Golf en Irak.

GROOT PROBLEEM

Vrijdag kwamen de ambassadeurs van de vijf permanente leden van de Veiligheidsraad - de VS, de SU, China, Frankrijk en Groot-Brittannie - bijeen om te onderhandelen over een nieuwe VN-resolutie die niet meteen tot een bestand maar tot een permanent staakt-het-vuren zou moeten leiden. Dat zou de mogelijkheid openlaten, zeiden de Amerikaanse, Britse en Franse gezant, om opnieuw tot militaire actie over te gaan als Irak zijn verplichtingen niet zou nakomen. Een van de grootste problemen voor een bestand is nog steeds dat de ontvoerde Kuwayti's, geschat op dertigduizend mensen, niet door Irak gerepatrieerd zijn.

De vijf grootmachten willen een symbolische VN-vredesmacht in het gebied tussen Kuwayt en Irak, die niet meer dan zo'n 250 man zou moeten omvatten. De Golfstaten, Syrie en Egypte zijn van plan er een vredesmacht van enkele tienduizenden mannen neer te zetten. Kuwayt zou gevraagd hebben om deze VN-vredesmacht precies op de grens met Irak te installeren, als afbakening van de exacte grenslijn.

TRIBUNAAL

Verder zouden in de resolutie de voorwaarden voor terugtrekking van de geallieerden uit Irak en Kuwayt uitgespeld moeten worden. Behalve een gedeeltelijke opheffing van het embargo tegen Irak om het land in staat te stellen weer olie te gaan exporteren, wil Londen ook een totaal exportverbod voor chemische en biologische wapens. China zou hier voorzichtig bezwaar tegen hebben aangetekend.

Om het hoofdstuk van de herstelbetalingen af te wikkelen, zal de resolutie naar verwacht een bepaling bevatten dat een internationaal tribunaal daarover bindende uitspraken moet doen. Bagdhad zou onder druk gezet hiermee akkoord kunnen gaan als prijs voor de gedeeltelijke opheffing van het embargo, zeggen diplomaten.

BOODSCHAP

Er zou niet meer serieus gedacht worden aan een tribunaal voor de oorlogsmisdaden van het Iraakse regime en om dat op te nemen in de resolutie. Volgens een gezant was dat voor de veiligheidsraad nogal onpraktisch.

De Iraakse president Saddam Husayn zou om elf uur vanmorgen (Ant. tijd) een "historische en belangrijke" boodschap uitspreken "voor het Iraakse volk en de eerlijke mensen in deze wereld". De boodschap, de eerste van Saddam Husayn sinds het einde van de Golfoorlog op 27 januari, zal worden uitgezonden door radio en televisie.

Stakers slaags in San Salvador

■ *SAN SALVADOR - Stakende wernemers van het Salvadoraanse ministerie van Financien leverden vrijdag slag met de politie waarbij rake klappen vielen. Bij genoemd ministerie staken ruim vierduizend werknemers om zo een hoger salaris af te dwingen.*

Montenegro ook uit presidium

BELGRADO - Na president Borisav Jovic, een Servier, is zaterdag ook de Montenegrijnse vertegenwoordiger in de presidentiele raad van Joegoslavie afgetreden. In een verklaring aan het parlement van de republiek Montenegro zei Nenad Bucin dat "hij zich niet kon verzoenen met de processen om doelbewust Joegoslavie, de strijdkrachten en alle federale instellingen te ontbinden", zo meldde het Joegoslavische persbureau Tanjug. Ondertussen heeft Servie aangekondigd het Joegoslavische leiderschap niet meer te erkennen.

Goudmijnen Zuid- Afrika:nog eens 40000 banen weg

JOHANNESBURG - De Zuidafrikaanse goudmijnen hebben in het afgelopen jaar ruim veertigduizend arbeiders ontslagen als gevolg van de zwakke handelsprijzen van het edele metaal en de gestegen exploitatiekosten. Volgens een woordvoerder van de gezamenlijke goudmijnen op vrijdag staan nog eens veertigduizend arbeidsplaatsen op de tocht. Zuid-Afrika is de grootste goudproducent in de wereld. De bedrijfstak gaf vorig jaar aan 453.000 mensen werk.

OAS-secretaris naar Suriname

Frontpartijen samen met Arbeidspartij

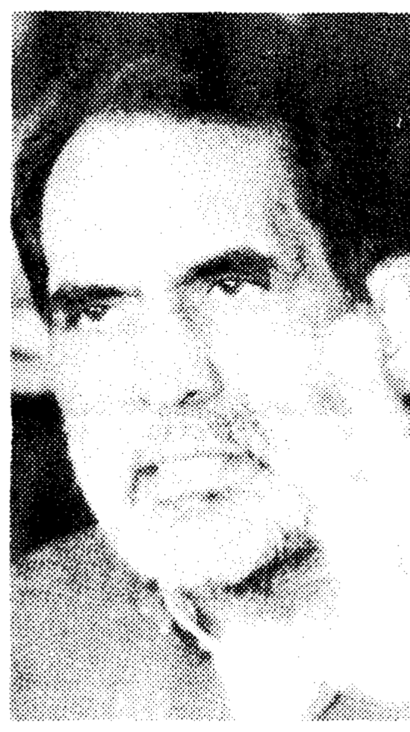
PARAMARIBO - Het Front voor Democratie en ontwikkeling gaat de verkiezingen in met de Surinaamse partij van de Arbeid (SPA), een aan de vakbeweging gelieerde partij. Volgens Jaggernath Lachmon, een van de Frontleiders, hebben de twee nog geen detailafspraken gemaakt maar hun samenwerking is "honderd procent zeker". Maandag komt de secretaris generaal van de Organisatie van Amerikaanse Staten (OAS), Joao Baena Soares, in Paramaribo aan in verband met het OAS-toezicht op het stembusgebeuren.

Lachmon zegt dat de Frontpartijen enkele zetels aan de SPA ter beschikking zouden stellen. "In deze verkiezingsstrijd gaat het echter niet zo zeer om zetels als wel om durf", aldus Lachmon. Het Front bestaat uit drie partijen, de Hindoestaanse VHP, de creoolse NPS en de Javaanse KTPI, die tot de "Telefooncoup" van december vorig jaar aan de macht waren.

Lachmon vindt het een "prettig vooruitzicht" dat er minder stakingen zullen zijn als de SPA in de regering zit. Tijdens het tweejarig bewind van de Frontcoalitie verzette de SPA zich fel tegen het sociaal-economische beleid van de regering. Partij- en vakbondsleider Fred Derby zette de vakbeweging enkele malen tot omvangrijke stakingen aan, niet alleen om de levensomstandigheden van arbeiders te verbeteren, maar ook om druk op de regering uit te oefenen tot wijziging van de positie van het leger in de grondwet.

Tegen de huidige regering van de Nationale Democratische partij (NDP), de politieke arm van het leger, is Derby ook flink uitgevaren. De SPA-voorman zei onlangs dat het kabinet "tekeer gaat als een olifant in een porceleinkast" en voorspelde een totaal bankroet van Suriname na de verkiezingen van 25 mei. Lachmon verweet de huidige regering dat zij de grond van het volk wil afkopen door op grote schaal schaarse goederen te importeren.

Joao Baena Soares, OAS-secretaris-generaal, wordt maandag in Suriname verwacht. Het bezoek van de OAS-topfunctionaris houdt verband met de verkiezingen van 25 mei. Dit heeft de ambassadeur van Suriname bij de OAS donderdag vanuit Washington laten weten. De OAS heeft drie weken geleden een tijdelijke waarnemersmissie in Paramaribo gevestigd om het verkiezingsproces te volgen. Dit zal gebeuren door een team van veertig waarnemers. De missie wordt geleid door Edgardo Reis, speciaal adviseur van Baena Soares.

■ *NEW DELHI - Demissionair premier Chandra Shekhar van India liet in een gesprek met de pers weten dat hij geen kansen meer mogelijk acht voor een coalitieregering na de komende vervroegde verkiezingen. Hij zelf was de leider van een minderheidsregering welke gedoogd werd door de Congress Party I van ex-premier Gandhi. Dit kwam er op neer dat hij de gevangene van de Congress party werd.*

(AFP-satellietfoto)

Boris Jeltsin: Referendum als waarschuwing voor Moskou

MOSKOU - De kiezers kunnen Sovjetpresident Michail Gorbatsjov zondag een krachtige waarschuwing geven door in het referendum van zondag tegen het behoud van de unie te stemmen.

Dit heeft de Russische president Boris Jeltsin vrijdag gezegd in een speciale uitzending voor Radio Rusland. Hij onthield zich echter van een stemadvies. Instemming met Gorbatsjovs voorstel zal de hegemonie en het centralisme van de unie slechts versterken, waarschuwde Jeltsin. Als het referendum mislukt zal dit een teken zijn voor de Sovjetleiding dat ze de huidige problemen niet kan oplossen en haar beleid serieus moet herzien. Jeltsin had geen goed woord over voor de vraagstelling, waarin sprake is van een "vernieuwde federatie van gelijke soevereine republieken".

Ambassadeur Irak:

Wapens voor terreurdaden ontvangen

MADRID - De Iraakse ambassade in Madrid heeft tijdens de Golfoorlog wapens ontvangen die aan terroristische groepen moesten worden uitgereikt.

Dat heeft de Iraakse ambassadeur die in Spanje politiek asiel heeft gevraagd, verklaard tegenover de Spaanse politie, zo meldde het Spaanse dagblad "ABC" onder aanhaling van betrouwbare bronnen. De Iraakse diplomaat Arshad Tawfig Ismail verklaarde dat de ambassade via een koerier vier machinepistolen en zes handvuurwapens met geluidsdemper had ontvangen. De wapens waren klaarblijkelijk bestemd voor terroristen. Bij de wapenzending zat geen springstof, ook was er geen concrete opdracht aan toegevoegd. De Spaanse autoriteiten die Ismail asiel in het vooruitzicht hebben gesteld, hopen van hem inlichtingen te ontvangen over terroristische groepen die Irak naar Europa heeft gestuurd.

AGENDA BONAIRE

POLITIE: 8000
BRANDWEER: 8222
TAXICENTRALE: 8845
HOSPITAAL: 8900

LANDFILL te Lagoen: maandag t/m vrijdag van 07.00-16.00 uur; zaterdag van 08.00-12.00 uur; zondag gesloten.

OPENBARE BIBLIOTHEEK
(**openingstijden** voor het publiek)
maandag en donderdag van 14.00-18.00 uur; dinsdag en vrijdag van 08.00-12.00/14.00-20.00 uur; zaterdag van 10.00-12.00 uur.
(**openingstijden** voor lezers)
woensdag van 14.00-19.00 uur.

POSTSLUITING: maandag t/m vrijdag aangetekende stukken om 15.30 uur; gewone stukken om 16.30 uur.

SERVICE CLUBS
Lions: informatie H. Nicolaas, tel.: 5520/8688.
Rotary: woensdag 12.00 uur - Restaurant **Beefeater**.

GALERIA DI ARTE BONAIRE (Kaya Grandi 70): openingstijden: maandag t/m vrijdag van 08.00-12.00/14.00-18.00 uur; zaterdag van 08.00-12.00 uur.

POLITIECLUB (Weg naar Willemstoren): open op vrijdag van 20.00-24.00 uur; zaterdag van 12.00-24.00 uur.

LVV: **openingstijden Slachthuis** i.v.m. afwezigheid van de keurmeester zal tot nader order uitsluitend op donderdagen en vrijdagen geslacht en gekeurd worden.

****

KERKDIENSTEN
Sint Bernarduskerk, Kralendijk:
maandag t/m zaterdag om 18.45 uur; zondag om 08.00 en 19.00 uur.
Coromotokerk, Antriol:
maandag t/m zaterdag om 19.30 uur; zondag om 09.00 en 18.00 uur.
Ludovicuskerk, Rincon:
maandag t/m zondag om 19.30 uur.

POB-leider: 'Eerst autonoom, dan onafhankelijk'

Cecilia verwacht veel heil voor Bonaire van autonomie

KRALENDIJK — De Partido Obrero Boneriano (POB) blijft er vast van overtuigd dat directe banden met Nederland het eiland Bonaire slechts ten voordele zullen strekken. In de verkiezingsstrijd zijn deze 'directe banden' een belangrijk, zo niet het belangrijkste, programmapunt voor de Bonaireaanse Arbeiderspartij. Overigens is het niet de bedoeling van de partij om daarmee de samenwerking tussen Bonaire en de beide zustereilanden Curaçao en Aruba te negeren, want partijvoorzitter Carmo 'Boeboei' Cecilia hecht grote waarde aan de gesloten samenwerkingsprotocollen, aldus zijn woorden in het radioprogramma van Voz di Bonaire.

Een van de voordelen die de rechtstreekse banden met Nederland kunnen geven, is volgens Cecilia het feit dat er niet meer op centraal regeringsniveau over Bonaire beslist kan worden door andere eilanden. Carmo Cecilia: 'Wij zullen onze eigen overheid moeten hebben waar de beslissingen genomen kunnen worden, een eigen parlement waar de nodige wetten tot stand kunnen komen, terwijl door een rechtstreekse contact met Nederland de ontwikkeling voor Bonaire vrijwel gegarandeerd is'.

In de huidige constellatie van de vijf samenwerkende eilanden kan Cecilia het minste waardering opbrengen voor de wetten die door de Centrale regering worden geregeld. 'Dat zijn bijna allemaal wetten die Bonaires ontwikkeling belemmeren. Neem bij voorbeeld de luchtvaartpolitiek waar Bonaire geen enkele stem heeft als het buitenlandse luchtvaartmaatschappijen die op Bonaire vliegen, wil aantrekken', aldus de Pob-leider.

Uiteraard zijn ook de marktbeschermingswetten naar zijn mening nauwelijks in het voordeel van Bonaire. Cecilia zegt dat het hier gaat om bescherming van produkten of fabrieken die hun oorsprong hebben op Curaçao, maar waar Bonaire het slachtoffer van wordt door de hoge prijzen die voor sommige produkten betaald moeten worden.

ISOLEREN

Het streven naar de directe banden met Nederland waarvoor de POB opteert, komt toch wel in een vreemd licht te staan, nu bij voorbeeld Nederland meedoet aan de éénwording van Europa in 1992. Boeboei Cecilia: 'Het is zeker niet de bedoeling dat Bonaire zich gaat isoleren door de gevraagde rechtstreekse banden met Nederland. Wat in feite wel gebeurt, is dat Bonaire in het koninkrijk de kans krijgt zelf beslissingen over het eiland te nemen. Uiteraard wel gebaseerd op onderhandelingen, protocollen en overeenkomsten met Nederland, Curacao en Aruba en zo nodig ook met andere eilanden. In principe blijft Bonaire bereid met elk eiland samen te werken'.

De verregaande consequenties die directe banden met zich mee brengt, liggen vooral op het vlak van de kleinschaligheid waar Bonaire daar bij voorbeeld zelf moet zorgen voor een adequaat ambtenarenapparaat, maar ook voor de handhaving van de wetten. Voor justitiële zaken ziet Cecilia geen enkel probleem.

'We hebben immers al een gezamenlijk Hof van Jusitie. Dat zal ook gaan gelden voor Bonaire. Wat misschein wat meer problemen met zich mee kan brengen, is het samenstellen van het politiekorps. Maar daarover kunnen akkoorden bereikt worden met Curaçao, Nederland of zelfs Aruba. Het zal een korps moeten zijn, waarin Bonaire vertrouwen kan stellen en dat de garantie is voor de bescherming van het Bonaireaanse volk. Vermoedelijk zal Bonaire in eerste instantie medewerking en samenwerking met de andere koninkrijkspartners moeten zoeken, aldus Cecilia.

Vaak is geopperd, dat directe banden de trampoline kunnen zijn voor een totale onafhankelijkheid van een eiland. Cecilia zegt desgevraagd dat naar zijn mening Bonaire inderdaad eens onafhankelijk zal moeten worden. 'Cecilia: 'Het is wel moeilijk daar een bepaalde tijdslimiet aan vast te koppelen. Ik weet dat sommigen bang zijn voor de onafhankelijkheid van een klein eiland als Bonaire'. Zeker met het oog op de minder gelukkige ontwikkelingen van voormalige koloniën als Indonesië en Suriname, waar staatsgrepen plaatsvonden en waar de door de bevolking gekozen regeringen vielen.

'Als we over onafhankelijkheid praten, dan moeten we goed weten wat we doen. Daarom spreken we momenteel niet specifiek over onafhankelijkheid. Waar wij nu naar toe werken, is een Bonaire dat een autonome positie inneemt in het koninkrijk.

'Buitenlandse' kiezers niet te onderschatten

KRALENDIJK — Sterker dan andere jaren wordt er op Bonaire een strijd gevoerd tussen de politieke partijen die elkaar verwijten dat de niet op Bonaire geboren politicus niet of juist wel aan de bak zal moeten komen. Paboso houdt het erop, dat de UPB een fluistercampagne houdt die gericht is tegen de Curaçaoënaars, Arubanen en Nederlanders. Hevig ontkend door de UPB die zegt de beste vrienden te hebben onder Curaçaoënaars en Nederlanders.

Gezien de door de afdeling bevolking verstrekte cijfers lijkt het niet verstandig het grote aantal niet op Bonaire geborenen te negeren. Het aantal stemgerechtigden in die categorie bedraagt namelijk 1.974 personen en zij maken 29,93 procent uit van het totaal aantal stemgerechtigden.

De stemmers komen van de andere eilanden, maar ook uit andere landen. Op Bonaire zijn 4.622 stemgerechtigden geboren, van Curaçao komen er 1.179, van Aruba 307, van de Bovenwinden 25, vanuit Nederland 215, van Suriname 27, uit de Dominicaanse Republiek 106 en van de rest van de wereld 115.

Het grootste aantal Curaçaoënaars woont in stemdistrict 2, terwijl het grootste aantal Arubanen in stemdistrict 4 woont. De meeste Nederlanders in stemdistrict 1 (Kralendijk). De meeste Domicanen wonen in stemdistrict 4 en 5 (Antriol). Het totaal aantal stemgerechtigden op Bonaire is 6.596.

Dat betekent dus dat voor het feit dat gewoonlijk tussen de tachtig en 85 procent gaat stemmen, zijn er 616 stemmen nodig voor een raadszetel. Dat zou dus betekenen dat indien alle niet op Bonaire geboren stemgerechtigden op een 'buitenlandse' kandidaat zouden stemmen die partij ruim drie zetels zou halen. Zelfs alleen de Curaçaoënaars zouden al bijna twee raadszetels halen indien zij bij voorbeeld allen op een Curaçaose kandidaat zouden stemmen.

KRALENDIJK — Naar de mening van de Partido Democratico Boneriano (PDB) is er de laatste jaren duidelijk een stijging in het aantal ruzies tussen de partijleiders van de politieke partijen. Volgens partijvoorzitter Eddy Crestian gaat er vrijwel geen week voorbij of de nieuwsmedia hebben weer een bericht dat een partijleider een ander ergens van beschuldigt.

Al meerdere keren heeft de PDB geconstateerd dat de ruzies zo ver gaan, dat de ene politieke groepering de andere zelfs voor de rechter daagt. Eind februari werd bij voorbeeld de POB-leider voor de rechter gedaagd door de vice-voorzitter van de UPB. Crestian constaterrt dat deze zaak nog niet behandeld was of de Paboso-leider dreigde alweer met een rechtszaak tegen de CAS-leider.

Eddy Crestian: 'Inmiddels vragen wij ons af waar het fatsoen en de vriendelijkheid zijn gebleven die zo karakteristiek waren voor de Bonaireaanse bevolking. Wij zouden ons moeten schamen telkens op deze manier in de publiciteit te komen'. Crestian wijst er verder op dat de bevolking vroeger anders werd opgevoed.

***WILLEMSTAD** — Gisteravond vond de officiële ingebruikname plaats van het pas gerestaureerde gebouw van de Dienst Arbeidzorg te Klein Kwartier. Pastoor Amado Römer was met de inzegening belast Het gebouwen-complex werd door de tewerkgestelden (AWV-ers) zelf gerestaureerd. Een groot aantal genodigden was aanwezig om de ingebuikname bij te wonen en het feit te vieren dat de Dienst Arbiedzorg dit jaar 25 jarig bestaat Op de fotocombinatie, pastoor Römer die het gebouwencomplex inzegent en (vlnr) het huidige hoofd van dienst, Nicatia, de gedeputeerde belast met de dienst, Ricardo Isebia en het voormalige hoofd, de heer Spit, die speciaal voor de gelegenheid uit Nederland is overgekomen.*

Dubbele viering bij Dienst Arbeidzorg

Paboso: 'Integriteit Soliana ter discussie'

KRALENDIJK — De Partido Boneriano Sosial (Paboso) heeft in het wekelijkse radioprogramma via Voz di Bonaire uiterst scherp gereageerd op de manier waarop gezaghebber mr. George Soliana de laatste raadsvergadering heeft geleid. 'In plaats van een onderzoekscommissie van de Eilandsraad in te stellen of op zijn minst ex-gedeputeerde Ramoncito Booi op zijn vingers te tikken, heeft Soliana zijn eigen integriteit ter discussie gesteld, aldus Nochi Willem.

Paboso kan nog wel begrip opbrengen voor de les die gezaghebber Soliana de leden van de Eilandsraad heeft gegeven over het reglement van orde in raadsvergaderingen, maar minder begrip heeft de politieke partij voor de macht die Soliana naar zich toe getrokken heeft door een raadsvergadering die door de leden van de Eilandsraad is aangevraagd, te stoppen.

Nochi Willem: 'Naar onze mening had de gezaghebber het voorstel van Ellis af moeten wijzen en de raadsvergadering gewoon zijn loop moeten laten hebben. Wij verwachten nu, dat Soliana via de nieuwsmedia de bevolking komt uitleggen op welke wet of op welk reglement van orde hij zijn beslissing heeft gebaseerd'.

De Paboso wijst de vier fractieleden van de oppositie ook de weg die nu nog openstaat om met gebruikmaking van artikel 62 van de ERNA het BC inclusief de gezaghebber rekening en verantwoording te laten afleggen over hun positie na het vonnis van de rechter in de Warahama-kwestie. Willem: 'Wij willen dan wel eens zien, of gezaghebber Soliana het opnieuw durft te presteren om de raadsvergadering te stoppen zonder dat de oppositie aan het woord is geweest'.

Ook is de Paboso het niet eens met de opmerking van gezaghebber Soliana dat Bonaire zich in deze zaak belachelijk heeft gemaakt. 'Het is Soliana geweest die de basis van onze democratie heeft vertrapt door de raad te verbieden over zaken van algemeen belang te praten. Nu geloven wij dat Soliana zijn persoonlijke zaken met die van algemeen belang heeft verward'.

Zoals bekend, is gezaghebber Soliana in februari 1986 als gezaghebber voorgedragen door de Partido Democratico Boneriano (PDB). Zijn ambtstermijn loopt dus af op 2 februari 1992. Er worden momenteel drie kandidaten genoemd die door de UPB voorgedragen zouden kunnen worden: George Soliana voor een tweede periode, hoofd HIW en waarnemend gezaghebber Richard Dammers en ten slotte de Kodela/ Utility Services-directeur Ben Statia MSc.

INGEZONDEN

Sterrenhemel

NU WIJ enkele dagen geen last hebben van helder maanlicht, voor belangstellenden weer enkele gegevens over de sterrenhemel. Heel vroeg in de avond ongeveer een half uur nadat de zon is ondergegaan dus om ongeveer kwart over zeven vindt u in het westen de planeet Venus. Hoog in het oosten, daar waar enkele maanden terug Mars zo prachtig helder stond, vindt u nu de planeet Jupiter, de grote planeet met de vele manen.

Bij het donkerder worden komen de vele sterren op, maar daar tussen zult u Venus en Jupiter niet meer kunnen missen. Misschien vraagt u zich af waar Mars gebleven is. Hoewel lang niet zo spectaculair als in november van het vorig jaar, is Mars nog de hele avond zichtbaar. Zoek eerst het wazige sterrenbeeld van het zevengesternte op en ga dan iets terug naar het oosten. De iets rossige 'ster' is Mars.

Ook Mercurius is deze maand zichtbaar maar die te vinden is meer het werk voor de geoefende amateur met kijker.

Wilt u meer weten over sterren en sterrenbeelden schrijf dan naar dr. R. Lee, Postbus 256, Bonaire of naar de redactie van de Amigoe.

DR. RAY LEE
Bonaire

MENSEN

Nieuwe techniek bij hartklachten

In het academisch ziekenhuis Nijmegen is een **nieuwe techniek** ontwikkeld om de ernst van hartklachten vast te stellen. Daarbij wordt de maximale doorbloeding van de hartspier bepaald. Deze methode is vooral bij gecompliceerde gevallen betrouwbaarder dan de gebruikelijke rontgenfilm van de kransslagaders. Cardioloog drs. N. Pijls promoveert donderdag aan de katholieke universiteit Nijmegen op een onderzoek naar de methode die ook het dotteren vergemakkelijkt.

Bij veertig patienten is nu de doorbloeding van de hartspier gemeten. Dat bewees dat deze methode betrouwbaarder is dan de klassieke rontgenfilm, stelt Pijls. Die klassieke methode komt nog steeds goed van pas, maar vooral in moeilijke gevallen (1.200 patienten per jaar) is het lastig op basis van rontgenfilms een conclusie te trekken.

Hartklachten ontstaan doordat de hartspier bij inspanning te weinig bloed ontvangt. Om het functioneren van het hart te bekijken, ligt het dus voor de hand de maximale doorbloeding te meten, aldus Pijls. Het meten gebeurt door het maken van rontgenopnamen van de hartspier nadat contrastvloeistof in de kransslagaders is ingebracht. De cyclus die die vloeistof maakt, wordt gefilmd en omgezet in digitale videobeelden. Zo is de precieze hoeveelheid vloeistof die de hartspier verwerkt te meten.

Antidepressiva in hoge mate giftig

Veel van de op het ogenblik verkrijgbare **middelen tegen depressies** zijn zo giftig dat ze zelfs in een geringe overdosis het ideale middel voor zelfdoding vormen bij mensen met een aandoening die juist wordt gekenmerkt door suicidaal gedrag. De farmaco-chemicus dr. R.M. Pinder constateert dit in het Nederlands tijdschrift voor geneeskunde.

Volgens hem pleegt naar schatting 15 procent van de depressieve patienten zelfmoord. De kans op overlijden door suicide ligt bij depressieve patienten ongeveer dertig keer zo hoog als bij mensen die niet aan een stemmingsstoornis lijden.

Pinder zegt dat er tussen de diverse anti-depressieve middelen grote verschillen bestaan in dodelijke doses. Overdosering is alleen mogelijk als de patient voldoende medicijnen in voorraad heeft. Daarom is het risico daarop het grootst in het begin van de behandeling, als de voorraad nog groot is of als de patient de pillen niet trouw slikt en het genezingsproces nog niet zo ver is gevorderd dat de gedachten aan zelfdoding zijn verdwenen.

De eerste twee tot drie weken van de behandeling zijn de meest kritische, aldus Pinder. De patient ondervindt dan nog weinig voordeel van de therapie en heeft juist veel last van de bijwerkingen.

Pinder waarschuwt vooral tegen de tricyclische antidepressiva. Hij meent dat artsen de omvang en de ernst van het sterfterisico door overdosering van deze middelen hebben onderschat. Ze worden nog vaak voorgeschreven, hoewel er nieuwe middelen bestaan die bij overdosering veel veiliger zijn.

■ *Er wordt niets aan u opgedrongen, de keus wordt geheel en al aan u overgelaten. Wij zijn echter verplicht u te laten zien wat er dit jaar te koop(?) is op de modemarkt. Dit is Jean-Paul Gaultier's idee van een modieuze outfit -naar hij zelf zegt- voor alle gelegenheden. U mag dus gerust zo gekleed de supermarkt binnenstappen. Niemand die de politie belt denkende dat zij worden overvallen.*

Eredoctoraat

De vroegere minister van onderwijs Jos van Kemenade heeft vrijdag aan de rijksuniversiteit van Gent een **eredoctoraat** in de psychologische en pedagogische wetenschappen ontvangen. Van Kemenade kreeg het eredoctoraat vanwege zijn verdiensten op het gebied van de algemene en vergelijkende onderwijskunde.

De 54-jarige Van Kemenade, die nu burgemeester van Eindhoven is, vervult nog altijd een leeropdracht aan de Nederlandse open universiteit. In Belgie heeft hij nog steeds bekendheid als de Nederlandse minister die voor talrijke onderwijsvernieuwingen zorgde.

Met Van Kemenade ontvingen vrijdag in Gent nog vijf andere wetenschappers een eredoctoraat: een Franse hoogleraar in de biochemie, een hoogleraar in de plasmafysica uit India, een Britse hoogleraar in de thermodynamica, een eveneens Britse hoogleraar in de bedrijfseconomie en een Japanse hoogleraar in de criminologie. De Gentse rijksuniversiteit vierde vrijdag haar dies natalis.

Nieuwe medicijn moet Griepprik vervangen

Aan de Erasmusuniversiteit in Rotterdam is een nieuw geneesmiddel ontwikkeld dat de **griepprik overbodig** maakt. Dit stelt drs. G. van Daal in zijn proefschrift dat hij woensdag op de wetenschappelijke instelling verdedigde.

Met het geneesmiddel, paspat oral genoemd, is het mogelijk een verscheidenheid van luchtweginfecties te voorkomen. Het werkt in een keer in op de verschillende slijmvliezen. Daardoor biedt het bescherming tegen een diversiteit van infecties.

Behandeling met het vaccin maakt het voor iedere nieuwe griepvariant opnieuw halen van een prik volgens de promovendus overbodig. De orale toediening van het medicament heeft tegenover inenting met een anti-griep vloeistof als voordeel dat de behandeling van de patient minder belastend is. Bovendien is minder geschoold personeel nodig.

Een ander voordeel van het nieuwe medicijn is dat de reactie van het lichaam op het anti-griepmiddel veel minder heftig is. Dat komt doordat het vaccin niet direct in het bloed wordt toegediend, maar via de darmen wordt opgenomen.

Naar het zich laat aanzien is de duur van de beschermende werking minder lang dan bij injecteren van specifieke vaccins. Maar daar staat volgens Van Daal tegenover dat het nieuwe middel vaker gebruikt kan worden doordat het minder bijwerkingen heeft.

Van alle bijzondere postzegels die de PTT vorig jaar uitgaf, vond Nederland die van 150 cent met "100 jaar oranjevrouwen op de troon" de mooiste. De zegel werd ontworpen door Jolijn van de Wouw uit Amsterdam.

De stichting Nederlandse postzegel van het jaar heeft dit onderzocht met een enquete. De oranjevrouwen vergaarden ruim 47 procent van de stemmen. Tweede werd "alarmnummer 06-11" met amper tien procent en "een warme zomerdag" met ruim acht procent. Jolijn van de Wouw krijgt voor de oranjevrouwen een trofee en 7500 gulden.

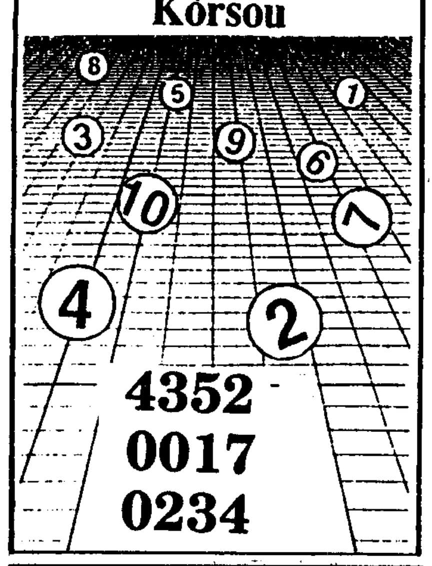
De onderzoeksorganisatie TNO is erin geslaagd een methode te ontwikkelen om afsnijdsels van vers **vlees aan elkaar te plakken** tot een volwaardig stuk vlees. Zowel de kwaliteit als de smaak zijn dezelfde als het oorspronkelijke vlees. Binnenkort komen de nieuwe, aan elkaar gehechte, vleesprodukten op de markt.

Dit deelde dr. G. Wijngaard van het Nederlands centrum voor vleestechnologie van TNO in Zeist donderdag mee. De biochemicus vond een natuurlijk hechtmiddel uit waarmee de stukjes vlees tot een groter geheel in elkaar gezet kunnen worden. Het bindmiddel, waarop inmiddels patent is aangevraagd, is zo sterk dat het samengevoegde vlees bij de bereiding ervan, niet uit elkaar valt.

Met de nieuwe methode, zo verzekerde de TNO-onderzoeker, is het mogelijk goede vleessoorten te verwerken tot een zeer bruikbaar en smakelijk produkt met dezelfde eigenschappen als een normaal stuk vlees. Op die manier behouden de kleine "onbruikbare" stukjes vlees, die men in de slagerij bij het uitsnijden overhoudt, zowel voor de slager als voor de consument hun waarde.

In de meeste gevallen worden deze stukjes vlees nu verwerkt in gehakt of worst. Daardoor is het afsnijdsel tien tot vijftien gulden per kilo minder waard dan het oorspronkelijke stuk vlees.

Wega di Number Kòrsou

NBC

ZATERDAG
21.00 Amen
21.30 The Fanelli Boys
22.00 Golden Girls
22.30 Empty Nest
23.00 Carol & Company
23.30 Dear John.

ZONDAG
20.00 World Figure Skating Championships
22.00 NBC Sunday Night at the Movies.

TBS

ZATERDAG
16.05 Movie: 'Daring Dobermans' (1973, Charles Robinson
17.05 Fishing with Roland Martin
17.35 Fishin' with Orlando Wilson
19.05 World Championship Wrestling
21.05 Movie: 'Deliver Us from Evil' (1973, George Kennedy)
22.35 Basketball - Atlanta Hawks at Phoenix Suns
24.50 US Olympic Gold
01.50 Night Tracks® - Chartbusters
02.50 Movie: 'How to Pick up Girls' (1978 - Desi Arnaz Jr.)
04.50 Night Tracks®.

ZONDAG
14.05 Movie: 'Finian's Rainbow' (1968, Fred Astaire)
16.40 Movie:: 'Three Cheers for the Irish' (1940, Thomas Mitchell)
18.35 Captain Planet
19.05 WCW Main Event
20.00 Movie: 'Fighting 69th' (1940, James Cagney)
22.00 Nat'l Geo. Explorer
21.45 Nat'l Geo. Explorer: 'Journey to the Bottom of the World'
24.00 Network Earth.

HBO

ZATERDAG
17.00 Movie: 'Seems like Old Times' (1980)
19.00 Movie: 'Roxanne' (1987)
21.00 Movie: 'Josephine Baker Story' (1991)
23.30 One-Night Stand
24.00 Movie: 'Burglar' (1987)
01.45 Movie: 'The Heist' (1989)
03.25 Movie: 'Another Chance' (1989)
05.05 Movie:: 'Child's Play' (1988)
06.35 Smoking: Everything You & Your Family need to know.

ZONDAG
14.00 Movie: 'Police Academy IV' (1987)
16.00 Movie: '18 Again' (1988)
18.00 Movie: 'Chances Are' (1989)
20.00 Movie: 'Overboard' (1987)
22.00 Movie: 'Men don't Leave' (1989)
24.00 Movie: 'Loose Cannons' (1990)
01.40 Movie: 'Easy Wheels' (1989)
03.10 Movie: 'Police Academy IV' (1987)
04.40 Movie: 'Dangerous Liaisons' (1988).

TELECURAÇAO

ZATERDAG
17.30 Telefiesta met tante Irma;
18.00 Studio Sport
19.00 Kòktel Turístiko met Captain Sterling;
20.00 Telenotisia;
20.30 Teatro Klasiko: 'Massacre River';
22.00 Wega di Number Kòrsou;
22.07 Salsa City;
23.30 Sluiting.

ZONDAG
16.00 Sena di Señor;
17.00 Sala di Konsierto;
17.50 Wega di Number Kòrsou;
18.00 Di bishita ku.....;
18.30 E Oloshi;
19.30 Trekking Beautiful Homes;
20.00 Telenotisia;
20.30 Shete Dia;
21.00 TeleCuraçao Musical Special;
22.00 Kate & Alice;
22.30 Wrestling;
23.30 Sluiting.
(wijzigingen voorbehouden)
******

AMIGOE Fax: 674524 Tel: 672000

UITGEVERIJ AMIGOE N.V.
Scherpenheuvel z/n of P.O.B. 577
Curaçao N.A.
Giro 440.000
Bankrek. nr.: 11-07-313
Algemene Bank N.V.
Bankrek. nr.: 874.825.10
Maduro & Curiel's Bank N.V.

CURAÇAO
Centrale (alle afdelingen) 672000

Directie:
Ingrid de Maayer-Hollander
Leeward News Holding

Hoofdredactie:
Peter Dicker (hoofdredacteur)
A. van Leeuwen (adjunct hoofdredactrice)
N. Hendrikse (eindredacteur ÑAPA)

Overige leden Redactie:
Toon van Dongen, Caroline Steegstra, Bob Harms, Sheila Rhodes (secretaresse), Chris van Grol (sportmedewerker), Solange Isselt (opmaak) en Ken Wong (fotograaf)

ADVERTENTIE-AFDELING
Acquisitie:
Viola Bernardus en Janny Naaldijk
Aanname advertenties:
Maandag t/m vrijdag van 07.30-15.30 uur
Alle advertenties voor de komende dag moeten 1 dag van tevoren vóór 15.30 binnen zijn.

ZOEKERTJES verschijnen op dindag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 07.30-15.30 uur worden opgegeven, behalve op zaterdag.

Alleen zoekertjes die op maandag en donderdag vóór twaalf uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

UITGEVERIJ AMIGOE ARUBA
Caya G.F. Betico Croes 110
Tel: 24333 (drie lijnen)
Faxnummer: 22368

Eindredacteur/Directeur
Jos van der School
Redactie: Ramiro Tromp, Anna Tromp- Van der Schoot, Djisbie Franken (fotograaf)
Advertentie-afdeling: Etleen Clemencia-Landsmark

BONAIRE
Correspondent:
Hubert Linkels, Kaya Gobernador N. Debrot 154 tel: 8627

SINT MAARTEN
Correspondent:
Eddie Williams, P.O Box 366, tel: 22580 / 22764
Faxnummer: 25868

Abonnementen en advertenties:
The Chronicle, Grounddove Road, Pointe Blanche, tel: 23919.

ST. EUSTATIUS:
Vertegenwoordigster / Correspondente:
Mevrouw Peggy van de Horde, Whitewallweg 1

HILVERSUM
correspondenten:
B. Jos de Roo en Victor Hafkamp: Radio Nederland Wereldomroep (tel: 035-724300)

Persagentschappen: ANP en AP
Samenwerkingsovereenkomst met The Miami Herald, De Haagsche Courant, De Brabantse Pers

DRUKKERIJ: Rotaprint N.V.

DISTRIBUTIE (abonnementen):
Curaçao: Districo N.V. Tel: 370503, 370504 en 370304

Voor klachten gelieve deze nummers op te bellen. Het abonnementsgeld kan ook betaald worden via Giro rek. nr: 208.000, Maduro Bank rek. nr: 286.330.08 en ABN rek. nr: 11.15.626
Aruba: Caya G.F. Betico Croes 110, tel: 24333
Bonaire (abonnementen en incasso): mv. A. Wong-Loi-Sing, Kaya Cacique 4

Losse nummers 60 cent:
Abonnementsprijs op alle eilanden van de Nederlandse Antillen **vijftien gulden per maand**

Buiten Antillen (Nederland):
NAf. 80,15 per maand (luchtpost) of NAf. 24,-- per maand (zeepost); jaarlijks vooruit te betalen

Heer Bommel en de Waarde-Ring

door Marten Toonder

7138— Intussen zat heer Bommel op het politiebureau tegenover commissaris Bas, die hem daarheen had gebracht. 'Ik vind dit héél dun van u', sprak heer Ollie toornig. 'Men kan een heer niet ongestraft naar het cachot voeren als een misdadiger'.

'Dit is geen cachot', zei de politiechef sussend. 'Ik wil alleen eens even met je praten over de beloning. Waarom beweer je dat het zink was'.

'Omdat dat waar is!' riep heer Bommel oprijzend uit. 'De beloning, die jullie me gegeven hebben was waardeloos! Het was veel, maar het was niets, als u begrijpt wat ik bedoel!'

'Praatjes!' snauwde de ander, eveneens opspringend. 'Het was een gedeelte van de roverschatten! Rovers bewaren geen waardeloos metaal. Bewijs eens, dat het zink was!'

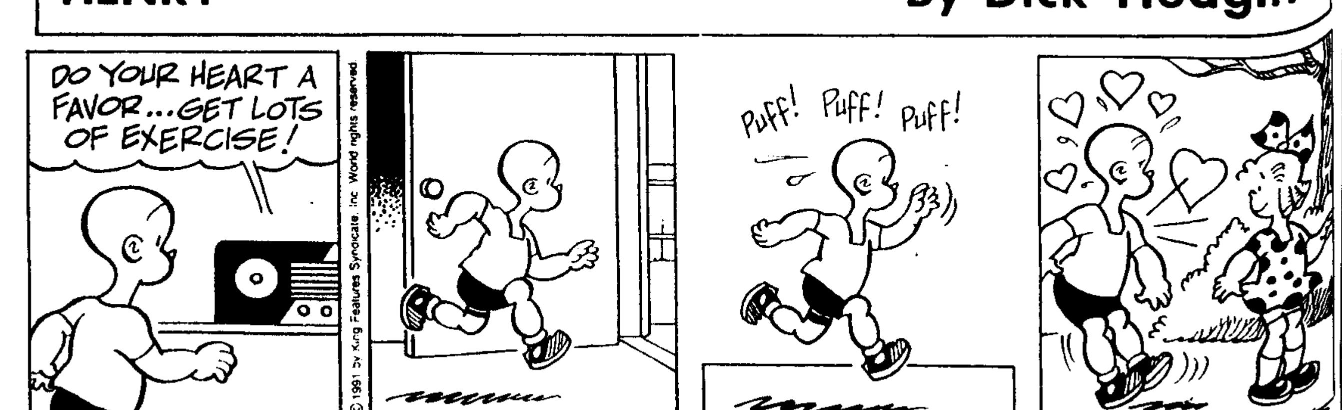
'Bewijs eens, dat het géén zink was!' riep heer Ollie met overslaande stem.

Een kort ogenblik keken de heren elkander hatend aan, toen werd er op de deur geklopt en ze gingen mompelend weer zitten.

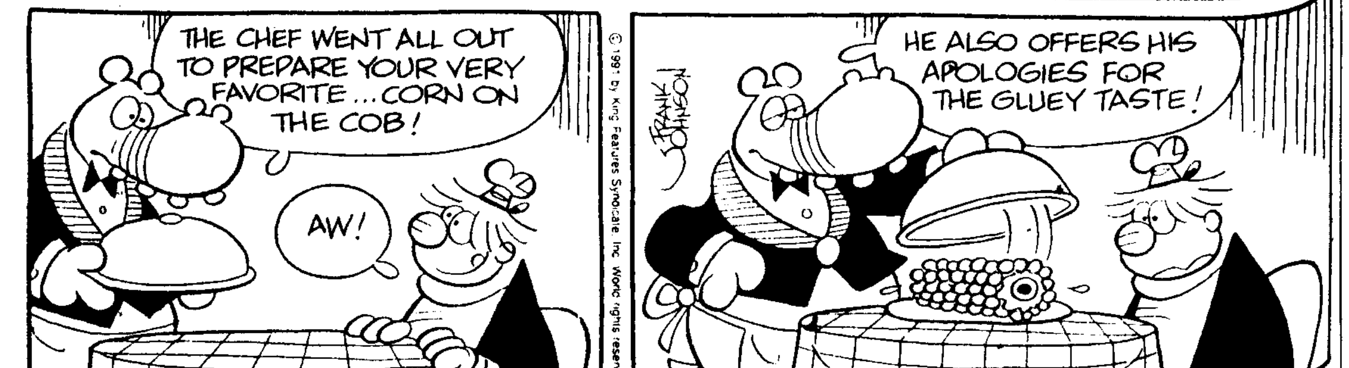
'Een ogenblikje, chef', sprak sergeant Kodders, zijn hoofd naar binnen stekend. 'Ik wil graag een arrestatiebevel hebben. Snuf heeft de dieven van het zink opgespoord en als we vlug zijn, kunnen we ze grijpen'.

'Straks, straks, zei de heer Bas wegwenkend. 'Ik heb hier een veel grotere zaak aan de hand'.

HENRY ® By Dick Hodgins

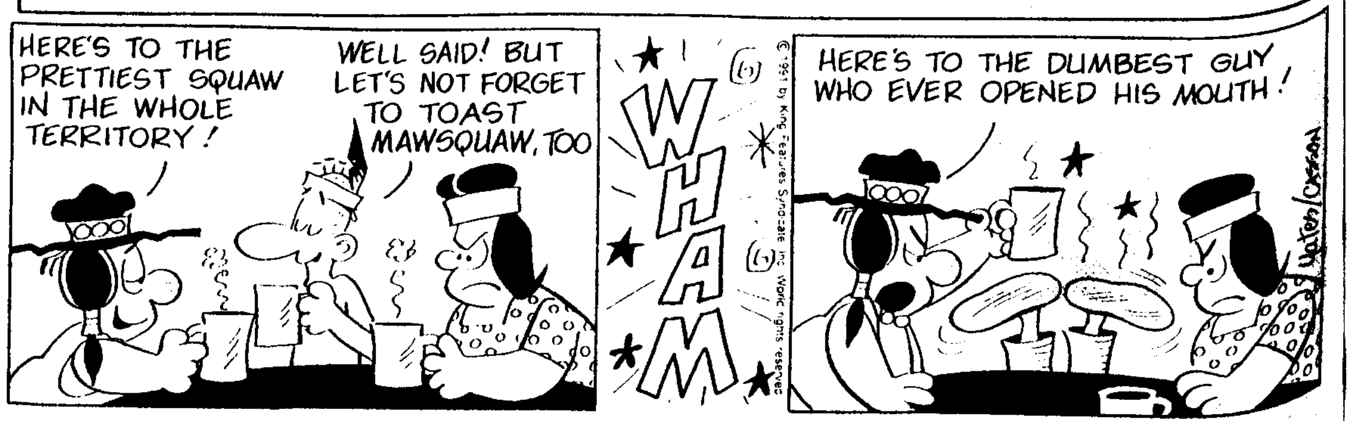
BONER'S ARK ® By Addison & Frank Johnson

BEETLE BAILEY ® By Mort Walker

REDEYE ® By Bill Yates & Mel Casson

Financieel Nieuws

Randstad smaakmaker op verdeeld Damrak

AMSTERDAM - De Amsterdamse effectenbeurs is vrijdag verdeeld gesloten. Van de 255 verhandelde fondsen sloten er 91 hoger, tachtig lager en noteerden er 84 onveranderd. Op de lokale markt blijkt fors gehandeld in aandelen Randstad. Er gingen ruim vier miljoen stuks (dubbeltelling) om, voor een totaalbedrag van f 188 miljoen, een vijfde van de totale aandelenomzet. De koers van het aandeel ging twee kwartjes omhoog tot f 47. Wall Street terrein prijs, maar de dollar zette zijn opmars onverminderd voort.

De CBS-stemmingsindex algemeen zakte vrijdag 0,6 punt, van 93,7 tot 93,1. De laagste stand van de dag was 92,8 punten. De koersindex sloot op 189,6 tegen 190,3 donderdag. Frankfurt en Londen eindigden beide ook lager. Londen was net als Amsterdam de dag ervoor nog zeer vast gestemd en die stemming werkte vrijdagmorgen op beide beurzen nog even door. De koersen gingen omlaag onder invloed van winstnemingen.

Op de optiemarkt in Amsterdam was het vrijdag expiratiedag. Er werd druk gehandeld in opties op de EOE-aandelenindex. Daarbij werd massaal van de mogelijkheid gebruik gemaakt de openstaande maart-posities voor 16.00 uur te sluiten.

De aandelenomzet in Amsterdam bedroeg in totaal f 968 miljoen. De totale omzet kwam uit op f 1,37 miljard. Aan staatsobligaties werd voor ruim f 300 miljoen verhandeld. VNU was de grootste absolute stijger op de hoofdmarkt. De uitgever ging f 1,40 omhoog tot f 96,40. Donderdag pakte het fonds al f 2,20. Ook Elsevier steeg, zij het licht met f 0,20. Wolters kluwer verloor f 0,90 op f 53,40, waarmee de winst van f 0,70 van de dag ervoor ruimschoots is verspeeld. Borsumij Wehry deed het goed met een stijging van f 1 op f 84. KNP lag ook goed in de markt met een koerswinst van f 0,50 op f 51,70. Gelderse papier op de parallelmarkt ging daarentegen met veertig cent omlaag tot f 84,40.

In de financiële hoek kreeg Internationale Nederlanden er veertig cent bij op f 48,40, terwijl Aegon een dubbeltje terugging op f 124,90. Donderdag steeg de koers van de verzekeraar nog f 3. ABN AMRO moest f 0,60 terug op f 36,30, AMEV zakte f 0,40 op f 55.

Onder de internationals steeg Unilever f 0,60 tot f 156,60 en AKZO met twee kwartjes tot f 104,50. Koninklijke Olie verloor negentig cent op f 143,50 en KLM ging vijf dubbeltjes terug tot f 26,70. Hoogovens, in afwachting van de cijfers volgende week, zakte f 0,20 tot f 56,60. Philips stond onveranderd op f 27,80. Verder ging DAF vijf dubbeltjes omlaag tot f 24,40 en DSM f 1,60 tot f 109,50.

GOUDA - Na een aantal verliesjaren heeft 1990 het computerbedrijf Multihouse winst opgeleverd. Het nettoresultaat Bedroeg f 648.000 of zeven cent per aandeel. Over 1989 leed de onderneming een verlies van f 2,8 miljoen of 33 cent per aandeel. De omzet steeg van f ..7 miljoen tot f 132,8 miljoen.

Overeenkomstig het algemene beeld in de branche vertoonde de orderinstroom in september en oktober enige aarzeling, waardoor het resultaat in het vierde kwartaal tegenviel. In de laatste twee maanden herstelde de orderontvangst zich fors en aan het eind van het jaar bedroeg de orderportefeuille ongeveer f 52 miljoen, ruim 13 procent meer dan een jaar tevoren. Een verdere winstverbetering in 1991 ligt volgens multihouse mede hierdoor in de lijn der verwachtingen.

HET WEER

WEERSVERWACHTING geldig tot morgenmiddag 12:00 uur:
Licht tot half bewolkt, af en toe zwaar bewolkt met voornamelijk in de komende nacht en morgenochtend een plaatselijke bui. Matige tot krachtige, overdag af en toe krachtige, oostelijke wind (tussen tien en 25 knopen).

WEEROVERZICHT:
De luchtdrukverschillen boven onze omgeving zijn in de loop van gisteren enigszins kleiner geworden waardoor de krachtige wind dan ook afnam. Een ander gevolg hiervan was dat de vochtigheid in de onderste luchtlagen kon toenemen, waardoor ook in de komende 24 uur enkele verspreide buien tot ontwikkeling zullen komen.

OVERZICHT WEERSGESTELDHEID

Station	Het weer (Vanmorgen 08.00 L.T.)	Max (Afgelopen 24 uur)	Min	Neerslag mm
Aruba	licht bewolkt	31	25	0.0
Curaçao	neerslag op afstand	31	25	sp
St Eustatius	licht bewolkt	29	23	0.0
St Maarten	licht bewolkt	31	24	0.0
Amsterdam	zwaar bewolkt	15	07	sp
Barranquilla	zwaar bewolkt	37	26	0.0
Bogotá	laaghangende mist	21	06	-.-
Boston	licht bewolkt	03	00	1.3
Caracas	onbewolkt	29	14	0.0
Chicago	geheel bewolkt	07	-3	0.0
Detroit	nevel	11	-4	0.0
Kingston	licht bewolkt	32	20	1.0
Medellín	nevel	23	13	1.0
Miami	geheel bewolkt	27	22	0.0
New York	licht bewolkt	04	02	2.0
Paramaribo	hlf bwlkt na rgnbui	32	22	0.2
Philadelphia	onbewolkt	07	02	0.8
Port of Spain	neerslag op afstand	29	23	11.6

Stockmarkets - NEWS

NEW YORK	PREV.	15-03	FRANKFURT	PREV.	15-03	AMSTERDAM	PREV	15-03
DOW JONES	2952	2943	DAX INDEX	1576	1570	CBS GEN.INDEX	93.70	93.10
AM.BRANDS	47.13	46.38	ASKO	774.00	809.00	ABN-AMRO	36.90	36.30
AM.EXP.	27.25	27.75	BASF	239.00	238.40	AEGON	125.00	124.90
ANHEUSER B	50.13	49.63	BMW	512.00	506.50	AHOLD	78.30	78.10
ATT	33.88	33.88	COMMERZBANK	263.00	262.50	AMEV	55.40	55.00
BORDEN	34.88	35.00	DAIMLER BENZ	657.50	657.80	AKZO	104.00	104.50
CAMPBELL S	73.13	73.00	DEUTSCHE BANK	646.50	640.50	BOLS	195.00	194.20
CHRYSLER	15.38	15.38	HOECHST	247.40	244.20	BUHR.TET.	63.50	64.00
CITICORP	15.25	15.13	KAUFHOF	453.00	454.00	DAF	24.70	24.20
COCA COLA	54.25	53.50	MAN	395.50	402.00	DSM	111.10	109.50
DIGITAL	77.50	75.13	PREUSSAG	314.60	314.50	ELSEVIER	80.60	80.80
DUPONT	37.88	37.50	SIEMENS	622.90	617.60	FOKKER	31.80	31.60
EAST.KODAK	45.38	44.63	VW	367.90	368.50	GIST BROC.	34.90	34.60
EXXON	57.63	57.00				HAGEMEYER	114.80	114.70
FORD	34.13	34.38				HEINEKEN	150.30	150.50
GEN.ELECT.	69.13	68.50	LONDON			HOOGOVENS	56.80	56.60
GEN.MOTORS	40.00	39.88				KLM	27.20	26.70
HEINZ	38.38	38.38	FT-100 INDEX	2500	2494	KNP	51.20	51.70
HOMESTAKE	17.00	16.88				NEDLLOYD	53.00	53.00
IBM	128.75	126.75	ARGYLL	2.92	2.90	NMB	45.50	46.00
KELLOGG	85.38	84.75	BARCLAYS BANK	4.77	4.70	NAT.NED	56.10	57.10
MC DONALDS	35.25	34.25	BASS	10.57	10.65	PHILIPS	27.80	27.80
MERCK	108.38	107.75	BRITISH STEEL	1.45	1.46	ROBECO	99.00	99.50
MINNES.MNG	91.75	90.88	BRITISH TEL	3.40	3.43	ROLINCO	95.00	95.40
MOBIL CORP	64.88	64.38	BTR	4.10	4.10	RORENTO	63.20	63.40
NCR	96.25	95.50	CADBURY	3.73	3.70	RODAMCO	56.00	56.10
PFIZER	105.00	104.13	CABLE & WIRE	5.40	5.40	ROYAL DUTCH	144.40	143.50
P.MORRIS	67.88	66.25	GRAND MET	8.01	7.75	UNILEVER	156.00	156.60
QUAKER	56.88	56.75	MARKS & SPENCER	2.55	2.51	VMF STORK	49.50	48.10
SEARS	32.50	32.00	REDLAND	6.55	6.53	VOC	44.20	43.70
UP JOHN	43.38	44.13	TATE & LYLE	3.56	3.64	VNU	95.00	96.40
USX	29.88	30.00				WESSANEN	75.90	75.70
WOOLWORTH	33.38	33.50						
			TOKYO					
GOLD	364.80	366.30				TORONTO		
			NIKKEI DOW IND.	26542	26843			
SILVER	4.02	4.06				TSE 300	3530.2	3515.3
			BRIDGESTONE	1110	1130			
CRUDE OIL	19.97	20.16	CANON	1570	1620	ALCAN	23.38	23.38
			DAI ICHI KANGYO	2170	2200	BELL	42.00	41.88
US$/Yen	135.85	137.00	DAIWA SEC.	1390	1480	BANK OF NS	15.63	15.63
			HITACHI	1280	1330	CAN.PAC.	21.75	21.38
US$/DMARK	1.58	1.60	HONDA MOT.	1500	1560	INASCO	28.25	28.00
			JAPAN AIRLINES	1230	1280	LAIDLAW	15.00	14.13
GBP/US$	1.85	1.83	NEC	1630	1680	MOORE	29.00	28.63
			NOMURA SEC.	2140	2230	NORANDA	18.00	17.63
US$/NLG	1.78	1.80	NIPPON STEEL	496	515	PLACER DOME	16.50	16.63
ECU/US$	130.30	128.65	MAZDA	652	646	POWER CORP.	17.38	17.25
CAN/US$	86.73	86.54	SONY	6630	6680	ROYAL BANK	25.50	25.63

— Osvaldo Anaya en familie op Aruba
— Vanya Anaya de Paz en familie in Bolivia
— Carmen Tineo de Castillo en familie in Bolivia

maken met verslagenheid het overlijden bekend in Sta. Cruz, Bolivia van hun onvergetelijke en geliefde moeder, schoonmoeder en grootmoeder

MEVR. MARIA LUISA ANTELO-PEREDO

De begrafenis vindt plaats op 16 maart 1991 in Santa Cruz, Bolivia.

Condoleance-adres in Bolivia:
Calle 8, No. 16
Equipetrol,
Santa Cruz, Bolivia.

AGENDA CURAÇAO

MEDISCHE DIENSTEN

ARTSEN

NACHTDIENST ARTSEN
Patiënten van de artsen van Bandabao (3e district) kunnen in spoedgevallen telefoon 641658 bellen en dan het antwoordapparaat afluisteren. De patiënten van de andere medische districten kunnen voor spoedgevallen de artsenpraktijk van hun eigen huisarts bellen; het antwoordapparaat zal dan mededelen wie de dienstdoende arts is.

KINDERARTS
(particuliere patiënten)
voor de dienstdoende arts belt U tel.: 624900/625100.

VERENIGING VAN TANDARTSEN
voor de dienstdoende arts gedurende het weekeinde en op feestdagen gelieve tel.: 82222 op te bellen.

CENTRO MEDICO STA ROSA
Sta Rosaweg 327, tel.: 672300/676666; openingstijden zaterdag en zondag van 08.00-24.00 uur.

WIJKVERPLEGING

WIT GELE KRUIS
voor wijkverpleging 'Pònsès Margriet': consultatiebureaus te Sta Maria: tel.: 82344, 82412 en 82947; Montagne Abao: tel.: 673711 en Kaya Fensu (Koraal Specht): tel.: 618577; hoofdkantoor te Sta Maria 17, kantooruren van 07.00-12.30/13.00-17.00 uur. Na 17.00 uur bereikbaar: zuster N. Chapman, tel.: 370029.

NEUTRALE WIJKVERPLEGING
kantoor Gosieweg 15, tel.: 44231/44232; geopend van 07.00-17.00 uur; de wacht heeft zuster Caupain, tel.: 688614, pageboy 027-053 b.g.g. 43838.
kantoor Bandabao, Groot Sta Martha 141, tel.: 642555; geopend van 14.00-17.00 uur; de wacht heeft zuster Caupain, tel.: 688614.

KRAAMKLINIEK RIO CANARIO
Schottegatweg Noord 43, tel.: 44510, 691343, 691683 en 691838; voor informatie over prenatale zorg en zorg gedurende en na de bevalling.
Consultatiebureau zuigelingen: iedere donderdagmiddag van 13.30-16.00 uur.
Consultatiebureau peuters: iedere dinsdagmiddag van 12.30-14.45 uur.

STICHTING WIJKVERPLEGING BANDABAO
Fontein 35, tel.: 648077; open van maandag t/m vrijdag van 07.00-17.00 uur; na 17.00 uur bereikbaar: zuster E. van Herwijnen, tel.: 642798 b.g.g. 601760.
Consultatiebureau: iedere dinsdag van 09.00-11.00/18.00-20.00 uur.

STICHTING VAN HET WITE GELE KRUIS VOOR GEZINSVERZORGING 'KWIDO PA FAMIA'
Sta Maria 17, tel.: 680222; spreekuren maandag, woensdag en vrijdag van 08.00-10.00 uur; dinsdag en donderdag van 14.00-16.00 uur.

GENEESK. DIENST

STADS- EN 2DE DISTRICT OOST
16 maart 1991 vanaf 08.00 uur tot 18 maart 1991 om 07.00 uur:
Dokter Braam, Sentro Mediko Marie Pompoen, tel.: 615265; spreekuren: 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 78725 b.g.g. 89266/89337.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Wilsoe, Da Costa Gomez, Nassy-Tseng, Nassy, Tseng, Mercelina, Braakman, Doran en Güerrero-Bakmeyer)

STADS- EN 2DE DISTRICT WEST
15 maart 1991 vanaf 17.00 uur tot 18 maart 1991 om 07.00 uur.
Dokter Roose, Sentro Mediko Kas Chikitu, tel.: 623550; spreekuren: 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 83233 b.g.g. 89266/89337.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Swart, Goilo-Henry, Roose, Braakman-Bonder, Gerstenbluth, Davelaar, Elhage, Pablo, Heerenveen, Nivillac en Rosales-Concession)

DERDE DISTRICT BANDABAO
15 maart 1991 vanaf 17.00 uur tot 18 maart 1991 om 07.00 uur.
Dokter Schellens, Sentro Mediko Barber, tel.: 611605 spreekuren: 10.00-11.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 641784 b.g.g. 89266/89337.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Schellens, Sommer, Lucasius, Spong en Tweed).

■ Patiënten van hier niet genoemde artsen wordt aangeraden in spoedgevallen de eigen arts te bellen en te informeren wie voor deze de dienst waarneemt. Het verdient te allen tijde aanbeveling een huisarts te kiezen die in avonden en weekeinden bereikbaarheid geregeld heeft. Vraag er naar bij uw eerstvolgend bezoek!

APOTHEKEN

WEEKEINDEDIENST
ZATERDAG
Otrobanda
Muizenberg, Muizenberg z/n, tel.: 44390/44391.
Punda
Plasa, De Ruyterkade 36, tel.: 615519/615545.
ZONDAG
Otrobanda
Paradeis, F.D. Rooseveltweg 46-B, tel.: 89676/89808.
Punda
del Pueblo, Sha Caprileskade 7-A, tel.: 612444/612555.

DIVERSEN

VERLOF BEGRAFENIS

(van 10.00-14.00 uur)
16 maart: P.A.J. Scherptong, Winston Churchillweg 157-E.
17 maart: S. Jennie-Kleinmoedig, Angolaweg 76.

HEEFT U hulp nodig bel SOS-lijn 127.

THORAX CENTRUM
(Jan Noorduynweg naast UNA, tel.: 85544): openingstijden van maandag t/m vrijdag van 08.00-17.00 uur; op zon- en feestdagen alsmede op werkdagen na 17.00 uur voor spoedgevallen tel.: 85917.

DIERENASIEL
kantooruren maandag t/m vrijdag 10.00-12.00/14.00-18.00 uur; zaterdag van 10.00-13.00/16.00-18.00 uur; zondag gesloten.

DIERENARTS
voor spoedgevallen gelieve te bellen:614000 (Veterinaire Dienst) voor de dienstdoende arts.

CULTUREEL CENTRUM CURAÇAO
20.300 uur recital van Roy Libiee - auditorium, Koninginnelaan.

ZONDAG

TOERISTENSCHIP
08.00-22.00 uur 'Noordam'.

TONEEL
15.00 uur 'Un dia di aña kayente' gebracht door toneelgroep Kosecha Nobo - Don Sartoschool te Soto.

MAANDAG

TOERISTENSCHIP
09.00-18.00 uur 'Carla Costa' (SJU).

KERKDIENSTEN

KLOOSTER ALVERNA (Gouv. van Lansbergeweg): zon.: 10.00 uur hoogmis (Ned) en 16.00 uur Papiamentu.
BARBER (H. Joseph): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00 en 09.00 uur.
BRIEVENGAT: zat.: 18.30 uur; zon.: 10.00 en 18.00 uur.
BUENA VISTA (Birgen Milagrosa): zat.: 18.30 uur; zon.: 09.00 en 11.30 uur.
CHARO (O.L. Vrouw van Coromoto): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.00, 11.00, 17.00 (Spaans) en 19.00 uur.
GROOT KWARTIER (O.L. Vrouw van Berg Carmel): zat.: 19.30 uur; zon.: 09.00 (Ned) en 18.00 uur.
JANDORET (O.L. Vrouw van Goede Raad): zon.: 10.00 en 19.00 uur.
HULPKERK BOCA SAMI: zat.: 18.00 uur; zon.: 08.00 uur.
HULPKERK LAGOEN (H. Johannes); zon.: 10.00 uur.
JANWE (H. Hart van Jesus): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.30, 12.00 en 19.00 uur (Ned).
KORAAL SPECHT (Goede Herder): zat.: 19.00 uur; zon.: 11.00 en 18.00 uur.
MONTAÑA (H. Dominicus): zon.: 05.15, 08.30 en 19.00 uur.
OTROBANDA:
Santa Ana: zon.: 08.00 en 19.00 uur.
Santa Famia: zon.: 06.00, 09.00, 11.00 (Engels) en 19.00 uur.
PIETERMAAI (kathedraal): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00, 09.00 en 19.00 uur.
SANTA MARIA: zat.: 18.30 uur; zon.: 07.00, 09.00 en 18.30 uur.
SANTA ROSA: zat.: 18.30 uur; zon.: 07.30, 09.00 en 18.30 uur.
SAN WILLIBRORDO: zat.: 19.00 uur; zon.: 10.00 uur.
SERU GRANDI (Fuik): zon.: 17.00 uur.
SOTO; zat.: 19.00 uur; zon.: 09.00 uur.
STEENRIJK (O.L. Vrouw van Altagracia): zat.: 07.00 en 19.00 uur; zon.: 08.00, 10.00 (charismatica) en 18.00 uur.
SUFFISANT (O.L. Vrouw van Fatima): zat.: 18.00 uur; zon.: 09.00 en 18.00 uur.
TERA CORA: ZON.: 18.00 UUR.
WESTPUNT (H. Petrus): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.30 uur.
WISHI (H. Teresita): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00 en 18.00 uur.
ZUID BONAM (H. Judas Thadeus): zat.: 18.30 uur; zon.: 08.30 en 17.30 uur.

EVANGELISCHE BROEDERGEMEENTE

MORAVIAN CHURCH
(Goeroeboeroeweg, Mundo Nobo)
zaterdagavond 19.00 uur zangdienst.
zondagmorgen 09.30 uur preekdienst.
(Emmy Berthold kleuterschool, Suffisant)
zondagavond 18.00 uur Papiamentse dienst.

VERENIGDE PROT. GEMEENTE VAN CURAÇAO

Ebenezer Church
(Oranjestraat 111)
09.00 uur ds. O.G. Haasnoot (Hòf Pinedoe))
Tamarijn
(Mahaaiweg/hoek Jasmijnweg)
09.30 uur ds. Gilhuis.
Emmakerk
(Rio Canario)
09.30 uur ds. G.J. Schüssler.

NOACH-KAPEL

zaterdagavond
19.00 uur kerkdienst (Ned.) - Marinebasis Parera.

Oproep voor VGKS Jaarlijkse Ledenvergadering

De VGKS-leden worden hierbij herinnerd aan de jaarlijkse ledenvergadering.

Datum : Maandag, 18 maart 1991.
Tijd : 20.00 uur.
Plaats : Kaartzaal S.O.V. "Asiento"
Rust & Burgh.

WAARSCHUWING

De Commandant van de marinebasis Parera maakt bekend dat er schietoefeningen worden gehouden.

Op de schietbaan **HATO:**

MAANDAG	18 MAART 1991 van 07.00 tot 13.00 UUR.
DINSDAG	19 MAART 1991 van 07.00 tot 24.00 UUR.
WOENSDAG	20 MAART 1991 van 07.00 tot 24.00 UUR.

Op de schietbaan **WACAO:**

MAANDAG	18 MAART 1991 van 07.00 tot 13.20 UUR.
DINSDAG	19 MAART 1991 van 07.00 tot 13.20 UUR.
DONDERDAG	21 MAART 1991 van 07.00 tot 13.20 UUR.

Onveilig zeegebied ± 4000 meter uit de kust.

EILANDGEBIED CURAÇAO

Het Bestuurscollege van het Eilandgebied Curaçao maakt bekend dat mevrouw **IVY JOHANNA DE VIEIRA-SCHOOT** een verzoekschrift bij het Bestuurscollege heeft ingediend ter verkrijging ingevolge de Vergunningslandsverordening (P.B. 1963 no. 28) van een **SLIJTVERGUNNING** voor een lokaliteit van het perceel gelegen te **SOUAX No. 20, alhier.**
Dit verzoekschrift en de bijlagen liggen vanaf de dag na deze bekendmaking gedurende veertien dagen ter visie bij de Afdeling Algemene- en Juridische Zaken van het Centraal Bestuurkantoor aan de Theaterstraat no. 17, alhier, gedurende welk tijdvak een ieder het recht heeft schriftelijk zijn bezwaren tegen het verlenen van genoemde vergunningen en toestemmingen kenbaar te maken bij het Bestuurscollege.
Indien naar aanleiding van deze bekendmaking bezwaren worden ingebracht, kunnen zowel de verzoeker als degenen die bezwaren hebben ingebracht gedurende de termijn van een week na het hiervoor genoemde tijdvak van veertien dagen kennis nemen van de ingebrachte bezwaren bij de Afdeling Algemene- en Juridische Zaken.

Namens het Bestuurscollege
van het Eilandgebied Curaçao,
Het Hoofd van de Afdeling
Algemene- en Juridische Zaken,
Mr. H.A. LOURENS

OPENBARE VERKOOP

Op woensdag 17 april 1991 des voormiddags om 10 uur zal ten overstaan van ondergetekende notaris of diens waarnemer te zijnen kantore aan de Schottegatweg Oost 191 te Curacao, in het openbaar worden verkocht krachtens rechterlijk bevel:

het tot 14 augustus 2032 lopend recht van erfpacht op een perceel grond, gelegen in het tweede district van Curacao, bekend als Blok M kavel nummer 19 van het verkavelingsplan "Buena Vista", groot 725m2, nader omschreven in meetbrief nummer 689 van 2 november 1971, met het daarop gebouwde plaatselijk bekend als Manhattanweg 91.

De veilingvoorwaarden liggen ter inzage ten kantore van ondergenoemde notaris en ter Griffie van het Gerecht in Eerste Aanleg van de Nederlandse Antillen Zittingsplaats Curacao. Deze veilingvoorwaarden houden ondermeer in dat van iedere bieder geëist kan worden een onherroepelijke bankgarantie over te leggen welke tenminste gelijk dient te zijn aan het bedrag van zijn bieding vermeerderd met de kosten der veiling.

[illegible]
notaris
Schottegatweg Oost 191
Tel.: 616833.

Stichting

Z wangerschaps-
&
O uderschapsedukatie

Fundashon "EDUKASALU" pa (futuro) mayor

VOORLICHTINGSKURSUSSEN

— Zwangerschapsvoorlichting
— Geboortevoorbereiding
— Aanstaande Moeder-kursus

gaan van start op:

dinsdag	19 maart 1991
woensdag	20 maart
donderdag	21 maart
aanvangstijd:	7.30 uur 's avonds

Aanmeldingen: maandag 18 maart en dinsdag 19 maart 6.30 - 7.30 uur 's avonds.

Schottegatweg Oost 19, schuin tegenover ANTRACO telefoon: 369644.

EILANDGEBIED CURAÇAO

Het Bestuurscollege van het Eilandgebied Curaçao maakt bekend dat de heer **TUNG SHING SUEN** een verzoekschrift bij het Bestuurscollege heeft ingediend ter verkrijging ingevolge de Vergunningslandsverordening (P.B. 1963 no. 28) van een **KOFFIEHUIS- en RESTAURANT A VERGUNNING** voor de lokaliteiten van het perceel gelegen te **KAYA MUIZENBERG BLOK 5, alhier.**
Dit verzoekschrift en de bijlagen liggen vanaf de dag na deze bekendmaking gedurende veertien dagen ter visie bij de Afdeling Algemene- en Juridische Zaken van het Centraal Bestuurkantoor aan de Theaterstraat no. 17, alhier, gedurende welk tijdvak een ieder het recht heeft schriftelijk zijn bezwaren tegen het verlenen van genoemde vergunningen en toestemmingen kenbaar te maken bij het Bestuurscollege.
Indien naar aanleiding van deze bekendmaking bezwaren worden ingebracht, kunnen zowel de verzoeker als degenen die bezwaren hebben ingebracht gedurende de termijn van een week na het hiervoor genoemde tijdvak van veertien dagen kennis nemen van de ingebrachte bezwaren bij de Afdeling Algemene- en Juridische Zaken.

Namens het Bestuurscollege
van het Eilandgebied Curaçao,
Het Hoofd van de Afdeling
Algemene- en Juridische Zaken,
Mr. H.A. LOURENS

Stroomonderbreking

Veel werkzaamheden kunnen wij voor U uitvoeren zonder U te storen, doch ditmaal moeten wij de stroomvoorziening onderbreken op:

* Maandag 18 maart 1991
  Van 9 uur t/m 4 uur;
* Quadrillestraat kompleet, Tumbastraat van perceel 1 t/m 26.
* Dinsdag 19 maart 1991
  Van 9 uur t/m 4 uur.
* Reigerweg #1 t/m perceel 8
  Alablancaweg 1 t/m perceel 8.

PROJEKT: "RIOLERING OTROBANDA"

De vernieuwing en uitbreiding van de riolering in Otrobanda is bijna een feit. Zeker in de woonbuurten is men klaar met de werkzaamheden. Daarom wordt met ingang van 18 maart 1991 het

Informatiecentrum Kortijnweg 30 gesloten.

Een speciale dank gaat uit naar de bewoners van de woonbuurten in Otrobanda, alsook de bedrijven, winkels en instellingen voor de medewerking die zij gegeven hebben en het begrip dat zij getoond hebben voor de overlast die zij hebben ondervonden.

Ook een dank aan de weggebruikers voor het strikt volgen van de vele wegomleggingen.
Voor nog eventuele klachten en vragen kunt U zich wenden tot D.O.W., telefoon 614444 tst. 149.

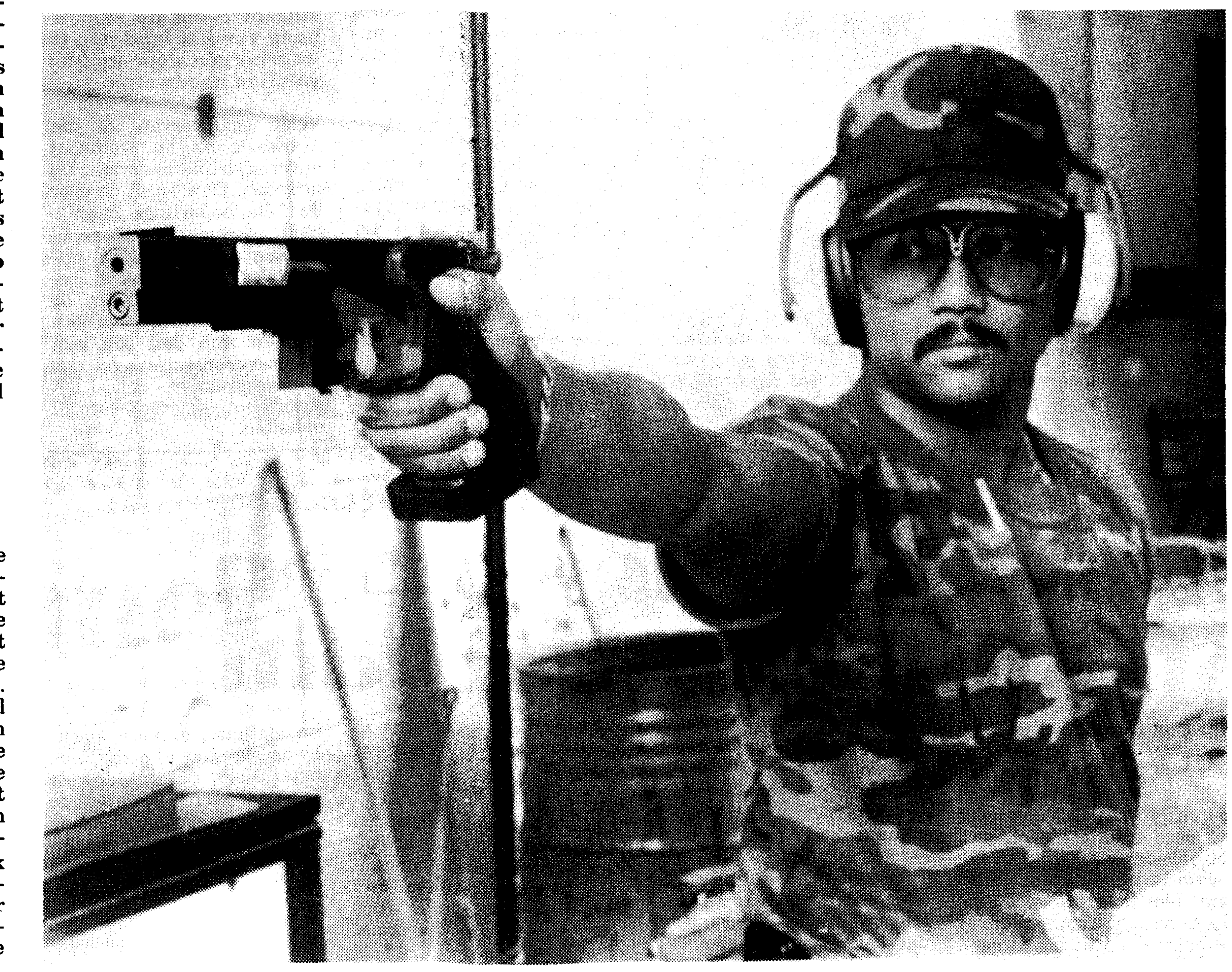
Namens de Sociale Begeleidingscommissie,
Ir. R.F. Pieters.

ÑAPA
AMIGOE
ZATERDAG 16 MAART 1991
Weekend Bijlage

NIET PERSE EEN 'MACHO-BEZIGHEID'

Schietsport op Curaçao enorm populair

...schieten op de baan van Asiento...

Wapens mag, als je er maar goed mee omgaat

WILLEMSTAD — Wapens. Iedere week wordt er iemand mee bedreigd, verwond of doodgeschoten. De politie en het Openbaar Ministerie hebben er maar al te vaak mee te maken. Het aantal illegale wapens overtreft waarschijnlijk de geregistreerde. Er zijn mensen die bijzonder goed en veilig met het 'gevaarlijke speelgoed' kunnen omgaan. Sportschutters. Vrouwelijk kampioene van Curaçao Yvette Lopes verwoordt het verschil tussen mensen die schieten als sport beoefenen en degenen die in het bezit zijn van verboden wapens duidelijk: "Mensen op straat zijn soms bang voor me, omdat ze denken dat ik in geval van een ruzie naar mijn wapen zou grijpen. Bij een sportschutter ben je juist veilig. Degenen met illegale wapens zijn veel gevaarlijker, want die weten niet met zo'n ding om te gaan. De schietsport wordt steeds meer populair. Niet alleen in het land met het grootste aantal beoefenaars: de Verenigde Staten, maar ook op Curaçao. Het eiland telt momenteel 11 schietverenigingen met ongeveer 350 leden. Een artikel over het totale schietgebeuren. Niet alleen de goede, maar (helaas) ook de slechte kant van wapens. Het Openbaar Ministerie, de politie, de schietverenigingen, de wapenhandelaar en anderen vertellen hun verhaal over allerlei schiettuig.

= door Suzanne Koelega =

"We zijn niet erg groot in aantal. Dat komt omdat het een elite sport is, maar we zijn géén rare kerels en zeker geen macho's. Want wij schieten voor de lol!", is de mening van de voorzitter van de Curaçaose Schietbond Gilbert Hollander. Een bijzonder hartelijke man die graag komt schieten bij de Schietclub Asiento. Maar zo vriendelijk als hij is tegenover geïnteresseerden, zo streng is hij als het aankomt op nieuwe leden. "Hier bij Asiento kan een nieuweling komen oefenen. Iedereen is welkom. Maar als zo iemand na één les al vraagt wanneer hij z'n eigen wapen krijgt, dan schrik ik ze af met 'over tien jaar'. Het is een uiterst serieuze sport. Grappenmakers en aggresievelingen kunnen we niet gebruiken." Overigens is schieten geen goedkope sport. Gemiddeld zijn de schutters 250 gulden per maand kwijt aan hun favoriete hobby.

PROEFPERIODE

Schutters krijgen na tweeëneenhalf jaar 'steun' van de vereniging om een wapenvergunning aan te vragen bij de gezaghebber. Dat getal is door de clubs zelf vastgesteld. Wettelijk staat die 'proefperiode' niet vast. Hollander: "We bekijken tijdens de tweeëneenhalf jaar hoe iemand zich gedraagt, want als 'ie agressief is krijgt 'ie geen steun van ons bij de aanvraag. Verder is het belangrijk dat de persoon regelmatig komt trainen, daaraan kunnen we zien of 'ie echt geïnteresseerd is". De Speciale Dienst van de politie gaat bij aanvraag na uit wat voor milieu de persoon komt en of hij in aanraking is geweest met Justitie.

Een club die de totale achtergrond van de nieuwelingen controleert heet Magnum. Deze schietvereniging is commerciëel in tegenstelling tot de andere tien. Magnum is een initiatief van de bewakingsdienst Security Group. Ze geven ook cursussen van drie jaar aan bewakers en particulieren. Het bedrijf plaatst adevertenties in lokale papiamentstalige kranten om cursisten aan te trekken. De woorden zijn duidelijk: 'Wil je leren hoe een wapen correct te gebruiken? Heb je een schietcertificaat? Wil je je financiële positie verbeteren?' Het reclamebericht in nederlandstalige kranten is iets subtieler. Stanley Maduro is schietinstructeur bij Magnum. "Velen reageren op de advertentie. Slechts een klein deel daarvan mag aan de cursus meedoen. De selectie is streng. De psychologische test is erg zwaar".

MAGNUM

Magnum heeft een fantastische schietbaan van tien meter lang in het gebouw van de Security Group. Het is een luxe baan met airconditioning en vloerbedekking.

Cursisten en leden die de bewegenlijke 'combatshooting' beoefenen, hoeven niet bang te zijn voor stoffige haren of kapotte knieën. Tot nu toe is Magnum de enige die aan *combatshooting* doet. Zelfverdediging is het doel van deze training. Cursisten leren snel reageren als ze aangevallen worden. Ze moeten zowel met daglicht als in het donker een agressor kunnen uitschakelen. Rollen, om de hoek schieten en bewegende schietschijven raken: het hoort er allemaal bij. Alleen de bijbelspreuk van Isahia op de buitenkant van het bedrijf doet vreemd aan.

Jossy Broos is een bekende man in het wereldje van sportschutters. Hoewel Broos niet meer zo actief schiet, is hij elke zaterdagochtend tot twaalf uur op de banen van Asiento te vinden. Hij heeft altijd een momentje om vrolijk over zijn grote liefde te vertellen. Kleiduivenschieten vind hij het mooiste. Met verschillende stencils laat hij zien hoe deze tak is ontstaan. "De sport kleiduivenschieten is afkomstig uit de jacht vele eeuwen geleden. Tot begin 19e eeuw werden levende duiven gebruikt. Onder andere fanatieke dierenliefhebbers hebben er voor gezorgd dat men is overgegaan op schietdoelen van klei."

Er zijn twee banen waar het afvuren van hagel op oranje klei discettes wordt beoefend: Asiento en Trap Shooters Curaçao (Trashocu). Liefhebbers van de sport noemen het zelf geen kleiduivenschieten, maar 'trapshooting'. Een luide 'Jóóó!' of 'Woaah!' verklapt meteen dat de trapshooters bezig zijn. Met twee schoten, soms met één, halen ze de kleiduif naar beneden. "Het is een moeilijke sport", vertelt Shaheen Elhage, voorzitter van de overkoepelende Antilliaanse Schiet Federatie FEDANTI. "Het eist een vreselijk snel reactievermogen. De machine die de diskettes de lucht inwerpt verandert steeds van afvuurrichting. Je weet dus nooit in welke richting de schijf gaat. Bovendien waait het hier behoorlijk." De voorzitter doet naast trapshooting ook aan schieten met luchtdrukpistolen. "Maar ik vindt pistoolschieten het meest leuke". Overigens worden de diskettes afgevuurd naast het asfaltmeer en komen de resten klei in de zwaar vervuilde plas terecht.

CLUBS

Asiento is de grootste en oudste schietclub op Curaçao. Andere schietverenigingen zijn de Politie Sport Vereniging P.S.V., Tiradó di Korsou Tidiko, Trashocu, Trigger, Magnum, Sentro Recreativo Suffisant S.R.S. en schietclubs van de Curaçaose Dok Maatschappij, Dienst Openbare Werken, Contact Oud Mariniers C.O.M. en de actieve mariniers. Niet allemaal hebben ze een eigen schietbaan. "Dat is geen probleem, want iedereen kan op elke willekeurige baan gaan trainen", zegt Gilbert Hollander van de Schietbond. Sommige banen zijn dringend toe aan vernieuwing. Onder andere die van het Dok op Dominguito. Yvette Lopes, secretaris van de Schietvereniging C.D.M.: "De jeugd in die buurt heeft de zaak zo gesloopt, dat wij het niet meer verantwoordelijk vinden om daar te oefenen. We trainen nu bij de S.R.S. op Suffisant. Er zijn wel plannen om een nieuwe baan aan te leggen". De schietvereniging Trigger heeft grote plannen. Voorzitter Victor Elhage vertelt: "We gaan een nieuwe baan bouwen. Het moet de mooiste worden van het eiland. De baan wordt multifunctioneel met schietafstanden die van 1 tien tot tweehonderd meter gaan".

Yvette Lopes werkt overdag bij het Dok. Na werktijd is ze vaak te vinden op Asiento en de S.R.S. Ze is vrouwelijk kampioen van Curaçao op het onderdeel luchtdrukgeweer en gaat regelmatig naar het buitenland om daar aan wedstrijden mee te doen. Zo is ze in de Antilliaanse ploeg naar de Olympische Spelen in Seoul geweest. Verder doet ze mee aan de meeste regionale competities, zoals laatst de Midden-Amerikaanse Spelen in Mexico. Lopes is één van de weinige vrouwelijke schutters. Er zijn ongeveer tien actieven. De kampioene vindt dat niet genoeg. "Vrouwen zijn zwaar ondervertegenwoordigd in de schietsport. Dat is jammer. Het komt misschien door het imago dat de sport heeft." Op de vraag of ze geen last heeft van de 'oneerlijke' verdeling van het aantal mannen ten opzichte van het handjevol vrouwen antwoord de schutter nuchter: "Ik werd in het begin goed gepest. Ze namen me ook niet echt serieus. Die dachten dat ik alleen maar een beetje stoer kwam doen en daarvan wel na een week genezen zou zijn. Ze hadden ongelijk, want nu na tien jaar ben ik nog steeds even enthousiast". Lopes heeft meer 'last' van het Nederlands Antilliaans Olympisch Comité. Kort, maar krachtig stelt ze: "Het NAOC is negatief over sport. Die lui houden niet van sport, alleen maar van reizen". Ze is niet de enige in het schietgebeuren die daar zo over denkt.

HANDELAARS

De wapens en munitie kopen schietverenigingen bij een wapenhandelaar. Alex Elhage is niet makkelijk te vinden. Hij staat de pers niet graag te woord. "Mensen hebben een slecht beeld van wapenhandelaars", geeft hij als reden. Eén ding is duidelijk van Elhage: hij geeft absoluut geen munitie aan mensen die geen wapenvergunning kunnen laten zien. "Omkoopbaar is hij zeker niet. Hij neemt z'n vak zeer serieus", vertelt Gilbert Hollander over de wapenimporteur. Alex Elhage geeft schietcursussen aan onder andere de douane. Hij is ook dé explosieven-expert van Curaçao. Hollander: "Waar iets weggeblazen moet worden, is hij present." Op dit moment is Elhage op Bonaire om mee te helpen met explosieven voor de uitbreiding van de luchthaven daar. Elhage Arms is het grootste wapen- en munitie importeursbedrijf op Curaçao. De regering heft een belasting van 22,5 procent op wapentuig. "Dat is veel. We hopen dat het percentage omlaag gaat, want het is belachelijk. Het scheve beeld over de schietsport is waarschijnlijk de reden voor de hoge invoerrechten.' Aldus de voorzitter van de Schietbond.

Wapens hebben ook een andere zijde. De illegale. Het aantal verboden wapens is aanzienlijk. Een kijkje onder het stadhuis vertelt genoeg. Persofficier Kraal weet er genoeg van: "Het Openbaar Ministerie heeft veel te maken met niet-geregistreerde wapens. Een heleboel strafzaken hebben te maken met deze apparaten, vooral vuistvuurwapens. Ik heb 't gevoel dat er heel erg veel verboden schiettuig op dit eiland is." Degenen die een illegaal pistool of geweer thuis hebben, zullen het wapen niet in eerste instantie misbruiken. Iemand, die anoniem wil blijven, vertelt: "Het is een kwestie van zelfverdediging. Ik woon ergens achteraf. Ik heb een pistool liggen in een kluis. Het geeft me een veilig gevoel. Mijn vrouw is overdag alleen. Ze kan naar het wapen grijpen als ze lastig gevallen wordt. Ik weet dat ik iets doe wat tegen de wet is, maar ik neem het risico. Liever een jaartje in de gevangenis dan een geestelijk of lichamelijk verminkte vrouw."

GEVAARLIJK

Volgens sportschutter Gilbert Hollander is dat geen argument om in het bezit te zijn van een verboden wapen. "Illegaliteit is nooit goed te praten. Schakel een bewakingsdienst in, wanneer je je bedreigt voelt of met veel geld over straat moet lopen." Hollander is van mening dat het bovendien gevaarlijk is om thuis een verboden wapen te hebben. "Mensen kennen de consequenties niet. Als je het wapen niet goed kent en je weet het niet goed te onderhouden, loop je levensgevaar. Ze hebben nooit geleerd hoe ze het moeten onderhouden. Gevolg is dat het wapen vuil is en oude munitie bevat. Dat ding kan in je hand uit elkaar spatten." De straffen zijn zwaarder geworden. Vroeger kreeg iemand, die in het bezit was van een verboden wapen een week hechtenis. Sinds een aantal jaren is die periode verlengd tot maximaal twee maanden. Voor handel in extreem gevaarlijke wapens en bedreiging staat de berechte minimaal twee jaar cel te wachten.

VERGUNNING

Een geitenhouder, eigenaar van een benzinepompstation of degenen die bij een schietvereniging actief zijn, kunnen een wapenvergunning aanvragen bij de gezaghebber. Die geeft de opdracht aan de Speciale Dienst van politie om gegevens te verzamelen over de aanvrager. De agenten van deze dienst stellen een advies op. Een strafblad leidt tot een negatiéve ondersteuning. De gezaghebber persoonlijk beslist of de aanvrager een oké krijgt. De vergunning is vijf jaar geldig en geeft de houder alleen het recht om het wapen te dragen tijdens werkuren. Voor sportschutters betekent dat: pistool of geweer mee naar de schietbaan, en bij thuiskomst meteen opbergen in een kluis. De Speciale Dienst controleert of de houder een goede bewaarplaats heeft.

Rechters, Offieren van Justitie, ministers, politieagenten, de Gouverneur en diens adjudant, plus officieren van het Vrijwilligers Korps en de marine hebben geen vergunning nodig om permanent een schiettuig op het lijf te dragen. De laatste twee groepen en de politie mogen het wapen alleen bij zich hebben als ze in uniform zijn. Voor bewakers van beveiligingscentrales en de gevangenis geldt hetzelfde. Zij hebben toestemming van de gezaghebber nodig om het schiettuig beroepshalve te mogen dragen. Hun vergunning is voor een jaar geldig. Momenteel zijn regels in de maak om deze dezelfde geldigheidsduur te geven als die van de sportschutters.

Het gezaghebbers kantoor meldt dat er in totaal 337 wapenvergunningen 'op straat zijn'. Dit betekent niet automatisch dat 337 personen legaal een pistool of geweer thuis hebben. Vele sportschutters zijn in het bezit van meerdere wapens, omdat ze op verschillende onderdelen trainen. Hollander van de Schietbond: "Voor kleiduivenschieten heb je een hagelgeweer nodig. Op de 25 meterbaan kan je die niet gebruiken. Een kaliber 32 of 38 komt dan beter van pas!" Maar die moet je na gebruik weer goed opbergen, want het is en blijft gevaarlijk.

IN DIT NUMMER van Ñapa :

ÑAPA wordt wekelijks gratis bezorgd aan Amigoe-abonnees en is in de losse verkoop verkrijgbaar met de zaterdagkrant voor het totaalbedrag van één gulden.

EINDREDACTIE: **Norbert Hendrikse**
LAYOUT: **Solange Isselt**

Een van de vele problemen waarmee Joegoslavië zich geconfronteerd ziet is de vlucht van duizenden Albanese vrouwen van Servische en Montenegrijnse afkomst uit hun land naar de deelstaat Montenegro. Autoriteiten in Montenegro vrezen dat het aantal vluchtelingen tot 25.000 zou kunnen oplopen.

Eenheid van Republieken niet houdbaar

Joegoslavië's dagen lijken nu wel geteld

LJUBLJANA "Joegoslavië's dagen zijn geteld", is het eensluidend oordeel van Sloveense politici in de Sloveense hoofdstad Ljubljana. Dit sombere vooruitzicht voor de zojuist 72 jaar geworden federatie van zes republieken op de Balkan, die in 1918werd opgericht na de Eerste Wereldoorlog, is een gevolg van het besluit van het Sloveense parlement van om 'Joegoslavië in twee of meer zelfstandige staten te verdelen'. Tevens werd de centrale regering in Belgrado elk recht ontzegd 'om zich ook maar in iets te bemoeien met de soevereine republiek Slovenië'.

Doel is nu dat Slovenië en een andere economisch goed ontwikkelde republiek in het noorden van het land, Kroatië, - mogelijk nog met steun van de overige vier republieken -in het federale parlement in Belgrado de laatste vertwijfelde pogingen teniet doen van premier Ante Markovic om de samenhang van het land nog te waarborgen door middel van tien noodwetten.

Velen gaan ervan uit dat Markovic na de welhaast onvermijdelijke nederlaag zal aftreden. Dan wordt de door de felle onderlinge onenigheid tussen de zes republieken toch al bijna uitzichtsloze situatie voor Joegoslavië nog moeilijker: de elkaar vijandige volken kunnen zich dan ook niet meer verenigen over een nieuwe premier - en zal het federale niveau zich vanzelf opheffen.

Slovenië weet echter al duidelijk waar hetzelf heen wil: volgens het parlementsbesluit moeten er direct onderhandelingen worden geopend over de verdeling van de federale schulden en bezittingen. Reeds in maart moet er volgens de 'vrijemarktminister' Max Bastl een eigen Sloveense munt worden ingevoerd. "Doordat de bankbiljettenpers in het zuiden van het land weer aan het draaien is gezet, kunnen wij alleen zo onze economie beschermen", meent hij.

Bastl ziet in het 'vroegere Joegoslavië' twee 'volkomen onverenigbare systemen' ontstaan: Kroatië en Slovenië mikken op markteconomie, Servië en Montenegro op 'oude communistische theorieën'.

Behalve over 'boedelscheiding', die Slovenië wil zullen nu zelfs gewelddadige conflicten kunnen ontstaan over grenzen: Servië heeft reeds de vorming aangekondigd van 'Groot-Servië' door Servische minderheden in buurrepublieken bij Servië te trekken.

Slovenië wil met de andere vijf republieken 'direct onderhandelingen openen over de verdeling van rechten en plichten', verklaarde de Sloveense president Milan Kucan. Het gaat daarbij om verdeling van de federale schulden en vermogens over de staten die zullen overblijven.

AFSPLITSEN

Als de andere republieken onderhandelingen over de ontbinding van Joegoslavië afwijzen, zal Slovenië gedwongen zijn zich eenzijdig van Joegoslavië af te splitsen, aldus Kucan.

Ook bij een dergelijke stap zou Joegoslavië al feitelijk ophouden te bestaan, want de federatieve staat Joegoslavië ontstond 72 jaar geleden door aaneensluiting van landen en niet door de aansluiting van Slovenië aan een reeds bestaand Joegoslavië. Uittreding van Slovenië betekent dus ook ontbinding van Joegoslavië, aldus Kucan.

Hij pleitte ervoor voor de duur van de onderhandelingen over een scheiding van de landsdelen 'minimale sleutelfuncties ' van tot dusverre federale staat te behouden, omdat 'alleen zo chaos kan worden voorkomen'.

Krachtens de sloveense grondwetswijzigingen zal Slovenië volgens regeringsfunctionarissen ook geleidelijk streven naar invoering van een eigen monetair systeem, Centrale bank, douane en mogelijk eigen paspoort en een eigen munt. Het parlement stelt ook een commissie van drie leden in die over het uittreden gaat onderhandelen met de vijf andere republieken, Servie, Bosnië-Herzegowina, Montenegro, Macedonië en Kroatië. De besluiten vloeien voort uit het referendum dat in december werd gehouden en waarin meer dan 90 procent van de Sloveense bevolking zich uitsprak voor een onafhankelijk en autonoom Slovenië.

Maar vooral de uiteindelijke 'resolutie tot ontbinding' die de drie kamers van het parlement in een gezamenlijke zitting aanvaardden zal een zwaar wegende factor worden in de volgende ronde van onderhandelingen over de toekomst van Joegoslavië, die op 22 februari in Serajevo, in het midden van het land, begint.

ERKEND

Volgens de 'resolutie tot ontbinding' moeten de verschei-dene staten die uit Joegoslavië ontstaan ook internationaal worden erkend en oefenen zij volledige soevereiniteit uit binnen hun eigen gebied.

Slovenië is een kleine republiek, maar wel de economisch best ontwikkelde. Het grenst aan Oostenrijk, Italië en Hongarije en telt slechts 1,7 miljoen inwoners. Dit is slechts acht procent van de totale Joegoslavische bevolking, maar intussen zorgt Slovenië voor een kwart van de totale Joegoslavische export en levert het 17 procent van het totale Bruto Nationaal Produkt (BNP).

Wegens de eeuwenlange band die het eens had met de Habsburgse monarchie voelt Slovenië zich sterk met West-Europa verbonden.

De republiek begon zijn eigen weg binnen Joegoslavië te gaan in het begin van 1989, toen zij zich in haar geheel mobiliseerde tegen het Joegoslavische leger, dat ervan werd verdacht een staatsgreep te beramen. In april 1990 werden in Slovenië de eerste vrije verkiezingen in Joegoslavië uitgeschreven, waarin de oppositie de absolute meerderheid kreeg. In juli 1990 verklaarde de republiek zich tot soevereine staat en in december werd een referendum gehouden over afscheiding.

Van de andere republieken is vooral Servië, tevens de grootste republiek, gekant tegen ontbinding van de centraal bestuurde federatie, maar Slovenië wordt gesteund door Kroatië, de op een na grootste republiek, die ook onafhankelijkheid wil en met afscheiding heeft gedreigd.

De centrale regering in Belgrado wil de federale greep op de economie versterken om deze gaande te houden ondanks de politieke crisis in het land, maar Kroatië en Slovenië verzetten zich daartegen.

ONRUST

Geen ander Europees land is in zijn geschiedenis zo sterk bedreigd door interne onrust en uiteenvallen zoals Joegoslavië. Sinds de oprichting dreigt strijd tussen nationaliteiten, religies, republieken en provincies de federale samenhang te vernietigen. De historische ontwikkeling van de verschillende volken en minderheden verschilt kennelijk te zeer.

Serven (36 procent), Kroaten (20), Bosniërs (negen), Slovenen en Albanezen (elk acht), Macedoniërs (zes), Montenegrijnen (drie) en Hongaren (twee) hebben zich eeuwenlang onderscheiden door taal, schrift, culturele gebruiken en religie.

Prof. dr. Alfons Lammers: 'Geen visionair beleid'

Nieuwe Wereldorde van Bush klinkt te arrogant

= van anp-verslaggever Frans Bothof =

LEIDEN - Veel Amerikanen zien met het einde van de Golfoorlog een nieuw tijdperk gloren. Maar de Leidse hoogleraar in de geschiedenis en cultuur van de Verenigde Staten, dr. Alfons Lammers, kan deze euforie niet delen. "Dat president Bush juist nu met het idee van een nieuwe wereldorde op de proppen komt vind ik tamelijk arrogant. Zeker omdat hij altijd heeft gezegd niet in 'grote visies' te geloven", zegt de historicus. Sceptisch is Lammers nog altijd. Ook over het na-oorlogse optreden van de Amerikanen. "James Baker, de minister van Buitenlandse Zaken, heeft al te kennen gegeven geen enkel idee te hebben hoe de problemen in het Midden-Oosten moeten worden aangepakt. En dat baart me toch wel zorgen." Maar vraagtekens zet de Leidse wetenschapper vooral bij de 'nieuwe wereldorde' die Bush voorstaat. "Wat is dat, die nieuwe wereldorde? Bush heeft nooit duidelijk gemaakt wat hij daarmee bedoelt. Er gebeuren momenteel zoveel onverwachte dingen in de geschiedenis dat Bush niet moet doen alsof hij de schepping nog eens kan veranderen."

De Golfoorlog had volgens de hoogleraar niets te maken met een visionair beleid. Zeker niet als die wordt gevoerd door een president als George Bush. "Ik heb weleens gedacht dat Carter, hoe slecht hij als president ook was, in elk geval originelere ideeën had dan Bush. En de huidige president haalt het bijvoorbeeld ook niet bij Woodrow Wilson. Die sprak voortdurend over zijn nieuwe wereldorde (Wilson was grondlegger van de Volkenbond, de voorloper van de Verenigde Naties). Maar hij was dan ook een intellectueel, een denker en dat is Bush helemaal niet."

PURE MANAGER

De huidige Amerikaanse president is volgens Lammers een pure manager. "De Golfoorlog is ook een schoolvoorbeeld van crisis-management. Bush heeft gekozen voor een keiharde opstelling en enorme risico's. Vanuit zijn standpunt begrijpelijk. Bush wilde zichzelf bewijzen en laten zien dat de Verenigde Staten helemaal terug zijn als wereldmacht. En hij heeft goed gegokt. Maar ik blijf van mening dat de Iraakse agressie hem op dat moment heel goed uitkwam. Hij kon laten zien toch een sterke president te zijn, ondanks zijn weinig krachtdadig binnenlands beleid."

De Verenigde Staten waren volgens Lammers het enige land die in deze crisis precies wisten wat het wilde. Maar dat is eenmalig en geen uitgangspunt voor nieuw beleid. "Deze situatie was uniek. Behalve de Verenigde Staten, waren de grootmachten niet in staat alert te reageren. De Europese politieke samenwerking staat nog in de kinderschoenen, Duitsland heeft problemen met de eenwording en de Sovjetunie verkeert in de ernstigste crisis uit haar bestaan".

MEDIA

De media in Nederland hebben het de gehele Golfoorlog zonder Alfons Lammers moeten doen. Ze vonden weliswaar in diens Utrechtse collega van Rossem een minstens zo kritische Amerika-watcher maar bleven de Leidse historicus om zijn mening vragen. Lammers, die met name tijdens de jongste presidentsverkiezingen in de VS veelvuldig in de televisie- en radiostudio's te vinden was, weigerde bijna altijd. Hij was met geen stok naar Hilversum te slaan en koos bewust voor universitair- en priveleven. Lammers: "Het bontst werd het op 17 januari gemaakt toen ik om vier uur 's ochtends werd gebeld met de vraag of ik naar Hilversum wilde komen omdat de oorlog was uitgebroken. Ik heb elke keer nee gezegd. Al die optredens kosten veel teveel tijd en zijn zo vrijblijvend. Vier heren bij het t.v.-programma Capitool die op zondagochtend zeggen hoe naar hun mening de problemen in het Midden-Oosten moeten worden opgelost. Wie interesseert zich daar nu voor? Ik lees liever een goed boek of luister naar mensen die er wel direct bij betrokken zijn."

Desondanks wil de Leidse hoogleraar nu het huidige triomfantelijke vertoon van de Amerikanen in een wat meer historisch perspectief plaatsen en van enkele kritische kanttekeningen voorzien. Zonder daarmee direct afbreuk te doen aan de prestaties van president George Bush. Het optreden van Bush in de Golfoorlog past volgens de Leidse hoogleraar in het traditionele beleid van de Verenigde Staten. "Het is een voorbeeld van de oude zendingsdrang, van het idee: iemand moet het doen in de wereld en wij zijn daartoe voorbestemd. Want als wij er niet waren zou de wereld er heel wat slechter uit zien."

Dit simplisme is volgens Lammers juist de stimulerende kracht van de Verenigde Staten. "Want als je al die problemen zou onderkennen, ben je eerder geneigd om niets te doen. De Amerikanen interesseren zich echter niet voor de gecompliceerdheid in bepaalde regio's en weigeren zich te verdiepen in andere culturen. Dat is enerzijds logisch vanuit hun positie als supermacht. Maar anderzijds bijzonder egocentrisch en egoïstisch. De Amerikanen zijn diep overtuigd van hun morele gelijk en eigen goedheid. Zo pasten ze na 1945 domweg hun politiek stelsel toe op de samenleving van Japan. En zo konden ze zich nu, massaal, achter hun president scharen als die zegt dat een slechterik of een bruut regime moet verdwijnen."

Met wat nu is gebeurd kunnen de Amerikanen volgens Lammers nieuwe moed putten om hun status van supermogendheid voorlopig te handhaven. "De vaardigheid die ze hebben getoond in het leiden van zo'n coalitie is waarschijnlijk wel het beste dat voor de Verenigde Staten uit die hele oorlog tevoorschijn is gekomen." Beter dus, zo blijkt uit de woorden van de historicus, dan het sinds vorige week zo vaak verkondigde definitieve einde van het Vietnam-trauma.

"Het is onzin om te beweren dat de VS met de overwinning in de Golfoorlog nu definitief hebben afgerekend met hun Vietnam-trauma. Want dat trauma was helemaal niet zo diepgaand. Het is maar een zeer kortdurig traumaatje geweest en heeft in feite niet meer dan vijf jaar geduurd. Op dat gebied hebben de psychiaters in de Verenigde Staten goed en snel werk gedaan. De Vietnam-oorlog heeft wel tot conflicten geleid tussen de president en het Congres. En door die interne machtsstrijd is het buitenlands beleid van de VS niet altijd even helder geweest. Er moesten compromissen worden gesloten. Want als gevolg van de Vietnam-oorlog werd de macht van de president ingeperkt en was toestemming van het Congres nodig om oorlog te mogen voeren. Toen de president buiten het Congres om politiek ging bedrijven, leidde dat tot een schandaal als de Iran-contrazaak. Maar het is bepaald niet zo dat Amerika vijftien jaar van het internationale toneel is verdwenen door het Vietnam-trauma. Toen reagan in 1980/81, vijf jaar na vietnam, aan de macht kwam werd er al direct veel assertiever opgetreden. Er ontstond een nieuwe koude oorlog en vervolgens hebben we de niet al te fraaie militaire interventies in Grenada en Panama gezien."

Als alle kruitdampen opgestegen en de vlaggen weer gestreken zijn, zullen de Verenigde Staten zich toch moeten afvragen waartoe die leidende rol nu dient, meent Lammers. Want op de lijst van meest welvarende landen beginnen de VS toch aardig af te zakken. En zij zijn zeker niet meer in alle opzichten het voorbeeld voor de rest van de wereld. "Wie wil er nog naar de Verenigde Staten emigreren?", vraagt de hoogleraar zich af. "Alleen nog maar Mexicanen en Aziaten."

Lammers is ervan overtuigd dat de Verenigde Staten zich gaan keren tegen verdere economische neergang en bijvoorbeeld de erbamelijke staat van het onderwijs. "Dat gaan de Amerikanen ongetwijfeld aanpakken. Want hun wilskracht en vernieuwingsdrang is ongekend. Zij willen altijd de nummer een van de wereld zijn."

De Amerikaanse minister van Buitenlandse Zaken, James Baker, was deze week op reis in het Midden Oosten in het kader van het 'Nieuwe Wereldorde-beleid' van president George Bush. Op de foto neemt Baker een handje pinda's in ontvangst van een Syrische straatverkoper.

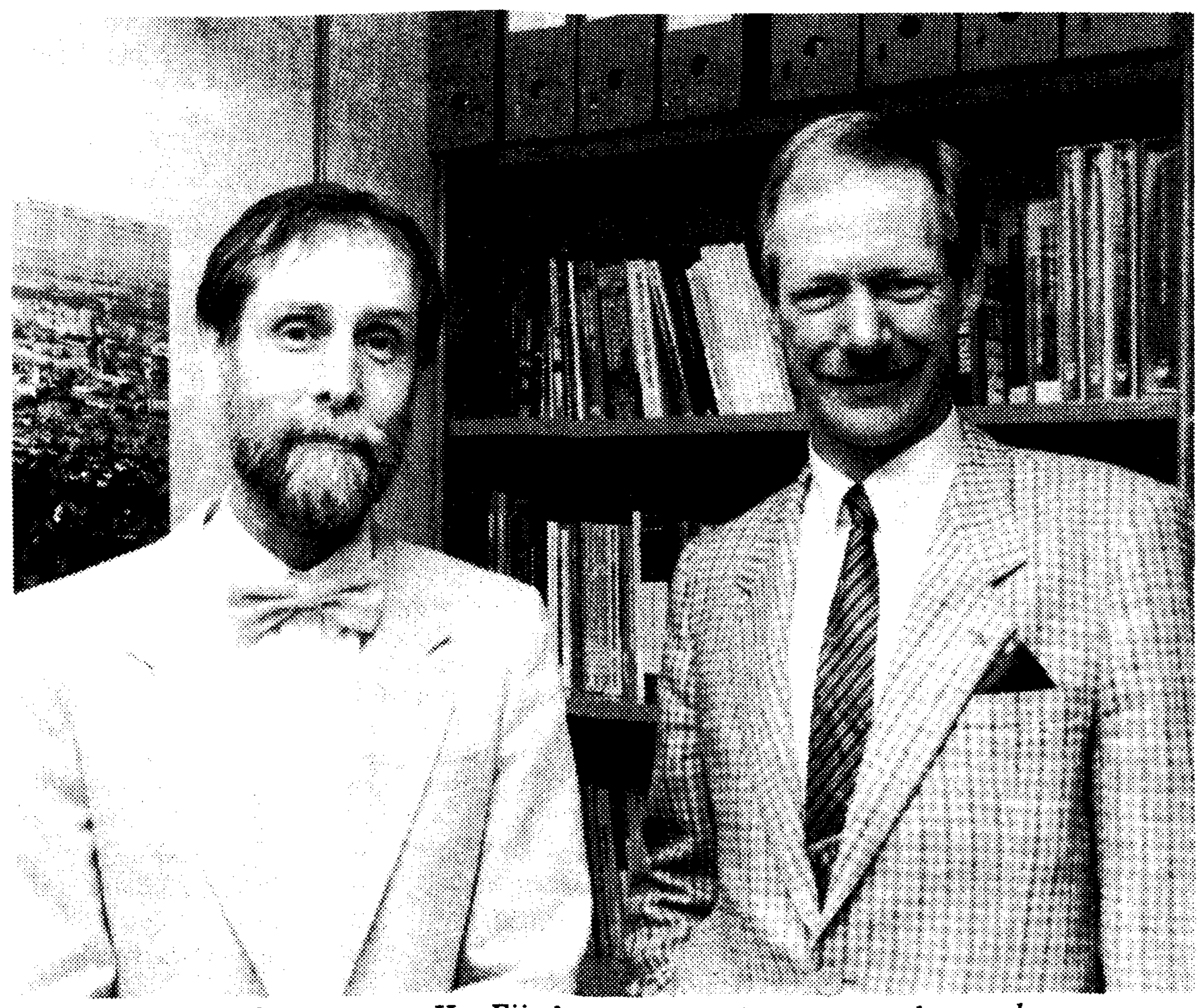
SUCCES ZONDER STRESS

Coos Visser en Har Eijmberts van Maharishi Vedic:

Met meditatie bereikt men betere prestaties

= door Hennie Harinck =

NACHTRUST IS is niet altijd voldoende om de spankracht van de geest na een vermoeiende dag te herstellen. Veertig minuten, twee keer twintig minuten, per dag kan men zittend in een stoel tijdens het uiten van een 'levensbevorde-lijke klank' afdalen naar de ongekende diepten van de geest om zo diepgewortelde stress te attaqueren. De rust die als gevolg van deze meditatie optreedt is dieper dan de gebruikelijke rust na vijf uur slapen. Men hoeft zich niet te concentreren, juist niet. Heel wat managers zweren bij deze methode om hun geest tot rust te brengen en hun lichaam gezonder te maken. Het aloude 'een gezonde geest in een gezond lichaam' doet opgeld in de Vedische Wetenschap. Een heilzame zielerust is het gevolg van de Transcendente Meditatie, waardoor de moderne gestresste mens weer in evenwicht komt met zijn oorsprong en hij het leven 'harmonieus' aankan. 'Succes zonder stress' is het motto van een aantal lezingen die mr Coos Visser en drs Har Eijmberts, beiden verbonden aan de Maharishi Vedic University, op Curaçao gaven. De 'verlichte' heren verzorgen bovendien een keuzevak op de UNA.

Coos Visser en Har Eijmberts van de Marishi Vedic University die momenteel aan de UNA colleges verzorgen

Trancendente Meditatie op Curaçao is niet nieuw: driedizend Curacaoënaren beoefenen reeds deze techniek. Het TM-centrum in de Frederikstraat verzorgt al geruime tijd meditatie-avonden voor belangstellenden. TM is al jaren een begrip en niet alleen in kringen van zestiger jaren India-adepten: het imago van 'zweverig marihuana rokend yoga- en meditatieclubje', heeft het TM-instituut al lang afgeschud. In de stroom van op allerhande leest geschoeide managementcursussen, die alert inspelen op modieuze trends in het managementswezen, vaart TM een rustige maar gestage koers en niet zonder succes.

OPLEVING

De MVU heeft meer dan 70.000 geregistreerde 'leden'. 'Er is de laatste jaren een opleving van de de spirituele interesse waar te nemen, een ware geestelijke renaissance', aldus docent Eijmberts. Gerenommeerde bedrijven als de PTT en Philips maakten reeds dankbaar gebruik van de diensten van het TM-management instituut. De teamgeest, de creativiteit en het organiserend vermogen van de deelnemenden nam zienderogen toe, aldus Visser. De kosten die MVU rekent voor het verzorgen van een cursus liggen over het algemeen onder de tarieven van de andere management-instituten. Visser:'Wij hebben geen winstoogmerk en zijn een nonprofitorganisatie'.

Niet alleen verzorgt de MVU cursussen voor managers, maar ook in gevangenisssen werden gedetineerden middels de TM-techniek beter gemotiveerd om creatief hun dag door te brengen. Ook drugsverslaafden konden in een vroeg stadium geholpen worden. 'Dat wat een drugsverslaafde zoekt, namelijk een verruimd bewustzijn, is ook wat een spiritueel ingesteld iemand zoekt. De middelen die een drugsgebruiker hiervoor aanwendt zijn echter op de lange termijn funest omdat het de lichaam-geest-balans ernstig verstoort', aldus Visser. TM zorgt echter voor een geïntegreerde ontwikkeling van geest en lichaam. In Nederland nemen sommige verzekeringsmaatschappijen de TM hoogst serieus. Zij geven korting aan mediterenden, omdat bewezen is dat de ziektekosten van deze groep mensen beduidend lager zijn. Mensen die gemiddeld vijf jaar de techniek beoefenen zijn ongeveer 11 jaar biologisch jonger dan leeftijdsgenoten, aldus Visser.

PUBLICATIES

Ruim vijfhonderd wetenschappelijk publikaties besteedden aandacht aan de opzienbarende resultaten van TM. In een professioneel ogende TM-brochure staan enkele resultaten vermeld die werden gepubliceerd in wetenschappelijke tijdschriften als 'The Lancet' en 'The American Journal of Psychiatry'. Zouden beoefenaren van de TM-techniek minder stress-gevoelig zijn, minder drugs -waaronder alcohol en sigaretten - gebruiken dan voorheen, dieper slapen en zich beter kunnen concentreren.

Vice-Chancellor Coos Visser:'Het is belangrijk dat de mens weet waar hij mee bezig is, dat hij een doel in het leven heeft. In de cursussen die de MVU verzorgt voor managers is dit doel welbekend: succes. Kennis is de basis voor de dagelijke activiteit van de manager en goede activiteit is de basis voor het succes en dit laatste is de vervulling van het leven van de manager. De mens van deze tijd is beroepsgericht omdat een goede baan de wens van succes en geld kan vervullen. De Vedische Wetenschap daarentegen is meer gericht op het leven zelf: de verwezelijking van geluk, gezondheid en dus ook succes. De hedendaagse mens heeft een gefragmenteerde, specialistische kennis: een natuurkundige bijvoorbeeld weet niets van geschiedenis. De Vedische Wetenschap gaat uit van de totaliteit, waarin de wetten van de natuur gelden. Muziek-, gezondheids-, architectuur- en managementonderwijs maakt deel uit van ons lesprogramma op de MVU. We gaan niet simpelweg een vakgebied uitdiepen, maar kijken eerst naar de onderliggende wetten van dit deelgebied van kennis. Wij beginnen aan de basis en werken naar boven toe, terwijl de moderne wetenschap meer van de oppervlakte naar beneden gaat - als men daar ooit aan toe komt'.

MANAGEMENT

Mr Coos Visser en drs Har Eijmberts verzorgden de afgelopen weken op de UNA colleges over Vedische Wetenschap en management onder het motto 'succes zonder stress'. Coos Visser is van huis uit jurist. Voordat hij vice-chancellor werd van de Maharishi Vedic University (MVU) was hij directeur van een managementinstituut in Wassenaar, dat cursussen en trainingen verzorgde voor managers om ook hun innerlijke kwaliteiten meer te ontwikkelen. 'We bekeken wat we van binnen uit aan organisaties konden doen. Het accent lag niet, zoals bij vele managementtrainingen op het verschaffen van informatie'. De MVU heeft de afgelopen tijd een stormachtige ontwikkeling doorgemaakt. De stichter Maharishi Mahesh Yogi, die de grondlegger is van het Transcendente Meditatie programma, is van plan meerdere vestigingen van de MVU over de gehele wereld te gaan openen. Coos Visser werd een jaar geleden door hem aangezocht om de eerste universiteit in Nederland op te zetten en daarna contacten in het buitenland te gaan zoeken met bestaande universiteiten om die bereid te vinden het programmaonderdeel Vedische Wetenschap te gaan verzorgen. De UNA is een van de universiteiten die zo'n onderdeel in hun lesprogramma voor studenten hebben opgenomen. Sinds oktober is de MVU een officieel erkende instelling waardoor het mogelijk is geworden een academische scholing te verzorgen die aan de studenten overeenkomstige graden verleent.

EFFECTIVITEIT

Drs Har Eijmberts, docent vedische wetenschap aan de MVU, was in het verleden ambtenaar bij het ministerie van Cultuur, recreatie en maatschappelijk werk. Hij is pedagoog/andragoog en met name geïnteresseerd in de effectiviteit van methoden en technieken die worden toegepast in het maatschappelijk werk. Eenmaal kennis genomen van de positieve effecten van Transcendente Meditatie ging hij zelf ook over tot het mediteren. Momenteel werkt Har Eijmberts bij het ministerie van sociale zaken als consulent en in het weekend verzorgt hij lessen aan de MVU. 'De resultaten van TM, die onder meer in psychologische en medische tijdschriften werden gepubliceerd, zijn zeer realistisch. Al meer dan 500 onderzoeken tonen aan dat deze methode zeer effectief is in het streven naar een goede gezondheid.'

Een half jaar geleden ontmoetten Visser en Eijmberts de rector-magnificus van de UNA, dr Valdemar Marcha, in Laag Soeren waar de MVU is gevestigd in Nederland. 'Hij was zozeer geboeid door onze kennis en wat wij kunnen aanbieden dat hij ons meteen uitnodigde om naar Curaçao te komen.' De Vedische Wetenschap wordt op de UNA als keuzevak, dat meetelt voor het eindresultaat, aangeboden aan studenten van de Sociaal Economische Faculteit. Tussen de bedrijven door verzorgt het duo lezingen over dit onderwerp onder het wervende motto 'Groei naar perfecte gezondheid door Transcendente Meditatie. Succes zonder stress'.

NATUURKUNDIG

Maharishi Mahesh Yogi begon dertig jaar geleden met Transcendente Meditatie. In 1958 introduceerde deze Indiase natuurkundige en filsosoof de TM-techniek in het Westen. TM is eigenlijk de praktische toepassing van de Vedische Wetenschap. Wat houdt die Vedische Wetenschap eigenlijk in? Eijmberts:'Kennis is gestructureerd in bewustzijn. Je kunt kennis hebben op allerhande niveaus van bewustzijn. Een voorbeeld: dromen. Als je de kennis die voortkomt uit dromen zou toepassen op het leven zou je bedrogen uitkomen. De Vedische Wetenschap schept de mogelijkheid om het bewustzijn van mensen dusdanig uit te bouwen dat men een brede en permanente scoop krijgt. Dit geeft onze kennis stabiliteit, waardoor het mogelijk wordt dat we op het juiste moment een passende kennisbron kunnen aanspreken. De kenfaculteiten, de bewustzijnsmogelijkheden van een persoon worden zo uitgebouwd dat ze stabiel blijven en dat ze breed zijn. Als een mens de geest geeft dan wordt het bewustzijn tot nul gereduceerd; er is dan een eind gekomen aan de beleving van de mens. Als een mens overspannen is dan beperken zich zijn levensmogelijkheden tot een vrij eng gebied, namelijk dat van zichzelf. Een gezond persoon heeft een breed veld van interessen. Kennis is afhankelijk van de bewustzijnstoestand en daarom moeten we kijken naar het bewustzijn dat we breed en stabiel willen maken, zowel in waak- als in slaaptoestand.'

KLANK

Veda betekent weten of kennis, maar niet die kennis die in boeken is vastgelegd, aldus Eijmberts. De essentie van de veda is klank. 'Wie klank kan produceren, kan de vedische techniek leren.' Speelt de hoogte van iemands intelligentie een rol in deze? Zou een zwakbegaafd persoon zich in de Vedische Wetenschap kunnen verdiepen? Eijmberts:'Op het moment dat iemand in staat is een gedachte te hebben, zijn we in staat de technieken te leren die de Vedische Wetenschap biedt. De techniek op zich is heel eenvoudig.' Iedereen heeft een onbegrensde mate van kennis in zich. Daarmee wordt niet in eerste instantie de kennis van het intellect mee bedoeld. 'De vedische kennis is voor iedereen. Het maakt niet uit wat iemands verstandelijke vermogens zijn. Als iemand in staat iets iets te leren, dan kan de vedische kennis aangeboord worden. Kennis is afhankelijk van het bewustzijn, niet van het intellect. Iemand die heel eenvoudig is en weinig geschoold, kan wel heel wijs zijn. Een professor kan ondanks zijn intellect heel onwijs en gespannen zijn. Het bewustzijn, met name het collectieve bewustziin is vatbaar voor uitbreiding. Ons bewustzijn is geen gegeven, dat onveranderbaar is. Met behulp van technieken, zoals de Transcendente Meditatie, kan het geoptimaliseerd worden.'

WETTEN

Het doel van de vedische studie is volgens Visser dat mensen in harmonie gaan leven met de wetten van de natuur. Er is iets als kosmische intelligentie, wat overal en in alles aanwezig is. Deze intelligentie is heel ordelijk en creatief, in tegenstelling tot mensen. De mens is geneigd in strijd met deze wetten te handelen. De vedische wetenschap streeft ernaar de menselijke natuur weer in overeenstemming te brengen met de wetten van de natuur. Lijden, pijn en verdriet kunnen op deze manier gereduceerd worden. 'Mensen overtreden de wetten van de natuur voortdurend, wat tot veel ellende en stress leidt. Wij wijken af van de dogma's van de laatste tweeduizend jaar als zou het leven een proces van lijden zijn. Wij denken dat vergissen niet per se menselijk is.'

De Vedische Wetenschap is zo oud als de wereld en bestond al voor dat de Hindi-religie opkwam. Wie eenmaal volgens de wetten van de natuur leeft wordt gezonder: een gezonde(re) geest in een gezond(er) lichaam is het begeerde resultaat. Wat zijn eigenlijk die wetten van de natuur en kennen we die al of moeten we die nog aanleren? Eijmberts:'De wetten van de natuur zijn niet nieuw. In de Griekse cultuur wees Socrates daar ook al op toen hij zei:'Ken u zelf'. Het is jammer dat we dit deel van de Griekse cultuur niet overgeleverd hebben gekregen. De sporen die we heden ten dage in onze cultuur aantreffen zijn elementen van de Aristotelische denkwijze, het empirisme, de toegepaste wetenschap en techniek. Van zowel Socrates als Plato is weinig terug te vinden in onze beschaving, terwijl zij juist beschikten over de methode om de kennis, die in ons aanwezig is, te 'her-inneren'. Van de Socratische wetenschap weten wij verder niets, maar wij herkennen in Socrates iemand die moet hebben beschikt over wat wij de de techniek van de Vedische Wetenschap noemen.'

OBJECTIEF

De moderne wetenschap heeft volgens Visser, de vice-chancellor van de MVU, een objectieve benadering. Men neemt waar en vergaart aldus kennis wat resulteert in wetenschappen als natuurkunde, scheikunde en biologie. 'Dat is natuurlijk heel belangrijk omdat we daar onze hele moderne technologie aan te danken hebben.

Naast deze benadering kent de Vedische Wetenschap een subjectieve benadering, die zegt: al die natuurwetten buiten ons zitten ook binnen in ons. In feite hoeven we niet eens al die moeite te doen om te kijken wat er zich buiten ons afspeelt. We kunnen ook naar binnen kijken omdat alle wetten zich daar, zelfs in alle volledigheid, bevinden. De quantumfysica kent een aantal fundamentele krachten in de natuur zoals de zwaartekracht en het elekromagnetisme. Einstein zei dat daar weer krachten aan ten grondslag liggen, de zogenaamde unificaties. De laatste decennia heeft men bovendien ontdekt dat er een superzwaartekracht bestaat, een verenigd veld waar al die natuurkrachten in potentie aanwezig zijn. Als ik nu vraag aan een quantumfysicus wat hij doet met het gegeven van superzwaartekracht dan zal hij antwoorden dat hij daar niet veel mee kan. De theorie van een verenigd veld is een theoretische formule waar verder geen praktische toepassing voor is.'

SCHEPPING

Maharishi Mahesh Yogi is degene die beweerde dat dit verenigd veld van alle natuurwetten óók een verenigd veld van kosmische intelligentie is. Volgens hem is dit veld niet slechts een toestand van onbegrensde energie waar de hele objectieve schepping uit voortkomt, maar is het tevens een onderliggend veld van kosmische intelligentie waar ook onze geest, onze gedachten en ons lichaam uit voortkomen. Dat betekent, aldus Visser, dat aan de basis van onze geest, van ons denken een onbegrensd niveau van intelligentie ten grondslag ligt waar al die natuurwetten ook aanwezig zouden moeten zijn. Met behulp van de Transcendente Meditatie kan het 'ken u zelf' van Socrates in de praktijk gebracht worden. 'We kunnen dan bij onszelf naar binnentreden. Wat de dichter Kloos al zei 'Ik ben een God in het diepste van mijn gedachten', proberen we eigenlijk in de praktijk te brengen. We dalen af naar dat veld waar alle natuurwetten in zaadvorm aanwezig zijn, het zogenaamde 'tehuis van alle natuurwetten'.' Door middel van de Trancendente Meditatie, die per dag twee maal twintig minuten beoefend diënt te worden voor een optimaal resultaat, wordt dit deel van ons bewustzijn geactiveerd en geïntegreerd in onze actieve geest. 'Zo wordt het mogelijk dat we alle natuurwetten kennen, ervaren en toepassen in ons dagelijks leven.'

NIETS NIEUWS

In de moderne wetenschap is deze subjectieve benadering nog niet geaccepteerd, hoewel men daar veel baat bij zou kunnen hebben. Zou men bij zichzelf te rade gaand ook nieuwe natuurwetten kunnen ontdekken? Vissers antwoord is resoluut:'Er is absoluuts niets nieuws onder de zon. Alles wat naar boven komt is er altijd al geweest. Er zijn oude beschavingen zoals de Egyptische, Babylonische en de Perzische - het huidige Irak is ooit een uitgekristalliseerde beschaving geweest - waar het kennisniveau ooit heel hoog was, maar op een gegeven moment gaat deze kennis weer verloren en gaat de mens weer meer af op zintuiglijke waarneming. Dan hebben we weer een Maharishi, een grote ziener, nodig die zegt 'ho, wacht even jongens, we zijn de verkeerde kant aan het opgaan'. Het leven heeft een materieel en een spiritueel aspect. Als we teveel de materiële kant opgaan dan raakt het evenwicht verstoord en hebben we een spirituele impuls nodig.'

GEEN GELOOF

De Vedische Wetenschap is volgens Visser nadrukkelijk geen geloof. 'Elke overtuiging, of die nu christelijk, islamistisch of communistisch is, staat los van de Vedische Wetenschap. Het is een wetenschap die over fundamentele technieken beschikt die in het alledaagse leven toepasbaar zijn, vandaar dat de moderne manager er ook baat bij kan vinden.' Het lijkt een contradictio in terminis maar mediteren met stropdas mag tegenwoordig. De Maharishi, die met lang grijs haar en dito baard prominent is afgebeeld in de folders van het TM-instituut ('Meer bedoeld als logo', aldus Visser) is echter vooralsnog niet gesignaleerd in driedelig blauw.

Op 1 januari 1986 trad Aruba uit het Antilliaanse staatsverband en werd het een zelfstandig land binnen het Koninkrijk. In een speciale Amigoebijlage ter gelegenheid van de 18 maart viering in 1986 spraken toen een aantal sleutelfiguren uit het culturele leven over de culturele implicaties van deze nieuw verworven status. Daarom leek het me instructief na vijf jaar opnieuw een aantal mensen te benaderen, nu met de ene vraag wat de Status Aparte cultureel heeft opgeleverd, wat is de visie van hen op de culturele ontwikkeling van het Land Aruba gedurende de laatste vijf jaar?

= door Wim Rutgers =

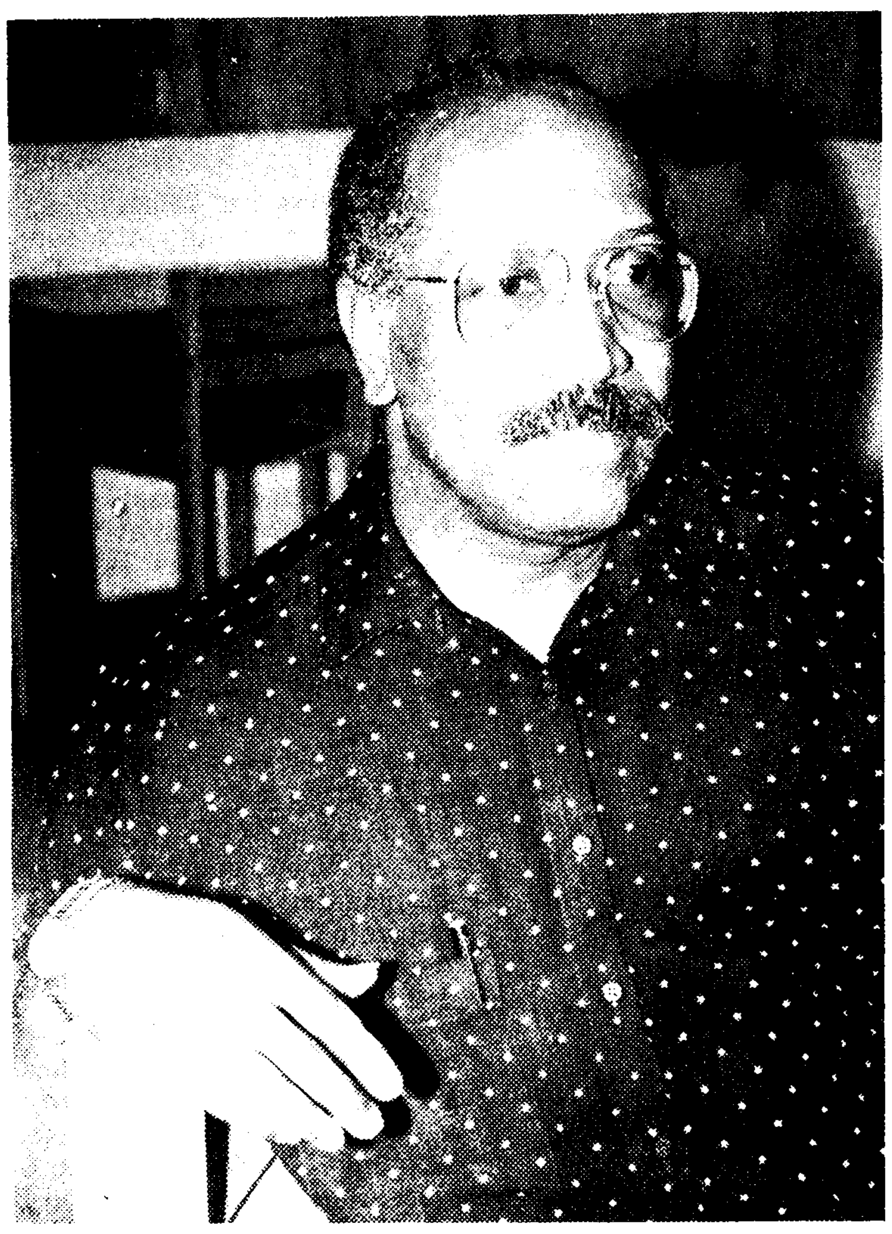
PAPIAMENTO BIJ UITSTEK DRAGER EIGEN IDENTITEIT

Sleutelfiguren geven hun visie

Wat heeft Status Aparte op cultureel gebied opgeleverd?

RAMON TODD DANDARE als Hoofd van het Talenbureau IDILA beantwoordt de vraag als volgt: De Status Aparte heeft in feite niets nieuws opgeleverd, in die zin dat er de laatste vijf jaar een culturele ontwikkeling op gang zou zijn gekomen, met iets wat er voor die tijd nog niet was. We zijn in hetzelfde ritme doorgegaan met veel beïnvloedingen van buitenaf, die door het toerisme eerder meer dan minder geworden zijn. Bovendien is er daardoor een grote invloed van vreemdelingen op Aruba zelf aan het ontstaan, mensen die allemaal een eigen cultuur, hun eigen 'manera' meenemen.

Als een land in het algemeen van een koloniale status naar onafhankelijkheid overgaat, verwacht je dat er ook culturele veranderingen zullen optreden. Maar wij zijn alleen in een overgangsfase terechtgekomen van de ene politieke status naar een andere. De Status Aparte is zo alleen een beweging op politiekstaatkundig gebied gebleven en kreeg geen specifiek culturele dimensie. Ik zie geen speciaal culturele bewustwording, geen zoeken naar een eigen identiteit.

RAMON TODD DANDARE
...niets nieuws...

In zekere zin zie ik nog steeds een historisch gegroeide discriminatie en een latent racisme op Aruba, als men vraagt wie de echte Arubaan is en bepaalde huidkleuren en achternamen daarvan uitsluit. Terwijl deze mensen ook grote invloed hebben gehad op de culturele identiteit, bijvoorbeeld op het gebied van de muziek. Maar dat 'Arubianismo' is natuurlijk niet iets van de Status Aparte, dat was voor die tijd ook al volop aanwezig.

Ook op Aruba zie je in gewoonten, muziek, expressievormen, eten bijvoorbeeld, invloeden uit Afrika. Die zijn in het hele Amerikaanse continent aanwezig, van het zuiden van Latijns-Amerika tot in het noorden in Canada. Hoe zou je dat eigen verleden willen ontkennen? Aruba is niet de enige plaats op het continent die niet 'mancha', bevlekt zou zijn, zoals men dat wel eens wil beweren van bepaalde zijde. Waarom zouden we onze Afrikaanse elementen ontkennen? Zolang je bepaalde elementen uit je maatschappij ontkent, kom je aan een echte nation-building niet toe!

We moeten beginnen met een 'homogenidad nacional' voor alle delen van onze samenleving. Kijk, ook in de V.S. wordt gediscrimineerd. Maar niemand zal een zware Amerikaan de citizenship van zijn eigen land bestrijden: een zware Amerikaan s wel degelijk Amerikaan!

Ik zie de laatste jaren een cultuurelementen verloren gaan, bijvoorbeeld rond sterven en begraven waar het thuisbidden en de 'ocho dia'-traditie wegraakt. Er worden geen verhalen meer verteld zoals vroeger, feesten als 'dera gai' met San Juan gaan verloren. Door de invloed van het toerisme zijn we meer 'sofistica' geworden. De thuiscultuur maakt plaats voor vieringen in een hotel, bijvoorbeeld bij het dopen en het huwelijksfeest. We gaan in dat soort feestvieringen steeds meer het buitenland nadoen, waar thuis veel minder gebeurt. Maar ook dat is natuurlijk niet een gevolg van de Status Aparte.

PAPIAMENTO

De drager bij uitstek van onze eigen identiteit, voor onze natievorming, zou onze eigen taal, het Papiamento, kunnen zijn. Maar ook daar zie ik weinig van bewust streven naar verandering. Het Papiamento heeft nog steeds geen officiele status, het is nog steeds geen schooltaal, terwijl het natuurlijk wel onze nationale taal is. Ik weet niet wanneer het een officiele taal zal worden. Hier zie je duidelijk een tegenstelling met wat je na een politieke verandering had kunnen verwachten.

Betico Croes heeft inderdaad bewust geprobeerd een eigen typisch Arubaanse variant van het Papiamento te creëren, maar het volk en zelfs zijn eigen familie, hebben het niet van hem overgenomen. Zijn streven tot een eigen uitspraak van de 'cion/shon' uitgang en het dicht bij het Spaans aansluiten, hebben, op het accepteren van de etymologische spelling na, geen succes gehad. Betico wilde zijn volk ook in de taal een eigen identiteit schenken, door vooral de verschillen te benadrukken en veel minder aandacht te geven aan de overeenkomsten met Curaçao en Bonaire, die natuurlijk verreweg in de meerderheid zijn.

In hoeverre Betico zich van deze 'spanjolisatie' bewust was, weet ik niet. Toen ik hem er een keer op wees, zei hij dat het geen doelbewust streven was.

Maar hij had aandacht voor de taal als drager van de eigen identiteit. Dit in scherpe tegenstelling tot onze maatschappelijke groepen in de samenleving, zoals vakbond en commercie, die zich weinig positief opstellen om de bewustwording ten opzichte van het Papiamento te vergroten. Er zijn wel individuele voorbeelden, maar er is geen sprake van een massale beweging ten gunste van onze eigen taal en cultuur.

IDENTITEIT

Kijk, ons toneel en onze muziek hoeven geen eigen vormen te zoeken, want die zijn er al, dat is dus niets nieuws. Maar onze muziek hoor je alleen bij bepaalde gelegenheden op specifieke momenten in het jaar, zoals de dande, de tumba en de calypso. De invloeden uit de Caribische regio en van daarbuiten hoor je het hele jaar door.

Maar kun je wel van specifiek Arubaanse kunst spreken? Wat zou Arubaanse literatuur dan zijn? Ik weet niet of je daar wel over kunt spreken. Wat zijn je parameters, welke criteria hanteer je? Ik weet niet wat typisch Arubaans zou zijn. Als ik let op wat we produceren, zie ik dat er maar weinig is. Vorig jaar hadden we de verfilming van Denis Henriquez' *Dera Gai*. Dat zal dan typisch Arubaans zijn, omdat het geschreven is door een Arubaan, geregistreerd is door een Arubaanse, gespeeld door Arubaanse acteurs, voor een in de eerste plaats weliswaar algemeen maar duidelijk mede gericht op een Arubaans publiek. Bovendien geeft *Dera Gai* veel aspecten van Arubaans leven weer, zowel positief als negatief; beide kanten worden getoond. Dezelfde Denis Henriquez won met een verhaal dat vol bezinning is op Arubaans leven een verhalenwedstrijd op Curaçao.

CARNAVAL

Het enige moment waarop allerlei vormen van expressie, artisticiteit, artesania, elkaar echt levend ontmoeten, is met carnaval. Daarin zit weliswaar ook veel imitatie, maar de artistieke produktie kent rond die tijd een enorm potentieel van letterlijk iedereen. Dat is het enige moment in het hele jaar waar alle creativiteit van het hele volk zich bundelt.

ALICE VAN ROMONDT, directrice van de Biblioteca Nacional, vertelt over verschillende aspecten van het bibliotheekleven en uitgeverij Charuba: Op 1 maart 1986 werd onze Openbare Leeszaal en Bibliotheek door de gouverneur en de minister-president tot Biblioteca Nacional Aruba verklaard. Van dat moment af hebben we met veel energie, ideeën en vereende krachten van onze bibliotheek een nationaal informatiecentrum willen maken. Omdat Aruba als zelfstandig land directe contacten met de Unesco kreeg, konden we als bibliotheek gebruik maken van die expertise. Er is toen een analyse en studie gemaakt om een efficiënt volledig geautomatiseerd informatiecentrum op te zetten.

Verder was de bibliotheek in de jaren 1987 en 1988 nauw betrokken bij de Caribische bibliotheekorganisatie

ALICE VAN ROMONDT
...actief cultuurbeleid...

Acuril, waarvan ik toen voorzitter was. We waren heel erg bezig met onze regio, de eilanden van het Caribisch gebied.

Als bibliotheek hebben we altijd nauw samengewerkt met de overige eilanden van de Antillen en dat is na 1986 zo gebleven. Dat veranderde gelukkig niet bij het ingaan van de Status Aparte. Wel verschoof na 1986 onze eigen aandacht in de richting van het eigene, onze afdeling Arubiana, naast de Antilliana - Caribiana. We voerden daartoe een veel actiever aanschafbeleid en deden een nauwkeurige selectie wat we wel of niet wilden opnemen. In die beginjaren kregen we ook veel donaties binnen in de vorm van manuscripten en bijvoorbeeld oude boeken. Ik herinner me dat we zo een aantal oude Arubaanse telefoonboeken verwierven.

AUTEURS

In de beginjaren van de Status Aparte hebben we vanuit de bibliotheek ook moeite gedaan om de eigen auteurs te stimuleren. Onze eigen uitgeverij Charuba heeft van 1986 tot nu zo'n twintig uitgaven gebracht, wat toch heel wat is voor een jonge uitgeverij. We kwamen met Lolita Euson's Engelstalige dichtbundel, Sweet Praises, net nadat zij de Golden Poetry Award in California had gekregen.

Daarnaast was er het nodige aan Papiamentstalig werk, onder andere een bewerking van Alice in Wonderland en een informatief boek over het milieu.

We merkten de belangstelling doordat ook Arubanen van buiten Aruba aan Charuba vroegen om hun manuscripten te publiceren.

De Papiamentstalige uitgaven hebben nog steeds te lijden van de handicap van de Arubaanse spelling; dat is door de Status Aparte nog versterkt en het stelt een nog strengere limiet aan de verkoopmogelijkheden. Nu moeten we de eigen Arubaanse spelling wel volgen. Dat is commercieel eigenlijk onaantrekkelijk, zeker met jeugdboeken nu op de Antillen het Papiamento op de scholen als vak is ingevoerd. Door onze afwijkende spelling is de afname geblokkeerd.

Onze traditioneel geworden culturele septembermaand kreeg na 1986 ook een wat ander karakter in die zin, dat we andere accenten legden. Ik herinner me het bezoek en de toespraak van St. Vincents Minister-President Mitchell. De jongste natie van het Caribisch gebied trok de geopolitieke aandacht ook buiten het Koninkrijk in die dagen.

CULTUURBELEID

Als bibliotheek hebben we meegedaan om een actief cultuurbeleid te formuleren. We wilden geen cultuur als sluitpost van de begroting of als luxe, maar cultuur als onze nationale trots, als ons identiteitskaartje. Onze kunstenaars van alle geledingen hebben toen hun ideeën uitgewisseld, met de blik gericht naar de grote wereld buiten ons eigen eiland. Zoals Jamaica zijn reggae heeft, die over de hele wereld bekend is, is die muziek een cultuurpilaar, ook voor de economie van dat eiland. Onze toeristen zoeken zon, zee en strand. Dat kunnen we hun inderdaad bieden, maar dat is op zo veel plaatsen aanwezig. We zouden ze meer moeten geven, namelijk de cultuuruitingen van onze mensen. En we hebben nogal wat kunstenaars die best wat 'exposure' zouden kunnen gebruiken.

TOEKOMST

De komende tijd gaat de bibliotheek decentraliseren waardoor de service-verlening aan het publiek nog beter wordt. We hebben plannen voor filialen of uitleenposten in verschillende wijken. We willen de bibliobusdiensten uitbreiden, in elk geval naar meer scholen toe en wellicht ook naar enkele wijken. We hebben momenteel al een intensieve samenwerking met het onderwijs, in het bijzonder de I.P.A., het Colegio Arubano, de M.T.S. en de U.A.

Daarnaast willen we het accent leggen op de professionalisering van het personeel, onder meer door de Basisopleiding Bibliotheekpersoneel te laten volgen door alle nieuw benoemden. Daarnaast starten we met een vervolgopleiding om tot een volwaardiger dienstverlening te komen.

We zijn echter op ons schema om tot een eigen nationale bibliografie te geraken door een gebrek aan een computer en voldoende gediplomeerde bibliothecarissen die voor dat belangrijke werk tijd vrij kunnen maken. Zo'n nationale bibliografie moet als trekker gaan fungeren om het depotkarakter van onze nationale bibliotheek echt gestalte te geven.

UITWISSELING

We hebben vaste uitwisselingsregelingen met bibliotheken in Costa Rica, Venezuela en Colombia. Door die contacten merk je ook hoe weinig er in ons kleine Aruba gepubliceerd wordt aan rapporten, resultaten van onderzoek, door de Overheid, aan literatuur... Een nationale bibliografie zal stimuleren dat gegevens die nu vaak nauwelijks verbreid worden, meer bekend worden.

Na vijf jaar Status Aparte moet de traditie van een vanzelfsprekende informatiebeschikbaarstelling nog groeien. Onderzoekers zijn vaak aangewezen op het zogenaamde grijze circuit van niet officiële publicaties om aan het nodige cijfermateriaal te geraken. Die moeten op een vast punt aanwezig en ter inzage zijn. Daarnaast kan ik gelukkig vermelden dat we voor onze officiële publicaties nu een eigen I.S.B.N. (International Standard Book Number) hebben, met een eigen landennummer, uitgeversnummer, auteursnummer en controlenummer, dat we op de uitgaven kunnen vermelden.

PANCHO GEERMAN, de directeur van UNOCA vertelt over de activiteiten van zijn organisatie.

Na het ingaan van de Status Aparte moesten we allereerst beginnen met een inhaaleffect. De culturele ontwikkelingshulp liep altijd via de Sticusa en de plaatselijke centra. Deze hadden weinig contact met het veld, met de uitvoerenden. Met de nieuwe organisatie is deze afstand veel kleiner geworden. Wat vroeger niet ontwikkeld kon worden, gaat nu met de Unoca-structuur inderdaad veel sneller.

We zien daarnaast ook nieuwe internationale ontwikkelingen ten opzichte van ons cultuurbeleid. In het buitenland afgestudeerden met een beroepsopleiding in de culturele sector komen met nieuwe ideeën terug. De amateurs worden professioneel, er zijn veel meer beroepskrachten. Dat geldt voor de cultuursector in het algemeen.

CULTUREEL EIGENE

Cultuur is meer dan folklore of alleen schone kunsten. Ik versta er de totale wijze van leven van de Arubaanse gemeenschap onder. Na de inhaalmanoeuvre gaan we meer op middellange termijn plannen, waarbij we aan diepte-investeringen denken. Waar willen we naar toe? Hoe kunnen we aansluiten op elkaars werkterreinen om tot een totaalvisie te komen? Van een projektmatige benadering gaan we nu over tot een planmatige.

Een belangrijk punt van dit moment is dat men op cultuurgebied vooral inhoud wil geven aan het eigene, aan de eigen identiteit. Ook in de culturele sector zien we een herwaardering van de traditionele Arubaanse folklore. Daarnaast speelt dat er veel cultuurelementen door migratie zijn en worden binnengebracht. Dat zie je met carnaval, met de rancheras, via elementen in muziek en dans enzovoorts. Er is ook heel wat wetenschappelijk onderzoek naar onze levensstijlen en gewoontes, en ook heel belangrijk is de aandacht voor de archeologie. Onze historische bewustwording wordt op deze terreinen uitgediept. Ook door aandacht voor archieven, de monumentenzorg, de musea, het toneel, de dans en op het gebied van de beeldende kunst. Voor de afdeling literatuur is uitgeverij Charuba nu formeel opgericht. De Unoca coordineert en heeft een bemiddelende functie.

We proberen al doende af te tasten wat tot de eigen cultuur behoort. We gaan daarbij uit van een dynamische ontwikkeling, die voor nieuwe elementen openstaat. Dat zijn dus interne zaken. Naar het buitenland toe kan Aruba zich na 1986 als land presenteren en profileren.

Unoca als jonge organisatie heeft steeds de filosofie aangehangen om eerst te werken en te doen en daarna pas naar buiten te treden. Daarom was Unoca in het begin misschien nog niet zo bekend, maar gaandeweg weet men nu de weg te vinden. De procedureregels en voorwaarden voor financiering zijn nu formeel vastgelegd in overleg met de Vertegenwoordiging Nederland Ontwikkeling Aruba (Venoa) en de Minister van Welzijnszaken.

Er zijn natuurlijk ook nog leemtes in onze aanpak. We staan voor de vraag in hoeverre het culturele aanbod en de vraag op elkaar zijn afgestemd. De participatie van de bevolking en de culturele activiteiten moeten gelijke tred houden. Op het gebied van de literatuur loopt dat nog niet goed. Ook bij onze theaterplanning moeten we aansluiten bij de verschillende bevolkingsgroepen. Door middel van promotie en onze programma's moeten we daar rekening mee houden. De culturele activiteiten moeten een aansluiting vinden naar andere sectoren toe, met name het onderwijs in brede zin en de economie waarvan het toerisme de belangrijkste pijler is. Vooral dat laatste moet nog meer ontwikkeld worden. Concreet hebben we nu op projectniveau enkele belangrijke zaken bereikt. Ons inter-

Vervolg op pag. 5

'HET IS NIET VREEMD DAT MEN NIET LEEST'

Debuut van Quito Nicolaas en Jossy Tromp

CHARUBA met twee nieuwe publicaties in Papiamento

= door Joyce Pereira =

IK HEB TOT 1983 op Aruba gewerkt, op het gebied van de sociaal-economische planificatie. Ik besloot toen in Nederland verder te studeren. Ik begon met de studie politicologie, die ik daarna combineerde met de studie internationaal recht. Ik studeerde af in 1989. Ik heb verschillende publicaties op mijn naam staan, maar alle publicaties tot nu toe zijn wetenschappelijk van aard. Ik zal er enkele noemen: 1982 'Caribe, un region explosivo' in het tijdschrift *Taray*; 1986 'Micro-estadonan y nan independencia' in de bundel *Sembra awe pa cosecha mañan;* januari 1989 'Aruba onafhankelijk' in *Het Parool;* april 1990 'gemenebest met beweegbare grenzen' in *Het Parool*. Het laatste artikel dat ik geschreven heb, behandelt de positie van de vrouw op de arbeidsmarkt', aan het woord is Quito Nicolaas.

'Eclips Politico' heet zijn eerste literaire werk. Nicolaas: 'Ik begon met gedichten schrijven toen ik twaalf jaar oud was. In die tijd behandelde ik thema's die te maken hadden met relaties, zoals man-vrouw-relatie, relatie ouders en kinderen. In 1980 publiceerde ik voor het eerst een gedicht, en wel 'Idea di Banan' in het tijdschrift *Concepto Antiyano*. Daarna ging ik door met schrijven. Tot 1983, 1984 heb ik veel geschreven.'

'Toen ik besloot te publiceren wat ik had, ontdekte ik dat er een verschil is tussen de gedichten van de periode 1978-1983 en die van voor 1978. Ik begon ze te inventariseren en te systematiseren, en wat mij opviel, was dat er een duidelijke lijn in de gedichten was. Een lijn die duidelijk een politieke boodschap inhield en die tegelijkertijd ook de sociale situatie op Aruba beschrijft, de sociale situatie waarover dagelijks gesproken wordt.

Wat ik hoor, wat ik zie aan ontwikkelingen daarover, zet ik meteen vast op papier. Het is niet zo dat ik achter een tafel ga zitten om na te denken over wat ik nu eens op papier moet gaan zetten. Ik heb, denk ik, niet een bepaalde schrijfstijl. Maar ik beschouw poëzie als een manier om mijn taal te verrijken. Met andere woorden, je kunt je niet beperken tot alleen de woorden die je dagelijks gebruikt, je moet ook in staat zijn woorden te gebruiken met een diepere betekenis.'

DE THEMA'S

De thema's in de gedichten van 'Eclips Politico' hebben een politiek karakter. Ik probeer het systeem waarin we leven te beschrijven en ook bepaalde ontwikkelingen in het verleden. 'Eclips Politico' heeft ook een boodschap voor het leespubliek, dat daarover kan nadenken, thuis, op het werk. Het geeft iedereen de gelegenheid om zich te bezinnen op de situatie waarin wij ons bevinden op Aruba.'

Enkele concrete voorbeelden zijn de relatie tussen arm en rijk, tussen de partijen onder elkaar, tussen de bond en regering. Ik behandel in deze gedichten de instellingen van onze gemeenschap zodanig, dat wij op een bepaald moment gaan nadenken over de rol die deze instellingen spelen in de gemeenschap.'

De gedichten die geschreven zijn tussen 1978 en 1983 zijn gedateerd; voor de publicatie heb ik er niets in veranderd; dat betekent dus dat niet alles wat ik toen zag, steeds geldt voor de huidige situatie. Ik zal blijven publiceren, zowel wetenschappelijk als literair werk, zowel in het Papiamento als in het Nederlands. De gedichten die ik geschreven heb tussen 1974 en 1978 zullen de eerste zijn, die gepubliceerd zullen worden. Met die van na 1983 wil ik nog een tijdje wachten.'

Waarom schrijven en publiceren?

'Naast het feit dat je werkt aan de verrijking van je taal, ziet de gemeenschap ook hoe individuen die tot hetzelfde volk behoren, denken van bepaalde zaken, bepaalde thema's. Op die manier komt er ook een uitwisseling van ideeën, een grotere interactie onder de mensen. Dat is wat ik zo belangrijk vind van schrijven. Ik hoop dat steeds meer mensen gebruik maken van de mogelijkheid die we tegenwoordig hebben op Aruba om te publiceren en dat ze hun ideeën bekend maken, zodat anderen te weten komen, hoe de Arubaan, hoe wij hier op Aruba, denken. Ik weet zeker dat er heel wat mensen op Aruba rondlopen met goede ideeën en zelfs ook met manuscripten'.

JOSSY TROMP, auteur van 'Cetilalma y otro cuentanan arubiano':

'Ik ben geboren op Aruba in 1954. Ik ben getrouwd en ik heb twee kinderen. Ik ben docent biologie op Colegio Arubano. Af en toe schrijf ik, dat is mijn hobby. In de weinige vrije tijd die ik heb, lees ik. Ik probeer zo intensief mogelijk te lezen. Lezen is erg belangrijk voor je ontwikkeling. Je moet zoveel mogelijk lezen en ook proberen te selecteren uit het leesaanbod. Het is ook goed om te lezen om de boeken heen, over literatuur.'

CETILALMA

'Het is erg moeilijk om te zeggen hoe de verhalen onstaan zijn. Ik had wat ideeën. Ik wilde wat schrijven, maar ik kon het niet, ik kon mijn ideeën niet op papier zetten. Ik begon te lezen, en al lezend ontdekte ik welke schrijvers als voorbeeld konden dienen voor mij. Succesvolle schrijvers moeten toch bepaalde kenmerken hebben waardoor ze succes hebben gehad? Juan Rulfo is een schrijver die ik gelezen en herlezen heb; ik houd van zijn schrijfstijl. Ik begon gedichten te lezen, want ik probeerde de weinige ideeën die ik had op een poëtische manier te formuleren. Maar gedichten schrijven vind ik erg moeilijk, Ik heb Pablo Neruda en Cesar Vallejo gelezen en bestudeerd, en terwijl ik deze dichters las, zoekend naar een mogelijkheid om te schrijven, begonnen mijn ideeën vorm te krijgen.'

PAPIAMENTO

'Ik heb me voorgenomen om in het Papiamento te schrijven, want volgens mij is het mogelijk nu zodanig in het Papiamento te schrijven, dat de mensen het aantrekkelijk vinden. In de jaren zeventig heb ik verhalen gelezen, maar verschillende van die verhalen hebben me wel teleurgesteld. Ik zag hoe slecht men het Papiamento gebruikte. Waarom schrijft en publiceert men zomaar iets? Het is dan ook niet vreemd dat men niet leest. Ik beweer niet dat ik beter zou kunnen, maar het is niet goed om iets te publiceren, zonder dat er aandacht besteed is aan taal, formulering, opbouw, etc.'

'Ik wil iets schrijven wat de aandacht van het publiek trekt, dat is mijn doel. Dat doel heb ik nog niet bereikt, ik probeer mezelf te ontwikkelen. Ik begon te oefenen, niet om te publiceren, het waren meer vingeroefeningen om te kijken wat mijn zwakke punten zijn. En ik vond er zeer veel.

Terwijl ik zo bezig was, besefte ik dat het onmogelijk was om te schrijven, als ik niet bepaalde delen van het Papiamento bestudeer. Ik begon toen zo bewust mogelijk te lezen wat er in het Papiamento voorradig was. Het was een echte strijd met het Papiamento. Wat je van huis meekrijgt is een minimum aan woorden om te overleven, belangrijk voor het dagelijks leven. Maar als je je gedetailleerder wilt uitdrukken, verfijnder, genuanceerder, kom je woorden tekort. Het is nog steeds een strijd, hoewel ik moet zeggen dat door te schrijven en te praten over deze zaken, ik veel geleerd heb. Ik heb veel gepraat met Mario Dijkhoff, Ramon Todd Dandare en Pedro Velasquez van het Talenbureau. Ik ben er nog niet: werken in het Papiamento is heel moeilijk, want we hebben er nooit onderricht in gehad.'

DE VERHALEN

'Het werd 1984 en tijdens de eerste vakantieweek ging ik kijken wat ik kon gaan doen met wat ik op papier had. Ik had los in mappen heel veel ideeën genoteerd. Ik heb ze weer bekeken en ik begon te schrijven. En al schrijvend maakte ik de verhalen af. Natuurlijk hadden ze nog geen acceptabele, definitieve vorm, de ideeën waren nog ruw.'

'Enkele van die verhalen heb ik herschreven. Ik heb veranderd, geschrapt, aangevuld. Er zijn verhalen die onherkenbaar zijn veranderd. Ik heb dus veel herschreven. Die methode heb ik dus gebruikt. Al schrijvend komen de ideeën in me op, ik weet nooit van te voren hoe het verhaal zal eindigen. In ieder geval kan ik zeggen dat ik me toeleg op het schrijven.'

THEMA'S

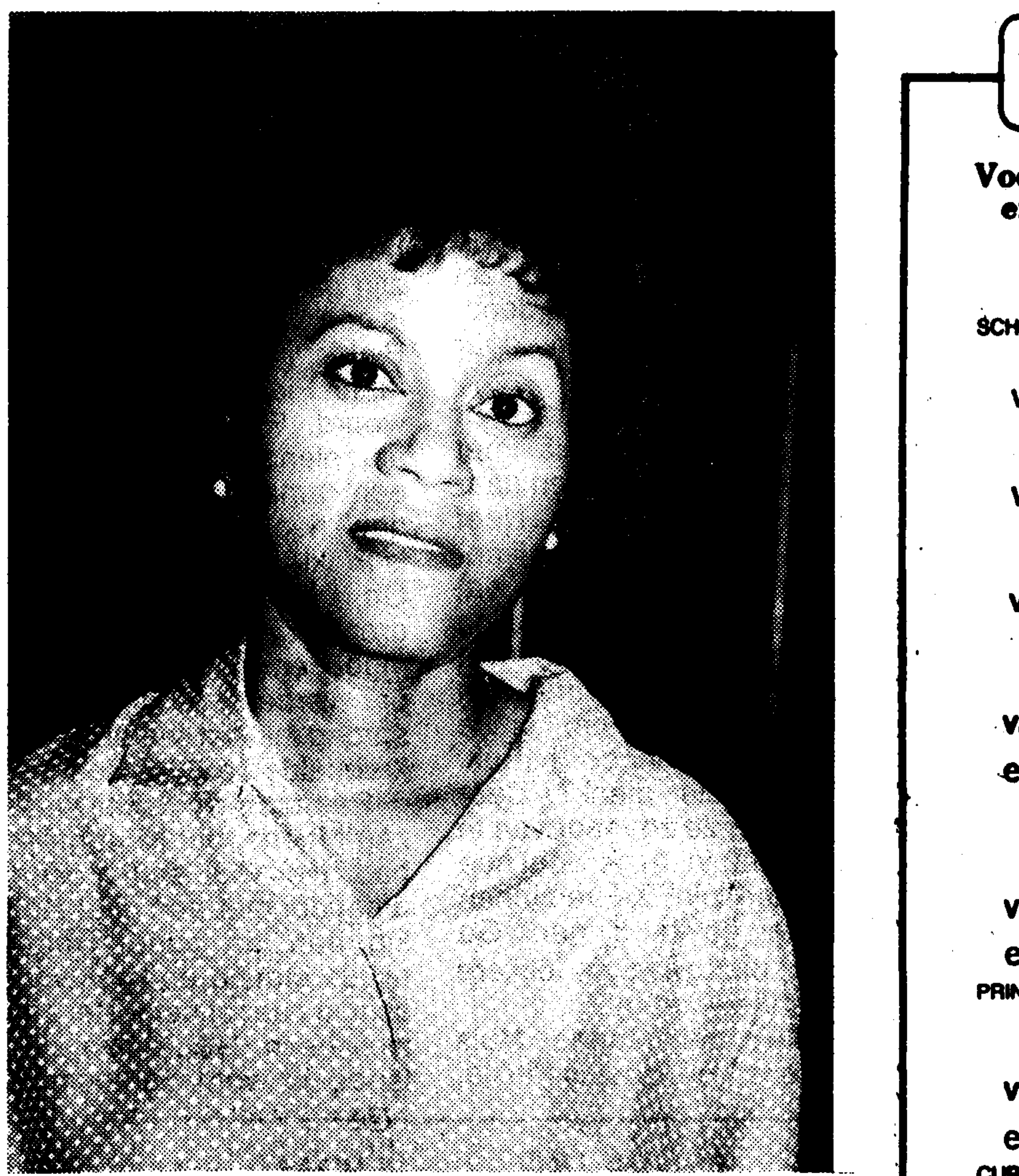
'Hoe ik aan mijn thema's kom? Dat is heel persoonlijk, volgens mij. Niet dat ik van *de dood* houd. Het is niet zo dat ik er continu aan denk. Ik ben er ook niet bang voor. Maar de dood fascineert mij. Dat deel van het leven vind ik mysterieus. Het brengt een spanning mee, een soort angst zonder dat ik het weet. Volgens mij moet er iets van die dingen waar zijn. Je hoort er veel van en onze oude mensen hechten er veel waarde aan. Je zou bijna kunnen zeggen dat ze een deel vormen van ons leven.'

'In Nederland dacht ik niet aan dit soort dingen. Maar hoe langer ik op Aruba zit —ik ben in 1981 teruggekomen — hoe meer deze sfeer mij omringt, de sfeer van al die gebeurtenissen rondom de dood. Het is niet zo dat ik erdoor beïnvloed word in mijn dagelijkse doen en laten, wel als ik denk, als ik schrijf. Zonder dat ik er erg in heb, ben ik ermee bezig. En dat gebeurt elke keer weer. Ik geloof niet dat ik een realistisch verhaal kan schrijven, ik ben darin niet geïnteresseerd. Ik houd van fantasieverhalen die gaan over niet-alledaagse dingen.'

'Ik heb nog niet nagedacht over de reakties van de lezer. Ik hoop wel dat ze een paar aangename leesuurtjes zullen hebben. Ik kan er niets aan doen, als dat niet zo is. Ik schrijf niet direct voor anderen. Ik probeer op een zo mooi mogelijke manier vorm te geven aan mijn ideeën en die hoeven niet overeen te komen met de ideeën van anderen.'

'Ik kan me voorstellen dat mijn verhalen niet iedereen aanspreken, dat men ze raar vindt. Maar dat is het recht van eenieder. Ik hoop wel dat men moeite doet om ze te begrijpen. Ik onderschat de lezer niet. Degenen die lezen op Aruba, zullen zeker deze verhalen waarderen, vooral omdat we het hebben over Papiamento. Als wij het Papiamento wllen ontwikkelen, moeten we schrijven. Een taal kan zich niet ontwikkelen als deze alleen op het niveau van de krant blijft. Er moet geschreven worden, zodat er kritische reacties komen die bijdragen tot de ontwikkeling van de taal. En, als je schrijft moet je open staan voor kritiek.'

'Ik heb een novelle die bijna klaar is. Daarin laat ik verschillende aspecten van het leven op Aruba aan de orde komen. Ik houd van schrijven.'

JOYCE PEREIRA

'Schrijfsters in de jaren vijftig'

DE STICHTING Surplus organiseert volgende week in Theater De Balie in Amsterdam de manifestatie 'Schrijfsters in de jaren vijftig'. Aanleiding is de verschijning van de gelijknamige bundel onder redactie van Margriet Prinsen en Lucie Th.Vermij. In deze bundel wordt in twintig portretten voor het eerst een overkoepelend beeld geschetst van leven en werk van bekende en minder bekende schrijfsters uit die periode. Hella Haasse hoort daarbij, maar hoe is het bijvoorbeeld Tonny van der Horst en Nel Noordzij vergaan, zo hebben de samenstelsters zich afgevraagd.

Behalve van genoemde schrijfsters worden portretten geschetst van Anna Blaman, Jo Boer, Marianne Colijn, Inez van Dullemen, Harriët Freezer, Dola de Jong, Clare Lennart, Josepha Mendels, Marga Minco, Marie-Sophie Nathusius, Winnie/Gerdy Pendèl, An Rutgers van der Loeff, Annie M.G.Schmidt, Luisa Treves, Jacoba van Velde, Ellen Warmond, Sonja Witstein, Ruth Wolf en Aya Zikken.

'Wij hebben een aanvulling willen geven op de literatuurgeschiedenis.Hermans, Mullisch en Reve kent iedereen nog als schrijvers die in de jaren vijftig voor het eerst bekendheid kregen, maar veel vrouwen uit dit boek raakten in vergetelheid. We proberen aan te geven hoe dat zo gekomen is', aldus Lucie Th.Vermij in een toelichting. Zo werd de bundel een eerbetoon aan alle schrijfsters die in deze periode (voor het eerst) actief waren.

Onderdeel van het programma dat in Amsterdam gehouden wordt zijn lezingen van Jo Boer en Inez van Dullemen. Verder nemen Gerda Meijerink, Aad Meinderts, Xandra Schutte en Bernadette de Wit deel aan een Anna Blaman Tribunaal. De manifestatie wordt afgesloten met een optreden van Hetty Blok die liedjes van Annie M.G.Schmidt zingt.

Kook mee met May

VOOR DE VASTENTIJD of Goede Vrijdag vandaag een heerlijk visrecept met kerrie. U heeft hiervoor nodig:

Vis in kerry saus

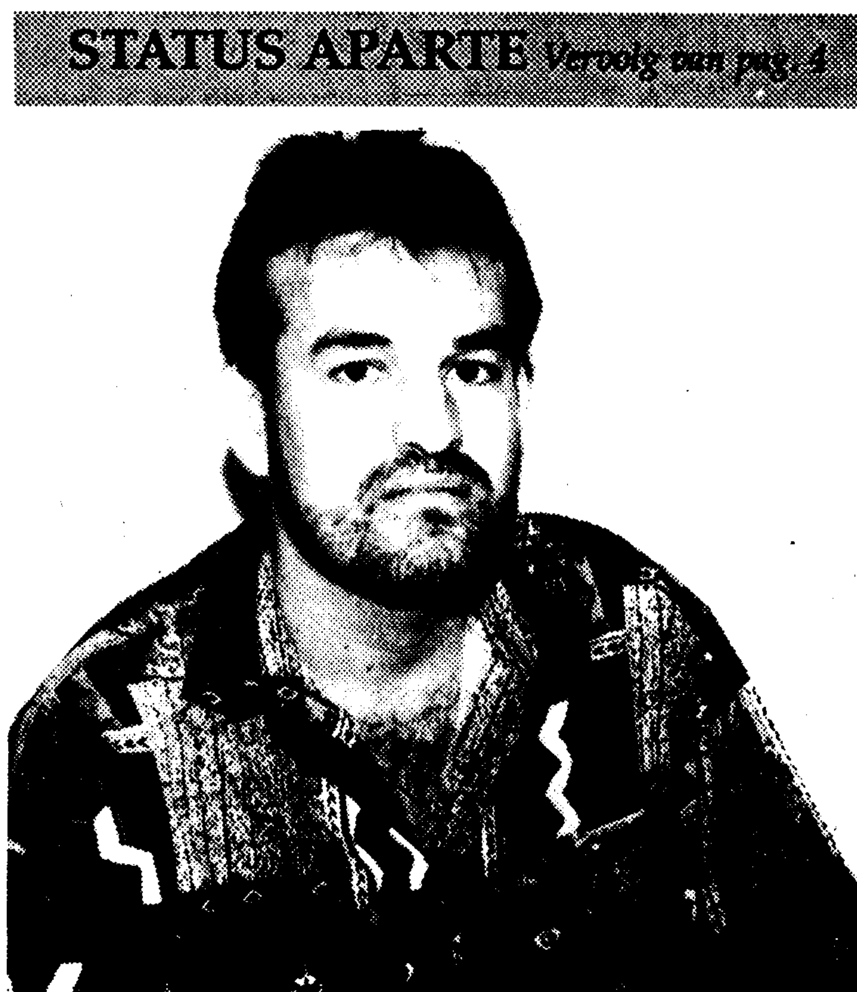
500 gram moten vis (dradu, mulá of andere)
1 theelepel zout
1 theelepel Kurkuma (Turmeric)
3 eetlepels plantaardige olie
1 grote grof gesneden ui
3 tenen knoflook
2 theelepels fijn gesneden verse gember
1 flinke tomaat, in stukken gesneden
2 eetlepels plantaardige olie
1 eetlepel madras kerrie poeder (U kunt ook uw eigengemaakte kerrie gebruiken)
1 theelepel chili poeder
± 1 theelepel zout naar smaak
2 cups kokos melk

Bereiding:
U wast de vis. Droog deppen met keukenpapier. Inwrijven met kurkuma en zout. De moten in stukken snijden (vellen en graten verwijderen). In een koekepan verhit U de olie en bakt U de stukken vis aan beide kanten bruin. Uit de pan halen, laten uitlekken. Eventueel overgebleven olie weggooien. In een foodprocessor of blender maalt U de ui, knoflook, gember en tomaat tot een pasta. Olie verhitten in b.v. een hapjespan en de pasta een paar minuten laten bakken tot de olie zich scheidt van het mengsel. De kerrie en chili poeder toevoegen, zout naar smaak, dan de kokosmelk. Aan de kook brengen terwijl U roert. Op een klein pitje 10 minuten laten sudderen. Vis toevoegen, 10 minuten verder sudderen. De vis kunt U opdienen met rijst en groenten naar smaak. Smakelijk eten.

May

STATUS APARTE

Vervolg van pag. 4

PANCHO GEERMAN
...meer dan folklore...

nationale theaterfestival werd vorig jaar al voor de zevende keer gehouden. Omdat het om het andere jaar plaatsvindt, bestaat er op dit gebied dus nu al een traditie van veertien jaar. Ons internationale dansfestival heeft weliswaar nog maar een keer plaatsgehad, maar het tweede wordt gepland en is in voorbereiding.

Beide festivals bieden de mogelijkheid aan lokale amateurs en professionele krachten om kennis te maken met nieuwe internationale ontwikkelingen. Beide hebben een grote uitstraling naar buiten, naar de gemeenschap toe, zoals bijvoorbeeld het jazzfestival dat specifiek naar het toerisme heeft. Scholen en instellingen voor permanente educatie profiteren van de workshops die bij deze festivals gegeven worden, zodat de nieuwste ontwikkelingen worden doorgegeven.

Op beleidsmatig niveau zijn we nu, na de financieel-organisatorische kant, vooral bezig om tot een totale jaarplanning te komen. Naast het carnaval zijn er aan het begin van het jaar nog wat hiaten, terwijl er aan het jaareinde van een overbelasting sprake is. Vooral in de vakantiemaanden zouden we meer activiteiten kunnen ontplooien. We moeten dat dus door de culturele factoren beter op elkaar laten afstemmen, waarbij we ook rekening houden met de hotelactiviteiten.

De ontwikkelingshulpfondsen die door de Nederlandse regering beschikbaar gesteld zijn, vormen een investering die haar rendement moet opleveren. De relatie met de overheid moeten we onze visies op elkaar afstemmen, zodat de culturele ontwikkeling optimaal kan profiteren van wat we in de toekomst voor cultuur kunnen en willen uittrekken.

Moene Muis en het zwembad

= doo[illegible] de Jong =

NEEF MUIS uit de stad was weer eens bij Moene Muis op bezoek. 'Ik ben verhuisd', vertelde hij. 'Aha', zei Moene, 'Dus je hebt eindelijk genoeg gekregen van die gevaarlijke stad vol katten'. 'Ben je gek!' lachte Neef, 'Ik woon nog steeds in de stad, hoor. Maar nu in de schuur van een huis met een zwembad'. 'Aha', zei Moene Muis weer. 'Ik ben nu dus een deftige muis', zei Neef, 'Met een eigen zwembad. En een heleboel amandelbomen ernaast. Waarom ga je niet mee naar mijn huis voor een paar dagen. Kun je het zwembad ook zien'. 'Zijn er katten?' vroeg Moene Muis voorzichtig.

'Ai, wat dacht je, dat ik nog een keer in een huis met katten ging wonen?,' zei Neef Muis verontwaardigd. 'En hangen er veel amandelen aan die bomen?' vroeg Moene. 'De grond ligt bezaaid', pochte Neef. 'Ik ben al drie dagen op dieet, omdat ik te veel gegeten heb'. 'Laten we dan nu maar gaan', zei Moene Muis likkebaardend. Mmmm, amandelen, daar was hij dol op.

Een paar uurtjes later stond Moene Muis met grote verbaasde ogen naar het zwembad van Neef Muis te kijken. 'Blauwe limonade', zuchtte hij, 'Is dat wel lekker?' Neef rolde bijna ondersteboven van het lachen. 'De mensen gebruiken het om in te zwemmen', legde hij uit. 'Zie je die plank? Daar springen ze zo maar van af het water in. Ai, je weet hoe mensen zijn. Ze verzinnen allerlei gekke dingen. Ga mee, dan gaan we lekkere amandelen eten'.

'Hé', zei Moene Muis opeens, 'Hé, daar is Pinkie, midden in het water. Ik zie het aan zijn groene jasje en zijn gele puntmuts. Ja, die is ook dol op zwemmen. Hé Pinkie, ik ben het, Moene!' Maar Pinkie gaf geen antwoord. En Neef Muis zei aarzelend, dat het meer op een amandel leek. 'Nee nee', riep Moene Muis, 'Het is Pinkie, dat zie je toch zo! Oh, als hij maar niet verdronken is. Hij ligt zo stil. Ik moet hem redden'. En zonder verder na te denken sprong hij het water in en krabbelde naar Pinkie toe.

Pas toen hij vlakbij was, zag Moene, dat Neef gelijk had. Het was een groene amandel met een geel stukje aan de punt. 'Help!' hijgde Moene en keek verschrikt naar al het water om zich heen. 'Ai, ik ben kletsnat, ik word verkouden! Oh nee, ik verdrink, help, help!'

'Aiaiai, hoe moet dat nou!' jammerde Neef. 'Moene verdrinkt. Moene, ik gooi dit amandelblad in het water. Kruip er op, dan. Roei je naar de kant'. 'Blub', zei Moene en ging kopje onder, 'Blub, het is te ver weg'. 'Ik duw het naar je toe', gilde Neef. Hij boog zich over de rand van het zwembad om het blad door een flinke stoot met zijn neus naar Moene te duwen en... viel kopje onder het water in. 'Blubblub', proestte hij, 'Help! We verdrinken allemaal!'.

Gelukkig kon hij half op het blad kruipen. En door met zijn achterpootjes te watertrappen kwam hij net op tijd bij Moene aan. Moene wist niet, hoe gauw hij op het blad moest kruipen. Hij beet Neef in zijn nekvel en trok hem naast zich op het blad. En daar zaten ze toen. Twee kletsnatte muisjes op een amandelblad midden in een zwembad. 'We moeten roeien', bibberde Neef. 'Ik durf niet', jammerde Moene. 'Ik ook niet?' rilde Neef. Wat nu?

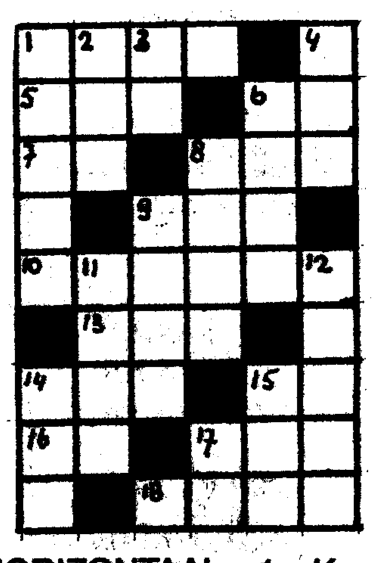
'Hé, wat doen jullie daar?' klonk er opeens een stem. 'Het is Pinkie, daar aan de rand van het zwembad', zei Moene Muis blij. 'Jaja', piepte Neef, 'Dat zei je net ook en toen was het een amandel'. 'Ja, maar deze praat', lachte Moene. 'Hallo Pinkie, ben je het?' 'Ja', riep Pinkie, 'Zijn jullie aan het zonnebaden?' 'Wat is dat nu weer?' vroeg Moene verbaasd aan Neef Muis. 'We kunnen de zon toch niet in het zwembad stoppen?' Maar Neef luisterde niet naar hem. 'Help ons, Pinkie!' gilde hij, 'We zijn bijna verdronken'.

'Ai ai ai!' schrok Pinkie, zette zijn puntmuts af en dook het water in. En toen duurde het niet lang meer, of twee kletsnatte, bibberende muisjes schuifelden van het blad af de kant op. 'We worden vast en zeker snipverkouden', piepte Neef Muis. Maar daar wist Pink[ie] ook wel raad op. Met ee[n] paar plukken gras wreef hi[j] de muisjes en zichze[lf] droog. En in het holle[tje] van Neef Muis kwamen z[e] alle drie weer bij van de schrik met een lekk[er] stukje kaas, dat Neef Mui[s] bewaard had.

'Het was maar goed, da[t] twee parkietjes m[e] kwamen vertellen, dat ze j[e] hadden zien zwemmen', ver[-] telde Pinkie, 'Dat zit nie[t] pluis, dacht ik toen. Moen[e] Muis en zwemmen, dat ka[n] gewoon niet'. 'Je had hele[-] maal gelijk', zuchtte Moen[e] Muis en nam opgelucht no[g] een hapje van zijn kaas.

Puzzel

HORIZONTAAL: 1. Knap van uiterlijk; 5. Tevens; 6. Moeder; 7. Landbouwwerktuig; 8. Kledingstuk voor vrouw; 9. Plechtige belofte; 10. Heb je nodig om te kauwen; 13. Aanwijzend voornaamwoord; 14. Verdwenen; 15. Muzieknoot; 16. Slee; 17. Maand; 18. Vloeistof om te schrijven.

VERTIKAAL: 1. Verleden tijd van moet; 2. Deel van het gezicht; 3. In orde; 4. Buidel; 6. [illegible] den; 8. Toespraak; 9. Heel leuk; 11. Bloedvat; 12. Nimmer; 14. Vragend voornaamwoord; 15. Deel van een schip; 17. Met name (afkorting).

ZIE VOOR oplossing en de winnaar de Kinderkrant over twee weken. Stuur je oplossing naar de Amigoe (Scherpenheuvel z/n of P.O.Box 577; Aruba - Caya Betico Croes 110; Bonaire - de heer Linkels, P.O.Box 122) en zet op de enveloppe: KINDERPUZZEL.

Winnaar van deze week:

Charlotte Burgers
Ch. Debrotweg 13
Curaçao

Hij ontvangt een waardebon van f.15,- van Augustinus Boekhandel.

OPLOSSING

HORIZONTAAL: 2. Haas; 5. O.K.; 7. La; 9. Tak; 11. Ree; 13. Aarde; 14. Est; 15. [illegible] 19. [illegible] 20. Kras.

VERTIKAAL: 1. Zot; 3. Al; 4. Aards; 6. Kaas; 8. De; 10. Kater; 12. Eelt; 14. En; 16. Als; 18. Ba.

Uit de schoolkrant

VANDAAG kunnen jullie een paar kippen-verhaaltjes lezen. Die stonden in de schoolkrant van de Dividivi-school. Zijn ze niet leuk?

Weten jullie, wie mijn baas is? Nee hoor, jullie weten mijn baas niet. Een haan. En ik ben een kip en ik eet maïs. In mijn nest zijn 2 eieren. Haan, kom kijken. Ik heb een kuiken. Dat kuiken zit in het hok. En die andere kip heeft tien kuikens en die kuikens zijn geel. En een man opent het hok en geeft voer.

JONATHAN

MIEN heeft een hok. Het hok heeft een mooie kleur. Mien ziet een gat in het gaas. Mien gaat door het gat, Mien loopt heel vlug weg. Daar staat de vos. Mien vliegt naar de tak. De vos springt naar Mien. Mien is bang voor de vos. De vos pakt Mien haar staart. Mien gaat vlug uit het bos, terug naar haar hok.

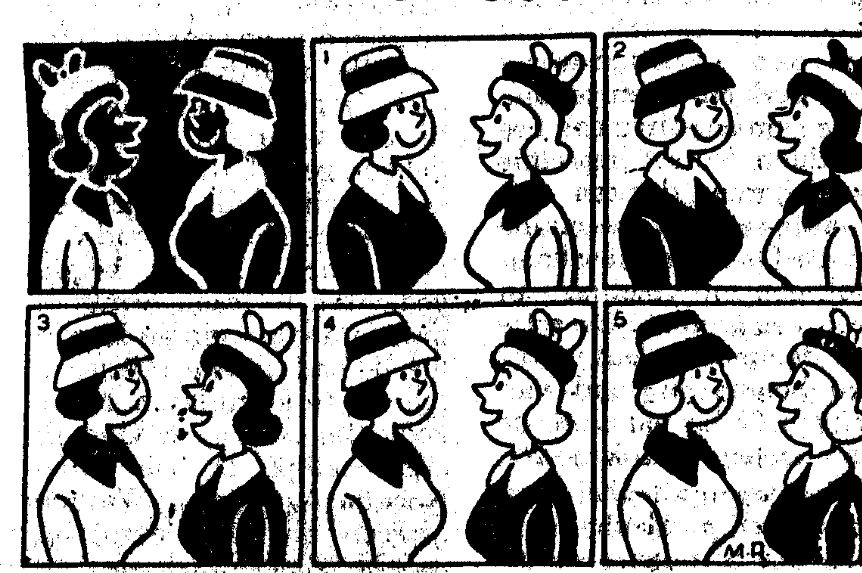
JONATHAN

ER was een dag, dat een kip een jong wilde krijgen. En ze heeft een kuikentje gekregen en die was heel lief. En toen is de poes gekomen en hij at het kuikentje op.

ROUVIN

De foto

HIER zie je vijf foto's en een negatief. Je weet toch, wat een negatief is, he? Alle zwarte kleuren zie je als wit en alle witte kleuren worden zwart. Zoek nu maar eens op, van welke [illegible] het negatief is?

Romeinse Spele[n]

WIJ KIJKEN tegenwoordi[g] (bijna) met ons allen na[ar] voetbal of baseball op de televisie. Of naar een span[-] nende film, soms met ee[n] hoop wilde gevechten e[n] bosjes doden. Zo'n twee[-] duizend tot vierduizend ja[ar] geleden waren de inwo[-] ners van Rome, de Rome[-] inen, de machtigst[e] mensen op de wereld. Z[e] hadden links en rechts d[e] andere volkeren aan zic[h] onderworpen. En hun gro[te] Romeinse Rijk liep zelfs to[t] aan Engeland en Neder[-] land.

Televisie hadden ze toe[n] [illegible] hun gro[te] Romeinse Spelen zijn [illegible] nog steeds beroemd. N[u] altijd kun je bij Rome h[et] grote theaters in de ope[n] lucht bewonderen. Da[ar] konden alle inwoners v[an] Rome, zo'n tweehonde[rd] duizend mensen, bijna dag[e-] lijks naar de Spelen kom[en] kijken. Ja, daar waren d[e] Spelen belangrijker d[an] werken. Geen enkel an[der] land heeft ooit zo [illegible] gedaan. Ook bij d[e] houden we ons alleen in d[e] weekenden met sport bez[ig].

Het meest bekend z[ijn] de gevechten tussen 2 gl[a-] diatoren (vechters). [illegible] gevechten duurden so[ms] langer dan een week. [illegible] de avond ervoor kwam[en] de mensen van heinde [en] verre naar de stad om ze [te] zien. Ze kampeerden [illegible] maar midden op straat, [en] het was dan zo druk, d[at] het wel eens gebeurd [is] dat er mensen gestikt zi[jn].

In het theater, Co[lo-] seum heette dat, mocht [je] niet zo maar gaan zit[ten] waar je wilde. Hoe armer [je] was, hoe hoger en [illegible] verder van de arena je z[at]. Helemaal beneden za[ten] de keizer en zijn Sen[aat] (regering). Door een gro[te] poort kwamen dan de gl[a-] diatoren binnen, te midd[en] van een prachtig geklee[de] stoet mensen met va[an-] dels. Daarna werd gelo[ot] welke twee gladiatore[n] tegen elkaar moeste[n] vechten en konden de we[d-] strijden beginnen. Nu no[g] kennen we hun groet a[an] de keizer in de ereloge: 'Gegroet, Keizer, zij d[ie] gaan sterven, groeten U'. Want als een gladiator zw[ak] of slecht in het gevech[t] bleek te zijn, eiste h[et] publiek aan het einde va[n] het gevecht, dat hij gedoo[d] werd.

(wordt vervolgd)

Om te kleuren

Wist je dat

ALS men in China en Japan oud of ziek is, maakt men vaak een Krekelhuis. Dat is een houten doosje met een bovenkant van fijn gaas. Op de bodem liggen wat zand en steentjes. Dat is dan het tehuis van 2 krekels, die de hele dag voor hun 'baasjes' muziek maken. Ze krijgen elke dag een paar broodkruimels en af en toe een blaadje sla. Ik vind het toch wel zielig voor die krekels!

****

EEN van de grootste gezinnen van de wereld kun je in Brazilië vinden. Luiz en Clorinda Bertoline hebben 145 kinderen. Drie van zichzelf en de rest geadopteerd. In 1967 besloten ze verlaten kinderen in huis te nemen en nu bestaat hun gezin uit babies, kleuters, lagere school kinderen, studenten en een paar afgestudeerde kinderen.

Het gaat er natuurlijk een beetje anders aan toe dan in een gewoon gezin. Eten doen ze bijvoorbeeld in ploegen. En de vader, die bij de politie is, rijdt dagelijks twee keer op en neer met een eigen schoolbus. Mama Clo is er vreselijk druk mee, maar ze vindt het heerlijk en hoopt nog eens driehonderd kinderen te hebben!

****

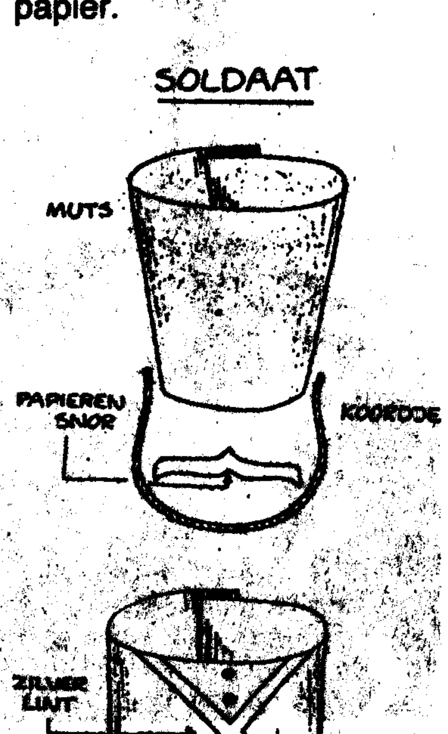
ONS konijntje komt alleen maar op Curaçao en Aruba voor. Omdat er zo veel op gejaagd wordt, dreigt het nu uit te sterven en dat zou heel jammer zijn. Het heeft een wollige vacht met op de rug zwartbruine en lichtbruine of geelachtige vlekken. De kop is geelbruin met vanaf de bovenkant een grote zwartbruine vlek, die tussen de oren doorloopt tot op de schouders en soms nog verder.

Overdag zie je ze niet, omdat het dan te warm is. Ze verschuilen zich dan in het struikgewas. 's Morgens vroeg en 's avonds laat gaan ze op zoek naar voedsel. Het zijn planteneters en ze eten bepaalde kruidachtige planten.

Paaseieren

IN PLAATS van eieren kleuren met Pasen gaan we nu eens eieren aankleden. Laat de hele familie een of meer soldaatjes maken. Je zult eens zien, hoe leuk zo'n hele rij op de kast staat! Maak een rood kartonnen kokertje voor het jasje, waarin het ei net niet past, zodat het er maar voor de helft in zakt. Versier het met zwarte knopen en kruisbanden van zilverpapier.

Langs de onderkant lijm je tegen de binnenkant van het kokertje de voetjes (met het zwart gemaakte gedeelte). De muts maak je van zwart papier, de ogen en de snor van gekleurd papier.

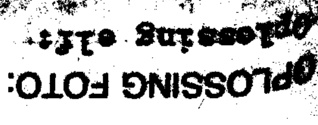

Elf

HIERONDER zie je drie lijnen. Kun je er nog zes lijnen bijzetten op zo'n manier dat je als uitkomst elf krijgt?

Het Amerikaanse leger krijgt een nieuwe computer en deze wordt gedemonstreerd aan de generaals. Ze mogen de computer allemaal een vraag stellen.
Generaal: Als Rusland Amerika wil aanvallen, waar zullen ze dan beginnen? In Alaska of Californie?
De computer gonst en ratelt en laat een heleboel lampjes branden en na een halve minuut komt het antwoord: "Ja"
De generaal: Wat ja!
Weer flitsen er allerlei lampjes aan en uit, het gonst en ratelt en na een minuut komt het nieuwe antwoord: "Ja meneer".

Oplossing elf:

OPLOSSING FOTO: nr. 4.

'Aarde geschapen op 23 oktober 4004 v.C. om 9.00 uur...'

Prehistorie ordenen is geen eenvoudig karwei

MISSCHIEN WEL het grootste deel van wetenschappelijke arbeid bestaat uit het systematisch ordenen van gegevens. Daarbij is het de aard van de wetenschap die bepaalt hoe dat moet gebeuren. Geschiedschrijving en archeologie gebruiken, en dat ligt voor de hand, vooral het chronologische principe. Dus streeft men naar een hanteerbare tijdsindeling. Voor onderzoekers van de prehistorie is dat lastiger dan voor historici omdat er uit 'hun' deel van de geschiedenis geen geschreven bronnen beschikbaar zijn.... en daarmee geen jaartallen. Waarop kunnen prehistorici hun chronologie dan baseren? De aanzet voor een oplossing van dit probleem dateert van vóór onze jaartelling.

LUCRETIUS

Het viel in de Oudheid al op dat niet alle volken gereedschap van hetzelfde materiaal gebruikten. Klassieke schrijvers maakten bijvoorbeeld opmerkingen over het gebruik van stenen en bronzen wapens, terwijl die in hun omgeving van ijzer werden gemaakt.

De Romein Lucretius (96-55 vChr) was de eerste die daar ontwikkeling, technische vooruitgang in zag. Lucretius vergeleek de cultuur-perioden die hij het Stenen en het Bronzen Tijdperk noemde met de zijne: het Ijzeren. In het begin van de negentiende eeuw werd een poging ondernomen Lucretius' indeling toe te passen op archeologische vondsten. Conservator Christian J.Thomsen (1788-1865) sloot de deuren toen hij in 1819 de hele prehistorische collectie had geordend op basis van het materiaal: steen, brons en ijzer. In zijn *Gids voor Noordse Oudheden* (1863), werkte Thomsen de theorie achter het indelingssysteem verder uit en twintig jaar later waren zijn ideeën geaccepteerd. Thomsens assistent J.J.Worsaae droeg er in diezelfde tijd bewijzen voor aan. Hij ontdekte het principe van de *stratigrafie*. Dit komt kort gezegd hierop neer: wat bovenop ligt is het jongste, hoe dieper hoe ouder. Door nauwkeurig onderzoek van aardlagen en het daarin voorkomende materiaal, toonde Worsaae de chronologische opvolging van Steen-, Brons- en Ijzertijd metterdaad aan.

PALEOS EN NEOS

Al spoedig bleek deze indeling voor de Steentijd te grof. In Frankrijk werden gekartelde stenen bijlen gevonden onder gepolijste exemplaren. Op grond van deze technische vooruitgang achtte men een nader onderscheid noodzakelijk. Voortaan zou er sprake zijn van een Vroege of Oude-, en een Latere of Nieuwe Steentijd. De Engelsman Lubbock (1834-1913) verzon er andere namen voor: Paleolithicum en Neolithicum (paleos = oud, neos = nieuw en lithos = steen). Want wat is een wetenschap nou zonder moeilijke woorden? Gelijktijdig met deze vorderingen drong langzaam het besef door hoe oud de aarde en de mens feitelijk waren en welk een enorme tijdspanne de Steentijd besloeg.

USSHER

In 1650 sloeg de Ierse aartsbisschop Ussher met de bijbel in de hand aan het rekenen en kwam tot de slotsom dat de aarde was geschapen in 4004 vóór Christus. Een tijdgenoot wist het nog preciezer: datzelfde jaar, 23 oktober 's morgens om negen uur. Dit beeld van een ongeveer zesduizend jaar oude aarde en een paar dagen jongere, onveranderde (immers naar Gods beeld en gelijkenis geschapen) mens is erg weerbarstig geweest. Het duurde tot het midden van de vorige eeuw voor geologen serieus werden genomen als zij stelden dat de aarde vele miljoenen jaren oud was (4 miljard jaar weten we nu). En toen pas kreeg men oog voor de betekenis van de vondsten die paleontologen, onderzoekers van fossielen, deden. Zij berichtten dat ze in aardlagen menselijke resten hadden aangetroffen samen met die van al lang uitgestorven dieren. Beide wetenschappen corrigeerden het tijdsbesef en maakten de weg vrij voor de evolutie-theorie van Darwin: de leer van het ontstaan en de verandering van soorten. De mens en zijn geschiedenis werden oer-oud.

PALEOLITHICUM

De indeling van Steentijd in Paleolithicum en Neolithicum schoot nu tekort. Onderzoek in onze eeuw heeft hiervoor een aantal -voorlopige- oplossingen gevonden. Met als kenmer het technisch niveau van vuursteenbewerking is het Paleolithicum in drieën gedeel:

* het **Oud Paleolithicum**, dat mogelijk 3 miljoen jaar geleden begon, waarin 2,5 miljoen jaar terug de eerste stenen werktuigen opdoken, 1,5 miljoen jaar geleden de eerste vuistbijlen werden gemaakt en waarin de ontwikkeling van de mensachtige Homo Habilis en Homo Erectus plaatsvond.
* het **Midden Paleolithicum**, 300.000 jaar geleden, met een veel fijnere vuursteen-techniek (Levallois) en systematisch gebruik van vuur, met Homo Sapiens en Homo Sapiens Neanderthalensis.

* het **Jong Paleolithicum** vanaf 35.000 vChr., waarin de vuursteen 'smeden' het hoogtepunt van bewerking bereikten met de klingentechniek: het afslaan van schilfers in de vorm van messen; en waarin wij, Homo Sapiens, op het toneel verschenen.

Berustte het onderscheid tussen Paleolithicum en Neolithicum in eerste instantie op de vaardigheid geslepen stenen bijlen te maken, tegenwoordig is daar een tweetal kenmerken aan toegevoegd. De mensachtigen en mensen van het Paleolithicum overleefden door jagen, vissen en het verzamelen van ander voedsel. Ze leidden een zwervend bestaan. In het Neolithicum echter produceerden de mensen eten: ze selecteerden en verbouwden graan, hielden vee en leefden op een vaste woonplaats. En kenmerk twee: er werd aardewerk gebakken.

Het Neolithicum zelf is op basis van ontwikkelingen in aardewerk weer onderverdeeld in Vroeg, Midden en Laat. De gevolgen van de nieuwe leefwijze en verworvenheden waren zo ingrijpend dat men van de neolitische revolutie spreekt. Omdat deze veranderingen zich niet in één dag hebben voltrokken, stellen prehistorici zich tussen Paleolithicum en Neolithicum wel een overgangsperiode voor: het Mesolithicum. Tenslotte zijn ook Brons- en Ijzertijd nog onderverdeeld in vroege, midden en late fasen.

UNIVERSEEL

Is dit systeem compleet met 'jaartallen' overal geldig? Nee. Op de eerste plaats zal de volgorde in dit patroon niet voor elke plek op de wereld juist zijn. Een voorbeeld: Als men ergens zelf geen brons kon maken en het ook niet via de handel wist te bemachtigen, ontbreekt dat tijdvak ten enen male. Op de tweede plaats verliepen ontwikkelingen nauwelijks gelijktijdig. Neem het Neolithicum. De leefwijze die dit tijdvak kenmerkt ontstond tussen 9000-7000 vChr. in het Midden Oosten. Maar de eerste Nederlandse boerderij dateert van 5300 vChr. In Nederland begon het Neolithicum dus minimaal zo'n 2000 jaar later.

Een vuistbijl, het 'Zwitserse zakmes' van de prehistorie. Deze vuistbijl is een zogenaamde losse vondst uit de groeve Belvedère bij Maastricht.

Prehistorische tijdbalk

ROMEINSE TIJD	Vroeg	12 vC
IJZER TIJD	Laat	250
	Midden	600
BRONS TIJD	Vroeg ijzer, laat brons	1.200
	Midden	1.800
	Vroeg	2.100
NEO-LITHICUM	Laat	3.100
	Midden	4.000
	Vroeg	5.300
MESO-LITHICUM		9.000*
PALEO-LITHICUM	Jong	35.000
	Midden	300.000
	Oud	3.000.000

* Vanaf dit tijdstip slaat de balk op de Nederlandse situatie

Werken met PC's steeds meer gebruiksvriendelijk

Windows is toverwoord bij computergebruiker

WIE DE wereld van de PC betreedt, waant zich op een andere planeet. Alles is anders. Niets is gelijk. Wat voor het ene geldt, geldt niet voor het andere. Na enige tijd, veel vallen en opstaan, ontelbare conferenties met kennissen en de aanschaf van veel en duur leesspul, begint het te dagen. Maar een crime is en blijft het verschil in systemen. Voor elk programma moet je de spelregels leren. Words, Ami en WordPerfect zijn alle drie tekstverwerkende programma's, maar daar houdt de gelijkenis mee op. Ze zijn niet met elkaar te combineren. Als je een verhaal in Words wilt uitprinten, moet je heel andere manoeuvres uithalen dan met WordPerfect en een verhaal in het ene programma geschreven is niet met het andere te lezen. Je mag rustig stellen, dat die programma's die uiteindelijk hetzelfde doen, alleen de letters van het alfabet met elkaar gemeen hebben.

TOVERWOORD

Diezelfde wanorde tref je aan bij spreadsheets: rekenprogramma's waar je statistieken, grafieken enz mee kunt bouwen. Hetzelfde liedje met databases, waar je gegevens van clubleden, patiënten enz. instopt. Zo gaat het met bijna alle programmasoorten. Maar aan deze chaos lijkt nu een einde te komen. Windows is het toverwoord. Windows 3.0 is de noemer waar binnenkort heel veel onder gaat draaien.

Zelfs geheide topmerken die altijd op Windows gesmaald hebben, zijn gedwongen eieren voor hun geld te kiezen en hun programmatuur af te stemmen op de nieuwe trend. Een PC draait vrijwel altijd onder het besturingsprogramma DOS. Er zijn afwijkingen, zoals Apple met zijn Mac's en vele Atari's en Commodores. Deze systemen hebben zekere voordelen boven DOS (met name video bij de Macs en audio bij Atari en Commodore), maar DOS is nu eenmaal de marktleider geworden met etappes voorsprong op het peloton. Zo is het destijds ook gegaan met VHS, dat de norm werd voor videorecorders en camera's, hoewel Philips 2000 en Betamax over bijna het gehele front VHS overtroffen. Niet de kwaliteit telt, maar de vraag wat de markt wil.

BESTURING

DOS is een besturingssysteem. Elke PC heeft dat nodig. DOS is een soort van wegenplan, het is een steiger, een kapstok waaraan de programma's worden opgehangen. Zelf doet DOS niet veel. Je kunt er bijna niets mee doen, maar je hebt wel DOS nodig om een tekstverwerker aan de gang te krijgen, een database, een spreadsheet, vaak een spelletje. DOS biedt de omgeving waaraan die programma's waar je echt wat mee kunt doen, zich kunnen ophangen als cadeautjes aan een kerstboom. DOS werd destijds gemaakt voor en door programmeurs. Toen de PC plotseling verschrikkelijk populair werd, moest ook de leek met DOS leren werken. Dat viel niet mee. En deed je iets verkeerd, dan kwam er een korzelige repliek van de machine in een soort van ape-Engels, waar je niets mee kon doen, 'Error in 17378', 'Diskfailure', 'Out of parameter' en gruweltermen als 'Auto-exec.bat', 'Configsy's' enzovoort. Het duurde niet lang, eer er hulpprogramma's werden gemaakt waarmee DOS te temmen viel. Maar alle hoofdprogramma's bleven hun eigen wetten volgen. Ze bleven onverenigbaar met elkaar en de commando's verschilden van elkaar als het Arabisch van het Ijslands.

WINDOWS

Toen kwam Windows I van de firma Microsoft, al verantwoordelijk voor DOS: niet veel zaaks, vol met fouten, ontzettend langzaam, maar wel vriendelijk voor de amateur. Met de muis (een pijltje voortgedreven door een los kastje dat je rollend over een matje bewoog), kon je gewoon iets aanwijzen op een knopje drukken, waarna er echt iets ging gebeuren. Windows 2 volgde, veel beter, maar voor het serieuze computerwerk toch lang niet geschikt. Toen kwam, eind vorig jaar, de nieuwste versie uit: Windows 3.0. Ook niet volmaakt, ook soms traag, ook soms met raadselachtige neveneffecten, maar het werkte, en het was vriendelijk. Het bizarre was dat Windows 3.0 eigenlijk de vriendelijke techniek van de al jaren bestaande Mac imiteerde. Daar was die muis al lang ingewerkt, daar werd ook met eenvoudige plaatjes (ikonen) gewerkt die je moest aanknippen en ook daar had je geen kennis van DOS nodig om met het ding te werken.

SLAGVELD

De wereld van de PC is een slagveld. Systemen komen en gaan. Grote voorganger IBM kwam met het prestigieuze OS/2 systeem dat aanvankelijk de nieuwe trendmaker leek te worden, maar software bleef uit. En het gaat om de software. Voor windows 3.0 wordt echter software bij de vleet gemaakt. Windows werkt intuïtief. Je kunt er geen buil mee vallen, je klungelt maar wat aan, en al gauw en zonder gebruik van boeken en vriendjes kom je er achter hoe je ermee om kunt gaan. Een window is een raam, een venster. Zo ziet Windows er ook uit. Je zet het programma aan, je ziet heuse knopjes, je ziet laadjes, en dan is er die muispijl die je vlot naar die knopjes en laadjes kunt dirigeren. In Windows zijn weer andere windows te openen. Zo kun je diverse programma's tegelijk in de gaten houden. Je stapt over van het ene perron op het andere zonder bang te hoeven zijn dat je de trein mist of tussen de rails belandt. Je stopt een programma (dat aan Windows is aangepast) in Windows en plotseling heeft dat programma geen geheimen meer. Een nieuwe kantlijn, geen probleem. Knip de kantlijn aan, sleur hem met de muis naar de gewenste plek en laat hem los. Daar moet je bij een programma als WordPerfect heel precies een reeks van toetsen voor aanslaan. Een grafiek met een spreadsheet maken is een ramp. Doorgaans kan alleen een computerfreak zo'n grafiek opbouwen, maar als de ellendeling op een andere afdeling zit, vakantie heeft, door griep geveld is, of een pestbui heeft, kun je die grafiek wel vergeten.

HALF UURTJE

Niet met Windows 3.0. Een collega die geen benul heeft van een computer, kan na een half uurtje spelen heel aardig met Windows overweg. Computer-haters, of computerfobisten kunnen met Windows meteen aan de slag en vinden dat nog leuk is. De mens is een raar wezen. Wat hij het liefste doet, kan hij ook het beste. Een computer kan voor kapitalen aan boord hebben aan programma's, maar als alleen een techneut daarmee kan werken, ben je op de verkeerde weg. Die filosofie heeft Windows uitmuntend begrepen. En de software-industrie is meegegaan. Excel, een fenomenale spreadsheet, heeft nu met versie 2.0 iets onder de Window-knoppen zitten waarmee een leek de prachtige diagrammen, grafieken, enz. maakt, als het moet in drie dimensies. WordPerfect, de tekstmarktleider die altijd bij functietoetsen zwoer, brengt in het najaar een Window-versie uit.

Windows werkt onder het principe van WYSIWYG, What You See Is What You Get. Wat je op het scherm ziet, dat krijg je precies zo op papier. Een ingewikkelde layout, een stijl, een andere letter, cursief, vet, een plaatje: je ziet het allemaal op het scherm vóór je print.

Windows is niet alleen de trend vanwege zijn vriendelijkheid, maar ook, en dat is troef nummer twee, kan Windows het werkgeheugen van een computer groter maken. Om allerlei redenen kan een DOS-machine geen groter geheugen hanteren dan 640 K. Dat leek eerst meer dan voldoende. Maar moderne programma's gaan steeds meer geheugen vreten. 350 K is al heel gewoon. En het ziet er naar uit dat zelfs dat immense getal spoedig te klein zal zijn. Met Windows 3.0 betreed je het gebied boven die magische grens van 640 K. Een computer moet steeds meer programma's tegelijk kunnen doen. Hij moet een lijst van namen in een database kunnen sorteren, terwijl hij tegelijk een hoofdstuk van een verslag uitprint, terwijl op de achtergrond een communicatieprogramma draait of een tekenprogramma. Dan is het aanvankelijk zo onmetelijk groot lijkende gebied van 640 K al gauw te klein. Er zit wel een adder in het gras. Voor deze 'multitasking' in het hogere geheugen heb je een zware computer nodig met een 386 chip of meer. Zelfs de populaire AT is met zijn 28[illegible] te zwak voor dit zwa[illegible] en Windows 3.0 komt [illegible] niet tot zijn recht.

De PC gaat str[illegible]delijk doen wat hij moe[illegible] Ondergeschikt aan [illegible] zijn, een hulpinstr[illegible], geen tiran die zijn eigen wetten stelt. Een computer moet net zo mensvriendelijk worden als een wasmachine of auto.

VOEDING: EEN BELANGRIJKE ROL

Wat eten bij zwangerschap?

= door Olivia Wong Loi Sing =

TIJDENS DE ZWANGERSCHAP vragen veel vrouwen zich af of ze goed eten. Niet alleen om ervoor te zorgen dat ze zelf in goede conditie blijven, maar ook om je kind goed te laten groeien. Vooral de aller eerste zwangerschap is vaak spannend en dan vraag je je af of je wel goed eet. Aanstaande moeders stellen vragen: hoe stel je een goede voeding samen? Hoe weet je nu of je het wel of niet goed doet?

Door de voeding een beetje aan te passen is het mogelijk bepaalde klachten tijdens de zwangerschap te verminderen. Niet iedere zwangerschap is rozegeur en maneschijn. Ongemakken zoals misselijkheid, bloedarmoede, hoge bloeddruk, komen vaak voor. Zwanger zijn betekent echter niet dat je nu 'voor twee' moet gaan eten. Er eet wel eentje mee, maar deze nummer twee heeft niet zo heel veel extra nodig.

Bij elke hap of slok krijg je een groot aantal stoffen naar binnen die het lichaam nodig heeft. Deze stoffen heten voedingsstoffen. Ze zijn te verdelen in eiwitten, vetten, koolhydraten, vitamines, mineralen, voedingsvezel en vocht. Elke voedingsstof heeft een eigen taak. Eiwitten zijn nodig voor het in stand houden van de spieren, het zenuwstelsel, bloed en andere organen, vetten leveren energie (kaloriën of kilojoules). Ook koolhydraten (zetmeel en suikers) leveren energie.

De energie wordt gebruikt voor alles wat je doet: de spieren gebruiken, de lichaamstemperatuur op peil houden, het kloppen van het hart, zitten, denken, praten. Vitamines en mineralen zijn regelende stoffen. Ze zorgen ervoor dat alle activiteiten in het lichaam goed verlopen. Mineralen zijn bovendien ook nodig voor het in stand houden van het lichaamsweefsel: kalk voor de botten en ijzer voor het bloed.

Voedingsvezel is een verzamelnaam voor onverteerbare stoffen en is nodig voor een goede stoelgang.

WATER

Tenslotte is water onmisbaar voor het vervoer van alle voedingsstoffen en de afvoer van afvalstoffen. Ons lichaam bestaat voor 60% uit water en het vocht gehalte moet op peil worden gehouden. Dagelijks heb je zo'n vijftig verschillende voedingsstoffen nodig. Deze zitten in talrijke combinaties in allerlei voedingsmiddelen. Het lijkt moeilijk en onmogelijk om een maaltijd samen te stellen, waarin alle voedingsstoffen in voldoende mate aanwezig zijn.

Daarom dient als hulpmiddel de '*grupo di shete*', die bestaat uit 7 vakken waarin voedingsmiddelen staan die in een goede voeding thuis horen. De zeven groepen zijn achtereenvolgens: fruit, groenten, zetmeelprodukten zoals brood, aardappelen en rijst, water, melk, vlees of vleesvervangingen en de zevende groep is vet. Bij de Nederlanders is de schijf van 4 beter bekend, in elke maaltijd moet je proberen iets uit elke groep te eten.

Tijdens de zwangerschap krijgen een aantal voedingsstoffen extra aandacht. Eiwitten heb je nodig voor de vergroting van de baarmoeder, de groei van de placenta (=moederkoek) en van de borsten en de groei van het ongeboren kind. In de loop van de zwangerschap is de behoefte aan eiwitten dan ook iets hoger. Dat geldt ook voor de behoefte aan calcium. Kalk is nodig voor de opbouw van het beendergestel van de baby. Voor de vorming van het bloed van de baby is extra ijzer nodig. Ook de behoefte aan energie wordt groter naarmate de zwangerschap vordert. Wat je van deze voedingsstoffen extra nodig hebt is echter niet zoveel dat je nu ook veel meer moet gaan eten. Het belangrijkste is dat je je houdt aan de aanbevolen hoeveelheden voor zwangere vrouwen. Deze kun je wanneer je daar trek in hebt uitbreiden met 1 glas melk of 1 plak kaas, 1 sneetje brood of 1 aardappel en 1 stuk fruit.

KALK

Om aan de verhoogde behoefte aan kalk te voldoen, is het gebruik van melk en melkprodukten aan te bevelen. Het zijn de belangrijkste kalkleveranciers. Als je niet zoveel van melk houdt, dan is karnemelk of yoghurt een goed alternatief. Wat ook gebruikt kan worden is: een milkshake, chocolade- of anijsmelk, vla, pap, pudding en kwark. Ook kan een glas melk vervangen worden door 1 plak kaas. Kaas bevat veel zout en vaak ook veel vet. Kies daarom de minder vette en de minder zoute soorten kaas.

Vitaminepillen en preparaten.

De voedingsstoffen die het lichaam nodig heeft, krijg je gemakkelijk via de voeding naar binnen. Het is echt niet nodig om vitaminetabletten en staalpillen en dergelijke te gebruiken. Het gebruik van preparaten en pillen tijdens de zwangerschap is onnodig en onverstandig als je ze op eigen houtje gaat gebruiken.

Tijdens de zwangerschap kan een teveel aan bijvoorbeeld vitamine-A schadelijk zijn voor de baby. Gebruik deze produkten alleen als ze door de arts of verloskundige voorgeschreven zijn. Omdat het nut van andere preparaten zoals lecithine en knoflook-preparaten nog steeds niet is bewezen en omdat ze nadelige gevolgen kunnen hebben, is het beter om ze niet te gebruiken tijdens de zwangerschap. Ieder zwangerschap is anders. De ene heeft totaal geen last van 'de zwangersschap ongemakken'; de ander wel. De ongemakken die kunnen voorkomen zijn misselijkheid, maagzuur, hoge bloeddruk, verstopping.

MISSELIJKHEID

Veel vrouwen zijn de eerste drie maanden misselijk. Soms alleen 's morgens en soms de hele dag. Dit komt door de veranderingen die optreden in de hormoonhuishouding. Als het lichaam eenmaal aan de zwangerschap is gewend is de misselijkheid ook voorbij. Door braken krijg je wat minder voedsel naar binnen maar dit heeft geen nadelige gevolgen voor de baby. Deze neemt toch wel wat hij nodig heeft en kan eventueel de reserves van de moeder aanspreken. Extra eten om de schade in te halen is niet nodig. Komt het braken veelvuldig voor dan moet de arts geraadpleegd worden.

Tips: Blijf bij ochtendmisselijkheid 's morgens even rustig liggen. Neem dan een beschuit of een geroosterde snee brood met een kopje thee. Bij braakneigingen overdag probeer kleine maaltijden te eten en voldoende te drinken.

Naarmate de zwangerschap vordert kun je meer last krijgen van maagzuur. Dit komt doordat de maag wat in de verdrukking komt door de groter wordende baarmoeder. Hierdoor kan het maagzuur vanuit de maag omhoog komen in de slokdarm.

Tips: Probeer rustig te eten en goed te kauwen. Pas op met koffie, scherpe kruiden (bv. kerrie) zure vruchtensappen. Eet niet te vet want door teveel vet in de voeding blijft het eten langer in de maag. Drink liever geen koolzuurhoudende dranken en eet of drink niet vlak voor het slapen gaan als 's nachts het maagzuur opspeelt.

HOGE BLOEDDRUK

Een hoge bloeddruk heeft o.a. te maken met de hoeveelheid zout in het lichaam. Zout, keukenzout, bestaat uit natrium en chloride. Natrium zorgt ervoor dat de hoeveelheid vocht in het lichaam op peil blijft. Tijdens de zwangerschap kan het evenwicht tussen de opname en uitscheiding verstoord zijn. Dit kan leiden tot o.a. hoge bloeddruk. Hoge bloeddruk kan voor complicaties zorgen bij het einde van de zwangerschap en bij de bevalling. Het is dan nodig om een natriumbeperkt dieet te volgen en de huisarts vragen of hij jou wilt verwijzen naar een diëtist. Toch is het goed om op het zout gebruik te letten tijdens de zwangerschap ook al heb je geen hoge bloeddruk.

Drop bevat weinig zout maar in drop wordt zoethoutwortel extract verwerkt en dit bevat glycyrrhizinezuur. Dit zuur werkt ook bloeddruk verhogend.

TOXOPLASMOSE

Toxoplasmose is een infectieziekte die kan voorkomen bij de moeder zonder dat zij er last van heeft. De moeder kan het overdragen op het ongeboren kind als ze besmet is. Deze ziekte wordt ook wel kattebak-ziekte genoemd omdat de toxoplasmose-parasiet in de ontlasting van katten voorkomt. Het vlees van varkens en koeien kan besmet zijn met de parasiet. Als de moeder tijdens de zwangerschap voor de eerste keer met deze parasiet besmet raakt dan kan dat ernstige gevolgen hebben voor de baby.

Vooral in de eerste drie maanden van de zwangerschap is de besmetting het gevaarlijkst. Als je niet weet of je wel of niet besmet bent met deze parasiet, is het belangrijk om in de zwangerschap besmetting te voorkomen.

Tips: Eet tijdens de zwangerschap geen rauw of halfrauwvlees zoals rauw gehakt, filet americain en rosbief. Was alle groenten goed. Verhit het vlees door en door.

BLOEDARMOEDE

Tijdens de zwangerschap heeft de moeder extra ijzer nodig voor de vorming van het bloed van het kind. Meestal kan met een goede voeding aan deze vraag worden voldaan. Mocht de moeder een tekort aan ijzer hebben (de meest voorkomende oorzaak van bloedarmoede) dan is dit met de voeding niet zo snel te herstellen omdat er vrij grote hoeveelheden ijzer nodig zijn. In dit geval moet de moeder staalpillen gaan gebruiken. Naast het gebruik van staalpillen moet de moeder zo goed mogelijk op de voeding letten zodat het ijzertekort zo snel mogelijk wordt op geheven.

Tips: Probeer bloedarmoede te voorkomen door vanaf het begin van de zwangerschap met de voeding het ijzergehalte van het bloed op peil te houden. Door volgens de *grupo di shete* of de maaltijdschijf te eten. Produkten die rijk aan ijzer zijn: vlees, volkoren brood, volkoren macaroni, meusli, peulvruchten, groenten. Het ijzer uit deze produkten wordt het beste opgenomen als in dezelfde maaltijd ook vitamine C zit.

Mocht u tijdens de zwangerschap vragen hebben met betrekking tot de voeding en van de hulp van een diëtist gebruik willen maken, vraag dan aan de arts of hij u schriftelijk wilt verwijzen.

Vasten, vasten, vasten....

= door Cor Swanenberg =

VASTEN, VASTEN, drie boterhammen en naar de vierde tasten. **Deze spreuk was nog vrij gangbaar in het katholieke Nederland van onze jeugd, maar tegenwoordig horen we ze niet veel meer. De vasten is afgeschaft, heet het. Het is een hele tijd geleden dat ieder gezond mens geacht werd zich te versterven in de veertigdaagse periode voor Pasen. Er waren dispensatie- en ontheffingsregels voor noeste werkers zoals 'kruiers van natte turf en remmers in vasten dienst op trein en tram'.**

Wanneer de gelovigen hun askruisje gehaald hadden en verwittigd waren van het feit dat zij 'van stof waren en tot stof zouden wederkeren', brak er een zeer schrale periode aan. Het viel niet mee de overgang te maken van de bruisende vastenavond met zijn overvloed naar deze karige tijd.

Ook kinderen werden geacht na aswoensdag hun bijdrage te leveren. Wij hadden daarvoor het onvergetelijke snoeptrommeltje dat op de schouw stond en alle zoetigheden gedurende die schrale tijd moest bewaren. Die schouw is achteraf bezien geen gunstige plaats geweest. Ik herinner me hoe de inhoud van pepermunt, drop, zuurtjes, tumtum en toffee als een totaal versmolten massa voor de dag kwam op Paaszaterdag. Natuurlijk was de plaats wel strategisch juist gekozen; zo kon je er als kind niet gemakkelijk meer bij en dat hielp ons de versterving vol te houden.

Er waren in die vroeger dagen ook mensen die niet alleen minder aten maar ook niet meer of minder rookten. Andere geneugten werden eveneens danig beknot. Vrijers mochten bijvoorbeeld hun lief de hele vastentijd niet ontmoeten. (Later werd er op Halfvasten een uitzondering als adempauze ingelast). Bij vasten hoorde ontthouden, zei men wel. Men bedoelde dan dat gebruik van vlees verboden was. Elke vrijdag en elke vastendag was onthoudingsdag.

'Je moest het onthouden niet vergeten, want dan kreeg je een duivelsstaart' zo luidde een 'volkswijsheid', waarin wij als kind evenzeer geloofden als in de mededeling dat degene die het askruisje tot Pasen op zijn voorhoofd kon bewaren, beloond zou worden met een nieuwe fiets van de pastoor.

Vasten betekent volgens Franck's etymologisch woordenboek oorspronkelijk, 'zooals nog in 't Gotisch: vasthouden, inachtnemen' (vgl. latijn observare). Het Engelse woord *fast* in dezelfde betekenis is minder bekend en toch zit het in het alledaags gebruikelijke *breakfast*. 'Fast is to abstain from food' zegt Inions in The Oxford Dictionary of English Etymology en hij vergelijkt Frisian *festia*, Dutch *vasten* en High German *fasten*.

'The general sense was '*hold fast*', hence 'keep, observe' (as in Gothic)', voegt hij eraan toe.

Onder breakfast staat 'first meal of the day, from the phrase *break one's fast*'. Bij Mario Dijkhoff vinden we *tempu di Kuaresma* voor vastentijd (vgl. Portugees Quaresma en Spaans cuaresma) en *yuna* voor vasten (vgl. Spaans ayunar).

HERINNERINGEN

Persoonlijk hebben wij geen slechte herinneringen aan de oude vastentijd. Ik geloof dat onze ouders niet zo orthodox en streng waren als de kerk wel wenste. Honger hoefden wij nooit te lijden en het snoeptrommeltje was eerder een wedstrijd in verzamelen dan een versterving. Maar er waren wel mensen die de katholieke variant van de 'ramadan' zeer serieus namen en aan hen is waarschijnlijk het Paaszaterdagse volksrijmpje te danken: 'het alleluja is gezongen, de vasten is gesprongen!' Ook zei men dat met Pasen de klokken terugkwamen uit Rome. (Onder het Gloria op Paaszaterdag werden de kerkklokken extra lang geluid).

Studeren dicht bij huis

= door Pedro Casimiri =

Politie-opleidingsschool

DE POLITIEMAN heeft een dienende taak en daarom is het belangrijk dat er correct en beschaafd naar buiten wordt opgetreden', aldus de voorlichtingsfolder van de opleidingsschool van het Korps Politie Nederlandse Antillen. Tijdens de opleiding wordt veel aandacht besteed aan algemene vorming, Nederlandse taal, praktisch politie-optreden, mentale training, ambtelijke vorming en discipline. Kandidaten die tot de opleiding toegelaten willen worden moeten aan een groot aantal eisen voldoen. Als aan alle eisen voldaan is, volgt een aanstelling als adspirant-agent van het Korps Politie Nederlandse Antillen. Je krijgt meteen een salaris.

Volgens artikel 2 van het Landsbesluit Aanstelling en Bevorderingseisen dient de kandidaat de Nederlandse nationaliteit te bezitten, tenminste 17 jaar en ten hoogste 29 jaar te zijn. Wat de lengte-eis betreft is er een voorstel om die te laten vervallen. Kandidaten die vroeger wegens een te korte lichaamslengte afgekeurd zouden worden maken nu wel een kans aangenomen te worden. Tijdens het selectieonderzoek zal moeten blijken of de kandidaat, ondanks een geringe lengte, over voldoende capaciteiten beschikt om de opleiding te kunnen volgen. Tot de aanstellingseisen behoren verder een goede gezondheid, men moet van onbesproken levensgedrag zijn en tenminste drie jaar voortgezet onderwijs hebben genoten.

SELECTIE

Tenslotte moet men het selectie-onderzoek goed hebben afgelegd. Het selectie-onderzoek begint met een Intelligentietest voor de Adspirant-agent van politie - IVAP. Deze test bestaat uit 60 vragen. De vragen hebben betrekking op de leervakken van het voortgezet onderwijs. Degenen die voor dit onderdeel minimaal 39 punten scoren zijn toelaatbaar. Scoort men tussen de 30 en de 38 punten, dan bestaat de mogelijkheid tot plaatsing in de schakelklas. (Zie verder) Tot de selectieprocedure behoren verder een psychologische test welke uitgevoerd wordt door het Psychologisch Adviesbureau Arends, een algemene geschiktheidstest waarin zaken als algemene kennis en motivatie aan de orde komen en een algemene ontwikkelingstest. De algemene ontwikkelingstest bestaat uit een mondeling en een schriftelijk gedeelte. Tenslotte volgt nog een sporttest waarin uithoudingsvermogen, teamgeest en coördinatie van lichaamsbewegingen worden getest. Als dan de medische keuring en het antecedentenonderzoek gunstig uitvallen, volgt de aanstelling tot adspirant-agent en kan de opleiding beginnen. Het streven van de staf van de politie-opleidingsschool is om drie keer per jaar met een nieuwe opleiding te beginnen.

VAKKEN

De vakken kunnen verdeeld worden in theoretische vakken en praktijkvakken. Tot de theorievakken behoren Nederlandse taal, rapporteren van een eenvoudig voorval, rapporteren van een eenvoudige overtreding, opstellen van een procesverbaal terzake aanhouding van een eenvoudig misdrijf. Andere vakken zijn strafrecht, strafvordering, verkeer en openbaar vervoer, staatsinrichting, opsporingsleer, wapenleer en Engelse taal. Praktijkvakken waarin men onderwezen wordt zijn schietvaardigheid, atletiek en zwemmen, brandweer en machineschrijven.

De opleiding duurt 52 weken, maar kan, afhankelijk van het inlassen van extra cursussen en door de spreiding van de schoolvakanties, met een aantal weken tot 2 maanden verlengd worden. Verder dient vermeld te worden dat de opleiding intern is. Men is dus verplicht gedurende de opleiding in het internaat, dat aan de opleidingsschool is verbonden, te verblijven. Van vrijdagavond tot maandagmorgen 7.00 uur heeft men weekend verlof; woensdagavond mag men vanaf 6.00 uur de poort uit om te 'passagieren'; om 10.00 uur moet men terug zijn.

EXAMEN

Na de opleiding wordt een examen afgenomen. Geslaagden krijgen het Politie-diploma-I. Dat diploma is nodig om bevorderd te kunnen worden tot agent (1 streep). Je krijgt vervolgens een mentor (een oudere ervaren collega) en wordt ingedeeld bij de surveillance dienst. Na de opleiding bestaat de mogelijkheid verder te studeren voor de Politie-diploma's 2-3 en 4. Daarnaast bestaat de mogelijkheid te kiezen voor een speciale dienst zoals de Kinder- en Zedenpolitie, vreemdelingendienst, verkeersafdeling, narcoticabestrijdingsdienst of de recherche.

Kandidaten die bij de Intelligentietest voor de Adspirant agent van Politie tussen de 30 en 38 punten scoorden, kunnen plaats nemen in de schakelklas. In de schakelklas ligt de nadruk op vakken als Nederlandse taal, aardrijkskunde, geschiedenis en rekenen. Verder krijgt men exercitie en het opstellen van eenvoudige mutaties. De schakelklas duurt ongeveer 4 maanden. Tijdens de laatste twee van deze opleiding wordt men getoetst. Bij voldoende resultaat wordt men dan alsnog toegelaten tot de opleiding. Kandidaten van de schakelklas zijn niet intern.

= door Carel de Haseth =

VAN 1630 TOT 1654 HEEFT de West-Indische Compagnie delen van Brazilië in haar bezit gehad, waaronder het suikerdistrikt Pernambuco en de stad Recife. Alhoewel het hier een korte episode uit de Nederlandse geschiedenis betreft, heeft zij haar sporen achtergelaten op verschillende terreinen. Aan Johan Maurits van Nassau, gouverneur van Nieuw Holland van 1636 tot 1644, heeft Nederland naast het Mauritshuis en zijn schilderijen-verzameling ook de belangstelling in de 17-de eeuwse kunst voor de nieuwe wereld te danken. Onder zijn bewind immers trokken verschillende schilders naar Brazilië.

Ook Curaçao heeft historische banden met Brazilië. In 1651 kreeg Joao de Illan toestemming zich met een groep Joodse kolonisten, onder meer uit Brazilië afkomstig, op Curaçao te vestigen. Zij legden de basis voor de Joodse gemeente op ons eiland.

Curaçao ook bij niet-joden in trek

Kolonisten uit Brazilië in de zeventiende eeuw

Dat er daarnaast nog andere banden met Brazilië hebben bestaan, is minder algemeen bekend. Verschillende personen in dienst van de West-Indische Compagnie hadden eerder ervaring opgedaan in Brazilië, alvorens naar Curaçao te komen.

In zijn artikel *Curaçao onder Vice-Directeur Matthias Beck, 1655-1668* (1) gaat J.A. Schiltkamp uitgebreid in op de figuur van Matthias Beck, die na de val van Recife in 1654 via Tobago op ons eiland terecht kwam, waar hij vice-directeur werd onder Peter Stuyvesant en pogingen ondernam plantages op te zetten.

Behalve Beck moeten er ook andere niet-Joodse kolonisten uit Brazilië een nieuwe toekomst op Curaçao hebben opgebouwd. De bewaard gebleven archiefstukken geven echter niet aan om wie het gaat. Ook kerkelijksregisters en dergelijke, die vaak de herkomst van de betrokkene vermelden, zijn uit deze periode niet bewaard gebleven.

DOOPREGISTER

Toch blijkt het mogelijk voor een aantal personen aan te tonen, dat zij of hun familie uit Brazilië op Curaçao terecht zijn gekomen. Wascher publiceerde een *Register van de Namen der Kinderen die alhier opt Reciff ende omgelegen plaetsen gedoopt sijn, gelijck meede de namen van de Ouders, ende van de getuygen die over den doop gestaen hebben* (2), uit de jaren 1633-1654 gedrukt.

Aan de hand van een bewaard gebleven afschrift dat dominee Adrianus Beaumont maakte van het Curaçaose doopboek over 1659-1662 (3), het door Hamelberg gepubliceerde *Extract uit het Trouwboek der Gereformeerde Gemeente op het Eiland Curaçao van de jaren 1714 tot en met 1722* (4) en een in 1713 opgemaakte taxatielijst in verband met de brandschatting door Jacques Cassard (5) en verschillende andere stukken, kunnen we enkele maken van namen van kolonisten, die toen op ons eiland woonden. En dan blijkt dat we verschillende namen uit Curaçao ook tegenkomen in het Braziliaanse doopregister.

Om te beginnen komen zij in het Braziliaanse doopboek van 1641 en 1645 op talrijke plaatsen *Joffr. Elisabeth Walbeeck* tegen als getuige bij de doop; Johan van Walbeeck zelf wordt in 1641 en in 1645 genoemd. Daarnaast wordt zijn zwager Jacob Pieterse Tolck als getuige genoemd (in 1645), evenals Pierre le Grand (in 1639 en 1640). Verder bestond er ook een familieband tussen Leendert Schut, wiens zoon David op 4 november 1647 in Brazilië werd gedoopt, en kapitein David Adam Wiltschut, die in 1635 en 1636 op Curaçao verbleef en wiens dochter Catharina mogelijk als eerste Nederlandse vrouw in 1635 op ons eiland aankwam. Van genoemde personen bleven slechts enkele tot op Curaçao; het is natuurlijk interessanter na te gaan of ook 'blijvers', van wie er nu misschien nog afstammen in mannelijke dan wel vrouwelijke lijn op ons eiland wonen, uit Brazilië afkomstig waren. Een probleem hierbij is de nogal verwarrende manier van naamgeving. Om te beginnen had in die tijd niet iedereen een achternaam. Het was gebruikelijk een kind aan te duiden met de naam van de vader. Jan Pieterse (ook geschreven als Pietersz, Pieters of Pietersen) is dan de zoon van een van de talloze Pieters. Vrouwen kregen de ene keer de naam van hun vader, dan weer die van hun man en in een enkel geval van hun moeder, zelfs als er sprake is van een echte familienaam. Zo vinden we in het Braziliaanse register Stijntie Reyndersd, echtgenote van Jan Reynderss Spits. Het spreekt voor zich dat het zinloos is dit soort namen in de Braziliaanse en Curaçaose dokumenten met elkaar te vergelijken.

MATTHIAS BECK EN ANNA HACK

Bij de families met achternamen, vinden we allereerst de genoemde familie Beck. In het Curaçaose doopboek van 1659-1661 komen Matthias Beck, zijn vrouw Leonora Grevenraat en de doop van hun kinderen Wilhelmus, Maria Elisabeth en Matthias. Verder vinden we Wilhelm (een broer van Matthias sr.), Anna (een dochter en gehuwd met ds Beaumont) en Margaritha (voor wie een ander persoon instaat als doopgetuige en mogelijk dus niet op Curaçao woonde).

In het Braziliaanse register komen we, als getuige of als ouders van dopelingen tussen 1637 en 1652 Matthijs Beck (of Becx) en zijn vrouw Anna Hack ettelijke malen tegen. Als kinderen van dit echtpaar vinden wij Anneken (1638), Anna (1639), Maria (1641), Jacobus (1643), Susanna (1644), Susanna (1646) en Christina (1647).

Dat het hier om één en dezelfde Matthias Beck gaat, lijkt om verschillende redenen erg aannemelijk. Allereerst wees dr. Johan Hartog er al op dat het, gezien het leeftijdsverschil tussen zijn dochter Anna en de op Curaçao gedoopte Wilhelmus en Maria Elisabeth, Anna heel goed de in 1639 in Brazilië gedoopte Anna zou kunnen zijn.

Daarnaast vinden we als getuigen bij de doop van de kinderen Beck in Brazilië o.a. Willem Beck en Nicolaes Hack. Beiden vinden we op Curaçao terug: Nicolaes zou dan de schoonbroer of schoonvader van Matthias Beck kunnen zijn geweest.

Ook de naam Grevenraat vinden we in de Recife: Guiliam, Janneke en Elisabeth. Op Curaçao vinden we alle drie terug: Guilliam Grevenraat als getuige bij de doop van Matthias Beck jr., Anna (=Janneke) als zuster van Leonora Beck-Grevenraat bij de doop van Wilhelmus en Elisabeth als tweede naam van het derde kind van Matthias en Leonora.

Uit de Braziliaanse stukken blijkt, dat tot de familie Hack (ook wel Hacke) geschreven, ook behoorden Jaques Hack, Gerrit Hack, Maria Hack en Geertruyt Hack, welke laatste gehuwd was met Caspar van Heussen. Bij de doop van Ysabella, dochter van Caspar en Geertruy Hack vinden we als getuige 'dhr. Jan van Walbeeck'...

PIETER DE MEY

Nu was van Matthias Beck ook uit andere stukken al bekend, dat hij uit Brazilië kwam; van iemand als Pieter de Mey, van wie talloze personen op ons eiland afstammen, is dat niet het geval. Van deze Pieter de Mey, die zich in de 17-de eeuw op Curaçao vestigde, weten we dat hij gewoond heeft op Pietermaai, een buurt die nu nog zijn naam draagt en dat hij schrijnwerker was (o.a. de uit 1708 daterende ark in de synagoge werd door hem gemaakt).

Pieter de Mey overleed tussen 1707 en 1713 en was gehuwd met Anna van Ruyven, van wie wij weten dat zij op 3 december 1662 op Curaçao werd gedoopt. De kinderen De Mey heetten Pieter, Laurens, Cecilia, Maria, Nicolaes, Jan, Magdalena, ~~Hendrik, Cornelis en~~ Sara. De namen Laurens, Magdalena, Cornelis en Sara komen in de familie Van Ruyven voor (resp. vader, moeder, oom en broer van Anna van Ruyven).

In het Braziliaanse doopboek vinden we op 3 maart 1651 de doop van Pieter de Mey, zoon van Pieter de Mey en Cecilia Pieck. Naast Cornelia Pieck vinden we ook Anna, Maria en Francoise. Ook hier weer zien we namen terugkeren op Curaçao: Cecilia en Maria. De eerste echtgenoot van de Braziliaanse Cecilia Pieck en de echtgenoot van Maria Pieck heetten beiden Jan.

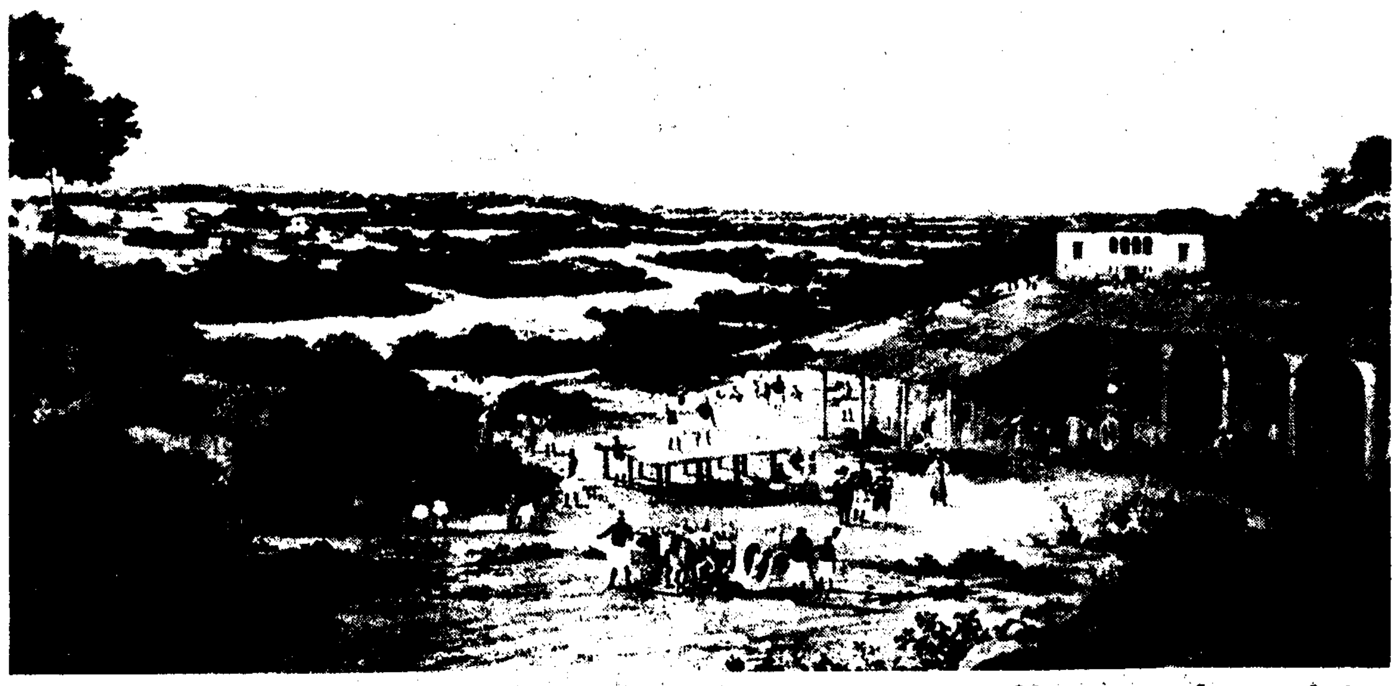
Met een redelijke mate van zekerheid kunnen we dan ook stellen dat onze Pieter de Mey inderdaad dezelfde is als de op 3 maart 1651 gedoopte Pieter.

Van enkele andere personen kan niet onomstotelijk worden bewezen dat zij uit Brazilië afkomstig waren, al lijkt het er wel op. Zo vinden we zowel op Curaçao als in Recife een Jan Jacobsz Bruyn, een Francoys Bruyn en een Adriaan van der Perre. Ook bij de families Dam, Doncker, Smith en Visser zijn er aanwijzingen voor een mogelijke relatie.

Jacobus Alrichs, directeur op de Zuid-Rivier in Nieuw Nederland, die genoemd wordt bij de doop van Maria Elisabeth Beck in 1659, treffen we ook aan in Brazilië.

SLAVENDOPEN

Met Jacobus Alrichs komen we bij een ander interessant punt: het dopen van indianen, kleurlingen en slaven. Ondanks het feit dat verschillende van de Curaçaose dominees uit de zeventiende eeuw in hun brieven aan de classis aan Amsterdam er melding van maken indianen gedoopt te hebben en het gegeven dat de vrouw van Peter Stuyvesant twee slavenkinderen liet dopen, hebben verschillende historici steeds volgehouden dat de West-Indische Compagnie geen oog heeft gehad voor de evangelisatie van niet-blanken. Zij stellen daarbij dan dat het ondenkbaar zou zijn dat de blanke slaveneigenaars niet zou toestaan dat slaven lid waren van hun (protestantse) kerk.

Slaven aan het werk in een Braziliaanse suikermolen ca.1653.

Schiltkamp deelt deze mening niet. In zijn bovenaangehaald artikel schrijft hij: *Maar er was geen sprake van dat hogerhand enige druk op de lokale kerk heeft uitgeoefend om indianen of slaven uit de kerk te weren. Het tegendeel is waar, zij waren niet verstoken van het apostolisch gevoel ook deze indianen het licht te brengen.*

Gezien de Curaçaose doopboeken uit de 17-de eeuw verloren zijn gegaan, kunnen wij deze stelling niet toetsen. Maar als we het Braziliaanse doopregister bekijken, zien wij relatief vaak dopen van *swarten, negers, moelaten, brasilianen* (indianen) en zelfs slaven. Ook wanneer niet expliciet is aangegeven, dat het om een kleurling gaat, blijkt het wel uit de naam. Manoel Congo, Maria de Cabo Verde, Annika Criole en Anthony Angola laten geen twijfel bestaan over de herkomst van hun dragers!

Ook is er sprake van dominee Dominicus Biscaretto, predikant onder de Brazilianen.

GEACCEPTEERD

Dat de gemeente deze dopen accepteerde blijkt o.a. in 1648 bij de doop van Anna, een mulattin, dochter van Pierre en Phelipa, waarbij als getuige optrad *de gemeente* en uit dopen van kinderen van een blanke en een kleurling, zoals in 1650, wanneer *Bastiana (in onecht geboren)* wordt gedoopt en als haar ouders Johan Langh en *Catharina, negerinne*, worden vermeld.

En om terug te komen op Jacobus Alrichs, zijn slaven Domingo en Catharyna laten hun zoon Bastiaen dopen, met Bastiaen en Juliana als peter en meter.

Uit dit soort gegevens blijkt, dat het niet juist is te stellen dat de (vroege) West-Indische Compagnie of de eerste kolonisten het dopen van niet-blanken zouden tegenhouden. De raciale scheiding in de religie dateert dan ook uit later tijd.

Uit het bovenstaande blijkt, dat verdere studie van eventueel nog bestaande dokumenten uit Brazilië misschien licht kunnen werpen op aspekten uit de vroege wordingsgeschiedenis van onze gemeenschap, die nu nog onduidelijk of onvolledig zijn.

1. *In: M.P.H. van Delden e.a. (red.) HET OOG VAN DE MEESTER, Curaçao, 1989.*

2. *C.J. Wasch EEN DOOPREGISTER DER HOLLANDERS IN BRAZILIE, Alg. Ned. Familieblad, Jrg. 5 (1888) en 6 (1889).*

3. *Afgedrukt in: dr. J. Hartog MOGEN DE EILANDEN ZICH VERHEUGEN, Curaçao, 1970.*

4. *Vijfde jaarlijks verslag van het Geschied-, Taal-, Land- en Volkenkundig Genootschap, Amsterdam, 1901.*

5. *Afgedrukt in: J.H.J. Hamelberg DE NEDERLANDERS OP DE WEST-INDISCHE EILANDEN, herdrukt: Amsterdam 1979.*

Directeur Jan Doncker liet zich niet intimideren

Maart 1673: Franse 'Rodomontade' op Curaçao

= door Carel de Haseth =

ZOALS MET ZOVEEL eilanden in het Caribisch Gebied, is ook Curaçao herhaaldelijk inzet geweest in oorlogen tussen landen in Europa. Fransen en Engelsen hebben, de ene keer met meer sukses dan de andere, ons eiland proberen in te nemen. Deze week is het 218 jaar geleden dat een frans vlooteskader, onder aanvoering van Jean Charles de Baas-Castlemore, gouverneur en luitenant-generaal van de franse eilanden, een mislukte poging ondernam om Curaçao in te nemen.

In de Koninklijke Bibliotheek in Den Haag bevindt zich een vier pagina's tellend pamflet over dit voorval, met de veelzeggende titel *Omstandigh verhael van de fransche rodomontade voor het fort Curassau* (rodomontade staat volgens het woordenboek voor 'zwetserij' of 'opsnijderij'), dat een indruk geeft van de in onze ogen opmerkelijke manier waarop strijdende partijen in die tijd met elkaar communiceerden.

Wat betreft het verloop van de franse aanval zelf zij verwezen naar dr. Johan Hartog's *Curaçao van kolonie tot autonomie*, waarin het voorval uitvoerig wordt beschreven. In het kort komt het op het volgende neer. Op 13 maart 1673 werd de franse vloot voor de kust gesignaleerd en werd het eiland in alle haast in staat van verdediging gebracht. Een ruiterkorps werd samengesteld, matrozen van in de haven liggende schepen werden aan het garnizoen in het fort toegevoegd en de schepen zelf werden in formatie voor het gouvernementshuis verhaald.

De volgende dag landden de fransen bij Santa Barbara, namen een fortje aan de Caracasbaai in en trokken op naar de stad, waarbij van tijd tot tijd schermutselingen plaatsvonden met de Curaçaose troepen.

BRIEVEN

Op 16 maart verscheen een franse tamboer voor het fort met twee brieven van De Baas, gericht aan direkteur Otterinck. Deze was evenwel enige tijd eerder overleden en opgevolgd door Jan Doncker. In de eerste brief werd Otterinck op neutrale toon gevraagd Jan Doncker toe te staan naar de fransen te komen. Doncker werd een vrijgeleide beloofd: 'il pourra aller et venir de Curassol au camp et du camp à Curassol en toute securité.

Volgens het pamflet antwoorde Doncker hierop in een kort briefje (dat hij eindigde met 'wenschinge van gesontheyt en minnelijck groetenisse') dat 'het versoeck van mondelingh te spreecken, geschiede by geschrifte en soo kort als doenlijck'.

Blijkbaar om geen tijd verloren te laten gaan had de boodschapper ook een tweede brief bij zich, voor het geval Otterinck zou weigeren in te gaan op het verzoek. Deze brief was in een andere toon geschreven en liet aan duidelijkheid niets te wensen: 'Puis le Sr. Otterinck refuse d'envoyer vers nous le Sr. Doncker nous luy declarons qu' apres avoir pied a terre en cette isle, nous en avons pris possession au nom du Roy, et ainsy tout ce qui est dans la dite Isle, apartenant des a present a Sa Majesté.

Otterinck werd persoonlijk aansprakelijk gesteld voor alle schade aan fort en stad toegebracht bij de beschieting met kanonnen tijdens de verovering van het fort, en kreeg te horen dat 'nous ne luy fairons aucun quartier ny en sa personne, en sa famille, ny en ses biens' en dat, als zou blijken dat er in het fort niet voldoende voedsel aanwezig was om de fransen drie maanden te voeden 'hy sal getracteerd worden als of hy stromender handt vermeestert was'.

DREIGEMENT

Niet alleen Otterinck werd bedreigd. In de brief werd ook een zekere Pieter Constant te kennen gegeven dat hij zich onmiddellijk moest terugtrekken en als hij deze 'genade, die wy hem aenbieden niet aen en neemt... dat wy hem sullen doen ophangen, sonder dat hy eenige genade sal hebben te hopen'.

Ook moest Otterinck franse onderdanen in zijn dienst toestaan uit het fort te trekken op gevaar zelf opgehangen te worden wegens het dwingen van franse onderdanen de wapens op te nemen tegen hun koning.

Na deze dreigende taal werd aan het slot van de brief nogmaals gesteld dat als Otterinck zich onmiddellijk overgaf 'wy hem, voor syn particulier, als mede het garnisoen, een voordelight en honorabel tractement sullen aen doen'. Een duidelijker voorbeeld van 'a carrot and a stick' (evenwel in omgekeerde volgorde) is nauwelijks te bedenken!

Doncker liet zich niet intimideren en antwoordde dat hij de brief gezien had en 'dat het Casteel met genoegsame nootwendigheden ons is gelevert, omme het salve tot den laetsten man als getrouwe Onderdanen te deffenderen, ende wy sullen uwe aenkomste met vrolijckheydt tegemoet sien'.

Ditmaal ondertekende hij niet meer met goede wensen voor de gezondheid, maar met een zakelijk 'was geteeckent, Jan Doncker'.

Toen de boodschapper met dit antwoord terug ging naar het franse kamp, zegt het pamflet 'juychden hem ons Volck met vreugde toe Viva la Prince d'Orangie'.

GEVANGENEN

De daarop volgende dag zond Doncker ruiters met '5 à 6 gauwe vry luyden' erop uit om tegen een beloning van vijftig stukken van achten een fransman gevangen te nemen voor verhoor. Die middag al leverden zij hem niet een, maar twee gevangenen af en voldeed Doncker aan zijn belofte.

's Avonds diende zich ook een overloper aan, die verklaarde 'van den Generael qualijck bejent was, en datse groot gebreck aan Water en Kost hadden, alsoo niet anders kregen als Vleesch dat selfs moeten schieten en datter weynigh couragie onder 't Volck was, en geen moet om dat Fort met voordeel te konnen bestormen'.

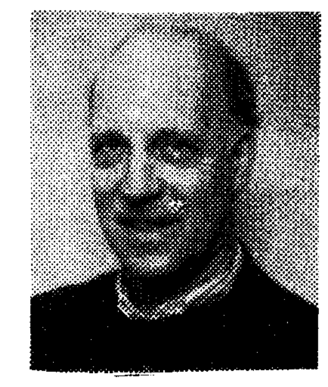
Wat precies de reden daarvoor geweest is, is nooit duidelijk geworden, maar de volgende dag scheepten de fransen zich weer in en op 19 maart voeren zij buiten schootsafstand langs Fort Amsterdam weg.

Al was deze episode uit onze geschiedenis daarmee afgesloten, het einde van de beproevingen was nog niet in zicht. In het Omstandigh Verhael lezen we 'waer over wy Godt almachtigh konnen dancken, en loven, dat ons soo wel heeft beschermt, en moeten bidden dat ons deselve sterckt, en gratie wil geven, wanneer nog meer van dese of andere vyanden mochten geattaqueerd worden, gelijcker van de France gevangen geseght wert, dat sy gehoort hadden datter een Engelse Vloot aen de Barbados wiert toegemaeckt om noch herwaerts te komen'.

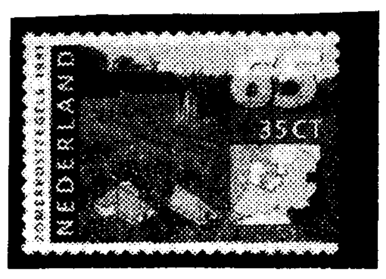
Die Engelse vloot bleef weg, maar veertig jaar later zou een andere fransman, de kaper Jacques Cassard, Curaçao brandschatten. Maar dat is weer een ander verhaal!

Nederland presenteert boerderijen op zegels

ONDER DE LOUPE

= door Victor Hafkamp =

IN HET OPENLUCHT-museum in Arnhem krijgt minister drs.Piet Bukman (Landbouw, natuurbeheer en visserij) op 16 april de eerste exemplaren aangeboden van de nieuwe Nederlandse zomerzegels met als thema 'Nederlandse boerderijen'. De serie bestaat uit drie zegels: 55+30,65+35 en 75+35 cent. Zoals altijd is de bijlage van zomerzegels bestemd voor instellingen die activiteiten ontplooien op het gebied van culturele en sociale zorg. De ontwerpen zijn van de Amsterdammer Paul Mijksenaar. De afbeeldingen tonen drie types boerderijen uit bepaalde delen van Nederland: op de eerste, een van de laatste greidboerderijen (greid = weide) in een vorm dit tot in de zeventiende eeuw in Noord-Nederland veel te zien was. De afgebeelde boerderij staat in Wartena in de provincie Friesland.

Op het tweede exemplaar staat een boerderij waarvan het woonhuis dwars op het schuurgedeelte staat. Een type dat langs de grote rivieren voorkomt. Op de afbeelding een boerderij uit Kesteren in de provincie Gelderland. De serie wordt afgesloten met een zegel die laat zien hoe een Zuidlimburgse boerderij er uit ziet. Die op het ontwerp staat in het plaatsje Nuth. Zoals de laatste jaren gebruikelijk komt er ook weer een postzegelboekje uit. Het kost vijf Nederlandse gulden en bestaat uit twee zegels van 55+30 en drie van 75+35 cent.

FEESTZEGELS

Uit de verkoopcijfers van verscheidene postadministraties blijkt dat de gebruikers van postzegels nogal ingenomen zijn met zegels voor bepaalde doeleinden. De boekjes en velletjes met reductiezegels voor de kerst- en nieuwjaarscorrespondentie gingen eind vorig jaar weer over de toonbank als broodjes kaas. Maar sommige posterijen doen meer dan alleen feestzegels rond de kerstdagen uitgeven. Groot-Brittannië kent al

enkele jaren boekjes met 'greeting stamps'. De zegels hebben feestelijke ontwerpen voor gelukwensen bij verjaardagen, trouwpartijen, jubilea en Valentijnsdag. Op 5 februari verscheen voor de Britten een carnet met tien kleurrijke zegels die de wensen 'prettige verjaardag', 'de beste wensen', 'hartelijke groeten' en 'ik hou van jou' uitbeelden. De zegels hadden overigens geen frankeerwaarde, maar de aanduiding 'lst', afkorting voor 'first', waarmee eerste klasse post wordt bedoeld. Dat komt overeen met een tarief van 22 pence. Eerste klas post geniet een speciale behandeling bij de posterijen. In Ierland kwamen eind januari weer twee 'Love-zegels' in omloop met ontwerpen die over de gevoelens van de afzenders geen twijfel laten. De zegels kosten respectievelijk 26 en 30 pence.
Ook in Israël bracht de post in februari wenszegels in omloop. Ook hier zonder waarde-aanduiding. De zegels hebben - zoals alle Israëlische emmissies- tabs (aanhangsels) met teksten als 'De beste wensen', 'Hartelijk gefeliciteerd' en 'Laat eens wat van je horen'.
En in Taiwan was er een uitgifte die ook bestemd is voor mensen die elkaar alle liefs en geluk toewensen. De vier zegels (twee van 3 en twee van 7.50 yuan) laten afbeeldingen zien van goden die geluk, rijkdom, vreugde en een lang leven symboliseren. De Verenigde Staten geven al jaren 'Love-zegels' uit, Aruba deed dat enkele jaren geleden ook. Wanneer u op zoek bent naar een nieuw en in elk geval vrolijk thema, dan ligt hier uw kans.

De posterijen maken zich overal ter wereld een beetje bezorgd over de aantrekkingskracht van het postzegels verzamelen op de jeugd. In Duitsland heeft de post die belangstelling willen stimuleren door de uitgave van een speciaal jeugdblad 'Salto' genaamd. De Nederlandse post zou dezer dagen het Duitse voorbeeld volgen. De vraag is of de post reclame voor postzegels niet moet overlaten aan gespecialiseerde bladen, zoals ook de jeugd in Nederland en op de Antillen die heeft. Beter is het de filatelistische loketten op de postkantoren wat langer open te stellen. In Nederland wordt de filatelist verwezen naar een achternamiddag midden in de week. In de hoek van het postkantoor kan hij dan zijn wensen voor wat betreft oudere uitgiften deponeren. Soms krijg je de indruk dat het om pikante plaatjes gaat, zo omzichtig gaat de post in dat opzicht te werk.

San Marino geeft elk jaar een serie uit die 'Uitnodiging tot de filatelie' heet. De serie van dit jaar bestaat uit vijf exemplaren 100, 150, 200, 450 en 500 lire). Op de ontwerpen krijgen achtereenvolgens de postzegelmarkt, de filatelistische exposities, de postzegelclubs, albums, catalogi en boeken en periodieken op postzegelgebied de aandacht. Een goede vorm van propaganda. België geeft elk jaar een zegel uit voor de 'Dag van de Postzegel' en de 'Jeugdfilatelie'. De zegel voor de Dag van de Postzegel komt op 22 april uit. Een exemplaar van 14 frank met een afbeelding van het nieuwe complex van de Belgi-

sche zegeldrukkerij in Mechelen. Malta kwam 6 maart met een zegel van 10 cents voor de 25ste verjaardag van de nationale filatelistenbond, de 'Società Filatelica'. Zoals vaak gebeurt op zegels voor dergelijke jubilea, zien we ook op deze zegel weer de reproductie van een oudere uitgifte. In dit geval de 10 shilling uit 1919 met als afbeelding Sint Paulus als schipbreukeling. De zegel ligt op een album onder een loep. Op 3 april hebben de Antilliaanse Posterijen een zegel op het programma staan voor de jeugdfilatelie. Japan wijdt in dezelfde maand een uitgifte aan de 'Week van de filatelie'. Vermoedelijk bereiken de posterijen met dergelijke uitgiften meer dan

met andere wijzen van propaganda voor de mooie hobby van het postzegels verzamelen.

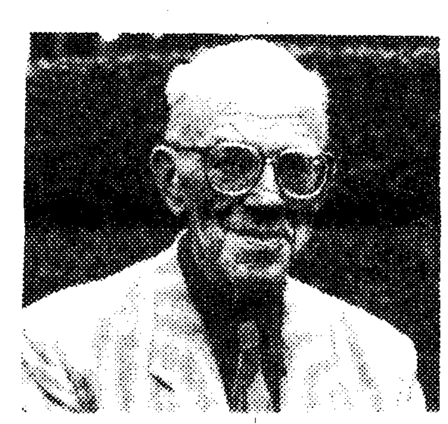
SADDAM HUSAYN

Tot slot Saddam Husayn in de filatelie. De Iraakse tiran is al diverse malen op zegels van Irak afgebeeld, soms in gezelschap van andere Arabische staatshoofden, met wie hij inmiddels in onmin leeft. Zo stond hij eind vorig jaar samen met koning Hussein van Jordanië, de president van Yemen, Ali Abdallah Saleh en met de Egyptische president (!) Moebarak samen op de zegel. Irak liet onlangs in Frankrijk zegels drukken ter gelegenheid van de grote campagne tot wederopbouw van Basrah. Saddam Husayn staat er zelf op als een soort 'Koenraad van de Arbeidsdienst', zoals we die uit de Tweede Wereldoorlog kennen. Maar de zegels konden i.v.m. de boycot van irak Baghdad niet bereiken. Ze liggen nog in Frankrijk. Trouwens, Basrah is inmiddels weer zo verwoest dat een nieuwe wederopbouwcampagne op zijn plaats lijkt.

ZIEK EN GEZOND

Arts en Euthanasie

= door dr.M.de Grood =

MAG EEN ARTS een patiënt doden? Naarmate de medische technieken voortschrijden komt deze vraag steeds vaker naar voren. Op de eerste plaats worden de mensen steeds ouder en gaan daardoor lijden aan ongeneeslijke ziekten, die tot een jarenlang ziekbed leiden. Daarbij stelt zich de vraag of dat in leven houden van die mens nog wel zin heeft. Op de tweede plaats zijn er heel wat ziekten, die door allerlei technieken (operaties, cytostatica, intensieve verpleging) in hun verloop lang gerekt kunnen worden, maar waarbij dit overleven gaat ten koste van veel lichamelijk en psychisch lijden. Uit een recent onder Nederlandse artsen ingesteld onderzoek is gebleken, dat euthanasie geregeld wordt toegepast. Nu kunnen we euthanasie in twee groepen indelen: de actieve euthanasie, waarbij de arts aan de patiënt een middel geeft met het doel dat dit de dood ten gevolge heeft. Daarnaast hebben we de passieve euthanasie, waarbij de arts bepaalde behandelingen nalaat, die de patiënt in leven zouden kunnen houden.

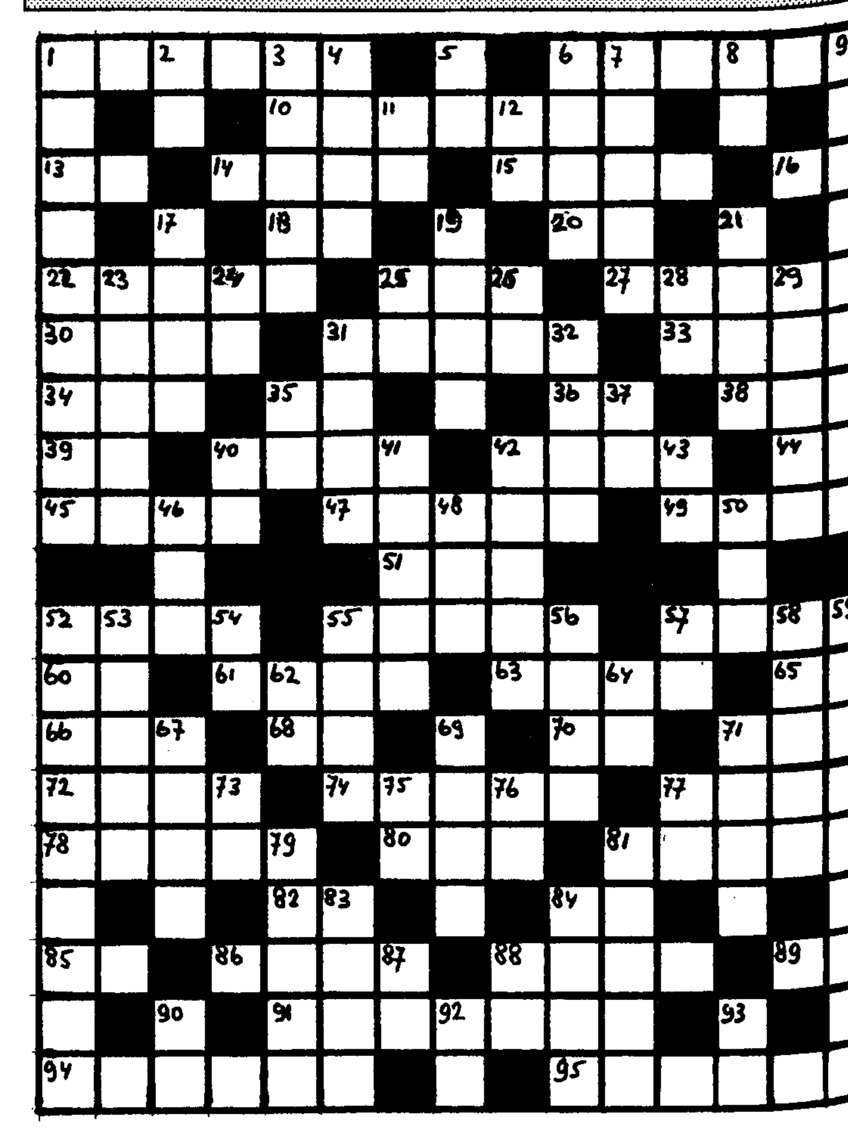
Tegen de actieve euthanasie hebben de meeste artsen overwegende bezwaren, omdat een van de dingen die hij als arts leert en ook in zijn artseneed bevestigt is: 'Gij zult niet doden'. In de meeste beschaafde landen is terecht de doodstraf afgeschaft, omdat ook de overheid zich aan dit woord houdt.

PASSIEF

De meeste artsen zijn in bepaalde gevallen wel geneigd om de zogenaamde passieve euthanasie toe te passen. Als een patiënt met een ongeneeslijke ziekte hevige pijnen heeft, is er behoefte aan pijnstilling. Een bepaalde hoeveelheid kàn de dood ten gevolge hebben, b.v. bij het toedienen van morfine, wat ademhalingsstoornissen kan geven. Het doel van de toediening is dan niet de patiënt te doden, maar om zijn pijn te verlichten. Dat er kans is dat hij aan die dosis sterft, neemt de arts op de koop toe. Het is te vergelijken met een gevaarlijke chirurgische ingreep: ook hierbij bestaat de mogelijkheid dat de patiënt eraan overlijdt, maar het doel is hem genezing te brengen. Hetzelfde geldt voor de toediening van geneesmiddelen, die tot zware lichamelijke klachten kunnen leiden. Bekend zijn de cytostatica (stoffen die gezwelgroei kunnen stoppen of afremmen). Ze geven soms langdurige periodes van misselijkheid, haaruitval en stoornissen in de zenuwfunctie. Moet je de patiënt dit aandoen als de kans op een blijvende genezing maar klein is? Zo zijn er aandoeningen, o.a. in de hersenchirurgie, waar een ingreep een verbetering geeft die tijdelijk is. Geef je bepaalde medicijnen, dan kun je de toestand van de patiënt verbeteren, al is die tijd wat korter dan met een operatie. Steeds meer wordt de arts doordrongen van het feit, dat de mogelijkheden in zijn vak erg groot zijn, maar dat de patiënt degene is, die de behandeling moet ondergaan en de gevolgen ervan moet dragen. Een hoofdstuk apart vormen ingrepen bij pasgeboren kinderen met ernstige afwijkingen, b.v. met een open rug. In bepaalde gevallen weet de arts dat er zulke ernstige storingen zijn in de functie van het ruggemerg, dat niet operatief behandelen beter is dan opereren, ook al zijn de levenskansen van het kind dan nihil.
Ook een groot probleem vormen de mensen, die als gevolg van bepaalde ziekten bewusteloos zijn en alleen met een ademhalingsapparaat in leven gehouden kunnen worden. Aan een aantal verschijnselen en op grond van ervaring is vaak te zeggen dat die mensen nooit meer tot bewustzijn zullen komen. Hoelang moet dan die zeer kostbare behandeling worden voortgezet? Hetzelfde geldt voor mensen, die als gevolg van een ongeval, een hartstoornis of een hersenbloeding blijvend in coma zijn. Zij kunnen zelf hun mening niet geven.

Het is van groot belang, dat een arts die tot passieve euthanasie besluit, dit in grondig overleg doet met patiënt, familie, verpleging, de geestelijke bijstand en andere artsen. De verantwoordelijkheid kan beter door een groep dan door een individu worden gedragen.

KRUISWOORD PUZZEL

HORIZONTAAL: 1. Oude dans; 6. Hofpersoon in vroegere jaren; 10. Vaartuig; 13. Ondernemingsvorm; 14. Rookgerei; 15. Eenvoudig ledikant; 16. Voegwoord; 18. Boom; 20. Tegenover; 22. Geestelijke; 25. Hemellichaam; 27. Niemandal; 30. Oudiers alfabet; 31. Vis; 33. Hard geluid; 34. Jong dier; 35. Lidwoord; 36. Voorzetsel; 38. Groente; 39. Dierengeluid; 40. Schilderstuk; 42. Betrekking; 44. Voorzetsel; 45. Koker; 47. Strafbare daad; 49. Meubelstuk; 51. Biljartstok; 52. Revolver; 55. Vrouwelijk dier; 57. Gebogen; 60. Voorzetsel; 61. Fijn; 63. Stuk stof; 65. Familielid; 66. Dof; 68. Bijwoord; 70. Inhoudsmaat; 71. Jongensnaam; 72. Vogel; 73. Legerafdeling; 77. Honger; 78. Niets uitgezonderd; 80. Horizon; 81. Rivier in Frankrijk; 82. Bijwoord; 84. Sint; 85. Namiddag; 86. Talent; 88. Europeaan; 89. Muzieknoot; 91. Lekkernij; 94. Vogel; 95. Voorhands.

VERTIKAAL: 1. Spel; 2. Tegenwoordig; 3. Verdovingsmiddel; 4. Metselspecie; 5. Zuivelprodukt; 6. Zoogdier; 7. Sterrenbeeld; 8. Deel van de bijbel; 9. Slang; 11. Landbouwwerktuig; 12. Maanstand; 17. Groep mensen; 19. Smerig; 21. Verlangen; 23. Zeer hard gesteente; 24. Eminentie; 25. Op deze wijze; 26. Nummer; 28. Persoonlijk voornaamwoord; 29. Takel van 2 blokken; 31. Opslagplaats; 32. Voeg; 35. Muzieknoot; 37. Muzieknoot; 40. Dat is; 41. Ronde doos; 42. Feestelinge; 43. Windrichting; 46. Vogel; 48. Soort grond; 50. Europeaan; 52. Militaire onderafdeling; 53. Halfedelgesteente; 54. Nederlands sportevenement; 55. Europeaan; 56. Met tegenzin; 57. Kosten koper; 58. Op elkaar; 59. Gebrek; 62. En anderen; 64. Oude lengtemaat; 67. Doorzichtig weefsel; 69. Verbond; 71. Rijtuig; 73. Persoonlijk voornaamwoord; 75. Eerstkomende; 76. Ingezonden mededeling; 77. Bijwoord; 79. Praktische oefentijd; 81. Meubelstuk; 83. Wild zwijn; 84. Donkerbruime vloeistof; 87. Getijde; 88. Paardekracht; 90. Rund; 92. Reeds; 93. Schuifbak.

WINNAAR VORIGE WEEK

Uit het grote aantal inzendingen van dez Amigoe-kruiswoordpuzzel van verleden week is uiteindelijk als gelukkige winnaar van de weekprijs van 25 gulden getrokken:

**T. Villasmil
Jupiterstr. #1
Oranjestad - Aruba**

**De winnaar kan zijn/haar prijs na identificatie afhalen op het kantoor van de Amigoe. (tot drie uur)
Oplossingen moeten ingediend zijn op Curaçao vóór donderdagmorgen tien uur en op Aruba vóór woensdagmiddag vijf uur en duidelijk en op enveloppe vermelden:
KRUISWOORDPUZZEL**

Curaçao: POB 577, Aruba: Caya G.F. Betico Croes 110 en Bonaire: Kaya Governador Debrot 154 t.n.v. Hubert Linkels.

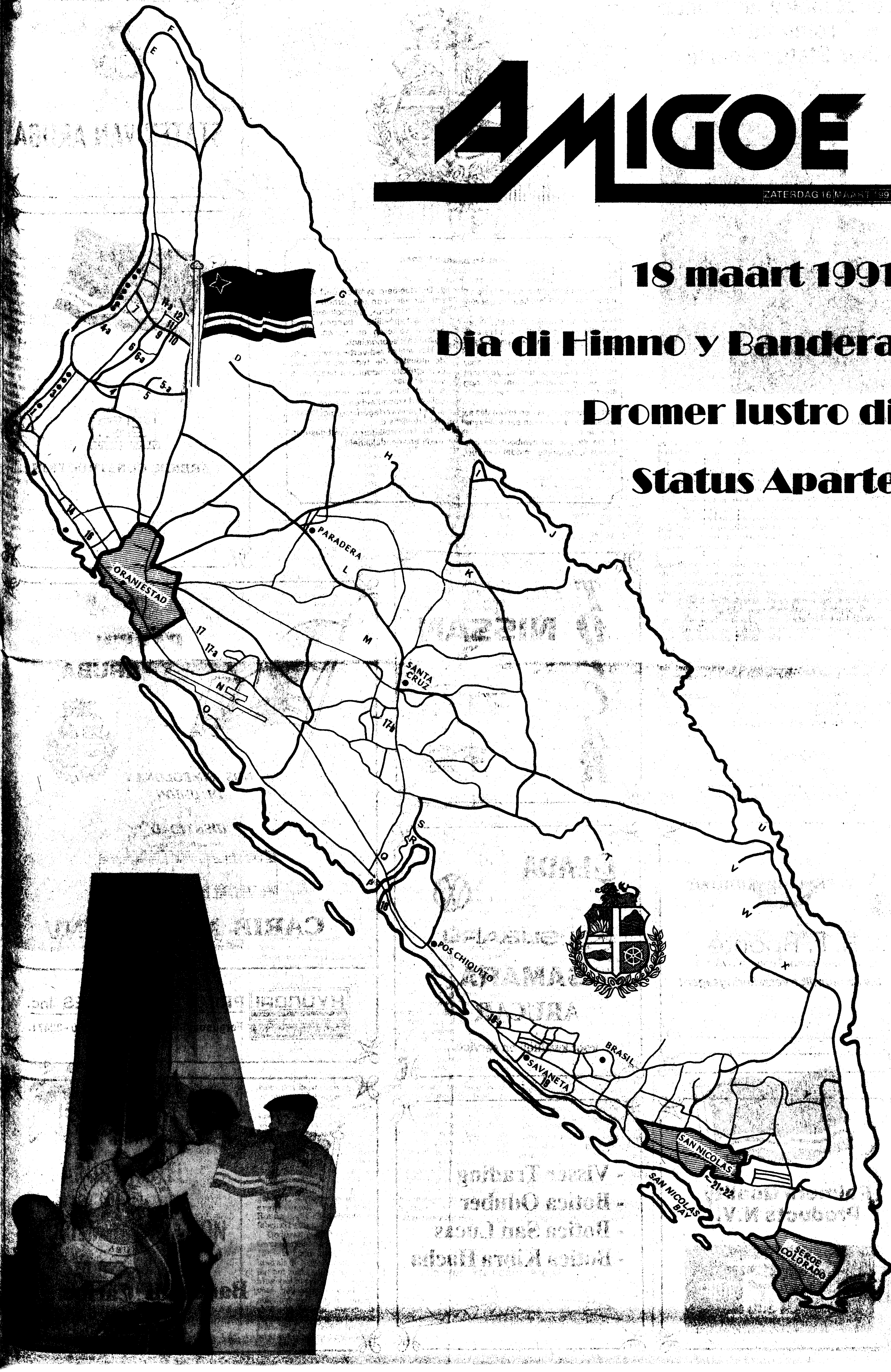
OPLOSSING VORIGE WEEK

HORIZONTAAL: 1. Soest; 5. Tapir; 10. Harem; 15. Idee; 16. Barones; 18. Toga; 19. Ren; 20. Mus; 21. Kil; 23. Bel; 24. OR; 25. Vis; 26. Die; 28. Mak; 30. La; 31. Zes; 32. Boers; 34. Sla; 36. Pion; 38. Rel; 39. Fat; 41. Aida; 43. Trog; 44. Loom; 45. Prei; 47. Kin; 49. Een; 50. Pand; 53. Rem; 55. Noest; 57. Nes; 58. Ga; 60. Lot; 62. Lip; 63. Bon; 64. Kr.; 65. Ida; 67. Sir; 69. Oer; 70. Nat; 71. Nerf; 73. Palermo; 76. Mede; 77. Amman; 78. Polka; 79. Ratel.

VERTIKAAL: 1. Stroop; 2. Oder; 3. Een; 4. Se; 5. Tas; 6. Ar; 7. Porie; 8. In; 9. Rek; 11. At; 12. Rob; 13. Egel; 14. Malaga; 16. Bus; 17. Sim; 20. Mis; 22. Las; 25. Ventiel; 26. Dol; 27. Erf; 29. Klampen; 31. Zo; 32. Begin; 33. Salet; 35. Ai; 37. Ier; 38. Rok; 40. Ton; 42. Dun; 45. Pagina; 46. Er; 48. Nol; 49. Esp; 51. As; 52. Dartel; 54. Mos; 56. Eikel; 57. Nor; 59. Adem; 61. Tip; 63. Beo; 64. Kade; 66. Arm; 68. Rap; 69. Oma; 70. Net; 72. Fa; 74. LO; 75. RK; 76. Ma.

AMIGOE

ZATERDAG 16 MAART 1991

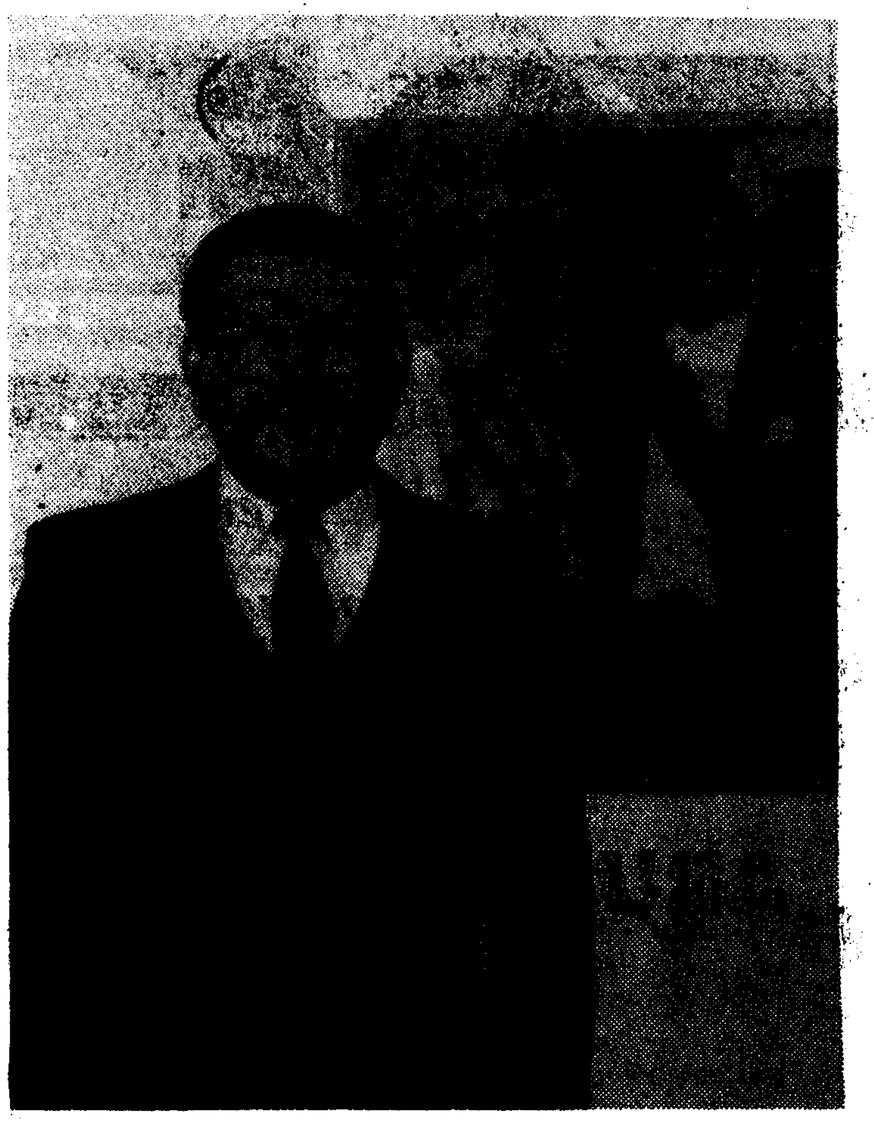

18 maart 1991

Dia di Himno y Bandera

Promer lustro di Status Aparte

Boodschap gouverneur F.B. Tromp t.g.v. 5 jaar Status Aparte

DE VIERING van de dag van de vlag en het volkslied staat dit jaar in een bijzonder teken.

Vijftien jaar geleden, in 1976, kon het toenmalige eilandgebied Aruba namelijk haar eigen vlag en volkslied presenteren. Tien jaar later, op 1 januari 1986, verkreeg Aruba haar Status Aparte binnen het Koninkrijk der Nederlanden en konden wij spreken van het land Aruba. Veel is er in die jaren gebeurd. Kende ons eiland in 1976 nog een redelijk welvarende economie, tien jaren later verkeerden wij in een diep economisch dal. Nu, weer vijf jaren later, bevinden wij ons in een economische opbouwfase.

Met de inwerkingtreding van de Status Aparte verkreeg het land Aruba een aantal staatsinstellingen als instrumenten om aan de grotere eigen bestuursverantwoordelijkheid inhoud te geven.

Terugblikkende over de eerste vijf jaren van onze Status Aparte mag, meen ik, gesteld worden dat, mede dankzij de inspanningen van zeer velen in onze samenleving, de grotere bestuurlijke armslag die ons land met de Status Aparte verkreeg, tot goede resultaten heeft geleid. Op 18 maart 1991 mogen wij elkaar daarmee feliciteren.

De viering van het eerste lustrum van onze Status Aparte dwingt ons tegelijkertijd onze blik op de toekomst te richten. De economische opleving die zich thans aan ons voordoet brengt naast meer welvaart en welzijn ook nieuwe zorgen en problemen met zich mee. Ook deze problemen en zorgen zijn oplosbaar met de instrumenten die wij ons met de inwerkingtreding van onze Status Aparte hebben verschaft en met onze menselijke energie.

Ik wens en hoop dat wij allen, op welke plaats in onze samenleving ook, onze bijdrage zullen leveren aan de toekomst van ons land.

Graag wens ik u een prettige viering van de 18e maart toe.

F.B. Tromp

Gouverneur van Aruba.

Het Arubaanse Wapen

Het wapen schild van Aruba is op 15 november 1955 officieel in gebruik genomen.

Het oorspronkelijke ontwerp is afkomstig van het Atelier van Heraldische Kunst in Amsterdam, Nederland.

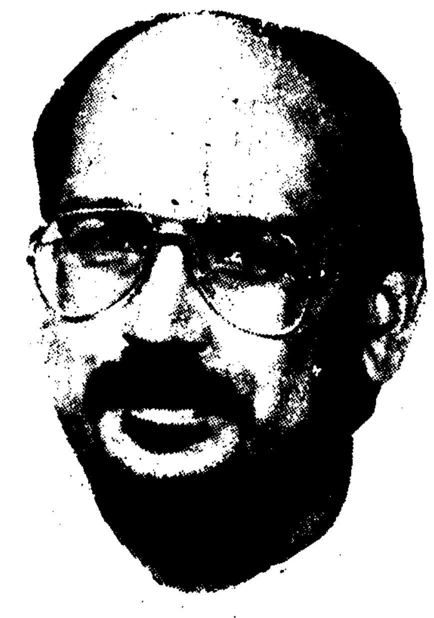
De regering van Aruba heeft daar echter twee wijzigingen aangebracht om de Arubaanse identiteit nog sterker naar voren te laten komen.

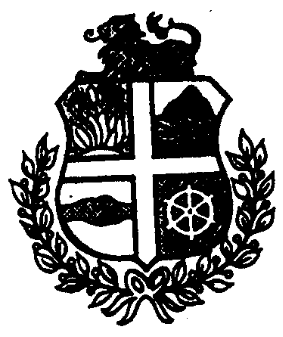
Het wapenschild is een teken dat de typische aspekten van een volk symboliseert.

1. De aloe is het symbool van ons eerste belangrijke middel van bestaan.
2. De Hooiberg symboliseert Aruba dat zich ver uit de zee verheft.
3. De handdruk symboliseert de vriendschappelijke banden met andere volkeren en naties zowel politiek als economisch.
4. Het wiel of rad vertegenwoordigt de industrie die tegenwoordig het belangrijkste middel van bestaan is van het eiland.
5. Het kruis in het midden symboliseert vroomheid en geloof.
6. De leeuw vertegenwoordigt kracht en hartelijkheid.
7. De laurierbladeren symboliseren vrede en vriendelijkheid.

Pabien Aruba

BOODSCHAP PREMIER NELSON ODUBER

Aruba 5 jaar Status aparte

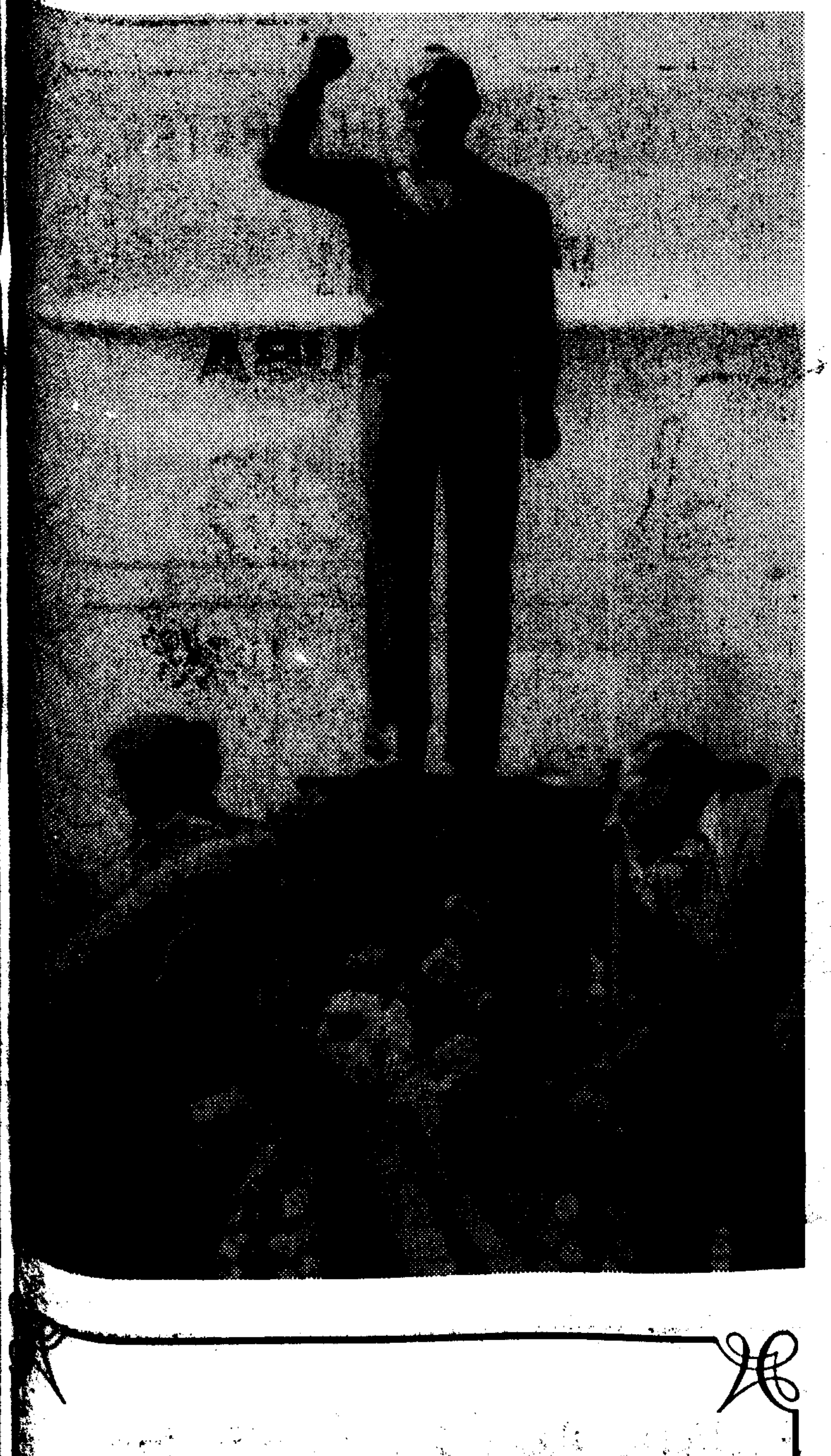
TERUGKIJKEN op 5 jaren Status Aparte doen wij ...t alle trots. De Arubaanse bevolking heeft de ...eld bewezen dat het terecht op die gedenkwaar... eerste januari 1986 haar intrede heeft gedaan ...er de volkeren der aarde met een Aparte Status ...nen het Koninkrijk der Nederlanden.
...raag zou ik bij deze gelegenheid enkele historische ...eurtenissen willen belichten ten aanzien van de ...ijd ter erkenning van het zelfbeschikkingsrecht ... het Arubaanse volk.

...et is een historisch feit ...Aruba en Curaçao in het ... 1948 een gelijke verte...woordiging binnen de ...en van de Nederlandse ...illen hebben verkregen ...at toenmalige Arubaanse ...ici in 1950 een minder...positie van 12-8 in de ...en hebben geaccepteerd. ...f dat moment is de moge...heid van de authentieke ...baanse Regering om haar ...omie te ontwikkelen, ...s de Arubaanse bevol...g het zou willen, zeer ...ilijk geworden. De aan...t van de overheid is ...maal in beslag genomen ...r de pogingen de Aru...se economie verder te ontwikkelen zozeer zelfs, dat de staatkundige ontwikkeling helaas gedurende de periode tussen 1950 en 1971 helemaal geen aandacht meer heeft gekregen.

De Nederlandse Antillen en Nederland zijn pas hun aandacht op Aruba gaan richten vanaf het moment dat wijlen de heer Betico Croes en zijn politieke partij M.E.P. de bevolking verenigde in de strijd voor een rechtvaardige positie van Aruba binnen de Nederlandse Antillen. Hij heeft de bevolking achter zich weten te krijgen om haar recht in deze op te eisen.

Op basis van rationale argumenten heeft men onze partners binnen het Koninkrijk proberen te overtuigen van het feit dat de Antilliaanse constellatie niet deugt en dat Aruba geen recht doet. Onder leiderschap van de dynamische en onvermoeibare onderwijzer Betico Croes heeft men geprobeerd een rechtvaardige positie voor Aruba binnen de Antillen te bewerkstelligen. Echter vanaf het moment het politiek Curaçao het standpunt innam dat Aruba binnen welke Antilliaanse constellatie dan ook slechts op basis van het 'one man one vote' principe, mocht participeren, is het duidelijk geworden dat dit een onhoudbare uitgangspunt was. Het één en ander zou een nog nadeliger verhouding hebben gecreëerd, daar de Curaçaose bevolking meer dan het dubbele van Aruba telt.

Vanaf dat moment is de strijd voor een speciale positie binnen het Koninkrijk in alle hevigheid ontbrand. Zowel de Nederlandse als de Antilliaanse reacties zijn negatief geweest. Emoties laaiden op, met hoogtepunten zowel op Aruba als in de Nederlandse Antillen. Op 18 maart 1976 heeft de Arubaanse bevolking op grootse wijze haar vlag en volkslied geïnaugureerd. Eén en ander vond plaats met massale publieke belangstelling in het Wilhelmina Stadion.

In maart 1977 is er een referendum onder de Arubaanse bevolking gehouden waarbij de overgrote meerderheid voor een onafhankelijk Aruba heeft geopteerd. Het feit dat de meerderheid van het Arubaanse electoraat in 1977 buiten, de Centrale Regering is gehouden heeft tot de 'donkere acties' van augustus 1977 geleid. Het jaar 1977 heeft een zeer bepalende rol gespeeld in de strijd van de Arubaanse bevolking voor de erkenning van haar rechten.

Onder de bezielende leiding van wijlen de heer Betico Croes is men zich toen op het internationaal vlak gaan manifesteren, getuige de onnoemelijke missies naar landen in de regio en daarbuiten. De M.E.P. werd lid van de Internationale Socialistische Beweging. Genoemd lidmaatschap is van cruciaal belang gebleken en zeer instrumenteel, daar het de mogelijkheid heeft geschapen om buiten de grenzen erkenning van ons zelfbeschikkingsrecht op te eisen. De ondersteuning was enorm; het kan ook weinig anders daar het gaat om een onaantastbaar recht van het Arubaanse volk — zo ook van ieder ander volk — om haar eigen lot te bepalen.

De resultaten binnen het Koninkrijkswerkgroep, waar er over de herstructurering van onze staatkundig structuur werd gesproken, zijn van geen waarde gebleken, het decentralisatie-plan in deze is dan ook totaal mislukt. Het rapport welke door genoemde werkgroep is opgesteld heeft, samen met het feit dat de M.E.P. in 1981 uit de Centrale Regering is gestapt, wel geleid tot het organiseren van Eerste Ronde Tafel Conferentie in februari 1981.

Gedurende de Ronde Tafel Conferentie van februari 1981 hebben zowel Nederland als de Nederlandse Antillen het recht tot zelfbeschikking van het Arubaanse volk voor het eerst erkend. De politieke wil om de conclusies ook uit te voeren is echter het grote struikelblok gebleken, wat leidde tot frustratie onder de Arubaanse bevolking.

Op aandringen van Aruba heeft Nederland toen de Commissie van 7 in het leven geroepen met als taak een schets te geven van de toekomstige samenwerkingsvorm tussen de partners van het Koninkrijk der Nederlanden.

Eind februari 1983 is een Arubaanse delegatie, bestaande uit vertegenwoordigers van de politieke partijen en andere gelederen onder de bevolking, naar Nederland vertrokken om deel te nemen aan de Tweede Ronde Tafel Conferentie te Den Haag. De instructie was duidelijk: 'De realisatie van een onafhankelijk Aruba in een Gemenebestrelatie met Nederland'.

Zoals bekend heeft de Arubaanse Regering al vanaf 1978 de Raads Commissie Onafhankelijkheid Aruba (R.C.O.A.) ingesteld, onder voorzitterschap van wijlen Betico Croes. Genoemde commissie heeft een brede vertegenwoordiging gekend voor wat betreft de wens van het Arubaanse volk.

De 33 conclusiepunten van de conferentie van 1983 houden wederom de erkenning in van het zelfbeschikkingsrecht van Aruba en dat Aruba per ingaande de eerste januari 1988 een aparte status binnen het Koninkrijk der Nederlanden zou gaan innemen voorafgaande aan de onafhankelijkheid in 1996.

Nederland heeft toentertijd zware druk op Aruba uitgeoefend om de onafhankelijkheidsdatum in 1996 te accepteren. De delegatie is voor de keuze gesteld om de onafhankelijkheidsdatum in 1996 te accepteren of met lege handen in de Antilliaanse constellatie terug te keren.

De onderhandelingstactiek en de intelligentie van wijlen Betico Croes hebben zowel Nederland als de Nederlandse Antillen verrast toen de delegatie de uitdaging voor wat betreft de onafhankelijkheid in 1996 accepteerde. De historische woorden van Betico Croes waren dat 'de onafhankelijkheidsdatum in 1996 wordt geaccepteerd, mits wij later daarop nog terug kunnen komen'.

Gedurende de jaren '86-87 en '88 is er niets gedaan ten aanzien van de conclusies van de conferentie van 1983, totdat de verkiezingen van 6 januari 1989 verandering in deze hebben gebracht.

De nieuw gevormde Arubaanse regering heeft in haar programma de duidelijkheid omtrent de Staatkundige Structuur opgenomen als prioriteit. De eerste contacten met de Nederlandse Regering en de Kamers dateren al van mei 1989. In Nederland is na de verkiezingen in mei een nieuwe regering gevormd in september 1989. In december 1989 is men wederom formeel met de Nederlandse regering en de fracties in de Tweede Kamer om de tafel gaan zitten. Op Aruba echter zijn gelijktijdig partij- politieke discussies op gang gebracht, welke helaas tot splitsing en onzekerheid hebben geleid omtrent onze toekomstige staatkundige structuur.

Onze regering zich ter dege bewust van haar verantwoordelijkheid in deze, is wederom in juli 1990 naar Nederland afgereisd om de staatkundige toekomst van Aruba te bediscussiëren. Genoemde discussies hebben deze keer haar vruchten geworpen.

Met alle eer heb ik op 13 juli 1990 een overeenkomst ondertekend met de Nederlandse Minister voor o.a. Arubaanse zaken welke neerkomt op het schrappen van de onafhankelijkheidsdatum van één januari 1996 zoals in het Statuut van het Koninkrijk in artikel 62 staat als de datum waarop Aruba onafhankelijk zal moeten worden. Deze overeenkomst kan men transcedentele waarde worden beschouwd: omdat het één van de meest zware, zoniet de zwaarste conditie, ter verkrijging van de Status Aparte uit de weg ruimt, terwijl Aruba het recht tot zelfbeschikking heeft behouden. Het Arubaanse volk behoudt het recht onafhankelijk te worden, nadat zij de wens daartoe middels een referendum te kennen heeft gegeven. Genoemd recht kan de Arubaanse bevolking ten allentijde laten gelden.

Middels deze beslissing, genomen op 13 juli 1990, heeft de regering wederom voor de nodige zekerheid en rust gezorgd, zo nodig om onze aandacht ten volle te kunnen besteden aan de nodige infrastructuur. Zonder deze kan er met geen mogelijkheid de garantie worden gegeven van de 'futuro briyante' voor deze en de toekomstige generaties.

Vandaag vijf jaren na de inhuldiging van de Status Aparte kan onze bevolking met trots terugkijken op een zeer positieve en vruchtrijke periode. Aruba heeft haar eigen Regering, Parlement, Gouverneur, Algemene Rekenkamer, Raad van Advies, Centrale Bank, eigen Florin, Pensioenfonds etc.

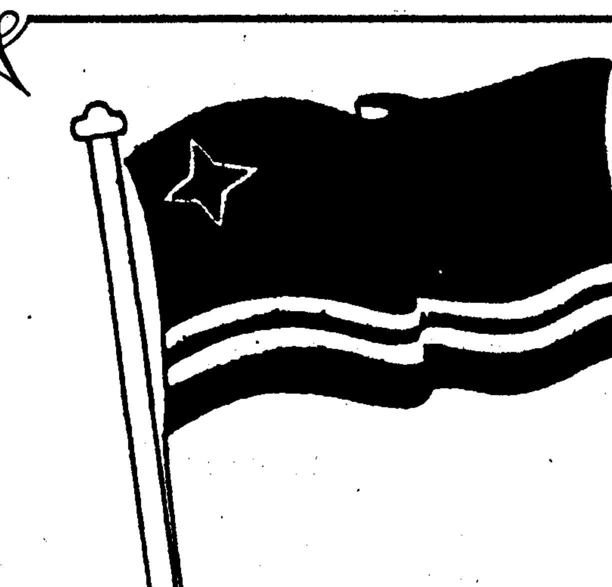
De Arubaanse Regering heeft vanaf 1986 de economische instrumenten om het land verder te ontwikkelen zoals de bevolking het van haar verwacht. Aruba neemt haar eigen beslissingen, bepaalt haar eigen koers en draagt haar eigen verantwoordelijkheid.

Tot slot wil ik woorden van dank en waardering wijden aan de grootste staatsman welke Aruba heeft gekend, wijlen de heer Betico Croes. Een woord van dank ook aan eenieder die op een positieve manier zijn bijdrage heeft geleverd in onze strijd ter erkenning van het recht tot zelfbeschikking.

Zij die zich niet meer in ons midden bevinden worden waardig herdacht. Aruba wel gefeliciteerd met het eerste lustrum van onze speciale positie binnen het Koninkrijk der Nederlanden, wij hebben op alle fronten bewezen deze positie ten volle waardig te zijn en zullen dat ook ten alle tijden blijven doen.

Hulde aan allen die dit hebben mogelijk gemaakt!

Nelson O. Oduber
Minister President Aruba.

Actueel Aruba

Status Aparte 5 jaar

EEN TERUGBLIK over de afgelopen vijf jaar moet ook de pessimisten van toen overtuigen, dat Aruba door het verkrijgen van de Status Aparte met sprongen vooruit is gegaan. Het feit dat Aruba op vrijwel alle terreinen zelfstandig beslissingen kan nemen en niet meer afhankelijk is van een centraal bestuur gevestigd op een ander eiland, is een zegen gebleken. Vanaf 1 januari 1986 kunnen eigen plannen worden opgesteld en gerealiseerd. Zonder de vroegere rivaliteit en concurrentie kan Aruba een eigen visie ontwikkelen en een eigen beleid uitstippelen.

De economische omstandigheden bij het ingaan van de Status Aparte waren slecht. Door het sluiten van de LAGO was ruim 40 procent van de economische bedrijvigheid weggevallen. De situatie met betrekking tot de financiën van het Land was niet rooskleurig. Het percentage werklozen was hoog.

Met grote voortvarendheid en met inzet van alle energie nam Aruba in de eerste helft van 1986 de uitdaging aan om de economie te herstellen. De resultaten lieten niet lang op zich wachten. Het toerisme onderging een geweldige 'boom'. Vruchtbare besprekingen hadden tot gevolg dat een aantal gerenommeerde hotelketens besloten zich op Aruba te vestigen. Weliswaar diende de overheid hiertegenover hoge garanties te stellen, doch de werkeloosheid verdween en er gloeide weer licht aan de economische horizon.

Uiteraard bracht deze 'explosie' de nodige problemen met zich mee. De verdriedubbeling van het aantal hotelkamers vereiste uitbreiding van de infrastructuur. Hierop is echter direkt ingespeeld en op dit moment is de regering druk doende in deze situatie evenwicht te brengen. Als met dezelfde voortvarendheid het aantal toeristen omhooggestuwd wordt, behoeft Aruba zich geen zorgen te maken voor de toekomst.

DIVERSIFICATIE

De pogingen om de Arubaanse economie te diversificeren zijn gedeeltelijk ook gelukt. De bedrijvigheid in de offshore-sector werd uitgebreid. Bovendien vestifden zich een aantal middelgrote industriële bedrijven op Aruba. Duidelijk is wel dat dit vestigingsbeleid voortgezet moet worden.

Een belangrijk moment was ook de overname van de verlaten raffinaderij door het Amerikaanse bedrijf Coastal. Alhoewel een tijdelijk kontrakt gesloten werd, geeft de hervestiging van de olieindustrie een belangrijke impuls aan de economische bedrijvigheid op met name het oostelijk deel van het eiland.

De toekomst zal uitmaken hoe bestendig de vestiging van Coastal voor Aruba is. Net als voor de hotelmaatschappijen het geval is, is Coastal een bedrijf dat van het ene op het andere moment kan besluiten op te stappen. Voor wat betreft Coastal heeft Aruba dat minder in de hand. De situatie op de internationale oliemarkt speelt hierbij de grootste rol. Overigens heeft de eenzijdigheid van het Coastal-kontrakt de overheid gedurende de laatste anderhalf jaar meer dan eens parten gespeeld.

POLITIEK

Een terugblik op de afgelopen vijf jaar kan ons tevreden stemmen. Nog bestaande problemen kunnen worden opgelost. Elke jonge natie maakt deze fase mee.

Een dissonant in dit kader betreft de politiek en het gebeuren daaromheen. De datum 1 januari 1986 heeft geen ommekeer teweeg kunnen brengen in de politieke arena. Eilandelijke funktionarissen en organen, zoals de Gezaghebber, het Bestuurscollege en de Eilandsraad, verdwenen. Daarvoor in de plaats kwamen de Gouverneur, de Raad van Ministers en de Staten. Aanduidingen voor instanties die behoren bij een grotendeels autonoom optredend land. Met name de politici hebben zich echter nog niet aan de nieuwe staatkundige situatie kunnen aanpassen. Het gekrakeel in de Staten is een parlement onwaardig. Een land op weg naar volwassenheid moet bestuurd worden door volwassen ambtsdragers.

Voor Aruba lijkt een goede toekomst in het verschiet te liggen. Zeker nu de onafhankelijkheidsdatum dit jaar uit het Statuut zal worden geschrapt en Aruba vooralsnog deel zal blijven uitmaken van het Koninkrijk. Behalve goede economische en financiële vooruitzichten moet echter ook vertrouwen bestaan in degenen die ons eiland besturen. Naast de vele nog te verrichten taken ligt hierin een opdracht voor met name de politici.

Maar er moet nog veel veranderen...

Een stap vooruit

= door dr A. van den Doel =

TOEN DE WEST-Afrikaanse staat Guinee het eerste lustrum van haar onafhankelijkheid vierde, hield de president een feestelijke rede. Hij begon als volgt: 'Vijf jaar geleden stonden wij aan de rand van een diepe afgrond. Wij hebben sindsdien een flinke stap vooruit gezet...' Donderend applaus, dat spreekt vanzelf! Maar hoorden we ook niet wat gegiechel ergens op de tribune? Want wat de goede man zei was wel positief bedoeld, maar betekende iets heel anders. Wie van de rand van een afgrond vooruit stapt, tuimelt de diepte in. Dat is met Guinee en heel wat andere landen gebeurd. Helaas, want ze hadden veel potentieel.

Wanneer we vijf jaar Status Aparte overdenken, is het gejuich natuurlijk ook niet van de lucht. Terecht, want we bestaan nog steeds als onafhankelijke partner in het Koninkrijk der Nederlanden en we hebben het niet slecht gedaan. Eigenlijk stonden we op velerlei terrein ook op de rand van een diepe afgrond op 1 januari 1986. De raffinaderij was immers gesloten, de hotelbouw nog niet echt op gang gekomen, en er waren heel wat mensen zonder werk. Die toestand is volkomen veranderd en dat stemt tot grote tevredenheid.

In economisch opzicht zijn we over de afgrond heen gesprongen. Er is welvaart op Aruba. In sociaal opzicht hebben we het minder goed gedaan. Grotere inkomens leiden immers ook vaak tot meer vertoon van rijkdom, tot prestige-wedlopen en tot afgunst en misschien zelfs haat. Het gemoedelijke van de oude Arubaanse samenleving is voor een flink deel verloren gegaan. Je zou kunnen zeggen dat we in sociaal opzicht de afgrond amper overgesprongen zijn. We wankelen op de rand.

Nu kan men ook niet in alle redelijkheid verwachten, dat in vijf jaar alle problemen, waarvoor een gemeenschap zich geplaatst ziet, in even grote mate worden opgelost. Het is nu eenmaal gemakkelijker om hotels te bouwen en een raffinaderij te heropenen dan de denkwijze, de mentaliteit, van mensen te veranderen. En dit laatste lijkt mij inderdaad het grote probleem. Onze mentaliteit is namelijk niet veranderd met de status aparte. We denken nog al te veel aan ons zelf. We kunnen de zon niet in het water zien schijnen.

We willen niet toegeven dat een ander ook iets goeds kan doen. In dat opzicht schuifelen we nog altijd langs de rand van de afgrond. Pas wanneer we leren om elkaar de hand te geven, kunnen we gezamenlijk over de afgrond van het wantrouwen, van het verdacht maken, van het afbreken, heen springen.

Er is in de afgelopen vijf jaar veel goeds bereikt, maar het had beter kunnen
Daar moeten we ge
lijk naar toe werken.
namelijk niet voldoend
een werkelijke ontp
van ons land om h
bouwen, winkels te
olie te raffineren, h
risme en de kleine ind
te bevorderen. Er mo
de geestelijke bereidhei
tot een gezonde en n
samenwerking. Goed, d
heeft meer dan de
maar laat dat parader
je weelde toch achterw

Natuurlijk, je kunt
schil van mening hebbe
politiek beleid en je
daarover op een eerlijke
ier kunnen debatteren,
in als buiten het parl
maar respecteer daar
persoon en de opinie
ander. Wees eerlijk e
toe, dat ook de andere
best hebben gedaan.
verlies je geen gezicht
Integendeel, het toont
dat je een integer mens

Aruba stond vijf
geleden aan de rand
afgrond. Laten we er
ruim over heen spring
laten we de komend
jaren gebruiken om het
en denkklimaat op A
net zo heerlijk te mak
het natuurlijke
waarmee de goede G
geliefde land gezegend

PAPIAMENTO DRAGER BIJ UITSTEK VAN EIGEN IDENTITEIT

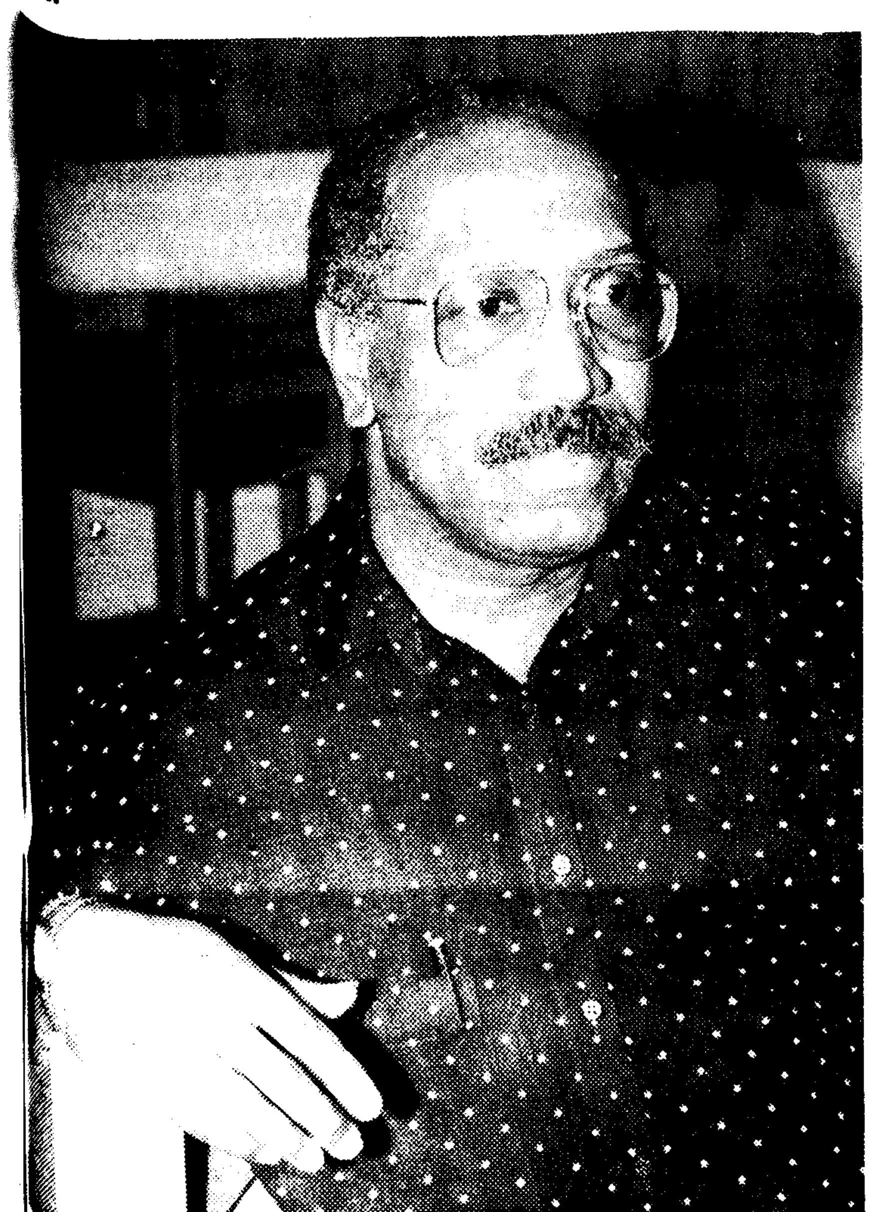
Vraaggesprekken met sleutelfiguren

Wat heeft Status Aparte Aruba cultureel opgeleverd?

= door Wim Rutgers =

RAMON TODD DANDARE als Hoofd van het Talenbureau IDILA beantwoordt de vraag als volgt: De Status Aparte heeft in feite niets nieuws opgeleverd, in die zin dat er de laatste vijf jaar een culturele ontwikkeling op gang zou zijn gekomen, met iets wat er voor die tijd nog niet was. We zijn in hetzelfde ritme doorgegaan met veel beïnvloedingen van buitenaf, die door het toerisme eerder meer dan minder geworden zijn. Bovendien is er daardoor een grote invloed van vreemdelingen op Aruba zelf aan het ontstaan, mensen die allemaal een eigen cultuur, hun eigen 'manera' meenemen.

Als een land in het algemeen van een koloniale status naar onafhankelijkheid overgaat, verwacht je dat er ook culturele veranderingen zullen optreden. Maar wij zijn alleen in een overgangsfase terechtgekomen van de ene politieke status naar een andere. De Status Aparte is zo alleen een beweging op politiek-staatkundig gebied gebleven en kreeg geen specifiek culturele dimensie. Ik zie geen speciaal culturele bewustwording, geen zoeken naar een eigen identiteit.

RAMON TODD DANDARE
...niets nieuws...

In zekere zin zie ik nog steeds een historisch gegroeide discriminatie en een latent racisme op Aruba, als men vraagt wie de echte Arubaan is en bepaalde huidkleuren en achternamen daarvan uitsluit. Terwijl deze mensen ook grote invloed hebben gehad op de culturele identiteit, bijvoorbeeld op het gebied van de muziek. Maar dat 'Arubianismo' is natuurlijk niet iets van de Status Aparte, dat was voor die tijd ook al volop aanwezig.

Ook op Aruba zie je in gewoonten, muziek, expressievormen, eten bijvoorbeeld, invloeden uit Afrika. Die zijn in het hele Amerikaanse continent aanwezig, van het zuiden van Latijns-Amerika tot in het noorden in Canada. Hoe zou je dat eigen verleden willen ontkennen? Aruba is niet de enige plaats op het continent die niet 'mancha', bevlekt zou zijn, zoals men dat wel eens wil beweren van bepaalde zijde. Waarom zouden we onze Afrikaanse elementen ontkennen? Zolang je bepaalde elementen uit je maatschappij ontkent, kom je aan een echte nation-building niet toe!

We moeten beginnen met een 'homogenidad nacional' voor alle delen van onze samenleving. Kijk, ook in de V.S. wordt gediscrimineerd. Maar niemand zal een zware Amerikaan de citizenship van zijn eigen land bestrijden: een zware Amerikaan s wel degelijk Amerikaan!

Ik zie de laatste jaren eigen cultuurelementen verloren gaan, bijvoorbeeld rond sterven en begraven waar het thuisbidden en de 'ocho dia'-traditie wegraakt. Er worden geen verhalen meer verteld zoals vroeger, feesten als 'dera gai' met San Juan gaan verloren. Door de invloed van het toerisme zijn we meer 'sofistica' geworden. De thuiscultuur maakt plaats voor vieringen in een hotel, bijvoorbeeld bij het dopen en het huwelijksfeest. We gaan in dat soort feestvieringen steeds meer het buitenland nadoen, waar thuis veel minder gebeurt. Maar ook dat is natuurlijk niet een gevolg van de Status Aparte.

PAPIAMENTO

De drager bij uitstek van onze eigen identiteit, voor onze natievorming, zou onze eigen taal, het Papiamento, kunnen zijn. Maar ook daar zie ik weinig van bewust streven naar verandering. Het Papiamento heeft nog steeds geen officiele status, het is nog steeds geen schooltaal, terwijl het natuurlijk wel onze nationale taal is. Ik weet niet wanneer het een officiele taal zal worden. Hier zie je duidelijk een tegenstelling met wat je na een politieke verandering had kunnen verwachten.

Betico Croes heeft indertijd bewust geprobeerd een eigen typisch Arubaanse variant van het Papiamento te creëren, maar het volk en zelfs zijn eigen familie, hebben het niet van hem overgenomen. Zijn streven tot een eigen uitspraak van de 'cion/shon' uitgang en het dicht bij het Spaans aansluiten, hebben, op het accepteren van de etymologische spelling na, geen succes gehad. Betico wilde zijn volk ook in de taal een eigen identiteit schenken, door vooral de verschillen te benadrukken en veel minder aandacht te geven aan de overeenkomsten met Curaçao en Bonaire, die natuurlijk verreweg in de meerderheid zijn.

In hoeverre Betico zich van deze 'spanjolisatie' bewust was, weet ik niet. Toen ik hem er een keer op wees, zei hij dat het geen doelbewust streven was. Maar hij had aandacht voor de taal als drager van de eigen identiteit. Dit in scherpe tegenstelling tot onze maatschappelijke groepen in de samenleving, zoals vakbond en commercie, die zich weinig positief opstellen om de bewustwording ten opzichte van het Papiamento te vergroten. Er zijn wel individuele voorbeelden, maar er is geen sprake van een massale beweging ten gunste van onze eigen taal en cultuur.

IDENTITEIT

Kijk, ons toneel en onze muziek hoeven geen eigen vormen te zoeken, want die zijn er al, dat is dus niets nieuws. Maar onze muziek hoor je alleen bij bepaalde gelegenheden op specifieke momenten in het jaar, zoals de dande, de tumba en de calypso. De invloeden uit de Caribische regio en van daarbuiten hoor je het hele jaar door.

Maar kun je wel van specifiek Arubaanse kunst spreken? Wat zou Arubaanse literatuur dan zijn? Ik weet niet of je daar wel over kunt spreken. Wat zijn je parameters, welke criteria hanteer je? Ik weet niet wat typisch Arubaans zou zijn. Als ik let op wat we produceren, zie ik dat er maar weinig is. Vorig jaar hadden we de verfilming van Denis Henriquez' *Dera Gai*. Dat zal dan typisch Arubaans zijn, omdat het geschreven is door een Arubaan, geregistreerd is door een Arubaanse, gespeeld door Arubaanse acteurs, voor een in de eerste plaats weliswaar algemeen maar duidelijk mede gericht op een Arubaans publiek. Bovendien geeft *Dera Gai* veel aspecten van Arubaans leven weer, zowel positief als negatief; beide kanten worden getoond. Dezelfde Denis Henriquez won met een verhaal dat vol bezinning is op Arubaans leven een verhalenwedstrijd op Curaçao.

CARNAVAL

Het enige moment waarop allerlei vormen van expressie, artisticiteit, artesania, elkaar echt levend ontmoeten, is met carnaval. Daarin zit weliswaar ook veel imitatie, maar de artistieke produktie kent rond die tijd een enorm potentieel van letterlijk iedereen. Dat is het enige moment in het hele jaar waar alle creativiteit van het hele volk zich bundelt.

ALICE VAN ROMONDT, directrice van de Biblioteca Nacional, vertelt over verschillende aspecten van het bibliotheekleven en uitgeverij Charuba: Op 1 maart 1986 werd onze Openbare Leeszaal en Bibliotheek door de gouverneur en de minister-president tot Biblioteca Nacional Aruba verklaard. Van dat moment af hebben we met veel energie, ideeën en vereende krachten van onze bibliotheek een nationaal informatiecentrum willen maken. Omdat Aruba als zelfstandig land directe contacten met de Unesco kreeg, konden we als bibliotheek gebruik maken van die expertise. Er is toen een analyse en studie gemaakt om een efficiënt volledig geautomatiseerd informatiecentrum op te zetten.

Verder was de bibliotheek in de jaren 1987 en 1988 nauw betrokken bij de Caribische bibliotheekorganisatie Acuril, waarvan ik toen voorzitter was. We waren heel erg bezig met onze regio, de eilanden van het Caribisch gebied.

Als bibliotheek hebben we altijd nauw samengewerkt met de overige eilanden van de Antillen en dat is na 1986 zo gebleven. Dat veranderde gelukkig niet bij het ingaan van de Status Aparte. Wel verschoof na 1986 onze eigen aandacht in de richting van het eigene, onze afdeling Arubiana, naast de Antilliana - Caribiana. We voerden daartoe een veel actiever aanschafbeleid en deden een nauwkeurige selectie wat we wel of niet wilden opnemen. In die beginjaren kregen we ook veel donaties binnen in de vorm van manuscripten en bijvoorbeeld oude boeken. Ik herinner me dat we zo een aantal oude Arubaanse telefoonboeken verwierven.

Op 1 januari 1986 trad Aruba uit het Antilliaanse staatsverband en werd het een zelfstandig land binnen het Koninkrijk. In een speciale Amigoebijlage ter gelegenheid van de 18 maart viering in 1986 spraken toen een aantal sleutelfiguren uit het culturele leven over de culturele implicaties van deze nieuw verworven status. Daarom leek het me instructief na vijf jaar opnieuw een aantal mensen te benaderen, nu met de ene vraag wat de Status Aparte cultureel heeft opgeleverd, wat is de visie van hen op de culturele ontwikkeling van het Land Aruba gedurende de laatste vijf jaar?

AUTEURS

In de beginjaren van de Status Aparte hebben we vanuit de bibliotheek ook moeite gedaan om de eigen auteurs te stimuleren. Onze eigen uitgeverij Charuba heeft van 1986 tot nu zo'n twintig uitgaven gebracht, wat toch heel wat is voor een jonge uitgeverij. We kwamen met Lolita Euson's Engelstalige dichtbundel, Sweet Praises, net nadat zij de Golden Poetry Award in California had gekregen.

Daarnaast was er het nodige aan Papiamentstalig werk, onder andere een bewerking van Alice in Wonderland en een informatief boek over het milieu.

We merkten de belangstelling doordat ook Arubanen van buiten Aruba aan Charuba vroegen om hun manuscripten te publiceren. De Papiamentstalige uitgaven hebben nog steeds te lijden van de handicap van de Arubaanse spelling; dat is door de Status Aparte nog versterkt en het stelt een nog strengere limiet aan de verkoopmogelijkheden. Nu moeten we de eigen Arubaanse spelling wel volgen. Dat is commercieel eigenlijk onaantrekkelijk, zeker met jeugdboeken nu op de Antillen het Papiamento op de scholen als vak is ingevoerd. Door onze afwijkende spelling is de afname geblokkeerd.

Onze traditioneel geworden culturele septembermaand kreeg na 1986 ook een wat ander karakter in die zin, dat we andere accenten legden. Ik herinner me het bezoek en de toespraak van St. Vincents Minister-President Mitchell. De jongste natie van het Caribisch gebied trok de geopolitieke aandacht ook buiten het Koninkrijk in die dagen.

CULTUURBELEID

Als bibliotheek hebben we meegedaan om een actief cultuurbeleid te formuleren. We wilden geen cultuur als sluitpost van de begroting of als luxe, maar cultuur als onze nationale trots, als ons identiteitskaartje. Onze kunstenaars van alle geledingen hebben toen hun ideeën uitgewisseld, met de blik gericht naar de grote wereld buiten ons eigen eiland. Zoals Jamaica zijn reggae heeft, die over de hele wereld bekend is, is die muziek een cultuurpilaar, ook voor de economie van dat eiland. Onze toeristen zoeken zon, zee en strand. Dat kunnen we hun inderdaad bieden, maar dat is op zo veel plaatsen aanwezig. We zouden ze meer moeten geven, namelijk de cultuuruitingen van onze mensen. En we hebben nogal wat kunstenaars die best wat 'exposure' zouden kunnen gebruiken.

ALICE VAN ROMONDT
...actief cultuurbeleid...

TOEKOMST

De komende tijd gaat de bibliotheek decentraliseren waardoor de service-verlening aan het publiek nog beter wordt. We hebben plannen voor filialen of uitleenposten in verschillende wijken. We willen de bibliobusdiensten uitbreiden, in elk geval naar meer scholen toe en wellicht ook naar enkele wijken. We hebben momenteel al een intensieve samenwerking met het onderwijs, in het bijzonder de I.P.A., het Colegio Arubano, de M.T.S. en de U.A.

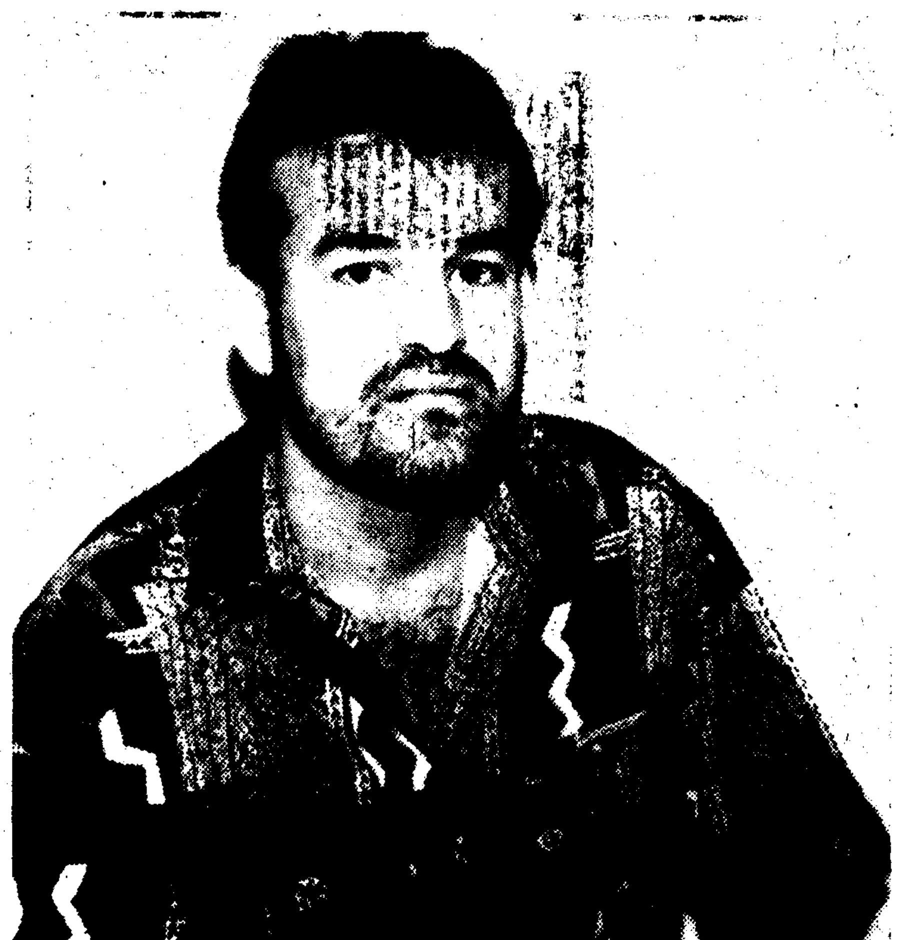
Daarnaast willen we het accent leggen op de professionalisering van het personeel, onder meer door de Basisopleiding Bibliotheekpersoneel te laten volgen door alle nieuw benoemden. Daarnaast starten we met een vervolgopleiding om tot een volwaardiger dienstverlening te komen.

We zijn echter op ons schema om tot een eigen nationale bibliografie te geraken door een gebrek aan een computer en voldoende gediplomeerde bibliothecarissen die voor dat belangrijke werk tijd vrij kunnen maken. Zo'n nationale bibliografie moet als trekker gaan fungeren om het depotkarakter van onze nationale bibliotheek echt gestalte te geven.

UITWISSELING

We hebben vaste uitwisselingsregelingen met bibliotheken in Costa Rica, Venezuela en Colombia. Door die contacten merk je ook hoe weinig er in ons kleine Aruba gepubliceerd wordt aan rapporten, resultaten van onderzoek, door de Overheid, aan literatuur... Een nationale bibliografie zal stimuleren dat gegevens die nu vaak nauwelijks verbreid worden,

Vervolg op pag. 6

PANCHO GEERMAN
...meer dan folklore...

Vervolg van pag. 5

meer bekend worden.

Na vijf jaar Status Aparte moet de traditie van een vanzelfsprekende informatiebeschikbaarstelling nog groeien. Onderzoekers zijn vaak aangewezen op het zogenaamde grijze circuit van niet officiële publicaties om aan het nodige cijfermateriaal te geraken. Die moeten op één vast punt aanwezig en ter inzage zijn. Daarnaast kan ik gelukkig vermelden dat we voor onze officiële publicaties nu een eigen I.S.B.N. (International Standard Book Number) hebben, met een eigen landennummer, uitgeversnummer, auteursnummer en controlenummer, dat we op de uitgaven kunnen vermelden.

PANCHO GEERMAN, de directeur van UNOCA vertelt over de activiteiten van zijn organisatie.

Na het ingaan van de Status Aparte moesten we allereerst beginnen met een inhaaleffect. De culturele ontwikkelingshulp liep altijd via de Sticusa en de plaatselijke centra. Deze hadden weinig contact met het veld, met de uitvoerenden. Met de nieuwe organisatie is deze afstand veel kleiner geworden. Wat vroeger niet ontwikkeld kon worden, gaat nu met de Unoca-structuur inderdaad veel sneller.

We zien daarnaast ook nieuwe internationale ontwikkelingen ten opzichte van ons cultuurbeleid. In het buitenland afgestudeerden met een beroepsopleiding in de culturele sector komen met nieuwe ideeën terug. De amateurs worden professioneel, et zijn veel meer beroepskrachten. Dat geldt voor de cultuursector in het algemeen.

Cultuur is meer dan folklore of alleen schone kunsten. Ik versta er de totale wijze van leven van de Arubaanse gemeenschap onder. Na de inhaalmanoeuvre gaan we meer op middellange termijn plannen, waarbij we aan diepte-investeringen denken. Waar willen we naar toe? Hoe kunnen we aansluiten op elkaars werkterreinen om tot een totaalvisie te komen? Van een projektmatige benadering gaan we nu over tot een planmatige.

Een belangrijk punt van dit moment is dat men op cultuurgebied vooral inhoud wil geven aan het eigene, aan de eigen identiteit. Ook in de culturele sector zien we een herwaardering van de traditionele Arubaanse folklore. Daarnaast speelt dat er veel cultuurelementen door migratie zijn en worden binnengebracht. Dat zie je met carnaval, met de rancheras, via elementen in muziek en dans enzovoorts. Er is ook heel wat wetenschappelijk onderzoek naar onze levensstijlen en gewoontes, en ook heel belangrijk is de aandacht voor de archeologie. Onze historische bewustwording wordt op deze terreinen uitgediept. Ook door aandacht voor archieven, de monumentenzorg, de musea, het toneel, de dans en op het gebied van de beeldende kunst. Voor de afdeling literatuur is uitgeverij Charuba nu formeel opgericht. De Unoca coordineert en heeft een bemiddelende functie.

We proberen al doende af te tasten wat tot de eigen cultuur behoort. We gaan daarbij uit van een dynamische ontwikkeling, die voor nieuwe elementen openstaat. Dat zijn dus interne zaken. Naar het buitenland toe kan Aruba zich na 1986 als land presenteren en profileren.

Unoca als jonge organisatie heeft steeds de filosofie aangehangen om eerst te werken en te doen en daarna pas naar buiten te treden. Daarom was Unoca in het begin misschien nog niet zo bekend, maar gaandeweg weet men nu de weg te vinden. De procedureregels en voorwaarden voor financiering zijn nu formeel vastgelegd in overleg met de Vertegenwoordiging Nederland Ontwikkeling Aruba (Venoa) en de Minister van Welzijnszaken.

Er zijn natuurlijk ook nog leemtes in onze aanpak. We staan voor de vraag in hoeverre het culturele aanbod en de vraag op elkaar zijn afgestemd. De participatie van de bevolking en de culturele activiteiten moeten gelijke tred houden. Op het gebied van de literatuur loopt dat nog niet goed. Ook bij onze theaterplanning moeten we aansluiten bij de verschillende bevolkingsgroepen. Door middel van promotie en onze programma's moeten we daar rekening mee houden. De culturele activiteiten moeten een aansluiting vinden naar andere sectoren toe, met name het onderwijs in brede zin en de economie waarvan het toerisme de belangrijkste pijler is. Vooral dat laatste moet nog meer ontwikkeld worden.

FESTIVALS

Concreet hebben we nu op projectniveau enkele belangrijke zaken bereikt. Ons internationale theaterfestival werd vorig jaar al voor de zevende keer gehouden. Omdat het om het andere jaar plaatsvindt, bestaat er op dit gebied dus nu al een traditie van veertien jaar. Ons internationale dansfestival heeft weliswaar nog maar een keer plaatsgehad, maar het tweede wordt gepland en is in voorbereiding.

Beide festivals bieden de mogelijkheid aan lokale amateurs en professionele krachten om kennis te maken met nieuwe internationale ontwikkelingen. Beide hebben een grote uitstraling naar buiten, naar de gemeenschap toe, zoals bijvoorbeeld het jazzfestival dat specifiek naar het toerisme heeft. Scholen en instellingen voor permanente educatie profiteren van de workshops die bij deze festivals gegeven worden, zodat de nieuwste ontwikkelingen worden doorgegeven.

AFSTEMMEN

Op beleidsmatig niveau zijn we nu, na de financieel-organisatorische kant, vooral bezig om tot een totale jaarplanning te komen. Naast het carnaval zijn er aan het begin van het jaar nog wat hiaten, terwijl er aan het jaareinde van een overbelasting sprake is. Vooral in de vakantiemaanden zouden we meer activiteiten kunnen ontplooien. We moeten dat dus door de culturele factoren beter op elkaar laten afstemmen, waarbij we ook rekening houden met de hotelactiviteiten.

De ontwikkelingshulpfondsen die door de Nederlandse regering beschikbaar gesteld zijn, vormen een investering die haar rendement moet opleveren. In relatie met de overheid moeten we onz visies opelkaar afstemmen, zodat de culturele ontwikkeling optimaal kan profiteren van wat we in de toekomst voor cultuur kunnen en willen uittrekken.

De Arubaanse Vlag

De Arubaanse vlag werd op 18 maart 1976 voor het eerst gehesen.
Het blauwe veld duidt de zee aan die ons eiland omringt.
De vierhoekige ster symboliseert de ligging van Aruba in de oceaan (het blauwe veld).
Ook geeft de ster de vier richtingen aan van het kompas dat ook de volkeren van de 40 landen vertegenwoordigt die op ons eiland gevestigd zijn.
Het duidt ook de vier kusten aan van Aruba die samen een natuurlijke grens vormen.

De wit rode ster symboliseert de grote liefde die iedere Arubaan heeft voor zijn eiland; het duidt tevens de kleur aan van onze vroegere handel in brazilhout en de cochenille teelt, tevens betuigt het eer aan het indiaanse bloed, dat in de Franse Pas gevloeid heeft voor de vrijheid.

De horizontale gele lijnen duiden d[illegible] vrije en aparte plaats aan die Arub[illegible] inneemt in de zee zonder zich te di[illegible]tancieren van andere eilanden [illegible] volkeren.

Geel is de kleur van overvloed. He[illegible] duidt de altijd bloeiende aloe di[illegible] samen met het toerisme de bron va[illegible] inkomsten van ons volk is.
Ook de inkomstenbron van vroege[illegible] zoals het goud, fosfaat en de aloe teelt.
Het symboliseert eveneens de grot[illegible] hoeveelheid hout en de gele kleur [illegible] de Arubaanse flora zoals d[illegible] kibrahacha, brazil, bonchi stren[illegible] tuturutu, aloe en anglo.
De gele lijnen bewijzen de stand[illegible] vastigheid en lange duur van deze overvloed.

[illegible] aña despues

Nos a demonstrá ku nos meresé Status Aparte

[illegible]a Ernesto E. Rosenstand =

[illegible] E DIANAN aki nos a [illegible] tur kaminda prepa[illegible]n pa selebrashon di nos [illegible] Nashonal di Himno i [illegible]era. I e aña aki lo e bai [illegible]paña ku konmemo[illegible]n di sinko aña di [illegible] Aparte. Ta selebrá di [illegible]ustro di Himno i Ban[illegible] ta konmemorá e promé [illegible] di Status Aparte!

Di mart no ta un mero [illegible]mas. E ta mes ku esei [illegible] di esaki ta ku ta di[illegible] biaha ku nos lo [illegible]. [illegible] ta bira mas hopi. Nos [illegible]ando ku tur distrikto [illegible]isipando den e sele[illegible] aki. Ela bira loke ku [illegible]r ta; Nos Fiesta Nash[illegible] e legría ta bira mas [illegible] pasobra nos ta [illegible] tambe nos promé [illegible] di Status Aparte. Lo [illegible]ki nos mester selebrá! [illegible]é ku nos a drenté nos [illegible] duda si lo el a bira un [illegible] o un mito! Hopi [illegible]tabata kontra i hopi di [illegible]n ku tabata na faber [illegible] nan duda. Lo logra? I [illegible] no ta pregunta mas! [illegible] eché [illegible] Nos a [illegible] kon! Nos a [illegible]be [illegible] [illegible] ta logra [illegible] [illegible]ndo sinko aña. [illegible] [illegible] masha hopi mes! [illegible] ta [illegible] den Terser [illegible] i na e [illegible] aki [illegible] aña di bida ta impor[illegible]. Manera nos tur sabi [illegible] miles i miles di [illegible] [illegible] ku nos hasi [illegible] E periodo [illegible] den [illegible] ta hopi impor[illegible]. Ma pa nos tambe [illegible] [illegible] esaki tabata e kaso. [illegible] mester a demostrá [illegible] ku no ta grita so nos [illegible] pa nos haya [illegible] [illegible] Aparte. Ma [illegible] nos [illegible] [illegible]kundo [illegible] ku nos por [illegible] nos propio [illegible]. [illegible] ku den bida esaki ta [illegible], nos a pasa [illegible] difisil e promé aña, [illegible] a logra! Anto kon! Di [illegible] [illegible] ku nos ta sinko aña [illegible] nos mester konstatá [illegible] nos no a yega [illegible] ta [illegible] e bon [illegible] Nos ta enfrentando [illegible] manera debe ser. [illegible]lidat lográ pa e perse[illegible] di un pueblo! Nos no mester a batayá p'e manera otro pueblonan si a hasi. Ma nos mester a lucha si. Un lucha unda ku e pueblo nunka a entregá. I semper, [illegible] bai ora tempunan a pinta [illegible] a bolbe kuminsá. Kier a impidié, ma [illegible] ku e [illegible]rkedat r[illegible]ano, manera nan sa yam'é. Un [illegible] poesia spañó ta bisa pa no entregá!

Vuelve a empezar!
Aunque sientas el cansancio,
aunque el triunfo te abandone,
aunque un error te lastime,
aunque un negocio se quiebre,
aunque una traición te hiera,
aunque una ilusión se apague,
aunque el dolor queme tur ojos,
aunque ignoren tur esfuerzos,
aunque la ingratitud sea la paga,
aunque la incomprensión corte tu risa,
aunque todo parezca nada,
vuelve a empezar.

No ta [illegible]asme [illegible] kos. Loke nos mester [illegible] perseverancia! [illegible] ku perseverancia nos por a [illegible] portanan será! I e perseverancia aki a hasi ku manera un [illegible] musikal Wadirikiri ku [illegible] añanan pasá ta bisa:

For [illegible]
Kasiba[illegible]
Andikuri
Shimaron
Tur ta baha
pa bin fiesta
fiesta grandi
di nos [illegible]

E [illegible] ku [illegible] ta [illegible] Hi[illegible] [illegible] di [illegible] Aruba! Un realidat ku no ta basá solamente na konmemorá Dia di [illegible] m[illegible] [illegible]mdo na e simbolonan aki. No ku palabra ni frasenan fofo! Ma ku echonan pa di e manera si nos por krea e nashon Aruba, uní, felis, kordial i liber! Unda ku nos lo por sigui kanta:

'Nos amor p'abo ta asina grandi
ku no tin nada pa kibr'é...
ku no tin nada pa kibr'é!
18 di mart! Nos Dia Nashonal!

E no ta un fecha glorioso manera nos sa konosé na otro paisnan manera 4 di juli pa Merka, 5 di juli pa Venezuela i 20 di juli pa Colombia. Fiestanan den kua e paisnan aki ta selebrá nan independensia. Nan ta konmemorá echonan historiko ku a hasi ku e nashonnan aki a bira independiente! Afortunadamente nos yiunan, ni yiunan di nos antepasadonan mester a drama sanger pa konkistá e libertat ku tur ser umano ta anhela! 18 Di mart no ta e dia ku nos ta konmemorá batayanan sangriento ku a seya nos independensia, pa haya nos libertat manera nos por a mira resientemente ku e liberashon di Kuwait. I asina a pasa ku liberashon i independensia di masha hopi pueblo.

Nos no tabatin mester di nan! 18 Di mart mester ta e fecha den kua nos mester meditá i reflekshoná riba un isla di Caribe ku nos tur ta yama: 'Dushi tera!'. Nan a yega di bisa ku un pueblo felis no tin historia. I esei [illegible] konta pa nos. Ora nos [illegible] nos himno [illegible] ta alabá hasañanan di heroénan balente, ma nos ta purba ekspresá nos amor pa e isla idiliko ku yama, Aruba i ku ta nos kuna venerá!.

Nos ta alabá henter un pueblo. I grandesa di e pueblo aki ta su 'su gran kordialidad'. Algo ku ta ser rekonosé pa propio i strano. Un [illegible] pueblo! Un pueblo ku [illegible] mester salí na su defensa ta forma un bloke. Bloke mas duro ku e [illegible]kanan di Ayo. Maske mester konstatá ku e solidaridat aki delaster tempo ta birando menos.

E delaster dianan aki nos ta festehando e akontesimentonan aki ku kanto i baile pa asina bolbe demostrá ku nos [illegible] [illegible] ku nos a sabi di forha for di e meskla ku nos pueblo ta. Nos a risibi katidat di nashonalidat for di hombernan europeo te karibense, ku lastimamente no por a trese rikesa material. Ma a sabi enrikesé nos pueblo ku kalipso i karnaval!

I atrobe historia ta ripití i nos ta bolbe biba e imigrashon di tur sorto di stranhero ku ta bin aki serka nos pa yuda nos 'hacer patria'! Atrobe nos ta pa hopi di nan un puerto kalmo' den skuridat di nan miseria. Ma nos no ta solamente un pueblo kontento... nos ta tambe trahadó. I nos ta tambe un pueblo ku for di kuminsamento di su historia ta hiba den su benanan 'AMOR PA LIBERTAT'.

Programa selebrashon lustro Status Aparte

CELEBRACION 3 LUSTRO HIMNO Y BANDERA Y I LUSTRO STATUS APARTE ARIBA PLAZA LIBERTADOR BETICO CROES

17 di Maart 1991 17.00 - 24.00
— Papito y Su Doble Sabor
— Discurso Ministro di Bienestar General F. Refunjol
— Coro Hubenil Nacional bao direccion di Jane Lanooy-de Cuba
— Pierewiet bao direccion di Martha Figueroa
— Maryethi Werleman
— Flash bao direccion di Martha Figueroa
— Suyeen Dania
— Baile y musica di Costa Rica dirigi pa Rodrigo Salazar
— Aruba Art Ensemble
— Declamacion di Maurits de Kort
— Erika Giel
— Grupo Serenada di Antiyas Hulandes dirigi pa Harry Moen
— Coro Mixto Arubano
— Ballet di Venevicion dirigi pa Mary Cortez, representando Venezuela cu actuacion di e cantante Freddy Lopez
— Sharon Rose
— Trio Los Arubenos
— Ballet Nacional di Aruba representa pa Teatro di Danza Arubano dirigi pa Diana Antonette, Mangusa dirigi pa Mario Albus y Alimah Aruba dirigi pa Richard Dabian cu participacion di gruponan di Carnaval di John Flemming, Santa Cruz y Sylvia Lourens y reinanan di Carnaval Gloria Vega y Adira Halley
— Animacion Academy Brass y Papito y su Doble Sabor

18 di Maart 1991 8.30 - 10.30
— Orquestra Harmonico Arubano
— Hisamento di bandera y canto di muchanan di school
— Discurso Gobernador F.B. Tromp y Premier Minister N.O. Oduber
— Homenaje na nos Bandera pa gruponan uniforma
— Clausura

Ook hier 'Stoelmans eiland-effekt'

Status Aparte blijft een eigenaardige konstruktie

= door Henk de Beyer =

VOOR DE STATUS Aparte op Aruba intrad, deed op Curaçao het volgende lugubere grapje de ronde: Een macamba wilde Belg worden. Men verzekerde hem dat dit mogelijk was als hij een stuk van zijn hersenen liet wegsnijden. Dat deed hij dus, doch, ziedaar, de chirurg had blijkbaar zijn dagje niet want zijn hand schoot uit en sneed meer dan de helft van 's mans hersenen weg. Toen de patiënt na de operatie uit de narcose ontwaakte, en men hem vroeg hoe hij zich voelde, sprak hij echter opgetogen: 'Mihó no por! Arubiano mi ta!'

Van deze duidelijk aan het assortiment Nederlandse Belgenmoppen ontleende laatdunkendheid, is men inmiddels wel grondig bekomen, tot op het punt zelfs dat dezer dagen Lionel Capriles zich gewaagde op Aruba te pleiten voor de 'Curaçaose broeders en zusters' die werkloos zijn. Het kan verkeren!

Een terugblik op vijf jaar Status Aparte van Aruba is om twee redenen een wat hachelijke onderneming. Je loop het risico dingen te zeggen die sommigen minder aangenaam zullen vinden (er zijn nogal wat lange tenen in de Arubaanse politiek) maar, op de eerste plaats, viel de Status Aparte van Aruba samen met de economische ineenstorting van het eiland. Er valt dus niet geen mogelijkheid een objectieve maatstaf aan te leggen voor de gevolgen van de Status Aparte op zich. Het enige wat met zekerheid kan worden gesteld is, dat er, dankzij hetwegvallen van de dubbele bestuurslaag, slagvaardiger kon worden ingespeeld op de ontstane krisis dan in het oude bestel mogelijk zou zijn geweest.

Voor de rest zijn alle veronderstelde voor- en/of nadelen die de Status Aparte met zich heeft gebracht terug te voeren op de voorkeur van de opinieërende personen. Objectieve geschiedschrijving bestaat gewoon niet. Wie daarvan een goed voorbeeld wil zien, moet de Spaanse en Nederlandse geschiedenisboekjes over de tachtigjarige oorlog maar eens naast elkaar leggen. Een buitenstaander brengt het er gewoonlijk niet veel beter af, want ook hij benadert de gebeurtenissen vanuit zijn eigen perspectief dat sterk bepaald wordt door zijn kultureel-historisch-anthropologische bagage.

Ik weet nog heel goed hoe verschrikkelijk moeilijk het was, toen de Status Aparte c.q. onafhankelijkheid van Aruba in alle hevigheid werd bepleit, om gewone Nederlanders aan hun verstand te brengen wat dit streven eigenlijk inhield. Steevast werden dan schertsende vergelijkingen gemaakt met een gesuggereerde Status Aparte van Texel of Alkmaar en in Suriname bezwoer mij eens een man dat Aruba toch vooral niet zo 'dom' moest zijn om zich af te scheiden. Ondanks alle beweerselen van het tegendeel, ben ik er heilig van overtuigd dat vrijwel niemand buiten Aruba vóór het ingaan van de Status Aparte er ooit enig heil in heeft gezien. De internationale opinie en het streven van de meeste grote landen druist regelrecht in tegen 'versnippering' in zulke kleine eenheidjes als Aruba.

DEMOKRATIE

Het grootste probleem bij het analyseren van de gevolgen van de Status Aparte van Aruba en van haar voorgeschiedenis, ligt in het feit dat beide zaken sterk vermengd zijn gebleven met eilandelijke politieke animositeiten en kontroverses, die met het streven op zich feitelijk niets te maken hadden noch hebben.

Politiek heeft op de Caribische eilanden en in Latijns Amerika nu eenmaal geen noord europees gezicht, al plakt men nog zulke fraaie ideologische etiketjes op de partijvlaggen. Politiek is in deze kontrijen sterk verweven met persoonlijkheidskultus, en patronage en hoe men het ook wendt of keert, dat zal ook de best willende politici parten blijven spelen. Er is bij het kiezersvolk op Aruba nauwelijks sprake van politieke overtuiging; het gaat om aanhankelijkheden, soms van hele familie clans; men zou het kunnen vergelijken met religieus sektarisme en het persoonlijke charisma van de leider of leiders speelt dan ok een veel grotere rol dan alle maatschappij visies bij elkaar.

Trouwens, toen ik jaren geleden een advies vroeg om een goede vertaling van het woord 'maatschappijvisie' in het papiamento te vinden, antwoordde een van de door mij geraadpleegde 'experts': 'wij hebben geen maatschappijvisie en dus hebben we er ook geen woord voor'. Overigens moet men het politiek bewustzijn in Noord Europa ook niet overschatten. In Nederland, bijvoorbeeld, steunen het CDA en de kleinere christelijke partijen nog steeds zwaar op de geloofsovertuiging van het kiezersvolk en niet op hun politiek bewustzijn. Dat was in het verleden nog veel sterker het geval.

Demokratie is geen systeem heb ik in het verleden al eens geschreven. Demokratie is een attitude van tolerantie die slechts een demokratisch systeem kan opleveren, als de meerderheid van de bevolking die attitude in meerdere of mindere mate bezit. Tolerantie daarenboven houdt niet in dat er niet gediscrimineerd wordt in negatieve zin; zij houdt in, dat zelfs datgene wat men als negatief ervaart getolereerd wordt en de velen onder onze politici, die telkens opnieuw uitroepen 'Wij zullen niet tolereren ('Nos lo no tolerá nunka...!) — soms zelfs terwijl ze niet eens (meer) in het parlement vertegenwoordigd zijn! — tonen daarmee alleen maar aan dat het nog vrij triest gesteld is met het democratisch gehalte van onze politieke gemeenschap.

KOMPLEX

Gelukkig is echter inmiddels Nederland voor een groot deel bekeerd van het anti-neokolonialisme complex waaronder het volk na de trauma's van Indonesië en vooral Nieuw Guinea gebukt ging. Men is gaan inzien,

voor een groot deel de directe aanleiding is geweest voor de ommekeer in het Nederlandse oordeel over de staatkundige structuren in de West.

Niet alleen wil Nederland niet langer de Antillen en Aruba de onafhankelijkheid opdringen, maar men is zelfs tot de erkenning gekomen dat de Antillen een volslagen kunstmatige eenheid vormen, die wel tot een goed samenwerkingsverband kunnen komen, als het maar vanuit autonome posities kan gebeuren, zoals thans al in toenemende mate het geval is tussen de Antillen van de vijf en Aruba. Als dat het enige bewijsbare resultaat is van vijf jaar Status Aparte, is deze vreemde constructie daarmee alleszins gerechtvaardigd.

Politiek Den Haag is

mede dankzij het meest recente débacle van Suriname — en, naar mijn stellige overtuiging, vooral dankzij de ontwikkelingen na de ingang van de Status Aparte op Aruba — dat het opdringen van de staatkundige onafhankelijkheid (wat iets heel anders is dan zelfstandigheid!) niet getuigt van het aanvaarden van verantwoordelijkheid, maar juist van het verwerpen daarvan.

Misschien heeft ook de nauwe samenwerking met Frankrijk in de kwestie Suriname de nodige invloed gehad op het denken van de Nederlandse politici. Per saldo heeft Frankrijk verhoudingsgewijs weinig problemen met zijn 'departements d'outremer' in het Caribisch gebied. Maar, het zou mij in het geheel niet verbazen als het effect van de Status Aparte van Aruba intussen zelfs tot het inzicht gekomen, dat de onafhankelijkheid van Suriname de laatste miskleun moet zijn geweest in het dekolonisatieproces van Nederland en heeft de eerste vlieger opgelaten om te zien of er misschien alsnog een weg terug is, al zou het maar gedeeltelijk zijn. Het koddige eerste resultaat daarvan was dat op het Stoelmans Eiland van Ronny Brunswijk ogenblikkelijk de Nederlandse vlag werd gehesen en triomfantelijk rondgedragen.

Vreemd genoeg zou het wel eens zo kunnen zijn dat ook op Aruba het Stoelmans Eiland effekt (zij het in veel geringere mate) aanwezig is. Wij dienen ons te realiseren dat wij na vijf jaar status aparte, voor de belangrijkste vraag staan voor de toekomst: Hoever zijn wij, op ons eiland, in ons denken over eenheid? De hele wereld streeft naar grotere verbanden van eenheid, van vereniging, van tenminste samenwerking en gemeenschappelijk gedragen verantwoordelijkheden. In de strijd om de Status Aparte van Aruba is, geloof ik, dat uitzicht behoorlijk beneveld geraakt. Toch waren er slechts zeer weinigen op Aruba die werkelijk onafhankelijkheid wensten.

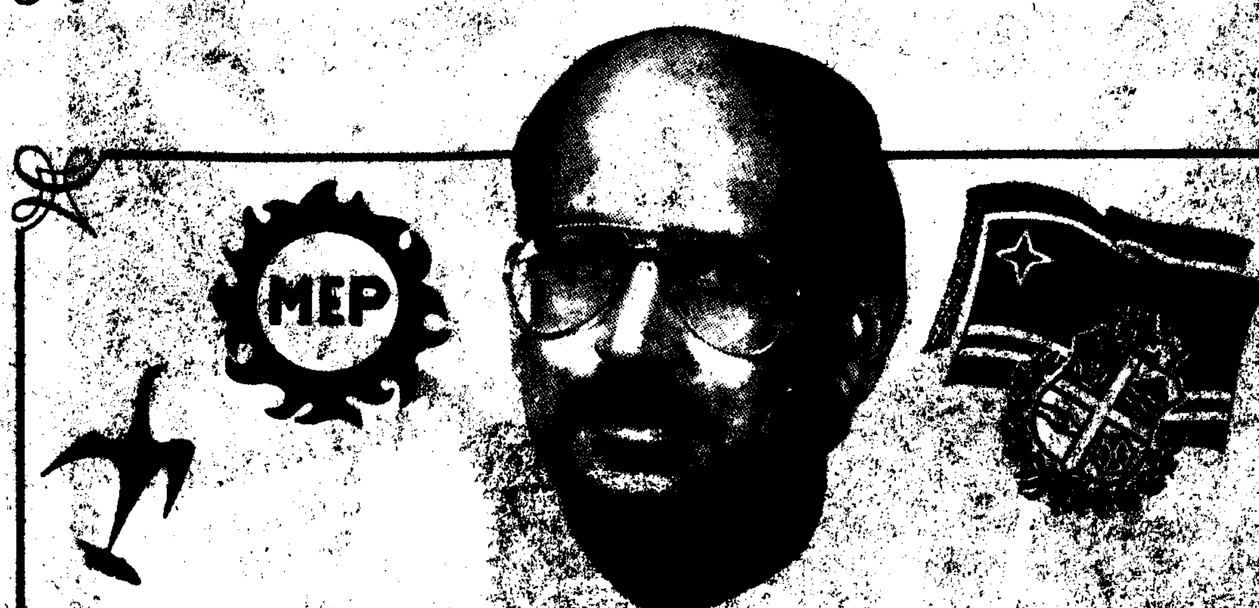
EIGENAARDIG

Heel nuchter en van een afstand bekeken, is de Status Aparte altijd een wat eigenaardige konstructie gebleven: men wilde zich bevrijden zonder zich zelfstandig te maken. En die paradox bestaat nog steeds. De meerderheid der Arubanen en anderen die het eiland bevolken, sprong een gat in de lucht toen Nederland besloot het onafhankelijkheidszwaard van Damocles boven Aruba's hoofd weg te nemen. (Het Stoelmans Eiland effect zou men kunnen zeggen, ware het niet dat dit zich later voordeed).

Hoe tegenstrijdig het ook moge schijnen, het wegvallen van de gedwongen en opgedrongen onafhankelijkheid in 1996 is wellicht door meer mensnen als bevrijdend ervaren dan de status aparte zelf. En terecht. In onze wereld van steeds grotere en nauwere verbanden hebben kleinere eenheden niet alleen geen bestaansrecht meer, ze druisen in tegen het streven van de mensheid als geheel.

Hoezeer hij ook met zichzelf in tegenspraak lijkt, — immers afscheiding zonder onafhankelijkheid is een contradictio in terminis — toch is de Status Aparte van Aruba een goede zaak geweest, ook voor het nieuwe bewustzijn in Nederland zelf. De beleidsmakers ook daar, beseffen waarschijnlijk nog niet eens ten volle, dat de sterkste verbanden moeten stoelen op zelfstandige, autonome eenheden, die medeverantwoordelijkheid aanvaarden voor het gemeenschappelijke welzijn en vooral méér zijn.

MEP

Gracias na e aporte y sosten di nos Pueblo
MOVIMIENTO ELECTORAL DI PUEBLO
a introduci nos Himno y Bandera
como simbolonan di Union y Libertad
y
Gracias na e perseverancia di nos Pueblo
MOVIMIENTO ELECTORAL DI PUEBLO
a logra nos Status Aparte

PABIEN PUEBLO,

cu e di tercer lustro di nos Himno y Bandera
y
e di promer lustro di nos Status Aparte

Pabien Aruba

[illegible] Hooiberg sikia
tur rond'i mi piedra y lamar
e bientu suave, yen caricia

den mi orea ta susura:
ki dushi e ta....
mi pida tera adorá!

Ya n'tin palabra p[illegible]abá
bo encanto, isla tan gabá
B'a inspirá pintor, poëta
pa pinta y canta bo color,
sabor, olor di kibrahacha,
di wayaká y aloë,
di flambovant y watapana,
cadushi berde, incrustá

manera piedra di esmeralda
den bo barancanan sutá
pa un lamar azul marino.

Aruba! N'tin pa igualá
beyeza bruta y primitivo
di bo paisahe yen di colorido.
Bo tin mi alma cautivá.

(Brindis, 1974) ***DIGNA LACLE***

[illegible] is een plekje [illegible],
[illegible] ons gevoel [illegible] aarde.
[illegible]eiland klein[illegible],
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] sprongen [illegible].

[illegible] Westen [illegible] zijn stranden,
[illegible] het [illegible],
[illegible] 'witte zand, [illegible],
[illegible] 'Malina' blik het streelt [illegible].
[illegible] Zuiden strekt zich tegen de baren
[illegible], dat d' zee doet bedaren,
[illegible] die trouw schenkt daag'lijks den kost
[illegible].

[illegible] Lampe, Gedichten (1956)

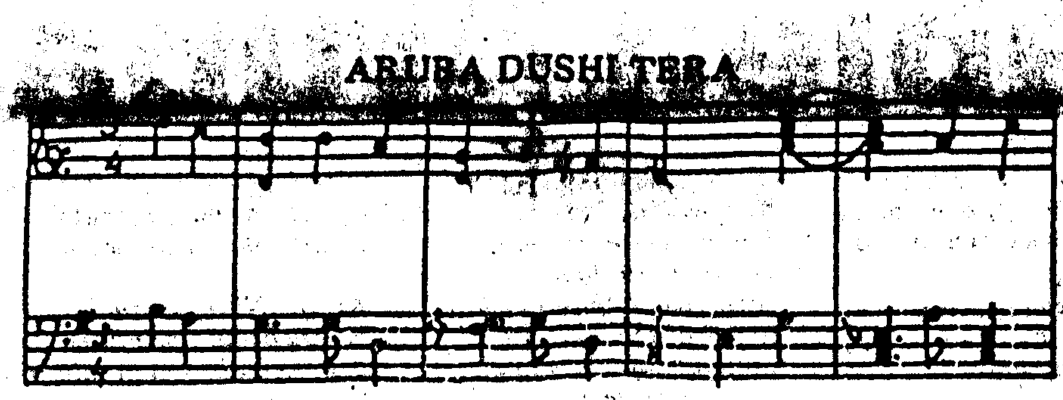
Liever nog dan Aruba waar de zee
langzaam de rots uitholt bij Boca Prins,
met schuimtong lekkend onderlangs het steen?
De golfslag galmt aanhoudend [illegible].
En steeds fonteint een witte zuil omhoog
die ver uitwaaiert in een sprenkelboog.
Aruba — goudgrond zegt de naam [illegible]
ook hier de olie tot een goudkoorts werd
is er de goudwinning verouderd als
de Indiaanse grondtaal der bewoners.
Maar onveranderlijk, [illegible]
de onher[illegible] van [illegible],
de [illegible]bare koenoekoe,
S[illegible] nabij de Hooiberg en
d[illegible] en altijd weer — Thalassa:
de [illegible] van het palmenstrand,
A[illegible] kustlijn schoner dan bij Napels.

A. Donker, Westwaarts (1956)

Proficiat Aruba

HET ARUBAANSE VOLKSLIED

ARUBA DUSHI TERA

Het "Aruba dushi Tera" is ontstaan in 1952.

Tekst en muziek zijn van Padu (del Caribe) Lampe (1920) en Rufo Wever (1917-1977).

16 maart 1976 werd het officieel aangenomen door de Eilandsraad als nationaal volkslied en twee dagen later officieel in gebruik genomen.

"Aruba dushi Tera" heeft als ritme de wals.

Nadat een derde couplet is bijgevoegd, dat de liefde van de Arubaanse bevolking voor haar vrijheid vertolkt is het als officieel volkslied aangenomen.